

9546

**ANDHRA LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES**

OFFICIAL REPORT

SATURDAY, the 26th NOVEMBER 1955

**DISCUSSION ON THE REPORT OF THE STATES REORGANIZATION
COMMISSION—*cont.***

**PRINTED BY
THE SUPERINTENDENT, ANDHRA GOVERNMENT PRESS**

CONTENTS

	PAGES
Discussion on the report of the States Reorganization Commission— <i>cont.</i>	1-114

ANDHRA LEGISLATIVE ASSEMBLY.

Saturday, the 26th November 1955.

The House met in the Assembly Chamber, Kurnool, at eleven of the clock, Mr. Speaker (The Hon. Sri R. Lakshminarayana Simham Rao) in the Chair.

I. QUESTIONS AND ANSWERS FROM 11 A.M. TO 11-10 A.M.

II GOVERNMENT MOTION

DISCUSSION ON THE REPORT OF THE STATES
REORGANIZATION COMMISSION - Part

SRI P. SUNDAKAYYA:— ‘అయిఁ, సహ విషయమున్న ఈశాసనమునకు ఈ విస్తరణ సమర్పణ చేసు ప్రతిపాదించుచున్నాను.

‘Delete in the first paru. “this House feels happy that the Tungabhadra area which is essential for the development of Rayalaseema has been re-united with Andhra State thus fully facilitating the industrial and agricultural development of the whole area.”

“For the existing paragraph 4, substitute the following—

‘This House feels happy that States Reorganization Commission has recognized that Tungabhadra Project is essential for the full agricultural and industrial development of Rayalaseema area, but regrets that instead of suggesting ways so that no impediment can be placed in the utilization of that project, it has recommended an exchange of those Kanarese-speaking taluks, with Telugu-speaking district of Kolar and thus perpetuate unnecessary conflicts. Hence this Assembly requests that Kolar district in Mysore which has a clear Telugu majority should be included in Andhra while Kanarese-speaking area of Bellary district be kept with Karnataka itself.”

The amendment was duly seconded.

MR. SPEAKER:—“I take it that the other amendments are not moved, so there is only one amendment to the main resolution.”

[26th November 1955]

THE HON. SRI K. VENKATA RAO.—“అధ్యక్ష, రాష్ట్రాధికర్త రూపులు ప్రమాదాలను నుంచి నీచ్చు ముఖ్య మంత్రి గటు లిప్రార్క్యూ ప్రాప్తాంగా ప్రాప్తాంగా కపసిఫిల్చి చెప్పారు. ప్రతి కవి మంచిమానులు కూడా చెప్పారు.—

ఉని ఆన్నాడు. ఈ తీర్మాని గుంచి మాట్లాడేటప్పుడు, యానాడు రాణి పై ప్రాయాల్కర్ణ ఒట్టో పమమములో మనరాష్ట్రీ విష్టరబకు గాయి డుక రాణియములలో ప్రశ్న బాగాలను యిష్టమని కేంద్రము వారిని మహము దూతున్నాము ఇదువిచే దుము తాపప్రపుత్తులమై ఉన్నబాగాలు చాలక డుక రాణియములలోని భాగములనుకూడా కొరుతున్న ట్లు కొడ్డిచిమర్పులు ప్రాయమైంది. ప్రమంచములో ప్రతిమాప్రక్రిని ఆశశనేది ష్టంక్సుండర్ ము. ఇంత్యాలనుంచాయి. ఆశానోది లకపై కంకలనేది ష్టండ్యుల్స్. కొఱిపనేది లేచపె మాపశ్శలలో రష్యులల డయనా ముఖాలు ఈపుండిన్ని, దారిచ్చుక్కు గడ్డమ్ములము. కాని ఈ కోరిక అనేదాన్ని పరిమతము చెపుకొసి, క్రమోసాధ్వారా వానియొక్క ప్రతిపత్తము సంపూ చించుకొచట గా. సుషు స్త్రీయానికి, స్త్రీయారాబ్యానికి వృత్తిరేకముగా ఆ ఆశనేది ప్రపంచ డుకనె స్థాతనిన్ని కొండయ లేపదీరు. ఆయితె యా ప్రాయిస మరుకు రాణలనేన భాగాలనే మసము కొరుతున్నాము. కాని, ఆ దొరికలూ ఆ. కనేది లేపనిమాతము నేను మరపిచేసున్నాను. ఆ సంగడ బుప్పుడునేను చెప్పుబోయే విషయాలనుపటి మీకే తెలుసుంది. ఆదిమస పారపాటుాడు, ఇంచల పారపాటుకాదు, పరిపాలకుల పారబ్బాటు అనే చెప్పుపలసివుపుచుపది. ఈ నాడుమన భారతదేశములో పున్న 36 కోట్ల జనాభాల మొడటష్టోసము నాక్రమిలచుకున్న హిందీబాష మాట్లాడేవారి జనాభాను తీసివెస్తే, ద్వీతీయష్టోసము ఆక్రమించుకున్నది తెలుగు భాషా మాట్లాడేవారి జనాభాయే. ఈ నాడు బెంగాలీవారు రెండు భాగములైనారు. అందుపల్ల తెలుగు భాషకు ద్వీతీయష్టోసము లభించింది. పాకిస్తాను వారు అవతలకు వెళ్లపోయిఉత్తరవాత, తెలుగువారమైన మనకంటె ఎక్కువ జనాభాగలిగిన బెంగాలీవారు రెండుభాగలు ఆయన కారణముచేత, తెలుగు భాషమాట్లాడేవారు యా నాడుభారత దేశములో హెచ్చుగా ఉండిన కారణము చేత, తెలుగుభాషకు ద్వీతీయష్టోసము భారతదేశములో లభించింది. తెలుగు భాషమాట్లాడేవారు అంధ్ర రాష్ట్రములోనేకాకుండా కొంచెను హెచ్చు తల్కు

26th November 1955] [SRI K. VENKATA RAO]

వగా భారతదేశములోను యాతర రాష్ట్రాలలో గూడా. చాలాబాగము అన్ని ప్రాంతాలలోనూ పుంటున్నాయి. ఇది చాలావరకు సంతోషించతక్కగా విషయము. అంధరాష్ట్రము విడిపోయి, నమయించు ఒక మెమోరాండము గూడా రచూరుచేయబడ్డి. ఒఱయలో యాక్సెడిరాష్ట్రములలో కాలగు వారి జారి ఆయహరించబడ్డి —

రాష్ట్రము.	జనాలా.
మద్రాసు	... 21,709,000
హత్తు రహదార్	2,000
బెంగాలు	. 342,000
పెశ్మిము బెంగాలు	... 49,000
కర్కార్	... 3,900
మైస్కూరు	.. 1,375,000
తెలుగూప్పురు-చెచ్చిప్పె	... 23,000
మంగళపద్మో	... 174,000
బొంబాయి, సొరాప్పు 306,000
మధ్యబారతె	.. 1,000
హైదరాబాదు	... 8,921,000
వించ్చు ప్రదేశ్	. 78
రాజస్థాన్	. 441
పంబాబు	. 10,078
ఆండమాను దివులు	1,044

“తిథిధంగా తెలుగువారి జనాభా ఉన్నది. ఆప్యటి లెక్కల ప్రకారము తెలుగుదారిజనాభా అన్నిచోట్లు చెరి 32,960,911 మందిపున్నారు. కానీ ఈ జనాభా నిరంతరము ఎదిగేడేకుక, అందుకుగాను తగిసక్కపి తూడా నిరంతరము జరుగుతున్నది కనుక, పైనచెప్పిన అపకెయే యాధీనముకూడా ఉప్పుదని చెప్పకూడికి వీలుకుండదు. నిజానికి అంతకంటే తెలుగువారి జనాభా ఎక్కువగా పెరిగిందనే చెప్పవచ్చు.

‘కాబట్టి అన్నిచోట్లలోను తెలుగువారి జనాభా యా విధంగా విస్తీరించి ఉన్నది; ఈ విషయము కేంద్రప్రభుత్వము వారికి తెలియిది కాదు. ఇది తప్పకుండా వారికి తెలిసినవిషయమే. ఇది గాక తెలుగువారి యొక్క ప్రాముఖ్యము మరొకవిధముగాకూడ ప్రపుపడుచున్నది. మీవద్దనున్న 0-1-0, 0-2-0 మొదలగు నాటముల చూడండి. వాటిలో నీవారిపలు ముద్దింపబడివున్నవో చూడండి. ఇంగ్లీము, హాండి, ఉర్దూ, బెంగాలి, తెలుగు ఉన్నవి. ఆరవములేదు, మహారాష్ట్రము లేదు, కన్నడమొలేదు, దినికి కారణము యొమితో గుర్తించండి. ఈ నాణ్యములలో దేశములో హాచ్చు జనాభాగల భావలకు

[SRI K. VENKATA RAO] [23rd November 1955]

ప్రాముఖ్యాలు యివ్వులుత్తద్వారా స్వప్తమగుచుప్పది. దేశములోని వివిధ భాషలు మాటలాడేవారి జనాబా చిపరణను బల్టీ నాణముల బీట ముఖ్యమే, బాంగులు ముద్దించబడి గుచ్ఛవి. తెలుగు వారి జనాబా, వారి ప్రాముఖ్యమును రుజువు చేయబడి యింతకంతు పేరే సదర్శకము ఆర్ రచన కెము. ఇదీ బ్రిటిష్ మారి హించామకు ముందునుంచి, యింకను ఓడకాలమునుంచి ఇంగ్లీసు చుప్పది. Currency notes మిద పున్న వాడంబి ఆస్కాముల బీచ లభ్య. దేశములో బంగారము, వెండి తగ్గి తసువారనే స్టు కాగిముల బీచ తమ్ము ఆనుచుప్పవి. కాబట్టి యిచ యిటివలనుచి జింగుచుప్పదే. ఆది తరువాత వ్యోపహరము. ఇటుచంటి ఎంకా చాలా నిచర్చనములు పున్నవి. అని ఎన్న అయినా చెప్పుచ్చు. కాని యివ్వుతు పైము కోద్దిగా పున్నది కాబట్టి, యిం ఎసెంబ్లీ సమావేశ పంచర్పు ములో వాట విచరాలలోకి హెమ్మగా పోజాలను. ఇటువంటి విషయములను గుర్తించి ఎన్ని పుస్తకము లయినా ద్రాయించ్చు. ఎసెంబ్లీయొక్క పైము నేపు ఎక్కువగా తీసుకోవడము న్నాయముకాదు. కాని ఒక్క విషయము మాత్రం చెప్పువలనపుంటుంది. ఇప్పుడు మనయొక్క గొప్పతాము మరము చెప్పుకుంటున్నాము గనుక ఒక విషయము మాత్రము చెప్పుచలచాను. ఈ దేశమును ఎప్పుడే కాలిచాహనులు పొలించారు. వాణి పేరట యింకా ఈ దేశములో ఒక శకముకూడా ఉన్నది.

“గొత్తమీపుత్రయజ్ఞస్తీ, కాతక్కర్తి, పులికేశికా మొదలగు మహా చక్రవర్తులు పశ్చిమాముధ్రము తీరం మొదలు తూర్పు తీరపు సముద్రము వరకూ, పుత్రరమునుండి దక్కిన ప్రాంతము చివర వరకూ అఖండముగా పాలించే రోజులలో మెగస్టసీను ఆనేచయిన యాదేశానికి వచ్చిపుప్పుడు, ఈదేశము చంద్ర గుప్తని సామ్రాజ్యము తరువాత చాలా గొప్పదనిన్ని, 30 వేల గ్రామాలు గలిగి అనేక వేలమందితోకూడిన యుద్ధాలతో యున్న దేశము అని ప్రాపారు. ఈప్రాంతాన్ని ఆయన 'Andhra' అని ప్రాచారు. ఈ ప్రాంతమునకు అంద్ర దేశమని అంధుల యొక్క ప్రాముఖ్యము ఇతర దేశయిల గుర్తింపుకు వచ్చింది. అప్పటినుంచి యివ్వబివరకు అంధులయొక్క ప్రాముఖ్యతను గుర్తించి తెచ్చి మిమ్ములను విసిగించ దలచలేదు. కాని ఈ రోజున అంద్ర జాతి కంతకు తగిన రాష్ట్రముగా విశాలాంధ్రను మనము కోరు తున్నాము. అది హెదరాబాదుతో చేరి అతి ప్రాముఖ్యమైని స్థానమునలంకరించి యున్నది. ఈనుక మనము యివ్వడు దాన్ని కోరుతున్నాము. ఈ విషయము యిం వధాంధ జాతి అంగీకరిస్తున్నది. ప్రతి ఒక్కరికినీ కాకతీయ సామ్రాజ్యము జ్ఞాపకము ఉన్నది. మన సుఖ్య మంత్రిగారు టిఱగల్లు విషయము చెప్పారు. దాన్ని పరిపాలించిన పారు చరిత్రాత్మకంగా చూసే చాలా మంది వున్నారు. ఈ దేశమును పరిపాలించిన గణపతి దేశుడు, రుద్రమదేవి, ప్రతాపరుద్రుడు మొదలైన వారిని గురించి

26th November 1955] [SRI K. VENKATA RAO]

మరియు మరల ఒకసాంస్కరించడమ్మ మంచిగేంద్రియాని, యిప్పుడు పమయము కాదు, సున్క నేను చెప్పేటలవలెదు. ఆందుల్ మంత్రి యుగండచుని గుంచి లంట చెప్పేదలచుకోలేదు. దీన్న సాయిబత్రము శ్రీ కళ్యాచు సుబ్బారావుఅరు గొ...కెట్టు, పుంచి తం ఉపనామచులో చెప్పా చు. ఆసలు ఆక్కుడు రాచుచు చుచ్చాడే లేద కాస, గొలుకొండలో చూడచేత చుండు చుంచుచేసి. వాటు రాసింగారి ముపదర రాముడు ప్రత్యక్షమై క్షు, రాఘురాము రాచుసుఁచి చిడిపించిపట్టు. భూచేలగడి మొయల్లుప్పుయు యుప్పుఁచి కి ఒడుతుచేప్పుచి. ఎమరై సా యిష్టము ఒను)వారు పోయి మాచిపొందా చూచిప్పు. చెంబుత్తే ప్రాచరాచాయుతో మాకు సంబంధించుటములు చిరకాలముంచి ప్పుప్పుచి, (Interruption, అ జైలు, రాముఖుగాది, అస్తి యిప్పుటికచూచ తిక్కుచ ఉప్పుచి.

పూర్వమ్మ మన దేశముయొక్క సాభాగ్రము ఎ విదంగా ప్పుప్పు ఒక్కసారి గమనించాలని చా కుక. మ. దేశ్ రూలో ఉప్పు సదులు - 'గోదావరి, కృష్ణ దేవా, తుంగబ్రహ్మ పాపాదేవకంబుల పాలుద్వావి' అని రాయపోలు సుబ్బారావుగాయ ప్రాంతము. మన దేశములో ఎక్కుపచూచిప్పుటికిసి. అనీ చుమ్మి. ఇవికాక ఇంకా 36 చిప్పు సదులు ఉన్నవి. ఎక్కుపచూచినా సెలయేక్కు. మూడసులో కాలు క్రింద ఎక్కుప్ప పెత్తాసు, సదులు, చాటనుంచి పారెను నీరు తప్ప, మరేమిలేదు. ఈ సీటుల్లు దేశము సస్మాగమలమంచి, దేశము అంతా సిరి, సంపచ్చలతో తులతూగి ఒప్పాశాలు మహము కోల్గేగలచూ ఆరిపిసుంది. కాబట్టి మసము యానిటిని సక్తమంగా ఉపయోగపరుచుకోవాలన్నా విధిఫ ప్రాపకములలో ఉప్పు ఖనిజములతో దేశాన్ని industrial గ develop చేసుకోవాలన్నా మసకుప్పన్న ఏగపాయ వ్యాప్తిలోసుంచి పారిగ్రామిక ప్రమాణాలోకి మస రాష్ట్రాన్ని చూచుకోవాలన్నా, మన మందరము ఎంతో కృష్ణ చేయాల్సి పున్నది. ఆందువల్లనే, మనము యాపన్సుంది ఆంధ్రభాతీయాభ్యుదయానికి తోడ్పాటుగా మసకు న్యాయముగా రావలసింత పెద్ద రాష్ట్రాన్ని కోరుతున్నాము.

"ఇంత కొకుండా ఆంధులలో ఎంతోమంది సిల్ప కొసల్యాన్ని ప్యాదర్చించ దగినవారున్నారు. ఎంతోమంది ప్యాసిద్దిచెందిపవారు ఉన్నారు. ఉడాపర ణకు, గుంటూరుకు సమీపములో పున్న ఆమరావతి శిల్పములను చూడండి. ఇదిమన ఆంధ్రదేశముసకు సడిచ్చున పున్నది. అక్కడవ్వస్తు శిల్ప కొసల్యాన్ని ఆంధులే ప్యాదర్చించి యున్నారు. మునుపటి రోజులలో మద్రాసునుంచి థిల్లీకవెళ్లే విమానం భోపాల్ వద్ద ఆదేరోజులలో, మేము అక్కడ కొంచెమునేపు విశ్వాంతి తీర్చుకున్న సమయములో మూడు పెద్ద పెద్ద పాల్గొములు నేను చూడగలగాను. ఆవి ఎంతో విలువైసవి అని అన్నారు. అందులో మొదటి పాల్గొము తెరచిచూడగా మూడవ పేణిలో భోపాల్కు ప్రక్కనేపున్న సాంచి అనే బుద్ధిక్షేత్ర చిత్రమును చూడ గలిగాను. అందులో కనటిన రాజ్యశేరణముభయుక్క శిల్ప కొసల్యము

[SRI K. VENKATA RAO [26th November 1955]

ప్రదర్శించినది అంధులేసిని, వారి కోశల్యాసీకి అవి చిప్పుములని ఆందుతో వాయిదాపెట్టిప్పటి ది. కాబట్టి ఆటలవంటి సిల్వర్కళా కోశల్యామును ప్రధిర్మించ గల మహామహిమలు ఆంధులలో వున్నాయి. ఆంధుదేశములో ఎన్నోబోట్ల శాంధులయ్యెక్కు ప్రామాణ్యము ఈ సిల్వర్ములద్వారా గుర్తించబడుచుప్పది. మన సంజీవరెష్టిగాట నాగార్జునసాగర్ ను కట్టించుచున్నారు. నాగార్జునకొండ ప్రాంతములకుయు మనిగిపోతుందనే ఉద్దేశ్యముతో యామధ్యి గొపాలరెడ్డి రాచు, నెను ఇంకా కొంతమంది దెళ్లిచూచాము. అది చూడగా, ఆ ప్రాంతం ఆంతము యెంతే తక్కుర్యము కలుగజేసినది. 2,300 సంపత్కరముల క్రిందట నాగార్జునసుడుపుస్త కాలములో కట్టించిస, Assembly Hall ఆక్రమ పున్నది. యిదిగాక, యానాడు మనము ఆనుకుంటున్న septic tank latrine కూడ అక్కడ పున్నది. ఇవి ఎవరో అమెరికాలో చూలేబడ్డ దెర కనిపెట్టాడు అనుకున్నాము. ఈ latrine అకాలములోకూడ ఉన్నట్టు కనబడుచుప్పది. అది నిర్మించింది నాగార్జునుడే అసగబుగుతున్నాము. ఈ latrine, సుమారు పది అడుగుల లోతున పున్నది. చుట్టూ రాళ్ల పేర్కి కూడా పుస్తది. Night soil అందులోనికి పోయి absonorb అయ్యేటట్లుగా ఏర్పాటు చేయబడియున్నది. కనుక యా latrines ఆ నాడు నాగార్జునుని శాలమునుంచి ఉన్నపనే నిదర్శనమగుచుప్పది. ఇటు వంటి సాస్ట్రోజాపమూ, చిత్ర కళా కోశల్యాము ప్రదర్శింపబడ్డ మన దేశములో ఏప్ప ఇబిజుములున్నావి. భారతదేశంలోని సీతలో నూటికి 15 పంతుల పాచుకల మనదేశంలో ఉన్నది. ఇటువలట అంధుదేశము హైదరాబాదు ప్రాంతముతోకూడా కలిసే, యుక ఈ నిరుతంతా ఆప్రాంతములో ఎంత పరకు పాచుడల కావకానికి అపకారాలు వుంటాయో యోచించండి. కాబట్టి మన భారత దేశభూషణయంద్వాప్తా, ఆంధుబాతీయభూషణయ దృష్టాగ్ని అంధు లమై మండము కోరే వికాలాంధు నిర్మాణం చాలా హవ్వించతగ్గ విషయ మని నేను ఆనుకుంటున్నాను.

"ఆశాపాకము నిడివిగావ్వట్ట విషయం కాదిది. ఆశాపాకం చాలా ప్రాప్య ముగచున్న కోరిక ఇది. హైదరాబాదును గురించి, మిగిలిన హంశములను గురించి ముఖ్య మంత్రిగారు, మిగిలిన మిత్రులందరు చెప్పినారు. ఈ విషయములపై ఇక్కడవున్న వారందరికి ఏకాభిప్రాయము ఉన్నది గనుక నేను వాటిని గురించి ప్రత్యేకంగా ఈ రోజున మాట్లాధగలవతేదు. కానీ నేను మాట్లాడడలచుకున్నటువంటి విషయాలు ఒకటి రెండు ఉన్నాయి. నేను నరి హద్దులను గురించి మాట్లాడడలచుకున్నాను. హైదరాబాదు సరిహద్దులో మనటు రావలసిన ప్రాంతాలు ఈ రోజున పున్నమాట నిజమే కానీ ఇది చాలా పెద్ద రాష్ట్రము. ఇప్పుడు అందులో ఎనిమిది జిల్లాలు మనకు ఇవ్వాలని పెట్ట రభసి జరుగుతేంది. 3 జిల్లాలో, 9 వ జిల్లాలో కొంతభాగము రావట్టు,"

26th November 1955]

SRI P. SUNDARAYYA :—“ 10 ప జిల్లాల్ భాగంలు, కావాలి ఖమ్మం పరంగాల్లులను ఒక జిల్లాగా చేశారు. ”

THE HON. SRI K. VENKATA RAO :— అయ్యంతరము లేదు. 10 జిల్లాలు పూర్తిగా ను, 11 ప జిల్లాలో బాగిచుకూడ అడుగుతాము చాయచాండి పిలుంచేసారు. దెను కూడా ఈ విచారాలలోకి వెళ్ళాయిలేదు. నేను ఇహియు సరిపోటుగారించి హాట్లాడుతున్నాను. ప్రార్థిలో మండిచెప్పలు చెప్పే పెళ్లు విషయములనుగోరించి సలహాలు వెబుతూ మిగిలిన సరిపోటు ప్రాంతాలనుగురించి, boundary adjustments నుంచి ముందు ముందు ఆలోచించాము కిన్నారు. అప్పుడ్లల్లి ఈ సరిపోటులనుగురించి తమ ప్రాంత కొడ్డి విషయాలు తీసుకురాచలచుకున్నాను. ఈ తీర్మానములోని అభిరు పెరాలో ఈ విషయాలు చెప్పేటించాడి. మద్రాసు, మైసూరు, మంగళపురం, బిరిస్సార్ రాష్ట్రములలోనుంచి మంకు రాపలసిన భాగములు సామచార రూపకంగానో లెక చంచాచుతిద్వారానే తెల్పుకుంచాము అని ద్వారాము. కాని విచారాలన్ని తీర్మానములో ప్రాస్తే క పెజీలు అప్పుతుంది, చచుపుకూవారికి విసుగెతుతుంది. అందువల్ల మనము మిగిలిన విషయాలను ఇక్కడ చర్చ చేసుకోవడం అపసరముగనుక ఆ విషయములనుగురించి మనవి చెయ్యడలచుకొన్నాము.

“ మొత్తమొందట ఈ తరమునుంచి మొదలు పెడదాము. ఎందుకంటే స్వరానికి వెల్లపలసినానూడా దండుమునుంచి కాకుండా ఈ తరద్వారము ద్వారా వెళ్లాలన్నారు. అందువేత ఈ తరదీకనుంచి మొదలుపెడితే మనకు మొత్తమొందట పచ్చేది బిరిస్సారాష్ట్రము. ఈ బిరిస్సాలనేది 1936 వ సంగాలో ఈచ్చువిచింది. ఆంతక్రితము బిరిస్సా భూభాగము కొంత బెంగాలులోను, కొంత బీహరులోను, కొంత మధ్యప్రదేశ్లోను, కొంత మద్రాసు రాష్ట్రములోను ఈండింది. దానిని ఆంతటినికిలపి 1936 వ సంగాలో ఒక రాష్ట్రంగా చేశారు. దాని చరిత్రను మనము కొంత తెలుసుకోవలసిన అపసరము ఏర్పడింది. ఎందువల్లనుంటే—దానిమీద మనము ఒకదావాప్తిలుచేస్తున్నాము. కనుక 1936 వ సంతురుములోనే మనకు ఆంధ్రరాష్ట్రము ఏర్పడి ఈన్నట్లయితే ఇవాళ మనము అనుకొనే సమస్యలు ఏర్పడిపుండేవికావు. ఇప్పుడే అన్ని రాష్ట్రాలు ఒకేమాటు ఏర్పాటు చేయడమువల్ల ఈ భాషారాష్ట్రాల claims విషయంలో మంచో చెడ్డెపెద్దలు చెప్పినట్లువిని హాప్పారము చేసుకుంటున్నాము. కాని ఆ రోజులో ఒకే బిరిస్సారాష్ట్రము నిర్మించడము వల్ల అప్పుడు ఈ విషయమై చర్చ తీసుకున్నట్లువంటి వారు కొన్ని అఫూయిత్తుమైన వనులు చేయడము తటస్థించింది.

“ సంటరు అనే ఆయన (జంగీమివారు) సుమారు 70, 80 సంగాల క్రితము బిరిస్సా చరిత్ర అనే ఒక పుస్తకము ప్రాశారు. అందులో ఒకటివాల్యుములోని 170-171 పేజీలలో—

SRI K. VENKATA RAO [26th November 1955]

"... mountain spur which goes to the sea, so that the Cauvery forms a large bend between the two rivers Ganjam and Jharsuguda.

" వ్యాచు ఎంగము, మహారాష్ట్రాను రాష్ట్రంలోనె ఉప్పుది. చిలకా రహస్యానికి పుస్తకాన్తరిక ఉత్తరాను ఉన్నది. దానికి ఉత్తరాన కీడు ఇంచు, దుడు కీము, భూమి మాత్రాదేవాలు నీరిష్టాడు. ఉసి భుమి లోప్యాదు క్రాన్. జూంటిల్చుచుండు తమండలిక తెలిసి. దె. అక్కిచుకువాలా మండి వ్యాపారాలు చెట్టుమాధ్యంచారు. అది మహాంతులక్కించ వుండెకాలంలో బ్లూబుఎప్పు జార్జరోతివాసు అక్కిచుకు వెల్లియిట్లుయుతి వారివ్యాపునంచి వస్తు వ్యాపారాలను ఉప్పుడి లీకాప్పులలో మూతెలుగుచారివ్యాపునంచి వస్తులు ఉంచుచుండు. భూమి ప్రాంతాలలో అంచుచెత ఆచూబాగము ఎవరిచే చెప్పుకాసు ఎంచుచెప్పి రంపు ఉప్పుతెంది.

" 1765 చ సం॥లో ఉత్తర పర్మాయులు, అంచే గుహముజీల్లా సహితంగా వ్యాపారాలు గూడా చెప్పాయుట స్థానిపారింగ, ఫులాత బ్రిటిషువారికి వచ్చిపెంచారు. ఇచ్చినాతపువార 1803 ఎ సం॥మువాకా ఇప్పుడు బిరిస్తూ వ్యాపారాల వాగము మహారాష్ట్రాలక్కించ వుండేది. బ్రిటిషువారి క్రిపదకు రాతేందు. ఇది ఆసలు చాపత్రాత్మకమైన చరిష్టిల్. ముము ఆంత దూరము వ్యాపారాల ఈ మధ్య బిరిగిస విపులుగురించి ఆలాచించు ఉపాయము. 1929 చ సం॥లో ఇండియా గవర్నర్ మెంటువాదు బాంబు రాష్ట్రాల ప్రానిపణ ఉక ప్రమోరాంతము ఆచ్చారు. ఆ మెమోరాండమలో వారు

"The Ganjam did not form part of Orissa in the last four centuries' అని వ్రాశారు.

,, ఈ గంజాము జిల్లా గత 100 సంఅలనుంచి ఎప్పుడూకూడా బిరిస్తూ థాభాగులో లిపని ఇండియా గవర్నర్ మెంటువారు ఎవ్వడే ప్రాసిపెట్టారు. .

" 1901 చ సం॥మునుంచి బిరిస్తూ ప్రత్యేక రాష్ట్రంగా విర్వాతుచేయాలని వ్యాపారము జరుగుతేంది. అప్పుడు పామిక్ అనే ఆయన (I. C. S. acting Secretary of Madras Government) 24 చ డాక్టర్ 1901 ఎ సం॥ లో Government of India వారికి గంజాము, విశాఖపట్టమాను జిల్లాలగురించి పెద్ద వ్యతిరము ప్రాసినారు. అది 4 పేజీల పరకు ఉన్నది.

26th November 1955] [SRI K. VENKATA RAO]

అది అటవి అయియాడు నూనె ఇష్టము లేదు. కనుక లందులోని చుఖ్యమైన విషయాల్లో అమర మనిషిచ్చాను.

'The large number of Telugus throughout this tract and the fact that the officers of the Government records have been kept in Telugu will render it essential for the officers employed in the tract transferred to acquire Telugu and experience has shown that it is far more difficult for an Englishman to learn the Dravidian language of Telugu than Oriya.' అని ప్రాచుర్యం ఉంటా.

'The transfer of the Ganjam district to another Government, would, in many cases, be a serious inconvenience to merchants and traders. Public opinion too is generally opposed to this change. The population of the proposed Bengal is 17½ millions, but the population of the Madras Presidency if the proposed transfer is carried out will be reduced to 36 millions. In conclusion I am to point out that if the tracts were to be administered under the system now in force therein by Bengal Officers under the Bengal Government, the arguments which have been adduced in favour of transfer to Bengal would apply with equal force to Madras also,' అని ప్రాచుర్యానికి చివరం

'It is doubtful whether the change would confer any material benefits even on the Oriyas, while it would certainly be antagonistic to the interests of Telugus who equal the Oriyas in number who form the more important part of the population commercially and otherwise.

" ఏ విధంగానూ ఈ జిల్లాను బెంగాలు రాష్ట్రములోకి పంపిడ్డా మన్నవ్యాప్తికి అది సాగేవిషయముగా కనిపెంచడము లేదు. గంజాము జిల్లాలో తెలుగు మాట్లాడే వారు ఎంతో మండి పురండరమే కాకుండా వర్తక, వాణి జ్యు విషయాల్లో వారికి చాలా ప్రాముఖ్యము ఉన్నది. కనుక దీనిని ఎంత మాత్రము మార్చి కూడదని ఆ రోజున వారు ప్రాసి పున్నారు. అప్పుడు Government of India వారు ఈ భాగాన్ని అవతలకు మార్చాడనికి అంగి కరించ లేదు.

[SRI K. VE\KATA RAO] [26th November 1955]

..ఉపాశ ఎత్తెడఁ కమిషన్ రాజెదీ 1925 వ సం॥ లో ఏచ్చింది. ఈ గుహం ఇట్లాస్ చూర్చి అయినా ఆక్రూర రెడ్డా ఆనే విషయము ఆంచిచయలుండును దార్చి ఇంతియా ప్రభుత్వము అడిగిలా ఫిలిచెచ్చే కమిషన్ దాంసుడా దార్చి లిప్పులో—

'All the more therefore it cannot be denied that the majority of the population of Parlakimidi is Telugu we feel that the Raja's opinion must carry great weight' కు ద్రో—

"ఉట్లాట్ బెంగ్లాముందు తెలుగుదారె ఊన్నామ గాని ఆక్రూతి ఒమ్ముదాయ ఇంయాదాయ గనుక ఆ జీల్లాసు డిపార్ట్మెంటు చంచి నెట్లుయిచ చాలా బాగుంటుంది అని వారి అవిస్తాయము చేపోరు. అప్పుడు ముద్దూసు గుర్తుమేయు దాట పట్టుపడ్డ అది సాగకుండా చేశారు. అప్పుడు ఇంపొస్ట్రాచర్ రోహి రాష్ట్రాలో ఉండెది. బిషోచు ప్రభుత్వంలో ఉన్న అప్పుకు executive councillors దాదా ఈ వాడపలు అన్నితని విని

'That the whole of the Ganjam district might suitably be transferred less Chikacole, Pariakimidi Tekkali and Sompeta' అని ఆన్నారు.

"ఈ నాలును తాలూకాలను వప్పలిపెట్టి మిగిలింది transfer చేసే బాగుంటుండు ఆ రోజు లలో దారుచెప్పారు. ఆ వ్యవహారం అప్పుడు కూడా సాగుతాడు. 18—9—1931 స ఒక Boundary Commission ఇరిస్తే రాష్ట్రానించి చండి సిసంవెసారు. వానిపేరు హక్కుడైనాల్లు కమీటి, ఈ కమీటియాను ముచ్చట రిపోర్టు చేయడం, ఆ రిపోర్టును తప్పవాత పార్లైమెంటు వారు ఆలోచించం, ఆక్రూతి white paper వేయడం; Joint Service Commission వారు రిపోర్టు చేయడం ఈనాలుగూజరిగాయి ఈ నాలుగింటి లో ఆస్కర్యక్రమమైసి విషయం—గంజాములోని పర్లాకిమిడి ప్రాంతాలు గాని, విశాఖపట్టంజీలో భాగంగాండి ఇప్పుడు కోరాపుల్లోగా ఉన్నభాగాన్ని గాని అనిలు ముద్దాసులో చేర్చపడ్డని నిర్దయం చేశారు. ఈ పరిస్థితులలో మనం పదులుకొని చెల్లిపోవడం తష్టించింది. హక్కుడైనాల్లు కమీటి వారు కొన్ని విషయాలు లు వారి నివేదికలో ప్రాశారు. పర్లాకిమిడి విషయంలో వైభాగికించి పాఠ్యమంది, ప్రైసిడెంటుగారు పర్లాకిమిడి అంధ్రలో ఉండాలని ఆన్నారు, మిగిలిన ఇష్టాడు సభ్యులు అటుమార్చులని సిఫార్సు చేశారు. వారు ప్రాసినది యొమిటంపే.—

'It would be very unfortunate if Parlakimidi were left out on account of the majority of its population being Telugus, while other influential Oriya Zamindars are transferred to the new province.'

[26th November 1955 [SRI K. VENKATA RAO]

“ఒక్క జమింధారులు ఆపటలకు వెళ్లిపాతున్నారు కనుక తెలుగువారు ఎక్కువగా చ్చర్చ ప్రాణికమిటె లందులు, అంచ ముద్దాను రాష్ట్రములో ఒంచచం లుమంబముగా ఉన్న చెరి త ఇష్టపూ వ్రాశారు. దానిమీద ప్రెసిడెంటుగాచు గట్టిగూడాకచు.

‘Language and race are existing facts and ultimately of far greater importance than the reactions of the Zamindars.’

“ఇక్కడ లోర్టుపరి లోచ చెందావించులు చాలా పొచ్చుగా చూచాలి. జమింధారులు బాహు ఒకటితెక్కుగా తీసుకొనికి విలుతేదు చుస్తారు.

‘More than half the population is Telugu by race and Telugu is the mother-tongue of nearly two-thirds and the subsidiary language for 45,000 persons.’

‘అంలు తెలుగు పొచ్చుగావున్నది. తెలుగువారు కానిపాటిలో 45,000 మంచి బినాబాకు తెలుగుగా తెలుసును.’ ఈ చిడుయాలు అతి clearగా ఆయన ప్రాస్తుటప్పటిక ఆ రాష్ట్రము ముండుకు సదవలేదు, లక్ష్మి చర్చ జంగింది, చూకించిరాజు భద్రపంతులు, ఉబ్బుత్తినుకొని ఇంగాండు వెళ్లారు. అక్కించ మేజర్ ఆట్లీ—మెస్టర్ లివరకు లిటిషన్ ప్రధానమంత్రిగా ఉన్న అయిన—ఏమి ప్రాశారంచే.

‘We have great sympathy with the desire of the Rajah of Paiklakimidi for the inclusion of his estate in the new province; but in view of the racial and linguistic composition of the population therein contained, we are unable to recommend that his desire should be acceded to.’

“రాజావారిభావము బాగానేపున్నది. కాని ప్రజల భావము చూసే ఈ ప్రాంతాన్ని అటు మార్చడానికి ఏ విధమైన న్నాయము లేదు. మేజర్ ఆట్లీ గారు చెప్పారు. తరువాత Joint Select Committee proceedings లో చాలా clearగా వ్రాశారు.

‘We have fully considered the representation made to us by Oriya and Telugu witnesses and the views of the Government of India and the Provincial Governments concerned. We have also studied the report on the enquiries which have been held on the subject. We think it unlikely that a further enquiry will elicit new facts or arguments. We, therefore, recommend that the boundaries of the new province should be those laid down in the White Paper with the addition of the Jeypore Zamindari.’

[SRI K. VENKATA RAO] 26th November 1955]

‘White Paper’ లో చెప్పినప్రకారం చేయాలని అన్నారు. అంటే పరాకిమిడి, ప్రక్కల వగ్గే రా మనలో ఉంచాలని, అంతేకాకుండా బయపురం జమీందారీ మనకు కలపాలనిచెప్పాగు అప్పటి పరిస్థితి ఇది. Joint parliamentary Committee వెళ్ళాడు, ఇందియాకు లంతా తిరిగిపచ్చిన తరువాత సర్ సామ్యుల్ పోరుగారు—ఎ వచ్చేపోరో ఇయనకు నాకు తెలియదు కానీ ఆయన, మిగిలినవాయ కలసి, మరైకు తెలిసిచుంతపడకు ఒక ఎరు పెన్నిటు తీసుకొని పరాకిమిడి తాలూకామీదుగా ఆట్టగీత గీశారు. పాతపట్టమం తాలూకా మనకు వచ్చింది, పరాకిమిడి తాలూకా ఒరిస్సాకువెళ్లింది, పరాకిమిడి జమీందారుగారిని జమీంతేసహ ఒరిస్సాలో ఉంచారు ఆయన కోరికప్రకారము. ఈ రోజున పరాకిమిడి రాజుగారు ఒరిస్సాలో చేరిందుకు సంతోషిస్తేన్నారో లేదో నాకు తెలియదు, కానీ ఆయన కోరికప్రకారము భూభాగము ఒరిస్సాలోనికి వెళ్లిపోయింది. 1930-33 వ సంతృప్తాలలో ఉత్తరపరిషద్ధునంగతి ఈవిధంగా ఉన్నది, పొట్టమ జర్మనిసి, మనసోలని ఇటలిసీ, సర్ సామ్యుల్ పోరుగా కత్తి కతారులతో భారత దేశాన్నిపరిషాలించేరోజులవి. ఆరోజున జమీందారులు చెప్పినమాటలు విని ఉంచవచ్చును. ఈ రోజున సంస్కారాధికులే లేదు. మనచేయ పడింది, జమీందారులుకూడా లేదు. కానీ ఈ రోజుస భాషాప్రయుక్తంగా మనచేస భాగంతో ప్రజాసాధారిత రాజుాన్ని స్థాపించుకోనడానికి మనకు పుక్క ఉన్న సందర్భములో ఆప్రాంతం మనకు రాకుండా చేయడం తగదని నేను భావిస్తున్నాను. ఇది అంతా పాత చరిత్ర. బరంపురం, పరాకిమిడి, కోరాపుట్ విషయంలో మనకు చాలా న్యాయం జటుగవలసిపుంది. ఇప్పుడు మిరందరు చూడడానికి వీలవుతుందో లేదో కానీ ఈ వేళ పరాకిమిడి map వేయించాము. ఈ వేళ వున్న పరిస్థితుల ప్రకారం, సర్ సామ్యుల్ పోరుగారు ఆట్టగీత గీయడంపట్ల ఇది పంకాయి హాదిలగా తయారయినది. (ఒక map ను సభ్యులకు చూపుచూ) నిజానికి ఇందులో కనిపించే యొరుపు అంతా తెలుపే? కనిపించడములేదు. ఎరువు అంతాతెలుగు. ఆక్రూడక్కుడ సలువు వెసిపున్న 5, 6 గ్రామాలు మాతం బరియాలు. వసుపు రంగు ఉన్న మిగిలినచేట తెలుగువారు, బరియావారు చేరి సమానంగా ఉన్నారు. 86 గ్రామాలలో మమారు 80 గ్రా మా లు తెలుగు గ్రామాలు. జనాభాలో 62% తెలుగువారే. బరియావారు 30%. సవరలు అనే కొండజాతివారు 6%. ఈ వేళ ఉండే పరిస్థితికూడా ఇదే. ఏరకంగా చూసుకున్న పరాకిమిడి ప్రాంతం మనకు రావాలి. దీనిని గురించి మనం ఎవరితో చెప్పుకోవాలో వారితో చెప్పుకునే వరిస్తి ఈ లు ఏర్పాటు చేసుకోవాలి. బరంపురం పట్టణాన్ని కూడా 1936లో సర్ సామ్యుల్ పోరుగారే ఒరిస్సాలో చేరాగు. Quotations ఎన్నే చదవడం నాకిష్టం లేదు. సర్ సామ్యుల్ పోరు తెలుగువారు పోచ్చగాఉన్న దక్షిణాన బరియా వారికి పెద్ద పట్టం లేదు కాబట్టి బరంపురం బరిస్సాకు యిచ్చేశాము’ అన్నారు బరంపురం ప్రాంతానికి తూర్పున సముద్ర ప్రాంతాలను, రుషుకుల్చు నది ముఖులుకోవి ఇచ్చాపురం లోనేహూర్ రోడ్డుకాకా 45 మైళ్ళ పాటునును

26th November 1955] [SRI K. VENKATA RAO]

15 మైళ్ళ చెడల్పున 60% తెలుగు జనాభావున్న ప్రాంతం వున్నది. ఇది ఎందుకు తెలుగువారికి యిష్టతేదయ్యా అంటే బరంపురం లోపలకు అయి పొయింది; సముద్రానికిపెడ్కు ప్రోచలెదు కనుక ఆది ఇవ్వతేదు అన్నారు. ఈ రెండువిచ యాలు మర్చి చూసుకోవాలి. కోరాపుట్ గురించి కోన్ని విషయాలు మనము తెలుసుకోవాలి. ~ఏచ్ 8,975 square miles విస్తీర్ణంలో 9 తాలూకాలుగల జిల్లా పూర్వ కాలం దిన ఇంచట్లు 10 తిల్లలోబాగంగావుండి, అందువల్లనే చిన్నాఖపట్టము ఇంచియా ఉండకూ పెడ్డ జిల్లాగా వుండేది. దానిని జయపూర్ మహారాజు కొండ చల్లింపడానికి బలిస్తూ కొర్కె కలిపాడు. కోరాపుట్ చేరడానికి గాంధుణిసు యింపు రాజ్యపుసుంచి అంటపూరీనుంచికాని, కట్క నుంచి కావే బరంపుఁరంపుంచి కాని పెడ్కు లేదు. అంతా కొండలే. ఆకాకంలో విమానం మీదుగా వెళ్లి పోలకాట్టేయ మీదుగా దిగవలసిందేకాని, అ మూలకు పెళ్ళాలంటే లేక పశ్చాతీమితి రావాలంటే, బరంపురంనుంచి 75 మైళ్ళు తెలుగు రాష్ట్రములోనుంచి రావాలి,

“వారికి చిట్ట చిగురునవ్వున్న మలకనగిరి తాలూకాలు రావడానికి ఒపిస్తూ ప్రభాపుండ్రిగాయి యిం మద్ద రాజమండ్రివచ్చి గోదావరి సదిపైకివెళ్లి కబరి లోంచి వైకి వెళ్లులనిపచ్చింది. ఇదంతా మన చుట్టూవున్న రాజ్యము. కాని యిం సంవర్ధములో మనము ఒక విషయము ఆలోచించాలి. జనాభాగురించి మనము చాలామట్టుకు దెబ్బలాడుకుంటాము తప్పంకెలు వేశారంటా. దినినిగురించి ఇంచియా అండటికి జనాభా లెక్కల కమీషనరు అయిన Yeats దరగాదు 1921 లో యిలా ప్రాశారు.

‘It is a regretful fact that such bias was observed and existed among the upper census staff and the worst instances came from the Oriyas and from Parlakimidi.’

“ఒరియాలు అనేటటువంటివారు census లెక్కలు ప్రాయిడవులో చాలా అన్యాయము చేశారని All-India Census Commissioner గారు ప్రాశారు.

‘Most of the Hill Tribes shown as Oriyas in 1930 and 1931 should have been shown as Andhras if proper steps were applied’ అనికూడా ప్రాశారు.

“సరైన లెక్కలు తీసుకుంటే కొండజాతులను తెలుగు జాతులని ప్రాయివలసిపున్నది.

అనాటి జనాభా లెఖలు సరైనటువంటివి తావని అనేకులు ఒప్పుకు వ్యాయారూడా. కోరాపుట్ జిల్లా స్వభావంబట్టి మాటిక 85 మంది కొండజాతులు. మిగిలినవారు ఒరియాలో అంధ్రులో. కొండజాతులు ఎవరు అనేటటువంటి విషయంమీద ఆ యా భాషలవారు majority, minority

[SRI K VENKATA RAO] [26th November 1955]

[MARCH 1955] [SRI K. VENKATA PAO]

శాఖలు మను పక్కరలేదు. ఏగిలిగి కావాలి. అంతకాలందా యా రూపర్భూపలో చెప్పపట్టి విషయం దేమిటంపై — మాయుక్క ల్యా కాటిప్పిడి, ఉప్పచెసింయుక్క ల్యాక అపిప్పది — ఇట్రె ఓండ్రం యొక్క ద్వారా యా ప్రాంతం ఏపి కంటపరకు ఉద్దాపడి ఉస్సిపి ఎంచు ఇప్పాడి. శాఖలు దుసు గోదాబిలు ఉమితమయినిఁసి పెండిస్తాము. గోదాపరిలో, ఉండ హాక్ 61 ఒత్తులు యా మాటలు ఎంచు స్థిరం చేశాలు. ఈ దు ఒపస్సి లొపి, బ్లూయలోచి ఏస రాయి ఉల్లో ఎమ్మిం ఈ ప్రాంతాల అంగము కానుండా, ఏసల బ్లూయ, యా రాయతెక్క స్టోర్స్ ను యాగునుంచి, మర్కు యాయిపట్టి, ఏస్ కెప్పట్లుచ్చాము. ఒంచె సుమ్మించి యిష్టప వికపించి ఉపిష్టమహా కు ఉమితమాక్క ఉమికషంచ 25 మైళ్ల దూరం లొపల్కు యివ్వించిని చిగా ఇంతురాము. అంచ కాకుండా ఉనిప్రక్క చండా జిల్లాలో ఉరి వంచి తాలూకా జాబి ఎంచ సంపత్కురాలక్రితం చండా జిల్లాలో తెగు చాయ ఎన్నిప్పి, సుచారామ్మిలు తక్కివ. వంద ఏంపుర్మాయి ఎను రటువాత బెంగువాట్లు తిట్టువ, మహరాష్ట్రలు ఎక్కువ జింపులాయాటు. ద్వాంచ కాంగ్రెసుపెదు. మన తెలుగులో ఇంపంచ, గోదావరిభేషిన నుస్స య్యా ఆరము. గోదావరిలోంచివచ్చే పెకుండంటన్ని సిరిపంచనుపడి exhort అప్పత్తుచ్చాము. అందుపల్లి శీర్స ప్రాంతములోని తెలుగు తాలూకాలు, బ్లూయలోని తెలుగు ప్రాంతము, సిరిపంచ ప్రాంతముకూడ ముకు స్వాముంగా రావలసిఁచ్చన్నవి. అదిలాబాదుజల్లాఅంతరల ప్యక్కను సరిపంచతాలూకా జన్మింది. రెండూ కలిసివున్నాయి. మధ్య గోదావరి వెంట్టి చాలా టక్కువగా జన్మింది. ప్రైస్ ప్రోటోటి ఆనె ఇంది సిరిపంచకు 2 మైళ్ల దూరములో గోదాపరిలో ఉలుసుపడి. కమిషన్ వాట నివేదిక ప్రకారం జబ్బల్యారు లెక బోచాలు, రాబోయే మధ్యప్రదేశం యొక్క రాజధానిగా ఉంచవచ్చును. సిరిపంచకు రాష్ట్రాలకే ఆంధ్రప్రదేశ్ నుమారు 10, 12 రోజులు ప్రయాణంచేయవలసి పూంటుంది. కాబ్బి మనకు తండుబాటులోవున్న ఆ భాగాలను ఇచ్చిపచ వలసినచని మనం కోరు తున్నాము. ఇంతటితో నేను ఉత్తర సరిషాధు వ్యవహారం పదలిపెట్టాము. తరువాత ప్రాందురాబాదు గురించి రెండుముక్కలు చెప్పముండుగా, యిది పరలో దాలమంది చర్చించిన విషయం నేను వేరే చెప్పసిక్కరలేదు. ప్యక్కప ఉన్న మైమారు విషయం మనవిచేసాము, దానిల్లు బంగారంగాను బల్లారికూడా మైమారులోనికి పొయింది రెండేళ్లనుంచి. కమిషన్ వారు బల్లారి, సిరిగుప్ప, పెన్స్సెట తాలూకాలు మనకు కలవపలసినదని సిథార్పు చేశారు. కాని కస్తుడిగులు అది అమలు జరువకుండా అందేళన వేవ దీకారు. దానిని గురించి విపులముగా చెప్పిడం అనవసరము. బల్లారి తప్పకుండా వుండాలి. ఈ విషయాలన్నీ విపులంగా నా సొదరుడు సంజీవ రెడ్డిగారు కొంచెంసేవయిన తరువాత మనవి చేస్తారు. బల్లారి మనకు

[SRI K. VENKATA RAO] [26th November 1955]

రాపలసిన ప్రాంతమని నుప్పుటంగా మసపి చేసునా సు. ఇంక పైసూరు అసగానే కస్టడం లనే అబిప్రాయం ఏర్పడుతుంది. లోలు పైసూరు అనే హిందూరాజ్యం కొత్తగు పుక్కుస చుండేది. బిష్ణుసుల్లాను, ప్రాదులు బయటిక చచ్చాక వారు మయ్యిప్రక్కల రాజ్యాలను జయించాక యుప్పు మైసూరు రాష్ట్రం ఏర్పడిని. అందుచేత పైసూరు మెట్టమెచుసంచితెలుగు రాష్ట్రం. నాలుగు డెక్కికుటుంబాలవారు బయలుదేవి చేప.పట్టు—తుమ్మారు తాలూకాలో—వెళ్లి—గొద అంటె రెద్ది అని అర్థం లేండి—వారందటూ లసలు పైసూరు రాజ్యం సాపించుకున్నారు. దెంగుళూరు పట్టం కట్టించి తెలుగువారు, కెంగాడ్ అనే ఆయన ఒనపెరుకూడా చెరిత్తో Reddy country అని ప్రాసించంది. ఇది చెండ్రరాజ్యం, అందుచల్లచారిత్రాత్మకంగా యి మైసూరు భాగం మనది.

ఇంకోక విషయంకూడా ఉంది. ప్రాదరు జయించాడు కనుక అది వారిదికాదా అంటారు. ప్రాదరు కోలారు జిల్లా బూడికోటులో పుట్టాడు. ఆ సాయిబుగారు మన తెలుగువాడే. ప్రాదర్ సాయిబుగారు పుట్టింది తెలుగు దేశము. కాబట్టి ఆ దేశము తెలుగువారిది. కన్నడిగులకు వెళ్ళి న్యాయంలేదు. అయితే మైసూరు వారు కృషిచేసి ఈ ప్రాంతాన్ని అభివృద్ధి చేసుకొన్నాం అంటారు. ఈ సందర్భములో మనము ఒక విషయము గమనించాలి. 1941 వ సంపత్తురంలో పైసూరు census commissioner గారు ఒక map ప్రచురణ చేశారు. ఈ map లో 100 కి 50 మండికి ఎక్కువగా వున్న కప్పు ప్రాంతాలను చేర్చివేసానని ప్రాసినాడు. కోలారు జిల్లాను వదలి వేశాడు. వారే పదలివేశారు, మనము అషగడంకాదు. అందుచల్ల మనము ఈలోహిన కోలారు అడగపములో న్యాయంఉన్నది. వివరములు తెలుగు తెలుగు నుండి సుందరయ్యగారు చెబుతారు. కోలాదు అన్ని ప్రాంతాలలో తెలుగు వారు 100 కి 54, 19 మంది ఉన్నారు. 'అయితే కోన్ని తాలూకాలలో నూటికి 60 పై చిలు కు, 70 మంది, కోన్ని తాలూకాలలో నూటికి 95 మంది కూడా ఉన్నారు. కోలారు జిల్లా మొత్తంమీద మొట్ట మొదట వారు తెలుగువారు, తరువాత తమిళులు, తరువాత వారు కన్నడుగులు ఇప్పుడు మూడవవారుగా ఉండేవారికి ఇవ్వాలనడానికి కారణం 'వారు దానిని develop చేసినారు అంటున్నారు? బిళ్గారి ఎవరు develop చేశారు? మైసూరువారా? మద్రాసువారా? అందుచేత ఈ వాదనలు కుదరపు. నుప్పుటముగా ఉన్న తెలుగు ప్రాంతము అది ఒకటి, రెండు కాదు—50%, 51% ఉన్న 49%, 51% ఉన్న పైనారిటీ మేజారిటీ అనే ప్రస్తుతి ఉండదు. నూటికి 70, 80, 90 మంది ఉంటే కాని భూభాగిటి అనే ప్రస్తుతి ఉండదు. నూటికి 70, 80, 90 మంది ఉంటే కాని భూభాగిటి అనే ప్రస్తుతి ఉండదు. నుప్పుటముగా ములు మనకు ఇప్పుకుండా ఉండదము వ్యాయంకాదని మనపి చేస్తున్నాను. అక్కడున్న తెలుగువారిని కలుసుకొన్నాము. వారిలో రెండు అభిప్రాయాలు ఉన్నవి. ఒకటి అంధ్ర రాష్ట్రము లోనికి వెళ్గాలని, రెండవది ములు ఉన్నవి. ఒకటి అంధ్ర రాష్ట్రము లోనికి వెళ్గాలని, ఒకటి కర్నాటక రాష్ట్రము చిత్రముగా మైసూరులో ఉన్నాము, 'ఒకటి కర్నాటక రాష్ట్రము

26th November 1955] [SRI K. VENKATA RAO]

ఏర్పాట మేస తెలుగు దేశయిహసాము అని. కాని అందులోనికి రాష్ట్రము ప్రత్యుత్తరాంచె కొలారులో 10 మంది M.L.A. లు ఎక్కువుకు వెళ్ళుతరో ప్రశ్నగాం ధర్మంకాదు. ప్రక్క గతమైన లభించాలను చేయాలిదు. ప్రజా అవిష్కారానికి కొలత ఎక్కుడు? దొర్ముకుసు ఒసగా కాసు ప్రమంచంలో అన్నించికి కొలత పెట్టాయి. జ్యోర్మి దశామీటపు పెట్టాయి, బట్టకొడ్కువాలంచె గజం బట్టాయి, చిపత మంచుకొనాలాపై రాయి పెట్టాయి, కాని ప్రజాబిష్టాయా నికి ఎపరు దశామీటా కుంచుటాడు, atom bomb తా పాటు. అందు ఏలు మనము accepted పేచురాలమబ్బి వెళ్ళాలి. ఈవేళ స్వదరాబాదు ప్రభావిస్తాయి ఎలాంస్తుందో ఎప్పటి చెప్పగలరు? ఈ issue మీద సభ్యులను చెస్తుకొలేడసి కొండు చెబుతున్నారు. ఒకమాటు election manifesto చెప్పుకోమనండి. Bangalore కాంగ్రెసు కమిటీ 1942 లో ప్రాసిన election manifesto క్రిందివారు నెగ్గారు, మేము బిడిపాయినాము. కాదు ఆ election manifesto ఈ నాటికి అమలులో ఉన్నది. దానిలో భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రాలమాటలేదు. దానిని వారు అంగికరించలేదు. అలాగైతే ఈ పార్లమెంటుకు ఈ విట్లు pass చెయ్యడానికి హక్కులేదు. ఈ విధమైన arguments మనము చెప్పంటం అవసరంలేదు. స్వప్ంగా ఇన్న వ్యహపరాలను తిసుకొనవలెను. ఏ కొలతబద్దతే, ఏధర్మిటయతే, ఏ ఎక్కాయితో కొలిచినా కొలాచ మనంది. మైనురుకు చెందుతుంది ఆసం న్యాయంకాదు.

“ ఆఖరు విషయం ఒకటి ఉంది. మన పాతస్నేహితులు మద్దాను వారు ఉన్నారు. వారికి సంబంధించి మూడు విషయాలే ఉన్నవి. సేలము జిల్లాలో చౌసూరు తాలూకా, చెంగలుపట్టిజిల్లాలో పోన్నెరి, తిరువశ్శార్యు, తాలూకాలు ఉత్తర ఆర్క్రిట్యుజిల్లాలో గుడియాతం తాలూకాలో కొంతభాగములొతెలుగు వారు ఉన్నారు. ఆరప్పవారు తిరుత ని తాలూకాలో కొంత భాగము కావాలంటున్నారు. 1 చౌసూరు అంటె కొస్తు + ఊరు = అంటె కొత్త ఊరు అన్న మాట. అలాకాడంటే చివరకు ఉన్నది తాబట్టి కొస్తు ఊరు అనుకోవచ్చు. పౌసూరు, కృష్ణగిరి తాలూకాలలో చెరిక estate ఉన్నది. అది చాలా కాలంమంచి ఉన్నది. 1950 లో estates abolish అయ్యేవరకు estate గా ఉన్నది. పౌసూరు తాలూకాలోనుంచి 49 మరువులను 1921 లో కృష్ణగిరి తాలూకాలో చేర్చినారు. మనకు పౌసూరుకు త్రైవే ఎక్కుడ ఉన్నది అని తమిళులు అంటున్నారు. కృష్ణగిరిలో కన్నడులు marjority అని వారి వాదన. ఇది చాలా పారపాటు. బేరికి estate ప్రాంతం అంధ్రప్రాంతం అదిమనకుణసే చాలును. ఇది ఒకటే area అని రుజువుచేసాను. ఆ విషయాన్ని రిపోర్టుగా అచ్చు వేయించాము. 1804 వ సంవత్సరపు డాక్యుమెంటు document ఒకటి దోరికింది. ఎవరికో కలక్కరుగారు భూమి దానముచేస్తూ తెలుగులో ప్రాశారు. 1872 వ సంవత్సరములో stamp పెట్టి Contract కంట్రాటు తెలుగులో ప్రాపుకున్నారు. 1912 వ

SKI K 12 117, 1950, 26th November 1950

మా॥ క్షుభి నిచ తెచి, సోరిచిస్టాటు అణుకో లండ్రూడు ను
register చేసు గా ప్రతి చెలుగులో ఉంది. శిలుతెలుగులోని ఉండి.
పాస్టర్సు క్రాస్ సెబ్-Registrar చెలుగువారు, రెండవప్రక్రి
యాయిల్ క్రాస్ రెచ్యుమెన్జెసింగ్. 1914 లో అపిలో కట్టెలు కొట్టు
నీటిని జిచి నీయ కాయస్టో జంది. 1918 లో estate abolition
చయి చేసి కాయిలే ఉంచిది. ఇది తెలుగు estate. ఈరోజుముల్లో
అసిన్ క్రాస్ డోయిలో ఎక్కువ ఉట్టున్నారు. తమిళులు యో ప్రాంతంలో
సి, 61 క్రాస్ మాల్లో నిలిపాడు చెలుగువాయి వున్నారు. చెంగలుపట్టు యిలాలో
తెలుగులు ఇచ్చా... మ్యాను 1, 2 లంచులు వుంటే ఆవి corridor
అల్లాల్చుకోయి. నాడిలో అమ్మాయిము వుంది, మీరు మాసేవుంటారు,
చిఫీల బుంగలు అమ్ముతారు, మద్దను తాడుకడతారు, అందంకోసము.
ఆంధ్రా అపచు క్రిందబాగాడు మీది జాగానికి సంబంధం తప్పిపొలుండా?
జెంక్స్ estate మంకు వావ్యాలి. హెచ్చాసూరులో లక్ష ఎనిమిదివెలు తెలుగు
వాడు చ్చున్నారు. 70 వెలు కన్నడిగులు, 60 వెలు తమిళులు వున్నారు.
మూడు జాగాపొసి కస్టింగులకు హకుంచుపుంటే లక్షపున్న, తెలుగులకు
హకుంచు ఎండుకులచు. క్షుభిగులు 70 వెలు కనుక వారికొడు సంప్ర
తెలుగులు. మా అగ్గించిరములెదు. మీటు చెయ్యింది లేకపోతే మేము
సంపత్తిస్తాము... దేచెప్పాము. రెంపవ మారం వ్యాయం అయినది.
మం ముఖ్యమంబతి '100 reasonable a gentlemen' ఆయసహెచ్చాసూ
రులంకా మంము అచగపద్మ, తెలుగువారు 100 స, 50 కంటే ఎక్కువగా
ఉప్పు ప్రాంతము ఆసే చాలుపు అన్నారు. ఈనాడు కిష్టగిరి తాలూకాను
ఒక estate ప్రాంతం ఆడుగుతున్నాము. ఇది ఇంటి వ్యవహరము. ఈ
శర్మలులో వీధిపంబడి షైరు వెళుతూంటే "ఎన్నడా పొడా" అంటూ
ఉంచారు కూలివాడు అరవము మార్కోచెండారు చదరపుమైలుకు 1,500
పున్నాటు, వాళమ్మ ఉడుపు బంగారంగాను. మాహ్రాలో అయితే ఒక్కరు
కూడ ఇక్కిష్టకూరు. అంతమాత్రంచేత కర్మలు Tamil జూరు
అపుతుండా?

దక්ෂාදින Madras වෙළඳු කුරුතුවාරි වේශීදාකා එකුදු තේ black cotton soil ක්‍රියා ලකුදා තෙලුගුවායේ තුනාරු. නේතු Madras Revenue Minister මා ක්‍රියාපුදු Nagercoil පෙළාතු. බාංසු අකුද තෙ ලු ගු ලේ මා ප්‍රාද ද මුනි අනුරු. අයිති නේතු පේපිංදි පාංස්කු පරුදා අයිංදේ ලේදේ පාතු තෙවියදා ගැනී, මාඩාදමුව්වාදා ඔක්කුනාරු. අංදුවල තුවේ අවිභ්‍යා මුනව්‍යා අදුගුතුනාරු? තුවේ තුම්‍රපාදාම් රාජාරා, O. P. Rama-swami Reddi ගාරු, කොයිංඩ්කාරුල් තුනු තෙලුගු වාරි cotton mills, මිරුවල පාත්‍රකාරු පරිපාලිත ව්‍යුහ මාත්‍ර නංගිත දුෂ්‍රිත විවිධ ස්ථාන භාවිත වාස්‍ය මුන් අදුගුතුනාරු? ඒහු, බිංගු හිටා මාදා 35 ට්‍රිං තෙලුගුවාරු 'ත්‍යාමිල ඩේම්බල'

26th November 1956] [SRI K. VENKATA RAO]

ఉండక చెప్పమ. అందుపల్లి లుస్టో ఆయిచు సరో, 5, 6, 7 అ కోసి ఎక్కువైన అడ్మినిస్ట్రేషన్ వాపట్టులు contiguos ను అప్పుకొలుసు ఇవ్వడానికి మనము అట్టు పెట్టుతున్నామా? అందుచేత ఎడ్సి corridor అని పెరు పెబి విని నెడె ప్రెక్స్ చూర్చానికిలాగం ర్యామంచాదు. అందుపలన హౌసుర్ లొయాలో ఇంచె ప్రొంపం. క్రష్ణగార్ నాలూకాలో చిత్తారు సరిపాశ్వముపచి ఉ. క్రిటికలు ప్రొంపం ఆంతా లెలుగు ప్రొంపం. వానిని నెను యింపు చేస్తామ ఎంచె కూరఁ చుండి చూర్చికి చూక్కా argument ఎందుకు? ఆసి నా కొడక. స్టోర్ప్రైటింగ్ ఏచ్ ము. అంపాటియాలానా ఒక విచయుపచ్చెప్పుపలన్. అప్పం ప్పచ్చాది. గ్ర్యాము చిండి corridor అనే ప్రదేశంలో బూమెట్లు ఇనె ఆముసు వుంది. అందులో కెటరాము న్యూగెండు గాఁడి అని ఉనాడు. తెలుగువారు. రెండి. అంగుళాంచక్కసునిన పెట్టుతాడు నామాలు. చేసు ఉఁడు వెళ్ళాము ఈ ఎంపింగ్ సందర్భంలో. వాండ్లు ఉఁడ్లో సంకు ఎక్కువా చెటు కెడ, చెవాలయములో మింగు పెట్టారు. అది రాములవారి చెవాలయము. వారంలా పచ్చారు. ఆ చెవాలయము 286 సంపత్తిరముల ముడవి ఉందటి, వాడి కుటుంబింటు కట్టించారట. ఇప్పటికే ఇంచునే నర్సర్కర. మిరుచాలామంది తిరుపతిదెళ్ళారుకదా? సుందరయ్యాగాచ వెళ్ళారో లేదో తెలియదు. మునుపు అయినా వెళ్లి ఉంటాడిమో? అయిదు మాటలు వెళ్లాడట, తింపతి ఇ రూపాదు, కొండమీద దేర్కి దగరకు వెళ్లారా? ఆ. నా ప్రక్క ఆ దేవ్పుడిచ్చుర రాములవారి విగ్రహములు హరతిలో చూపిస్తూ ఉంచారు. ఏమిటి చూంట్లో పుండె పైచిత్రోం చెప్పండి? ఇంత మంది చూశారుకడా? దానిలో సుతమ్మగారు కుడి ప్రక్కన ఉన్నారు. ఎడము ప్రక్కనలెటు. మస దేశంలో ఏ కుటుంబి అయినా ప్రతంజేసే ఆయచ భార్యా ఎడముప్రక్కను కూర్చుంటు.ది. విద్యాపంతు లయినా కుడిప్రక్కన కూర్చునె హక్కులెదు ఆడవాండ్లకు. ఐతే తిరుపతిలో మాత్రమే కుడి ప్రక్కన ఉంది రాములవారికి సీత. ఈ బూడిమట్ల దేవాలయంలో కూడ కుడిప్రక్కన ఉందిగొత్తమ్మవారు. చూడగానే నాకు ఆ విషయపజ్ఞావకం వచ్చింది. ఏమయ్యా కుడిప్రక్కన భార్యసు ఎక్కుడ యినా పెట్టుతారా, ఎడము ప్రక్కను పెట్టాలిగాని? అన్నాను. అంటే వారు చెప్పారు చరిత్ర. ఇప్పటిక కూడా బూడిదిమట్లలో జరిగే రామ కళ్ళాణానికి కళ్ళాణం చేయించేవారు తిరుపతినుంచి వచ్చేదాక జిరుగదట. అందుచేత తింపతి చెవాలయం, బూడిమట్ల దేవాలయం ఒకసాంప్రదాయం క్రింద, ఒకపేరకము మనుష్యులక్రింద, ఒకప్పెఖామక్రింద, ఒకప్పెఖాప్రముక్రింద ఉన్నవని వేరే చెప్పాలా? దీనిని corridor అంటారా? ఆ ఉఁడ్లో అంతా తెలుగువాండై. నేను తెలుగులో మాట్లాడాను అనాడు. పొపం రాముష్యుగొరుగారు అఖిరుకు తిరిగి వచ్చి వెస్తుంటే, 'అయ్యా తిరుపతినెనా మాను పంపించుండి. లేకపోతే మా బూడి మట్లనెనా తిరుపతి దగ్గరకు తిసుకొని వెళ్లండి' అన్నారు. అందువల

[26th November 1955

[SRI K. VENKATA RAO]

బూదిమట్లు తుంపతిలాక తిసుకొనివెళ్లి యత్తుం మం నెయాలి తప్ప కుండా. ఈ విషయంలో ఏ విధగా ఆలోచించినాకూడా, ఈ Hosur తాలూకా మసెడెక్స్, వారిదికామ ఎని మసం నిరూపించవచ్చును. (ఒక map ను సభ్యులకు చూపుతూ, ఇదిగో పెట్ట map, ఈ map లో ఈ ఎరుపులా గిటుకు ఉన్నారా. ఈసుది అంతాకూడా 100 క 50 కంటే ఎక్కువగ తెలుగువాంట్లు ఉండే ధదేశము. ఇదిగో చ్చిలాస మాత్రం తమిళులు ఇన్నాయి; ప్రీమాస కస్తుపులు ఇన్నాయి. ఒక గిటు గనుగ గిచియిట్ల యుతే మసం Hosur కూడా కలిసిపుంది. ఇది అంతా మనరాజ్యం. ఇక మైసూరులోని కొలార్ జిల్లాకూడా ఇచ్చారా, ఇది అంతా మనరాజ్యం. అందుప్పల్ల మసిమందరంకూడా, ఈ విషయాన్ని గురించి చూచుకోవలసంంది. కావాలంలే map ఆక్రూటి వుంటుంది, మిరందరు చూడవచ్చును. ఇది పొససూరు కథ. తరువాత తిరుత్తతు గురించి మనవి చేస్తాము. అందులో కొన్ని జాగాలు తమిళులకే అందుబాటులో ఉస్సుమాట నిజమే. తాలూకా basis కింద తిసుకుంటే తిరుత్తతే తాలూకా మనకు ఉంటుంది. గ్రామ basis క్రింద మసము అడుగుతూఉన్నాము గనుక కొన్ని గ్రామాలు తమిళులకు పాపచ్చుము. North Arcot జిల్లాకు సంబంధించినటువంటి ఒక ఫిర్మా ఉప్పుచీ. ఈన్ని దక్షసు గ్రామాలు న్యాయప్రకారం గోపాల రెడ్డిగారికి సచ్చయిప్పి మేము తమిళులకు ఇచ్చించేదానికి సిద్ధమేగాని, తెలుగు గ్రామాల మధ్య నెను చెప్పిప్ప సిద్ధాంతం ప్రకారం, ఆ bulges ఏమోలెక్కుపెట్టుకుంటే పొచ్చు భాగం మనకు పస్తుంది. తరువాత తిరుత్తతే పట్టిఖల ఉంది. తిరు అంటే శ్రీ అని ఆర్థం. మొర్స్ రాజపాలయంలోకూడా చోంచేస్తుంటే, You go against history అని ఒకరు అన్నారు నన్ను.

• No, no, I am not going against history' అన్నాను నేను. తమిళ భాషలో 'శ్రీ' ఎక్కుడాలేదు. ప్రాయమన్నా ప్రాయలేదు. తిరుపతి వారిది అయితే త్రీరంగం మనది అవుతుంది. ఇటు తిరగేసే ఆటు తిరగేస్తే అయిపొతుంది. అయితే క, చ, ట, త, పలు, గ, జ, డ, ద, బలు లేపు కనుక వాంట్లు మనగుంబూడును, కుంటూరు అంటూ అంటారు. మనము జనాభావు బట్టి సరిహద్దులలో ఉస్సుటుంటే తెలుగు గ్రామాలు మనకు ఇప్పువలనిన న్యాయం వుంది. Bulges అనేటప్పుడు తూర్పునుంచి మొదలుపెట్టినపుడు ఒకరిది bulge, దక్షిణమనుంచి మొదలుపెట్టితే ఇంకోకరిది bulge అవుతుంది. ఎక్కుడనుంచి బయలుదేరడం అనే విషయం.

26th November 1955! [SRI K. VENKATA RAO]

కాకుపడా హాస్టెస్ట్యూషన్సి పెలుగువారు ప్రచ్ఛారా, పక్కన్నామంది తమిళులు, పున్నారా ను ఏమయ్యా గేషసించాలి. తిప్పత్తిగా పేటు, ఎరులు చిట్టులు. అనేక సత్కారున్నాయి. పచ్చాలు ప్రశ్నలు. వాటిని దూరం వుచ్చుకు చ్చు మహారాష్ట్రల ప్రతిసింధికాడు మి. ఎడుచుగుండా ఇక్కడపె ఉన్నాయి. ఇష్టటు జాడైనా మానస ఇష్టించేటించుండసి మా న్నారిక. ఇందుష్ట్రీ తిప్పత్తిని ప్రాంత చుట్టూ ముసుకు ఉన్న ఉపాయికల అం కూడ ముంచు ఎరుపులిసి చెపికపలని ముస్తుది. హాస్టెస్ట్యూగా వెద్దించుటయింది. కి నుండి, పాస్చెచ్చి తాలూ కాలు ఉన్నాయి. లక్కుం రెలుగువాట చాలాముని ఉన్నారు. ఇస్ట్రీలు చాపల్లు ఇష్టుకొంటిన్నాచు కిందుష్టీలు ఏది నాటినీ క్రామాలు అటు వెళ్లినా ఇటువెళ్లినా సత్కారెటునుంచి ఉత్తరా, ఇంచ్చు ప్రాపశమందా మంకు రావాలి. తిప్పత్తినెతాలూ కాలిష్టుపంచ కుంప్యుల్లేచి ఇది మహరాష్ట్ర ప్రస్తరక. ఏచ్చేసంకి కారటలిమాచు అప్పతుంది. ఒక సరిహద్దుక్రించ వరి ఖింబిచిపది. ఈ సది ముసుకు కావలెను, ముసు దెశములో వ్యవసాయము చేసుకొడానికి కాపలెను. ముసు వ్యాప్కము సరిపొయిపడా, కొరలులియారుడాకా రాపచ్చును. లేక ఆధమ పక్షము ఆరాయారుకు ఉత్తరమునుంచి నెల్లారుడాకా పుస్తులుపంటి సరిహద్దు ప్రాంతము ఏమో మనకు పశుంది. ఆ రకముగా చూచుకొప్పటి యాతే లిస్టు దేశాలలోను, నేపా చెపివెటులుపంటి సరిహద్దులలో మంకు చాలా అసుకూలమైపటుమంటి పరిస్తులు ఉన్నాయి. మొట్టమొదట ఇందుకో చదివాను ఆ చచ్చము. “ఆకాపాసము తాగదు” లంటె నిచుపైన ఆగాపా శానికి వెల్లుతలచుకొల్చేదు. ఫూడుక్కుపూరితమైనటుపటి మాయోక్కు నీరమై సటుపంట ఆధారాలు మనకుపున్నాయి. ఏదో జిడిగ్గర argument చెప్పుకొనే విషయము కాదిది. జడ్డికిసచ్చ చెప్పగలిగినటుపంటి విషయాలమీద ఆధార వడె, ఈ నాలుగు సరిహద్దులలో మనయొక్క రాజ్యాలను ఆడుగుతున్నాము. అందులో మన తీర్మానములో “by negotiation, goodwill co-operation” ఇవి అన్ని ఉన్నాయి. సంప్రతింపులచల్ల మంచితనంనల్ల ఒకరికి ఒకరు సంచచ్చేషుపుల్ల, ఈ కార్బుము సాధించుకొండామని మనయొక్క మొట్టమొదట కోరిక. ఆడికనుక సాగకపాతే Delhi Government వారిని పంచాయతీ చెప్పవలనిందని కోరాము.

“ కమస నేను చెప్పిన విషయాలు ఆలోచించినట్లుతే, బ్రాంఫురము, పర్లాకిమిడి, కోరాపుట్టి బస్టర్, చాందా, సిరివంచ, ప్రైదరాబాదు సరే సరే తలుపాతచి బల్లారి ఇవన్నీ ముసుకు రావలని యుంటుంది. ఇక మైమారులో కోలారు ఒకటే కాసుండా, ఇంకాచాలా ఉన్నాయి. అది చదువుతాను.

The boundary we have marked for the Telugu tract is the Mysore State. It touches the following places in the Mysore State. Bangalore south taluk, bye-pass Bangalore city and pass on to Chickjala and

[SRI K. VENKATA RAO] [26th November 1955]

Devarhalli; then bye-pass Tuberi and reach Makalidurg and Budhugir, cutting across Madakasira taluk in Anantapur district; includes Pavagada taluk, then reach Chittal Durg, bye-passing Chikjala town. The line will include within itself the following places:—Imangala, Budukkannaballi, Buddugunda, Burjunaroppam, in Channikere taluk and roads through Gudda Dorangalhalli, Belligatla, Tunganur, Mustur, Andethi and Chikkaballapur."

"ఈగాలన్న మస్కు దేసారురాష్ట్రమునుంచి రావలసయున్నవి, వాస contiguity బ్యూకాడ, వాచిల్ పొచ్చ తెలుగు జనాభాబ్దుకూడ, ఈ విధముగా ఈ అభిప్రాయముపకారము మస్కు రావలసినటునంట వాటినిగురించి ఈ picture ను, ఈ map ను తమముందు పెట్టాను. ఏనిని మీరందరు మస్కులోకి ఉచ్చానై ఈవెక్ష మస్కు ముఖ్యముంతిగాయి తెచ్చినటువంటి తిర్మానాన్ని, క్రూడ్ అంచు ఏకగ్రిపంగా అమాదించపతెసని కోరుతూ ఈ తిర్మానాన్ని జలపరస్పు సెలపు తిసుకొంటున్నాను."

SRI R. B. RAMAKISHNA RAJU:—“అవ్వాళ్ళ మహాశయా! ప్రస్తుతము, ఈ States Reorganisation Commission వారి report మీద మార్కు ఎంతచరసు చర్చ లపచరమో అనే విషయము ముందుగా ఆలోచించ చుట్టింది. మర్కు ప్రత్యేక రాష్ట్రం చెప్పిందిగదా, ఇక దీనితో విశేషమైనటుపాటు ప్రజలాంగం మనకెలయకు అనే ఆభిప్రాయము వుండ చెప్పాను. న్నీ కళాచండ్కరాష్ట్ర గారు సెలవిచ్చిస్తట్లు; ఇదికేపలము ఆశాపూరితమాలేక, పట్టిస్తున్తు ఈ విభజించేయడానికి చాలాకాలంగా అంచేళసు జరుగుతుప్పటి అనేది మాము గమనిస్తే, చెప్పయము తెలుస్తుంది. ఇదివరకు మనడంలో, సంస్కారాలనిష్టలోను, ప్రబలమైనటువంటివారు, వారివారికి పాశ్చాత్యమైనంత మక్కలు కొన్నికిన్ని ప్రదేశాలువారు స్వాధీంచేసుకొని పరిపాలన చేస్తూపుండిందారు. ఆ సంచర్యంలో పరిపాలన భాషా విషయాన్ని అనుపరించి జరుగుపాటించాలి. లేక ఇతర విషయాలను అనుపరించి జరుగువలసిందా అనే టటుపంటి చర్చరాలేదు. వారికికొలది ఎపరు ఎంతవరకు స్వాధీనం చేసుకొలలో లంతచరకు, ఏ ప్రాంతమైనసరే, ఏ భాషకు చెందినసరే, ఏ మతానికి చెందినాసరే, వాయస్యాధినం చేసుకొంటూ వుండినారు. కాని ఇప్పుడు దశమంతా మనదే, అయిప్పుడుపవరిపాలన సవ్యంగా జరుగువలెనంటే దేశంలో ప్రజలందరు నుఖంగా వుండవలెనంటే, ఏమారన్ని అవలంభిస్తే ఈటు వంటి నుఖం ఏర్పడుతుంది అనేవిషయాన్ని గమనించి ఆ ఉద్దేశంతో ఈ విభజన కు ఇప్పుడు తలపెట్టిపున్నాము. దీనికి 40 నంబట్టరాలుగా కృషిజీవిన ఫలితంగా, ఇప్పుడు ఆంధ్రరాష్ట్రము ప్రత్యేకమైనది. ఆదే విభముగా ఇతర రాష్ట్రాలుకూడా ప్రత్యేకము కావలని కోరుచున్నవి. ఈ ఆంధ్ర దేశము ఇంతటికి చాలునా, లేక దీన్ని విపరించ చేయవలెనా అనేది ముఖ్యమైన

20 Nov 2002 19557

[SRI K. P. R. MAKAR SHYAMA RAJU]

'In the formation of new provinces, whenever such work is taken in hand oneness of language may be one of the factors to be taken into consideration along with others but it should not be the decisive or even the main factor. Generally speaking, bi-lingual districts in border areas which have developed economic and organic life of their own, should not be broken up and should be disposed of on considerations of their own special needs'

ఈ విషయానికి చాలా ప్రాధాన్యం ఇవ్వపటని డెని అందరిని ఈ రుతున్నాను. కేవలము భాషను మాత్రం చూచి ఎక్కడిక్కెనాసరే పాతామా, లేకపోతే, ఆ యూప్రాంతాలలో ఉండేటటుపంచి పెరిస్టులు, social, economic, religious మొదలగు వాటన్నింటిని consider చేసి భాషావిషయంలో కొంత జట్లు ఉండినా, కొంత అట్లుండినా పరవాలేదు అని ఆ విధంగా చేపామా అనేది ముఖ్యంగా ఆలోచించవలని నటువంచిది. ఏ విధంగా విభజించి నప్పుతికి నూతికి నూరుపాట్లు అరవముగాని, నూతికి నూరుపాట్లు తెలుగుగాని చేయడానికి ఎప్పుటికి పాధ్యంకాదు. ఎప్పుటికైన, ఇక్కడ కొంతమంది ఆరవలు ఉండే ఉంటారు, ఆక్కడ కొంతమంది తెలుగు వారు ఉండే ఉంటారు. అటువంటి సందర్భంలో ఏ మూత్రన్ని అనుసరించి వివిధంగా చేసే అందరికి అనుకూలంగా, నుఖంగా ఉంటుంది అని ఆలోచించ వలసిందే గాని, అట్లుగాక ఎక్కడో నూరుపాట్ల దూరములో ఒక గ్రామముంటే, ఆక్కడ మన భాష మాట్లాడుతారని ధానిలోకి ఏదో విధముగా చేచ్చుకొని పోయెటటువంటి విషయము చూడకూడదని ముఖ్యంగా నేను మనవి చేస్తున్నాను, దీన్ని గురించి ఈ కమిటీ వారుకూడా ఈ విధంగా చెప్పారు.

'Undue emphasis on linguistic principles likely to impede the rapid development of new areas brought

[26th November 1955]

[SRI R. B. RAMAKRISHNA RAJU]

Under Article 351, main or the exclusive criterion for reorganisation of State boundaries is to the communities language and the State Government will naturally be in concern and take measures to stop the spread of newly colonised areas of people belonging to different language groups particularly when such areas happen to be in border States.

ఈ దినము మంచు ఈచిథంగా భాషనుసరించి విభజించాలనుకోంటే, అరప వారు ఇక్కాకి రాకూతపడి గానీ, తెలుగువారు అక్కడకి పొకూతపడి గానీ స్వీచ్ఛ చెయ్యాడి సాచ్చింగాడు. ఏ ప్రకారంగా ఎలుగుతో ఆరంభించి ఉపాపంచ ముద్దాను ఈ దినము అరవము అయిపోయిందో, ఆవిథంగానీ, ఎక దెన్నికి మరొకదెన్నికి రాకపోకలు అభ్యంతరాలు లేనటువంటి సంపర్చంలో, ఈంచనము 50% గా ఉప్పువారు రేపు 60% అయిపోవచ్చు, 80క్కడక్క 10% అయిపోవచ్చు. ఈ దినము దినిని మనము అంధ్ర దెనమని పేసు పెచ్చతామయింది, రెపు ఇక్కడ 60% అరవత్తెపాతే, దినిని అరప లలో చెప్పామో. కస్క ఈ విధిపోలో భాషను అంత ముఖ్యంగా గమనించుండా, administrative convenience తినుకోవలననే నాయుక్కు చున్నట, ఈచార్టింగ్ ఇర్మాటు అయిపోవుడు, ముద్దాను గవర్నర్ మెంటులో అప్పుడు గోపాలరెడ్డిగాపు కూడ ఈన్నారనుకోండి, associate member గా సమ్మ ఏర్పాటుచేసారు. ఆ కమిషను దగ్గర ఈ విషయము చర్చకు వచ్చి నప్పటు, ముఖ్యంగా ఈ administrative convenience నే ముఖ్యంగా చూడవలెనని నేను చాలా చాదిస్తాచ్చాను, దొన్ని అనుసరించి ముద్దాను పట్టుణుమను రెపమాచేసి ఉపర భాగమును ఒకరికిని, దక్కింభాగము మరొక రికిన్ ఇసేబాగుంటుందని చెప్పేను. కొంత మంది అరవ వాళ్లు ఇక్కడ ఉండినప్పటికిని, లెక కొంతమంది తెలుగు వాళ్లు అక్కడ ఉండినప్పటికిని, administrative convenience బాగా ఉంటుందనే ఉండశంతో ఆ అభిప్రాయాన్ని వెల్లడిచెస్తూచెచ్చాను. కెపలము భాషమిదనే పోకుండా, మనకు శాచలినిన సాకర్మాలు, social, religious, cultural administrative conveniences ఇవన్ని చూడపలసిందని చెప్పాను.”

THE HON. SRI B. GOPALA REDDI:—“ వాళ్లు కూడ administrative convenience అని చెప్పి, చిత్తారును తీరుపతిని అడిగితే”

SRI R. B. RAMAKRISHNA RAJU:—“ అది administrative convenience శాచని నేను మనవి చేస్తున్నాను.”

THE HON. SRI B. GOPALA REDDI:—“ శాచని ఎపరు చెప్పు శార్య, ఎట్లుచెప్పతారు”

26th November 1955]

SRI R. B. RAMA KRISHNA RAJU:—“ కాదూ administration చెందాల్సు ఏం చెప్పుపలసేయంటుంది. ఆది ఏవిధముగానే చెప్పతాను. ఆది ఏటా ఆంశి యిప్పుడు నేను చెబుతాను వింటండి ఇప్పుడు ముఖ్యంగా ముయ్యులన్నె బాధించే యాంశిత్తుడు విషయమే. నేను 1951 Census figures తో బాసి 1931 Census figures కూడా యెచ్చమని నేను పుంత్రి గాంచి అడిగాను. ఆడి రాశే అయితే 1931 Census ప్రకారము Tirumati taluk తో prevailing mother tongue ఎల్లా ప్రాంతంచే, Tamil 50%, Telugu 49%. దీన్ని బ్లాక్ తెలుగు వారికి తమిటులకు మాచ్చు 1931 చింతాపురంలో ప్రాంతానికి ఒక్క పరస్పరము చూర్చమే. ఈ తెలుగుకా గ్రామాలవారిగా వేసిచూస్తే 75 to 100% తెలుగువాటు వుండి, 91 గ్రామాలు ప్రస్తుతి. 50 to 75% ప్రాంతచే యాద్ది గ్రామాలు వుంచుటి. ఈన్నిటువంటి 300 గ్రామాలలో 144 గ్రామాలలో 50% కుండా తెలుగువారు ఉన్నారు. 34కి 25 to 50% చూస్తే, 60 గ్రామాలలో వున్నాయి. దగ్గర దగ్గర 200 గ్రామాలలో 25 నుంచి 100% వున్నారు. ఈ విఫగగా అనేక గ్రామాలలో ఒక్కొక గ్రామములో నూటకి 100, 90, 97, 80, 70, 75 యా ప్రకారంగా వున్నారు. తాలూకా మొత్తము ఎత్తు కుండె ఈ 300 గ్రామాలలోకి ఉన్న దగ్గర 200 ల గ్రామాలలో యింత మొజారిటీతో తెలుగువారు ఉన్నారు. కాబట్టి యింత మొజారిటీతో తెలుగువారు వుంచే ఏమూలనే ఒక మూల Contiguity వుస్తుదని, యింకోకారణమని చెప్పి దిన్ని యిచ్చివేయ తము ఏమి బాగా వుంటుంది అని చామనవి. గోపాలరెడ్డిగారు ఏదో యిక్కడిది అక్కడిచ్చి, అక్కడిది యిచ్చి, పట్ట జెప్పి చెస్తామని అని అన్నారు. ఆ విధంగా వప్పు చెప్పి చేస్తామని ఆంశే, అక్కడ ప్రజలు, ప్రజాప్రతినిధుల మైసమేము ఒప్పుకుంటె, మిరు యిచ్చి వేయటానికి మాకెమీ ఆశేషపు లాదు. ఇప్పుడు తిరుత్తని తాలూకా ఎల్లాప్లాస్టిడంటే, దానికి తూర్పు దిక్కున కొన్ని గ్రామాలు వుంచి; అక్కడ అరవవారు బహుశ నూటకి నూరు మండి ఉంటే వుండపచ్చు. అటుంట గ్రామాలు ఏవైనా వుంటే యిస్తే యివ్వడు వచ్చును. ఇప్పుడు యా తిరుత్తని తాలూకాను యిచ్చివేసే విషయములో నా ఆభిప్రాయ మేమిటంటె, ముఖ్యంగా మూడు అంశములు గమనించపలసి వున్నది. మొదటది చరిత్రాత్మకము. అదిపూర్తిగా వద్దని చెప్పటము లేదు గాని, దాన్ని గూడ గమనించాలి. ఇప్పుడు మంత్రిగారు ఏదో ఒక ప్రతము మాపించాలు. అట్లా అయితే, మాత్రించని తాలూకాకు ఒక పర్మాయము వచ్చి చూపండి. తిరుత్తని తాలూకాలో ప్రతి గ్రామములో ఎక్కడైతే జూస్తాగా అరవవారు వున్నారో, వారు క్రిందట అయిదారు ఏండ్లుగా ఏ ఏభాష చదువు తూ పచ్చారో, ఏ ఏ భాషలో వారు లావాదేవీలు జరుపుతూ వచ్చారో, చూద్దురు గాని రండి అని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. ఇది అంతా యా Tamil

[26th November 1955]

[SARBRAJAKRISHNA RAJU]

“చండయి, చూ క్రింత్తులు ప్రస్తుతి దేవస్తానము మా చిత్తాను జిల్లా మెత్తాసిక అంతటకు స్థాపించమనిగలదు. ఈ దేవస్తానము కార్యోభసగచ్చం సప్తాంశముకాచందింది. కార్యోభసగరం సంస్కారములో పుండి దేవాలయములద్వారా, యా తిరుత్తపు దేవాలయముమీద ఆధారపడినువ్వాలి. వర్ధుంబది పచ్చే దేవాలయములకొకి యా తిరుత్తణి దేవాలయము ఒక్కటి. తక్కిన దేవాలయములకు పరుంబది ఉనిటాదు. అందుకనే యా తిరుత్తా దేవాలయముపకు ఒచ్చే పచ్చుపబడిన అనురించుకొస ప్రస్తుతి. ఈ తిరుత్తా దేవాలయముయొక్క వర్షుంబడలోనుంచే తక్కిస దేవాలయములు సదపటటున్నావి. Religious atmosphere అంతాగూడా యా తిరుత్తా దేవాలయము ఒక్కటినుంచే మాకువన్నుస్సుది. ఇటువపటి తిరుత్తా తోన్ను విఫలిసి ఆరపవారికి యచ్చివెసిపట్టయితే మిగతా దేవాలయాలద్వారా మూసి వెయ్యువలని పస్తుంది.

26th November 1955]

[SRI R. B. RAMAKRISHNA RAJU]

“ ఈ మాయపది—judicial administration ఇచ్చుము చూసే మూర్తిమండికు మాకు Sholapur లో District Munsif Court ప్రంపది. ఈ కొను ప్రాంతికంగా ఉండు ప్రాంతమును పాపతల ప్రాంతం ప్రాంతమును కంపాది, ఇందు అర్థానిం మార్గాను రాష్ట్రాలకి ప్రాంతమును కంపాదికి చేయంది. ఆ కారాము చేసి ఆయాల రో డి. ఎస్. ఆర్. కౌర్ కు Jurisdiction ఉండు జారీ చేయు ప్రక్కల గ్రామాలు. ఇందు ఉండు కంపాది చేసి కార్డు 'Judicial' administration చెడిపాతుంది. ఆ గ్రామాలు ప్రాంతానికి ప్రాంతములు చేయాలను ఉన్నపది. ఇందు రెండు పాయిట్లులు, తెంపులు ప్రండేవాడు సరాంపిలు కార్డు ముందు చేయాలను ఉన్నపది. ప్రజాసాంస్ధరా చాలా యిబ్బాండి జయగుతుంది. ~ప్రేమపుండ ఏర్పాట్లన్నీ స్వాధా dislocate కాయ కాతాయి. ఈ ఏం యి ములనీ, నేను కాదాలో చెప్పివెకచ్చ. ప్రభుత్వమువారు వార్డు పరిశ్రేతులు చిచాలించు చుట్టూ చుట్టూ కాబట్టి నూచుయు కారసు చుట్టూ చుట్టూ కాబట్టి. Judicial, Religious, Cultural, Organic unit, ముఖ్యంగా ఎర్పు రూపచ్చరాలుగా పుండు ఈ organic unit ను చెడగొట్టునట్టపుతుంది. ఎన్నిచుండి మారిపాతుంది. వాకి మాకు ఎర్పు సంపత్తులుగా వుండే అంశాన్నటుపాయితుంది. ఇంది కాకుండా sentimental గా చూసేగొండి, యి తిరుటని దెవస్తానము మాకు అందింగా గూడ యిలవేల్చు. అటుచంచ చెప్పాలమునకు మేము చెఫ్ఫులంపే, వేరే రాష్ట్రమునకు చెరి ప్రటిముండ దేవస్తానము లోడలికి వెళ్ళికొనికి ఆ గపరుమెంటువారి permission కింది తినుచొంలనీ గూడా వుంటుందనే బావము గూడ మాకందరికి విర్మి డుతుంది. దిసమినము తెల్లువారి లేస్తే, తిరుత్తణి దేవాలచుమునకు వెళ్ళి ఉండా, ఆ దేవుని దర్శించకుండా చేయము పుపడలేము. మేమేగాక, ఆ చతురు జిల్లాలోని వారంచూ ఎల్లచ్చుటు అదెపుని దర్శించకుండ వుండడ మనేది లేదు. ముఖ్యంగా మా కార్డు లో నగరం ప్రాంత్యంలో నుంచి ఆనేక మండి రాపం, పొపం జయగుతుప్పది. బిహుశా దొనికి ఆభ్యంతరము వుండ దనుకుంటాను. అభ్యంతరము పున్నా లేకపోయినా మార్కె, ‘యి దేవాలచుము’ అనే భావము పోయి, మరొకరిదిగా ఎర్పుడడం, వారియొక్క permission కోరపలనిన పరిష్కారి విర్మిడడం జరుగుతుంది. కాబట్టి యిట్లు వెటి యిబ్బాందులువస్తాయి కాబట్టి, తిరుత్తణికి ఎక్కుడేదూరమున గ్రామాలు, కేవలము అరపవారు మెజారిటీతో వుండే గ్రామాలు మాత్రము విడిస్తే, విడవపచ్చను గాని, తిరుత్తణి టొను, దాని చుట్టుప్రక్కల గ్రామాలు గాని విడవచూనికి వీలు లెదు. అవి యిచ్చినట్లయితే, మాకు, అక్కడ వున్న ప్రజలకు చాలా కష్టము కలుగుతుంది. ఆ విధముగా చేయడము కూడా ఆ ప్రజల కేమునకు భంగము కలిగించినట్లవుతుంది.”

[26th November 1955]

THE HON. SRI B. GOPALA REDDI:—“ కారణములు ఎవి అని చెప్పారు ? ”

SRI R. B. RAMAKRISHNA RAJU :—“ Historical, Religious, Judicial and administrative.”

HON. SRI B. GOPALA REDDI:—“ Linguistic అయితే ! ”

SRI R. B. RAMAKRISHNA RAJU :—“ If it is Linguistic, you can make it hundred per cent, I have no objection. That is impossible. You cannot make any division from this hundred per cent. Some people must be there. ”

“ ఇప్పుడు చూడండి. దక్కించే దేశములో తెలుగువారు ఏ 34 లక్షలో, 35 లక్షలో వున్నారని మీరే చెప్పారు. నేను యిం మధ్య కోయింబతూరు వెళ్ళినప్పుడు ఒకనాయిడుగారి యింట్లో నేను బోఱనము చేసే సమయము లో పైన లైట్ మాత్రము వున్నది. Fan లేదు. Fan లేదేమండి అని అడిగితే, ‘తేవలేదు’ అని అన్నాడు. అది, ‘తేవిలై’ అనే అరవ మాటకు బదులు తెలుగులోనే, ‘తేవలేదని’ అన్నాడు. అమాట నేను, ‘తేమ లేదు’ అని అనుకున్నాను. తరువాత, ‘తేవె యిల్లై’ అనే మాటకు బదులు ఆ విధంగా అన్నాడని తెలిసింది. ఒక అయిన పెద్ద నామములు పెట్టికొని, ‘కంఱ రామాయణము చదువుతూ’ కూర్చున్నాడు. విమి తెలుగువారు అరవ దేశములో వుంటే, తెలుగువారు వారి విధులను జరుపు కోకుండా చెడిపోయినారా ? తెలుగువారు అరవ దేశములో వుంటే చెడిపో లేదు. లేదా తెలుగువారము అరవము నేయుకో కూడదని గాని, నేయు కుంటే చెడిపోతారని ఎక్కుడనూ లేదు. కాబట్టి భాషనే అంత ప్రాథా స్థాముగా తీసుకోవడము తప్ప అంటాను. మనము ఎక్కుడ వుంటే ఆక్కుడ పుచ్చభాష నేయుకోవలసిందే. ఇంగ్లీషువారి హయాములో మనము వుంటే, మనము ఇంగ్లీషు నేయుకోలేదా ? కాబట్టి యా, ‘భాష’ అనేదానికి ఈడ, ‘మితము’ అనేది ఒకటి వున్నది. మరొక ఉదాహరణ చెబుతాను. మా యింటిప్రక్కాస ఒక పెల్లవాయి ఇంగ్లీషు చదువుకొనిపుస్తాడు. వాడు ఇంగ్లీషు చదువుసుంటాడని వాడిని తరిమివేస్తామా, లేదా ఆ పెల్లవాడిని ఇంగ్లండుకు పంపుతామా ? వాడిని యింటిలో పెట్టుకుని వాడికి కాపలసిన సూకర్మాలుత్తాన్ని చెయుడం లేదా ? ఒచ్చ విధంగా, అరప వారు వుంటే, వారికి కాపలసిన భాష వారికి నేర్చించండి. వారి చదువుకు కావలసిన భాషకొరకు వారికి తగిన సూకర్మాలు చేయాలి గాని, వారిని తరిమివేయడము నబబా అని ఆడుగుతు న్నాను. కాబట్టి మర్ భాషకాంపాట మర్ ప్రక్కన వుంటే, వారిని యతర చేల్లకు పంపిచేయడము బాగలేదు.

“ తిరుత్తాలు దేవాలయములో జిరిగే మంచి ఉత్సవసమయములో మనము ఎపరైనా పచ్చిచూప్పే, దాని చుట్టుప్రక్కల ప్రాంతాల నుంచి సాధారణముగా

26th November 1955]

[SRI R. B. RAMAKRISHNA RAJU]

బైటనుంచి వచ్చిపోరె వుంచారు. ఆ ప్రకారము చూస్తే, pilgrim centres వున్నట్లు ఆనెక మండి వ్యాపారాదిక్క పట్టారు. ఈ తిరుత్తు కూడా ప్రస్తుతమై దెహస్తాసము ప్రస్తుతమై అనుమతించేటు. అక్కడికి వాలా మండి వస్తారు. Pilgrim centre కాబ్ట్టిచ్చోరాదిక లనుప్రాచోలు. అందుచల్ల వ్యాపారాదిక్కప్పచ్చి, ప్రీరచమహిము, యమ్ముడు ఎవే జాపారాష్ట్రీలు అనెనాక, పెట్టుకొని యాపుచెస్తము మాచరిలి లంచి, అది ఎంత సబబో ఆలోచించండి ఇది ఒచ్చుకొవడు. కాబ్ట్టి ఉచించుచుకూడి ప్రముఖము గమ్మంచవలని చ్చుచి.

“ తెలంగాం పొంతము మనకు రావలయునా ఆక్కరతేదా అనే విషయములో మనకేమి అవ్యాపాయమైప్పాలు లేపు. అందులో మండి చేయ వలనింక క్రెప్పుము విమిట లను ఇక్క విషయము మాత్రం చెబుతాను. దానిని గురించి రాజుగారు మెదలైన వారండరూకూడా చెప్పారు. చిన్న రాష్ట్రము కాకుండా పెచ్చరాష్ట్రము అయిలే మంచిదే. మండి దేశములోని అన్ని భాగాలు సురక్షితంగా పుండాల్ని ఎప్పుడూ కొరుకుపచూము, అట్లా కావలనింది. ఆధిపృష్టికావలసించే. ఆచిచృష్టి రాష్ట్రంయి చిన్నదిగాపుంటే అవుతుండ్రాపెద్దదిగా పుంటే అపుతుండ్రా అనేదాంటే ఆఖిప్రాయబెదాలు ప్రమీలేవు. అయితే మీము వెసుకబడియున్నాము, గనుక మాకు సరియైన సొకర్యాలు వుంటాయో లేవో అని అనుమానాలు వారికిపుంటే వుండవచ్చును మనలోనే ఎప్పుడూ శక్తి అనుసిద్ధి వుండాలిగాని ఇంకొకరినిచూచి ఎటువంటి భయము పుండకూడదు. ఎప్పుడుకూడా మనము బయట బిలముమీదఅధారపడడము మన దుర్భలమే అది సరియైచిభాసము కాదు. మనముఅంతా ఆంధ్ర రాష్ట్రములో చేరితే రాయలసము ఆంతా కుంటు పడుతుందని అనుకున్నాము. అల్లాకాలేదు ఆధిచృష్టి అపుతుండ్రాపుప్పుడి. అదే విధంగా ఆ వెనుకబడిన తెలంగాణా జిల్లాలవారుకూడా మనలో చేరితే వారికేమి సప్పముపుండదని నా యొక్క ఆఖిప్రాయము. మీరు ఎప్పుడు సర్కారువారనుమాచి భయపడవలనిన ఆవసరము లేదు. మేమూ మీరు కలిస్తే మొత్తము 12 జిల్లాలవారము అవుతాము. ఇప్పుడు ఇక్కడవున్న మంత్రివర్ధమాలో సర్కారువారు కొంతమంది వున్నారు. వారుఅంతా మంచివారే కాని ఒక్క కళా వెంకటరావు మాత్రము చెడ్డవారైతే అవచ్చును. మిగిలినవారంతాకూడా మంచివారే.”

THE HON. SRI KALA VENKATA RAO:—“ సుబ్బారెడ్డిగారు కూడా అలాగే అన్నారు.”

SRI R. B. RAMAKRISHNA RAJU:—“ మీరు వుండేది 6 జిల్లాలు, మేము వుండేది $8+4=12$ జిల్లాలు, మనము ఇంతమందికిలనే ఒక్క కళా వెంకటరావు మనలను విమిచేయగలడు. లేకపోతే మీరంతా కలిసినా మమ్ములను ఎమి చేయగలడు. కాబట్టి నేను ఈ తెలంగాణా మంత్రులకు, ప్రజలకు చెప్పేది విమిటింటే ‘మన శక్తి మీదనే ఆధారపడి

[26th November 1955]

SRI R. B. RAMAKRISHNA RAJU

SRI L. LAKSHMANA DAS :— “ అప్పుకా, యానాడు చంతుతలో ముఖ్యమైన తిర్మానాల్ని ముంపు వచ్చి ० చుండి ० టు నామము. అటులు అప్పథడేసముయొక్క భేటి విషయిత్తు, ఆ ० ద్వారా ప్రజా నీచేముయొక్క భవిష్యత్తుకూడా యూ తిర్మానముపైనా, యూ తిర్మానాన్ని

26th November 1955, [SRI LAKSHMINARAYANAS]

“ముఖ్యముగా తక్కు మన అన్ని ప్రాంతాల సరించి ఉత్తర సరిహద్దుల పాటమవులో నెను ముఖ్యముగా చెప్పివలుకున్నాను. ఇలా వెంకటరావు గాను ఈ తర సంహారుల సుంచి చాలపరకు చెప్పారాడు. ఈ తర సరి హద్దుల విషయము ఈ కె. R. C. కమిటీవారు మాత్రము ఏ కార్బాను చేత్తార మాం మర్యాద పగాత్తు మార్పివలనుసు ఆవసరము ఎందుకు తెప్పిని చెప్పారె నాకు అర్థము ఈ పతములేదు. ఆక్కిడ్ ఆంధ్ర ప్రజానికము, తెలుగు మాణ్ణడివారు ముబారిటీగల ప్రాంతాలకు ఎందుషట్లు మార్చినవ సరములెడని చెప్పారో నాకు అర్దము కాపిషములేదు. ఆందువెత ఈతర సరిహద్దుల విషయములో ప్రత్యేకమై క్రిష్టప్రహారాలని, సుమారు 10 లక్షలమేంది ఆక్కిడప్పన్న ఆంధ్రప్రజానికము ఎప్పుడు అంధ్రాశములో కలుసామా అని ఆంధోస చందుతున్నాయి. ఆందువల్ల ఈతర సరిహద్దుల విషయములో ప్రత్యేకమైన క్రిష్టప్రహారాలని నెను ముఖ్యముగా మంచి వర్గాన్ని కోటుతున్నాను. అయితే ఈ ఈతర సరిహద్దుల విషయములో రాష్ట్రకాంగ్రెసు అధ్యక్షులు ఆల్లారి సత్గీనారూములి రాజుగారు చెప్పున్న కృషిక, వారిక ఈతరసరిహద్దు ప్రజలతరుపైస లభినందసరులు ఆర్థిస్తున్నాను.

[SRI L. LAKSHMANA DAS] [26th November 1955]

utive Convenience రిట్యూ టెక్సెచర్ స ఇతర points అల్లి ప్రశ్నత్వం నిర్ణయించి points చిచాములు ఏమాన్స్ క్రెడిట్ మీద ప్రాంతమై ఇచ్చితంగా తెలుగు ఏము ప్రంయిలు ప్రాంతమై ఆ అంపరికా స్వాస్థుగా తెలించాడ. కచ్చితమాజాసు సున్నాకాదా ఈప్రాంతమై రెలుతుంది. లఘుస ఇచాబాద్ ఆటర్ 1,35,5.9 డాసెట్ పురుషాలు దాండ్లు రెలుగుచాయ 63,015 మండలు, రిపొర్టాదా 33,607 మండలు, సారజతివారు 6,907 మండలు ఆటరు. ఈ ఏదంగా మరుయై percentage వెసిచూచినా తెలుగుచాయ 60.9% ప్రాంతమై. ఇంచూచాయ 32.5% మండల వుంచారు ఎవిచముగా మండలు చూచుకున్నా ఆది తెలుగు ప్రాంతంగానే తెలుతుంది. ఈ పర్లాకిమిది ప్రాంతాకి ఒపిస్టానుంచి రాదాలిఅంటె సుమారు 72 మైల్లు చుక్కుతింగి ఆంచ చోమలునుంచి రావలనసపరిస్తి పున్నది. అదే చిఫ్టముగా ఇంకా administrative convenience రిత్యోగి రిస్టాప్ఫుత్వాన్నికి పర్లాకిమిదిలో ప్రాంతమై చేయచుము ఉంతకష్టమో అందరికి తెలిసిన విషయమే. మనసుప్పు పర్లాకిమిది జమింంచారీ ప్రాంతము అంతా ఒక ఎస్టేటుగా పుంచటముప్పల్ల అక్రూడప్పస్తు ఇంగెమను హెడ్యూల్యూన్సీ ఈనాడు పర్లాకిమిదిలో ఒపిస్టాజూగంలో ఉన్నాయి. ఆయికట్టుతుంతా ఆంధ్రదేశంలో ప్రస్తావించి. ఇరిగెపు పనులకు అభిష్టాది చెసుకోపలన్నా మనము పర్లాకిమిది ఒపిస్టా ప్రాంతముతో సంప్రదించుకోవలసి ఉంటుంది. ఈనాడు మునము ఇంచూరా నెచికిపెట్ట ఆక్రమీ, రిజర్వ్యూలురో కట్టడలుచుకున్నప్పటి ఒరిస్సా ప్రభుత్వము తటుంకము చెయ్యతూనే పున్నది.

“మా ప్రాంతాకి సంబంధించినంతవరకు పంశధారపైన మిరు ఏమి కట్టడలుచుకున్నా మా అనుమతి పొందాలంటున్నారు. ఎందుకు అంటె ఆప్రాంతాకి మస్టర్సేముపకుమఫ్ఫ్ కొంతవారి ప్రాంతమువున్నది. మనకు వుపచూగకరుగా ప్రస్తుతి యూస్ట్రలములో కట్టుకుంటాము అంటె ఒరిస్సా గ్రామాలు ముగిపొత్తాయి. నేమచెప్పి దే కాటుండా ఇతరత్రా పర్లాకిమిది ఒపిస్టాలో చెప్పి ప్పెడు కమిషన్ తిర్యులుచూచినా పర్లాకిమిది తెలుగువేచం ఆని, 60% కు ప్రాంతమైన వారున్నారని ఉటన్లో కమిటీ chairman ఉటన్లో అంగికరించాయి, అంతెకాటుండా ప్రభుత్వానికి ప్రజలకు ఒక warning ఇచ్చాయ.

‘If Parlakimidi is added to a province of Oriyas, sooner or later and probably before very long, an agitation will arise inside and outside the estate for its reunion with the Telugu districts which will embitter the relations between the Oriyas and the Telugus.’

“ అంతెకాటుండా ఆనాడు బాయిలటునెలత్తు కమిటీలో మేజరు అట్లిగారు ఇచ్చితంగా పర్లాకిమిది ఒపిస్టాలో చెర్చకూడదని చెప్పారు, White Paper

INQUIRY ON THE REPORT OF THE
STATES REORGANIZATION COMMISSION

26th February 1955] [SRI L. LAKSHMANA DAS]

ఈ కూడా ఈ ప్రాంతు ఒసాలు చెర్చబడుతుదు. తయారత మస మెంబు సరిపుర్ణభాషణ సర్ ఎస్. ఎస్. సర్ చూచు బాయింటు సెలక్షుకమిట్ విభాగితులు జండుచూచు అచ్చి తయారత సర్ సామ్యాల్ పొర్ ఎల్రెగీతగీస్ ఇది ఒసాలు చెర్చాలను ఒక బిందారును త్రైపరచవానికి నిర్ణయించేసారు. అదిసార్ తయారత బిందారును జరండురం సరించి నిర్ణయించేసారు. బిసార్ రాష్ట్ర సంయుథ లో ఎక్స్ట్రాక్షమిట్ బ్యూలంబెదు కాబ్లు బరంపురం ఆచ్చము అనా సి. అదిచిపగా బరంపురప్ప B, చుట్టపురప్ప B ఎండ్రు కాయి పక్కా చూలు అచ్చి ఒంధులు ఉన్నాయి. లుబుసప్పుడక ఉప్పుఇ కుస్తి బిమిపదా ఏడి, మిమెయిల ల్యాప్ ల్యాచెస్టు. బిలుపుర్ రం ఫ్లాలూకాల్ 67, 1993 పుండి తెలుగువాటు ఊపాలై 23,104 బిలుయా చాల్టున్నారు. అది విచుగా ఉత్సవం B area లో 16,870 మంది తెలుగువారు ఉండే 10,865 మంది బిమా చాల్టున్నారు. ఏ విడంగా చూచినా ఎందుకు ఈబాగాలు ఒసాలు చేరాలో తెలియదు. ఈనాడు ఆంధ్ర రాష్ట్ర పచిన తయార ముచు బాగాలు ఉంపాదించుకొచుకి S. R. C. వారి డగ్గిరుకు వెళ్ళము. ఈవించులని ఆంధ్ర ప్రభుత్వంవారు, ఆంధ్ర కాంగోను వాటు ప్రాంతాల్లో ప్రజలు కూడ చారికి తెలియచేసారు. దాని ఫలితం ఏమి బుచె 1941 లో చేసి, నిరయం ఈ నాడు మూర్ఖవలనిను అవసరం తదని వాట ప్రాసారు. ఐదెమిలో నాకు ఆర్డరం కావడం లేదు. అంత మాత్రంచే పెక్కాపట్టు, స్కికుకుప్ప జిల్లాల ప్రజలలో ఆందోళన లెదనికాదు, అక్కడ ప్రయోంచుట్టు. ఇండోన్స్ ప్రీండ్రి. నేడు ముం నాయకుల పట్లు ఊస్కువిక్వానం చెతను మంత్రిపర్మం పట్లు ఒప్పు సంపూర్ణ విక్వాపంచెతను తప్పకుండా న్నాయం చెకూర్చుగలరని మసకు రాపలనిన భాగాలు తెప్పించగలరని ఆశ తోనె ప్రభావికం చాలా టర్పులో లల్లరులు చేయకుండా బాగ్రత్గా ఉన్నారు. ఆక్కడ ఎట్టి శుల్పులుకపు కనుక agitation లేదుకనుక అక్కడ న్నాయం జరిగిందని అముకోడం మాత్రం పారపాటు, ఎవరైనాసరే గండియాలోనే కాక ప్రపంచంలో ఎపరెనాసర ఈ ప్రాంతలను చూసిన తప్పకుండా తెలుగు దేశమని చెప్పక తప్పడని చెబుతున్నాను. 1947 ఆఖరులో పర్లాకమిడిలో ఎన్నికలు జరిగాయి. బిలుయా ఆంధ్ర issue మీద ఎన్నికలు జరిపించాము. 20 మంది మునిసిపల్ కోన్విల్డ్రలో 13 గురు తెలుగువారు, 7 గురు మాత్రమే బిసార్ వారు వచ్చారు. Chairman, Vice-Chairman కూడా తెలుగు వారే, పర్లాకమిడిలోని urban bank పూర్తిగా తెలుగు వారి చేతులోనే ఉన్నది. పర్లాకమిడి తాలూకాలో వంచాయితీ కమిలీలు ఏర్పాటు చేసుకుంటే మిజారీటీ తెలుగువారే ఉన్నారు. పర్లాకమిడి మునిసిపాలిటీలోనే కాకుండా తాలూకాలో 60% ప్లెగా తెలుగువారై వుండి ఆ ప్రాంతాలు చేరడానికి 60, 70 మెట్లు తెలుగు ప్రాంతలలో ప్రయాణం చేయవలనిపుండి, ఆ భాగాన్ని ఆంధ్ర దేశంలో కలపాలని మేము అడిగినప్పుడు, States Reorganization Commission వారు ఒక acid test అనుకున్నాను, ఈ విషయంలో

[SRI L. LAKSHMANA DAS] [26th November 1955]

న్యాయాన్యాయాలు న్యాయాంపటడుతాయి అనించాను. దురదృష్టికాతు States Reorganization Commission వాయిదానికి గంచించి యోకేం పహిపూ మొత్తం గుండా కిలోటి పూడు 15 ఏకాడ మార్కెట్ లెక్కగూడా పున్నారనిచెప్పాడు. మొత్తం బొస్కు రాళ్ళులకి లెదులు ముఖ్యమై ఇదు ఇంచు పున్నారనిచెబితే ఎంతాముందిది అంగామ లెంగాగా ముంగు పస్తుంది. తెలంగాణ విషయానికి నీకారాయి దివ్యముంక ఏపికి ఏట్లి బెదాబి ప్రాయాలు ఉన్నాయి. తామిక లండ్స్ దెస్కుకి నాటులు ప్రార్థితమైన నీపుట్టుల దిష్టముంకా జ్యులు ఏపించాలి. పీచ్చులదారిగా విషయాని వేదిసి లించాలి. దాపమాగాను చెప్పాడు, ఆంధ్ర ఉండిస్ట్రీ సరిహాయ్యలో దమపక్కమైన పరిష్కారులు ఇంకాయి: ఖర్చులవారిగా ఉపయు ప్రమత్తమైన సున్న సుహాటు చెప్పుకోవాలి. J.V.P. రిపోర్టులో, దార్ కమిషన్ వారి రిపోర్టులో boundary commission వాయాలని చెప్పారు. వ్రిటిము ప్రభుత్వం పుంచులు నీపుట్టు రోజుల్లో సర్ సామ్యూల్ తెంచాయ అషటతపగా ఈ రెడింగ్ చేసింది, ఒచ్చాలే కమిషన్ వారు మేజర్ లాట్టుగారు స్వాయంగా అన్ని విషయాలు రెలిషచసాటి. సప్రమాదంలో పాలించే అంచే తఫ్ఫే కమిషన్ వాయాలు ఇంక్షితపగా ఒక విషయం చెప్పారు. సప్రమాదంలో వేరే ఎవరో అనుకోవాలి తప్పకావాలిప్పాడు. వాట చెప్పింది ఏమిటింపు:

'We find that in the Parlakimidi estate many of the so-called Kapu Savaras who have abandoned their own language, dress and customs have in actual fact adopted Telugu and no Oriya, and to say that there is any affinity between Savaras and Oriyas is absurd.'

"ఏవుండగా ఆలోచినా, ఏవిధంగా తెక్కులు చూచినా, ఏవిధంగా మెజార్టీ లెక్కు చెసినా, ఈప్రాంతాలు ఆంధ్ర ప్రాతంలో కలవాలి. వీటని గోపాలరెడ్డిగారు తమ తీర్మానంలో చేర్చినందుకు అవినందిస్తేన్నాను. మనం గ్రామాలవారిగా, ఖర్చులవారిగా తీసుకుండాము. ఆంధ్రప్రాంతంలో ఒరియా ఎక్కువగా ఉన్నభాగాలు ఉంటే తప్పకుండా ఇవ్వడానికి మారు అభ్యరంతరం లేదు వాళ్ళు claim చేస్తేతప్పకుండా అంగీకరిసాము, ఆంధ్రులు మెజారిలీగా ఉండే భాగాలుహాత్రం ఒరిస్సాలో ఉండడం శ్రేయున్నరంకాదని దానివల్ల ఆ వధంగా విషయంపల్ల ముందు ముందు అనేక ప్రమాదాలకు గురితామ్మని మనవి చేస్తున్నాను. క్రిందటసారి పర్లాకిమిడిలో జరిగిన అల్లరుల సంగతి అందరికి తెలుసును. ఆనాడు communal clash సందర్భంలో అల్లరులు జరిగితే, పర్లాకిమిడిలోపున్న ఆంధ్రులపైసమాత్రమే కేసులుపెట్టి, ఒక ఒరియా వానిపైనకూడా కేసులుపెట్టిలేదంటే ఆక్కుడ ప్రభుత్వమిధిని విధానాన్ని గమనించాలని కోరుచున్నాను. పుణ్యమవక్కల వారివల్ల అల్లరులు జరిగాయి. ఒక్క తెలుగు వారిపై మాత్రమే కేసులుపెట్టి—ఒక్కుక్కరిపై 50 కేసులుకూడా పెట్టారు— ఒక్కియువారిపై కేసులే పెట్టికషాపడం అన్యాయం, అ కేసుల విషయం నేను

26th November 1955] [SRI L. LAKSHMANA DAS]

ఎక్కువగా చెప్పుదలుచుకోలేదు. అది నాగపూర్ ప్రైకోప్పులో విచారణ జరుగబోతున్నాయి. ఈమద్య పర్యాకిమిడి వెక్కాను. వారి కష్టాలు చెప్పుకునేందుకే ఆయాలు లెకుపచా పున్నాయి. వారి కంటనుంచి వచ్చే నిటి ద్వారా దాటు కష్టాలు చెబుతున్నాము అన్నాప. ఇరిసాలో చచ్చిపోయిన నుచ్చి తీసుకుచేపడానికూడా చెర్చిడ కాదాలని ఆర్థిత్త పాసు చేసినారు. వాటా కష్టాలు, చెప్పుకొనాక ఎటుంటి agitation చేయడానికి విలుతెకున్డా వుచ్చది. అంధ్రప్రభుత్వం చెల్లిప్రభుత్వంతో చెప్పి మనకు కనిస న్యాయమైనా ఇరిగేట్లా చూడచల్లామ్యుచ్చది. ఏదృష్టితో తీసుకున్న — geographical contiguity, administrative convenience ఏదితీసుకున్న — తు పూర్వాలు ఆంధ్ర ప్రాంతాల్లో చేరపలసియున్నది. అంతే కాకుండా చుట్టు సమాచార విషయంలో, మైమారు విషయంలో, కొలాదు విషయంలో న్యాయం జిరిగేట్లా చూడచలనియున్నది. సుందరయ్యాగారు ప్రవేశచేట్లని వీర్మానాప్త వాటి withdraw చేసుకుంటే బాగుంటుందని దొరుతున్నాము. ఆంధ్ర దెశం భవిష్యత్తును సరిదిద్దుకోవలసిన సమయంలో పూర్తి విచేషాలు లేకుపడా, ఏక కట్టుగా నీలబడేడానికి, మన న్యాయమైన కోర్కలు లీరేపానికి వీచుగా డిల్లీ ప్రబుత్వానికి విన్నపీంచుకొనడానికి సుందరయ్యాగారు తమ amendment withdraw చేసుకోవాలని న్యాయంగా మనకు రాటలసిన ప్రాంతాలు సంపాదించుకొనడానికి కృషి చేయవలసిందిగా కోచుతూ ఇంతటితో విరమిస్తున్నాను.”

SRI RAJA SAGI SURYANARAYANA RAJU :—
 “అధ్యక్ష, నిస్సటి రోజున మన ముఖ్యమంత్రిగారు S. R. C. Report పరిశీలనకు ప్రవేశపెట్టన తీర్మానం యారోజున అన్నిపారీల అంధ్ర అంసెల్లి నభ్యలు ఏకగ్రివంగా అంగికరించిన దంపె ఎంతో గర్వపడవలసిన అవసరం వుప్పది. ముఖ్యమంగానేను యింకోటి మనవి చేయవలసిన పుస్తకి. తు సందర్భంలో నేనుకిందటి ఆసంస్థిలో 1953 సం॥ సవంబరు నెల 27 వ తారీఖున అంపె నేటికి సుమారు రెండు సంవత్సరాలయిపోయింది—ఆవేళ నేను మాట్లాడుతూ మూడు సంవత్సరాలలో విశాలాంధ్ర తప్పక విర్యకు తుందనీ, అందుచేత మనసోదురులను అనవసరంగా యిక్కడ లేనిపోని అలజడి చేయవద్దని మనవిచేసాను. ఒకవేళ అవిధంగా, మూడు సంవత్సరాలలో విశాలాంధ్ర స్థాపించకపోతే నాప్రాణాలైనా అర్ధించి విశాలాంధ్ర స్థాపించ చేస్తానని చెప్పినాను”

MR. SPEAKER :—“మీ ప్రాణాలు అర్ధించే సందర్భం యిక్కడ లేదు.”

SRI RAJA SAGI SURYANARAYANA RAJU :—“ఇది వరకు మనవిచేసిన విషయంనేను తిరిగి మనవిచేస్తున్నాము. ఇప్పుడు కొత్త సేవి మనవి చేయుదం లేదు. పాతడి జాపకం చేసునామే.”

[26th November 1955]

THE HON. SRI K. VENKATA RAO :— రాజువారికి 20-
శ్రీ కలిగించుకుండానే ఏదాల్చు ఎర్కుటు చేస్తాం.

SRI RAJA SAGI SURYANARAYANA RAJU :—
“ ఇప్పుడు ఆ లాసరం కెండా క్షయంతుడు ఉచ్చాలంగా విశాలాండ్ కావా
లా మేస్టరు నీచంచించి ఉగుంతుడినో షయించు లభించిన్నున్నాను.
శ్రీ వాత స్టేట్ ఆయ లెలంగా విషయంలో మనుసు అసుకూలంగా
Report ల చాలా argument చెబుతూ judgment మాత్రం వ్యతి
ఉపగా నీస్తే విషయాలు చెప్పారు. అసుకూలంగా చెప్పి.. argument
చెప్పినాడుకి అశించిందాలి. అసుకూలంగా చెప్పిన argument
నిషిట్టించే స్క్రోచాటుసంస్కారం మూడు బాగాలుగా బగించవలిను. అని
రెండు బాగాలు ఒకట కర్మాటక రాష్ట్రాలలో, ఒకటి మహారాష్ట్రాల్లో కల
పాలని చెప్పారు. రెండు భాగాలు కలపాలంటే మాడి బాగం తప్పకుండా
ఇలపాలని పారి కోలిక, బంధుటిక చిన్న బిదాభిప్రాయం చూపించారు.
నిమిటంటే 1961 వరకు లెలంగానూ వాయి, ఆంధ్రరాష్ట్రాలం వారు వేరే వేరే
చ్చుట్టారెంది 1961 ఆసంబ్లీలో మూడింట రెండుపంతులు అంగీకరించి
తీర్మానం గాలిల్లా అయిపోవ్వానే తెలంగాణ ఆంధ్రలో విలీనమై విశాలాంధ్ర
విర్జుడాలని ఆసిడు మహారాష్ట్రాయిం, మహాపూరపాటు లని మనవిచేస్తేన్నాను.
ఒకమాయ ఆసింట్రెక్ట ఎన్న కయిన తప్పవాత వారి కాలాంతం వరకూ
పినీరియిం చొండ్రించు కూడా ఉపులు బరుగపల్సిపదే గాని 6 సంవత్సరాల
త్రాల త్రాత చచ్చెచ్చారండ్ర రెప్యూం తిసుకోవాలనడం చాలా దురభిప్రాయం.
అదీ ఈ సంవత్సరా ఎంచు ఈ లపిచ్చిపు 2/3 వంతు majority democracy
లో ఎక్కువాలని policy ఇదివరకు కర్మాలు రాజభాని నిర్ణయం ఒక్క
ప్రాంతి స్టేట్ పారచరచుకున్నాం. 1953 వ సంవత్సరం జూన్ నెల 4 వ తారీ
ఖును నేను మన మదరాసు అంసెంబ్లీ కర్మాలు రాజుడాని నిర్ణయంలో
ఈ సంగతి మనవి చేశాను. ఆసింట్రీ నిర్ణయం—ప్రభాభిప్రాయం అంటే
బిజుర్లో రోడీలు చేసే ఆల్లరికాదు. వింధ్య ప్రదేశ్ లో బిరిగిపట్టు రోడీలు
అల్లరి చేయడం ప్రభాభిప్రాయంకాదని మనవి చేస్తున్నాను. అదీకాక
గోవింద వల్లభవంత ఒక ప్రశ్నకు జవాబిస్తే అసింట్రీ నిర్ణయమే ప్రభాభి
ప్రాయంగా భావిస్తాం అని చెప్పినందుకు నేను హర్షిస్తున్నాను. తెలంగాణ
విషయంలో మన ముఖ్యమంత్రిగారు వారు ఏమీ కోరికలు కోరికపాయినా
హామీలు యివ్వడం సబబు అనిచెప్పి శలవిచ్చారు. దానికి పంతోషమే
కాని S.R.C. వారు ఏమిచేశారు. అనుమానాలు బయాలు తీర్మానసిన
దని ప్రాశారు. అందుచేత ఆ అనుమానం నిష్పత్తికోసం మనలసెంట్రీ
తీర్మానం pass చేసి పండిస్తాం. అలాపటి అనుమానాలు ఎప్పుడూ కలుగు
కుండా శుండచం కేసం యింకో మాచన నేను మనవి చేస్తున్నాను. పార్టీ
మెంటులో యి విశాలాంధ్ర తీర్మానం వచ్చినపుడు మనం యిచ్చిన
హామీలు ఆతీర్మానంలో కూడా శుండపారించి ఎన్ని సంవత్సరాల వరకు అభి
షాధి పాండఫానికి ఆ తీర్మానంలో పాండువరచి పార మొంటానో నూగా

26th November 1955]

[SRI RAJU SURYANARAYANA RAJU]

నిరయం చేసే ఆచారు ఏవిద్దును ఆనుమానాలకు అస్తాంలేదు Central Government వారిని ఉపిదంగా ఇరవలసిన ఆవసరం పున్నది. తీ నరసింహార్థ కాంగ్రెసు ప్రపించెంటుగా విశాలాంధ్ర పచ్చి సట్టయితే ఉ బగు ఉపాధం గం ఏముప్పతుంది ఆన్నాయి. మనిషు మసకు బెదాబి ప్రాయాల ఉలిగిపచ చాచి చాచ లాచుక్క కనుక ఆ Statements యిప్పాయి. Sir Bagh Patel ప్రకారం యిది వరకు ప్రపారించ బట్ట రాములించు చం. ఇంకా పేజెచ్ ప్రాయాలు లేకండా యిప్పుడు ఎక్కు వంగా ముంస యిం తీర్చాలు యిప్పాయి. ప్రాయాలు చేయడానికి ఆపకాకం కలిగింది. అందుచేత చిల్లప ప్రాయాలు ఉలిగించటం సబబుకాదని మనవి చేస్తున్నాము. అందు చెర విశాలాంధ్ర విర్యాటు విపయిలో మం ఆగ్రా పాయిక్కల్ని ముందుగా యిం తీర్చానిం తెచ్చిందుకు అభిసందించాలి. అందుచేత important గా మం చాట్లు కలిసి రెపు 29 స కుల్లి వెల్లిపప్పుడు యితర రాష్ట్రాలలో ఉన్న ప్రచేశాల గురించి పెద్దలందరూ స్పష్టంగా మాట్లాడా. నెను మాట్లాడయానికి ఎక్కువ విపరాలు తెలియిపు. తెలిసిపుప్పయికి time తాడు. రారితో నెను ఎక్కిఖిస్తున్నాను. నెను తెలంగాణాపారికి చుట్టి వాసేడేపిటుపై విశాలాంధ్ర గురించి నెను యిన్ని మార్గుచెప్పడం స్వాధం కొంగాని ప్రత్యేకం శంద్రిరాష్ట్రాలభిష్టుద్దోసంగాని కాదు.

అందు తెలుగుబాతి ప్రార్థనలోకి రావాలంపే విశాలాంధ్ర ఆవసరం అని 27-11-1955 నాటు మరవి చేశాను. వాళ్లందరిలాగ కొత్తగా తెలంగాణాలో అభిప్రాయపెదాలు పచ్చేటట్లు canvass చేసేటట్లు చెయిలేదని మనవి చేసుతేదు. అక్కడ మేహమ్మదీయలలో Minister లుగా ఉన్న దారుకూడా మంకు అనుకూలంగా విశాలాంధ్ర కావాలని చెప్పారు. ఎస్సీ demonstration చేస్తున్నారని విక్రుపుటక, తెలంగాణా ప్రజలందరూ విశాలాంధ్రకు అనుకూలంగా పున్నారని వార్తా ప్రతికలుచూసే తెలుసుంది. అక్కడికి వెళ్లింది M.L.A. యి చెబుతున్నారు, రాయబాదులపల్లి తెలు సున్నది. అందుచేత ఆది కారణంకాదని మికు మనవి చేస్తున్నాను. మనం రెండుకోట్లమంది పున్నాం. పూర్తిగా ఏకిభవించాము. తెలంగాణాలో విశాలాంధ్ర వాడులు 80, 90 per cent పున్నారంచారు. తెలంగాణా వాడులు 80, 90 per cent పున్నారంచారు. వాళ్లలో వాళ్ల dis- cussion అటుంచి కనిసం విశాలాంధ్ర కావాలనేవారు 70 per cent పున్నారని అందరు ఒప్పుతున్నారు. States Reorganization Commission Report లో 2/3 పంతు majority కావాలన్నారు. ఇప్పుడు 5/6 majority వచ్చింది. విశాలాంధ్ర స్థాపించడము అవసరం అని Central Government వారికి మరవి చేస్తున్నాను. ఇంకోవిషయము, తెలుగుబాతి ప్రార్థన గురించి ఒక విదర్శనం గౌరవ సభ్యులకు చెబుతున్నాను. దేశంలో అన్ని చేట్లు అవేక అల్లరులు జరిగినప్పటికి మన రాష్ట్రంలో ఏవిద్దును ఆవ్యాపిష్ట లేకండా మనమే ప్రపారించడం యిదే ఒక నెదర్చనము. కానీ విశాలాంధ్ర పాపించడటానే మాటం తెలుగుజాతి మాండలము మాంగిలు

[26th November 1955]

[SRI RAJA SAGI SURYANARAYANA RAJU]

ప్రాంతికు విటికొండ వార్షికుల వేదుగని నేను మహిచేసున్నాను. ఒక పేర్ పి కార్యాలయచెల్లెరా ఉచాంధ వచ్చు తెలుగు ప్రధానాటికి స్థాపించక ప్రాంతికు నెకచెస్తూ విచాంధ స్థాపించజస్తాను.”

The Hon. Sri K. Venkates Rao:—“ఆకొబడు ఉండేతారీఖున పొలాసి స్థాపించలని చూచుటకు బగుటున్నాయి కేనుక రాజువారు ఆ డక్కురోజు కిమంచమని ట్రైన్”.

SRI RAJA SAGI SURYANARAYANA RAJU:—“సా ప్రయాసి 27 తింసులు తారీఖున ఇరిగింది అని మనవి చేస్తున్నాను.”

MR. SPEAKER: “We shall have no sitting on the 28th. We shall now rise for lunch and meet again at 2-30 p. m.”

(After lunch)

SRI N. P. CHENGALRAYA NAIDU:—“ఆధ్యాత్మ! మన చుట్టూమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టు తీర్మానము హృదయపూర్వకముగా బల ఉచ్చస్తుర్చామ. అయినా చిత్తారు జిల్లా సరిహద్దు విషయములో కొన్ని మాటల చెప్పుచలచుకొనును. ముఖ్యముగా చిత్తారు జిల్లాకు, ఒక వేవున మెసూరు రాష్ట్రము. మరొకవైపు ఇప్పటి మృద్మాను రాష్ట్రములున్నవి. కుప్పంపై క్రిష్ణగిరి, పోశాపూరు తాలూకాలు వున్నవి. ఆక్కడ ప్లానింగు ముంత్రి శ్రీ కణ్ణ చెంకటరాష్ట్రగారు చెప్పినట్లు చెరికి సంసానము, కంగోండి, కుప్పం సంసానములు యా రెండు ప్రక్క ప్రక్క వున్న తెలుగు సంసాన చుట్టు. చెంకి సంసానము క్రిష్ణగిరి తాలూకాలో వేవంపల్లి ఫిర్మాలో చేరి పుండి. మెచ్చు మృద్మాను ఆంధ్రరాష్ట్ర సరిహద్దుల విషయమే మాట్లాడి సహ్యము మద్దాను మంత్రులతో చెప్పేము. తిరుత్తెలి విషయము మాట్లాడ దాము గాని, పోశాపూరు విషయము మాట్లాడడానికి వీలులేదన్నారు. పోశాపూరు విషయమే మొదట వారి ఈ రేగస్తులు, మన ఈ ద్వేగస్తులు కలసి జనాభా లెక్కలు తయారుచేసినారు. అది వివాదప్రాంతమని ఆక్కడ జనాభానుబట్టి తెలింది. ఇప్పుడు వారికి అటువంటి ఆలోచనలేదు, ఇప్పుడు పోశాపూరు తాలూకా వేవంపల్లి ఫిర్మా అంధ్రకు రావలసి వసుంది. పోశాపూరు గుంచి మాట్లాడకొనికి వీలులేదన్నారు. ఇకపోతే కోలారు జిల్లా పుండి. అది మనకు రావలను. అయితే వారంటున్నది విమిటంటే, కుప్పం తాలూకాకు వేవంపల్లికి కొండలు అడుముగా వున్నవి. తాబట్టి Contiguity లేదన్నారు. అని పత్రికలలో మానేము. కుప్పంనుంచి వేవం పల్లికి రఘుదారి వున్నది. ఆ road పెదవ రికుంబపైనుండి సేలం Border కు రఘుదారి సాకర్మయులున్నవి. ఆక్కడనుండి $1\frac{1}{2}$ మైళ్లు మాత్రము రఘుదారిలేదు. బండ్లు పోవచ్చును కాబట్టి కొండలున్నను Contiguity లేదని చెప్పాడం న్నాయింతాదు. ఆక్కడ ఎలాంటి కొండలు అడుములేదు. రఘుదారి సాకర్మయులు వున్నవి. యానాడుకూడా అనేకమంచి పిల్లలు

STATES REORGANIZATION COMMISSION

26th November 1955]

[SRI N. P. CHENGALRAYA NAIDU]

కుప్పం హైస్కూలులో ఉదుపుకుంటున్నారు. వ్యాపారవిషయంలోకూడా లావా దెవీలు ప్రస్తుతి. అందుచల్ల చౌసూరు తాలూకా వేపంపల్లి పిరాళ్ళ శంధ్రకు కలుపవలని పశుంది.

“పారె తిరుతులు విషయములో చాలా ఆంధ్రప్రదేశ్ చేస్తున్నాము. ఈ విషయములో మనము Delhi ప్రభుత్వానికి తెలుపవలని పుంది. 1951 వ సంపద్యురం ఆక్రూచ ముద్రాను రాష్ట్రం జూబా లెక్కలు తయారు చేసి నప్పుడు Arbulianathan లానే ఉద్యోగస్థుడు లెక్కలు తయారుచేసి పండి నాడు. ముచ్చారు సూచిక 18 తెలుగువారు పున్నట్లు, 52 అరచలున్నట్లు ముద్రాను ప్రభుత్వం ముప్పతే పరయంచేరు. మొన్నెగ్గా మువారీ లెక్కలు సేకరించాలసికింట తెయ్యపాత తిరిగి Arbuthanathan గారు యూగ్రమువారీ లెక్కలు తయారుచేసేము. ఇప్పుడు లెక్కలకు 1951 లక్కలకు, చాలా తేడా పచ్చింది. డో లెక్కల ప్రకాము తెలుగువారు తిరుత్తులో 100 కి 40, అరచలు 60 మంది ఉన్నారన్నారు. యూ ప్రభుత్వం తమ లెక్కల వల్ల ముచ్చారు 27 వేల తెలుగువారిని అరవవారిగా మార్చిసేము. 1953 లో కూడా తప్పుడు లెక్కలు తయారు చేసినారు. మేము చెప్పుకున్నాము అరవ ఉద్యోగస్థులు వష్టని చెప్పుకున్నాము. అయినా వారిచేతనే తయారు చేయిం చాడు. తాలూకావారి map లు కూడా వారే తయారుచేసేము. తెలుగువారు ఈ చేటి చిన్న map, ఆరపవాటు ఉన్నచేటి పెద్దగాను map లు తయారు చేసేము. యూ లెక్కల తేడాగురించి థిల్సీ ప్రభుత్వానికి తెలుపుకుంటే న్నాయం బట్టగుత్తాంది.

“పోతే వారి వాయం ఏమిటంటే చెంగల్ పట్టు జిల్లాలో అరు తాలూకాలు వారికి రావాలంటున్నారు. లేకపోతే తిరుత్తప్పి ఆయినాక 1911 లో నార్సు ఆరాగ్రటు చిత్తురు జిల్లాలను ఏర్పాటు చేసినారు. అప్పుడు I.C.S. ఇంజీనియరు కలెక్టరుగా ఉండేవారు, అప్పుడు చిత్తురుజిల్లాకు ఉత్తర ఆరాగ్రటుకు పాలారునది సరిహద్దుగా నిర్వియంచేయ. పాలారుకు దశ్కణి ముని అరవవారు, తూట్పున తెలుగు మాట్లాడేవారు పున్నారు అన్నారు. అయితే ఆ యీర్పాటు చెయ్యకుండా 6 తాలూకాలతో, కడవజిల్లాలో కొన్ని తాలూకాలతో చిత్తురుజిల్లా ఏర్పడింది. అనాడు మన హక్కులు వదలు కున్నాము. గాని మేస హక్కులను మనము ఏనాటికి మానుకొము.

“పోతే చెంగల్పట్టు జిల్లాలో పాన్సేరి తాలూకావంది, తిరువల్లూరు తాలూకాఉంది, ఆక్రూడకూడా ఆనాటినుండి తెలుగు భాషా ముఖ్యం. ఒకటి మొట్టమొదట మనవి చేస్తున్నాము. ఆక్రూడ ఈ దినం ముద్రాను రాష్ట్రములో మంత్రిగా ఉండే భక్తవత్పులంగారు పాన్సేరి తాలూకాలో పుట్టినారు. అచ్చులనే ఆక్రూభ్యాసం మంచిదినంచూని చేసే అరవంచేపే అతిను అ గ్రామములో లేదు. అందువల్ల ఆక్రూభ్యాసం తెలుగు చదువుకున్నామని మాత్రా చెప్పారు. అనాడు చెంగల్పట్టు జిల్లాలో తెలుగు మాట్లాడేవారు అధికంగా

STATES REORGANIZATION COMMISSION

[26th November 1955]

[SRI N. P. CHENNAI VAI NALDU]

ఉదాసి, వారికిర్పులు ఆక్రమయింగా చే. ఈసాడు కూడా చెంగల్పట్టు జీల్లాలో రెంగు మాటల్ చెవాయ అధికారా ఇంవా చు. పొలే వినాయగంగారు, నాసి, సభ్యులు, ఇప్పటికే దాస్తప్పులు. తిరుచ్చులో పాయ ప్పులూరు. దారు 10వ ఆర్డర్ చెవలు High School లో ఉద్యువుకున్నారు, ఉద్యువుకుస్తుది ఉంచాల్లుడు. ప్రయోగాలు ఆక్రమయింగా మాటల్ డెవాయ బాసిగా జ్ఞానారు. అట్టులు ప్రిమిట్ లే ఉపాచాలుగాని వి.గిరి చుట్టమాయగాని తొపల సుపై రెంగు. లుష్యుడు వినాయగాను ఉప్పులు రెంగు ఉద్యువుకునే చూసి వి.పో ఇంచు కొంచెం అచు సౌపర్లు ఇంచెం వాసుచము. ఉండుచూసి చెం Contiguity గాను పిలాచిం లెదు. తెంత్తులు సరి చూడుకో గ్రామాలు ఉనియి. ఇంక్రెస్ట్ లో సరిహద్దు గ్రామాలు ఉనియి. ఇంక్రెస్ట్ లో సరిహద్దులో జెండె గ్రామాలు చూడుటు ఉండు గ్రామాలు పున్నాయి. తిరుచ్చులోలూ కూలాకాల్ లక్కుపక్కుడు అప్పచ గ్రామాలు పున్నాయి. Contiguity వారికి విషాదం లెదు. చాపు చెంటులు Map లో ఒకదేళ రంగులు అధికంగా వేసుకోవచ్చును గాను Contiguity మాత్రం ఉదని నెను మనవి చేస్తూ ఉన్నాను. సరిహద్దుల పిండించు మాత్రం ఏలాలు దాక్షల్యం లేకుండా మన మంత్రులు Hosur బెక్కుడాపు మిగతాది చప్పించేంది లేవనికూడా చెప్పి అక్కడ ఈ నుంచి చాలించుకో పట్టుపడుకు ముఖ్యంగా చారిని నెను అబిసందిష్టున్నాను. అశువంటి పట్టుపడు చూపి చెంగల్పట్టు జిల్లాలోగాని, చిత్తూరు జిల్లాలోగాని కాయలసిం ప్రాంతములను పచ్చెటట్లు చేయవలెనని వారికి మనవిచేస్తూ ఉన్నాను."

SRI GOTTUMUKKALIA JAGANNATHA RAJU:—“Mr. Speaker, Sir, some time ago in this Assembly at the time of budget discussion I stated, though I did not go so far as to say that those who are interested in huge building construction are against the formation of Visalandhra, I went to the length of saying, that undoubtedly this huge building construction will act as a deterrent to the formation of Visalandhra. Then we were given the assurance by the Deputy Leader of the House that they one and all are in favour of Visalandhra and that they will try their best to form Visalandhra. But all the same, yesterday, for the first time, a discordant note was struck by Sri B. V. Subba Reddi against the formation of Visalandhra.”

SRI KALLUR SUBBA RAO:—“He never said that he does not want Visalandhra at all.”

26th November 1955]

SRI GOTTUMUKKALA JAGANNATHA RAJU:—“Ultimately on the suggestion given by Mr. Sanjeeva Reddi he expressed his opinion in favour of Visalandhra; but at the commencement of his speech he advanced certain arguments in favour of postponement of Visalandhra.”

THE HON. SRI N. SANJEEVA REDDI:—“That shows our influence on our loyal elements!”.

SRI GOTTUMUKKALA JAGANNATHA RAJU:—“Whatever it is, yesterday, I was told that there was a meeting yesterday evening in Kurnool town, at which Mr. Sanjeeva Reddi and others tried to persuade the people of Kurnool not to be against the formation of Visalandhra. Anyhow my first request to Mr. Subba Reddi and those of his way of thinking is not to say anything to jeopardise the interest of Telugus both in Andhra and in Visalandhra, and to vote for Visalandhra, if that question comes for voting.

“Another thing I would like to say on this occasion is this. There is another thing which happened in Guntur recently. Some lawyer friends there, I think, under the chairmanship of Sri N. V. L. Narasimha Rao passed a resolution demanding in a way the virtual retention of High Court in Guntur itself. Because what they wanted was a Division Bench in Guntur and another Bench in Secunderabad, the first Division Bench being in Guntur. It virtually means that the High Court should be retained in Guntur. It is this which makes our friends in Telangana not to rely on the assurance given by our leaders here. Because they feel that these assurances have no sanction behind them. So my request to my friends in Guntur is not to press for the retention of the High Court in Guntur, lest Telangana friends should misunderstand us and believe that the assurances we give have no value whatsoever.”

THE HON. SRI K. CHANDRAMOULI:—“But our resolution here in the House is quite clear.”

SRI GOTTUMUKKALA JAGANNATHA RAJU:—“Anyhow one dissentient voice will have its own

— DISCUSSION ON THE REPORT OF THE
STATES REORGANIZATION COMMISSION

[26th November 1955

[SRI GOTTUMUKKALA JAGANNATHA RAJU]

influence, as it will make our Telangana friends to argue the other way.

“Then, Sir, another thing I want to say here is this, and I am sure, our friends on the Treasury Bench will support me. The contention of our Telangana friends is that the Andhra Provincial Congress Committee members are the real representatives of the people of Andhra and not the members of the Andhra Legislative Assembly. This is what their feeling is. We all know what the constitution of the Andhra Provincial Congress Committee is and who elects the Provincial Congress Committee members. Let our friends in Telangana understand who are the voters for the Andhra Provincial Congress Committee and who are the voters for the Andhra Legislative Assembly; then they will know who represent the people of Andhra. While the electors to the Andhra Provincial Congress Committee are only fifty or sixty thousand people, the electors to the Assembly are a lakh, if not more. Therefore to say that the Andhra Provincial Congress Committee members represent the country and not the members of the Assembly is simply meaningless. I am sure the Centre will see through this and take the opinion of the members of the Legislature as representative of the people.

“Lastly, Sir, I have to say one word with regard to Bellary. It was with us for centuries, and only very recently it is separated from us owing to some reasons which I do not want to dwell here. Because there are people who take advantage of what is being said here and utilize it to manoeuvre things with the Centre and upset that matter. Now the States Reorganization Commission has decided the Bellary issue in so many words and it has come back to Andhra; and Sri Kala Venkata Rao and other friends have assigned valid reasons why Bellary should be with us and us alone. Therefore, Sir, I have to oppose the amendment of Sri Sundarayya.”

SRI K. AYYAPU REDDI:—“ఆధ్యక్ష మహాశయా, అంధ్రజాతి చరిత్రలో మహాత్రమైనటువంటి ఈ ఘుట్టములోను, వికాలాంధ్ర ప్రజాపత్రాక ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పరుచుకోవలనినటువంటి ఈ ఘుట్టములోను, ఏ

26th November 1955] [SRI K. AYYAPU REDDI]

ఆంధ్రాదు తన విధ్యుత్ భర్తాస్తున్ని, కర్త వ్యాస్సీ, బాధ్యతను విస్మరించడు, విస్మరించలేదుకూడా కానీ, విశాలాంధ్ర ఆంధ్రరాష్ట్రములోని ఆందరియుక్కు వికాభిప్రాయము కాదనిన్ని, కర్మాలు జిల్లాలో అయితేనేమి, రాయలసీమలో ఆయితేనేమి, అటు గుంటూరులో ఆయితేనేమి కొండరు దీనికి హృతిరేకంగా ఉన్నారని మన శాసనసభ్యులలో కొండరు, అటు తెలంగాణాలో కొండరు అపాహపడుతూ ఉండడంమాత్రం పాపవము. కానీ వారి ఆడోహలు నిరాధారమైనటువంటివని, కేవలము దుష్ప్రాచారమునకు మాత్రమే పనికివచ్చే వనిమాత్రం నేను గంటాపథంగా చెప్పుచున్నాను. కర్మాలులోగాని, కర్మాలు జిల్లాలోగాని, రాయలసీమలోగాని విశాలాంధ్ర సాధించడానికి ఎవరుకూడా హృతిరేకంగాలేరని, దాసికసం రాయలసీమలో ఏలాటి త్యాగాలైనాచేయటకు సంసిద్ధులుగా ఉన్నారని మరీమరీ చెప్పుచున్నాను. పొగా, తెలంగాణాతో కర్మాలు జిల్లావాసులుకు దైనందిన పరస్పరమైనటువంటి బాంధవ్యములు కలిగిఉన్నపుడు విశాలాంధ్ర నిర్మాణంలో వీట అనేక విధాలుగా అభివృద్ధి చెందగలరుగాని, వారికి ఏమాత్రం లోటుగాని, సష్టంగాని రాదు. ఇప్పుడు విశాలాంధ్రకు వ్యతిరేకంగా ఉన్నటువంటి తెలంగాణావారాలయొక్క వాదనలు చాలా ఆశ్చర్యకరంగా ఉన్నాయి. వారు ఒకసారి వారి చరిత్రను స్వరించమని వారిని కోరుతూ ఉన్నాను. క్రీస్తు శకము 27 సకు పూర్వము మొదట శాతవాహనులు ఆంధ్ర సామ్రాజ్యాన్ని ఏర్పరచినప్పుడు అటు కృష్ణానది, గౌతమినది, అటు తపతి, నర్సుద్రానదుల మధ్యనే ఆంధ్ర సామ్రాజ్యాన్ని ఏర్పాటుచేశారు. ముప్పయిమంది శాతవాహనులు నాలుగు శతాబ్దీలు పరిపాలన జిరివినతరువాత, మరీ ఆంధ్రజాతికి కాకతీయుల కాలములో చౌన్నత్యం సంభవించింది. కాకతీయులక్కెతేనేమి, శాతవాహనులక్కెతేనేమి ముఖ్యపట్టణము తెలంగాణా ప్రాంతములో ఉండినదనేది వారు గుర్తించుకోవలసియుంటుంది. కాకతీయ సామ్రాజ్యానికి ఒరంగల్లు ముఖ్యపట్టణముగా ఉన్నప్పుడు కాకతీయ సామ్రాజ్యం విచ్చిన్నమైనప్పుడు 1323 ఆ ప్రాంతములో ఇటు దక్కిణాదికి తరలివచ్చి విజయనగర సామ్రాజ్యానికి ఆంకురార్పణాచేసింది తెలంగాణావారేశనేది మనము విస్మరించడానికి వీలుతేదు. హరిహర బుక్కరాయలు వరంగలు పట్టణములో ముఖ్యంగా ప్రధానామాత్యులుగా ఉండి, ఒరంగల్లను గయాజ్యేణ సేనలు ఆక్రమించినప్పుడు, ఆ దేశాన్ని పరదేశియులనుండి రక్షించే దానికోసం తుంగబద్రానదితీరమునకు వచ్చి, ఇక్కడ మొదటిసారిగా విజయనగర సామ్రాజ్యానికి పునాదులువేశారు. దీన్నిగురించి మారాయలసీమ పంతుకు పెనుకొండకవి అయినటువంటి “పుట్టపర్తి” ఏమి చెప్పాడంటే—

[26th November 1955]

[SRI GOTTUMUKKALA JAGANNATHA RAJU]

influence, as it will make our Telangana friends to argue the other way.

"Then, Sir, another thing I want to say here is this, and I am sure, our friends on the Treasury Bench will support me. The contention of our Telangana friends is that the Andhra Provincial Congress Committee members are the real representatives of the people of Andhra and not the members of the Andhra Legislative Assembly. This is what their feeling is. We all know what the constitution of the Andhra Provincial Congress Committee is and who elects the Provincial Congress Committee members. Let our friends in Telangana understand who are the voters for the Andhra Provincial Congress Committee and who are the voters for the Andhra Legislative Assembly; then they will know who represent the people of Andhra. While the electors to the Andhra Provincial Congress Committee are only fifty or sixty thousand people, the electors to the Assembly are a lakh, if not more. Therefore to say that the Andhra Provincial Congress Committee members represent the country and not the members of the Assembly is simply meaningless. I am sure the Centre will see through this and take the opinion of the members of the Legislature as representative of the people.

"Lastly, Sir, I have to say one word with regard to Bellary. It was with us for centuries, and only very recently it is separated from us owing to some reasons which I do not want to dwell here. Because there are people who take advantage of what is being said here and utilize it to manoeuvre things with the Centre and upset that matter. Now the States Reorganization Commission has decided the Bellary issue in so many words and it has come back to Andhra; and Sri Kala Venkata Rao and other friends have assigned valid reasons why Bellary should be with us and us alone. Therefore, Sir, I have to oppose the amendment of Sri Sundarayya."

SRI K. AYYAPU REDDI:—

శ్రీ కె. ఆయపు రెడ్డి :—

మార్కెట్ మార్కెట్ మార్కెట్

మార్కెట్ (ముఖ్యమైన) ప్రాంతములలో వ్యాపారములు వ్యాపారములు వ్యాపారములు

26th November 1955] [SRI K. AYYAPU REDDI]

[26th November 1955]

[SRI GOTTUMUKKALA JAGANNATHA RAJU]

influence, as it will make our Telangana friends to argue the other way.

"Then, Sir, another thing I want to say here is this, and I am sure, our friends on the Treasury Bench will support me. The contention of our Telangana friends is that the Andhra Provincial Congress Committee members are the real representatives of the people of Andhra and not the members of the Andhra Legislative Assembly. This is what their feeling is. We all know what the constitution of the Andhra Provincial Congress Committee is and who elects the Provincial Congress Committee members. Let our friends in Telangana understand who are the voters for the Andhra Provincial Congress Committee and who are the voters for the Andhra Legislative Assembly; then they will know who represent the people of Andhra. While the electors to the Andhra Provincial Congress Committee are only fifty or sixty thousand people, the electors to the Assembly are a lakh, if not more. Therefore to say that the Andhra Provincial Congress Committee members represent the country and not the members of the Assembly is simply meaningless. I am sure the Centre will see through this and take the opinion of the members of the Legislature as representative of the people.

"Lastly, Sir, I have to say one word with regard to Bellary. It was with us for centuries, and only very recently it is separated from us owing to some reasons which I do not want to dwell here. Because there are people who take advantage of what is being said here and utilize it to manoeuvre things with the Centre and upset that matter. Now the States Reorganization Commission has decided the Bellary issue in so many words and it has come back to Andhra; and Sri Kala Venkata Rao and other friends have assigned valid reasons why Bellary should be with us and us alone. Therefore, Sir, I have to oppose the amendment of Sri Sundarayya."

26th November 1955] [SRI K AYYAPU REDDI]

ఆంధ్రాదు తన విద్యుత్ భద్రాన్ని, కర్ణాటక, బాద్యతను విస్తరించడు, విస్తరించలేదుకూడా కాని, విశాలాంధ్ర ఆంధ్రప్రాములోని ఆందరియుక్కు వికాశిప్రాయము కాదనిన్ని, కర్మాలు జిల్లాలో అయితేనేమి, రాయల్ మల్ ఆయితేనేమి, అటు గుంటూరులో ఆయితేనేమి కొండరు దినికి ప్రతిరేకంగా ఉన్నారని మన శసనభూలలో కొండరు, అటు తెలంగాణాలో కొండరు అపోపడుతూ ఉంటపంచాతం వార్పమయి. కానీ వారి అపోపలు నీరాధారమేరుటువంచివని. కెవలము దుష్ప్రాచారమునాను మాత్రమే ప్రకించే వనిమాత్రం నేను గంతూపదంగా చెప్పచున్నాను. కర్మాలుగాని, కర్మాలు జిల్లాలుగాని, రాయలుమలుగాని విశాలాంధ్ర సాధించడానికి ఎవమకూడా ప్రతిరేకంగాలేరని, దానికోసం రాయలుమలు విలాసి త్యాగాలైనాచేయుటకు సంసిద్ధులుగా ఉన్నారని మరీమరీ చెప్పచున్నాను. పోగా, తెలంగాణాతో కర్మాలు జిల్లావాసులుకు డైరండిం పరస్పరమైనటువంటి బాంధవ్యములు కలిగిఉన్నప్పడు విశాలాంధ్ర నిర్వాణంలో విష అనేక విధాలుగా అబివృద్ధి చెందగలరుగాని, వారికి ఎమాత్రం లోటుగాని, నడ్డంగాని రాదు. ఇప్పుడు విశాలాంధ్రకు వ్యతిరేకంగా ఉన్నటువంటి తెలంగాణావారలయొక్క వాదనలు చాలా ఆశ్చర్యకరంగా ఉన్నాయి వారు ఒకసారి వారి చరిత్రను స్వరించమని వారిని కోరుతూఉన్నాను. క్రిస్తుశకము 27 నకు ఘ్రార్వము మొదట శాతవాహనులు ఆంధ్ర సామ్రాజ్యాన్ని విరుద్ధినప్పుడు ఇటు కృష్ణానది, గాతమినది, అటు తపతి, నర్దానదుల మధ్యనే ఆంధ్ర సామ్రాజ్యాన్ని విర్మాటుచేశారు. ముప్పయిమంది శాతవాహనులు నాలుగు శతాబ్దాలు పరిపాలన జరిపినతరువాత, మరీ ఆంధ్ర జాతికి కాకతీయుల కాలములో బెన్నెత్తుం సంభవించింది. కాకతీయుల క్రైతేనేమి, శాతవాహనులక్కెతేనేమి ముఖ్యపట్టణము తెలంగాణ ప్రాంతములో ఉండినదనేది వారు గుర్తించుకోవలసియుంటుంది. కాకతీయ సామ్రాజ్యానికి ఒరంగల్లు ముఖ్యపట్టణముగా ఉన్నప్పుడు కాకతీయ సామ్రాజ్యం విచ్చిన్నమైనప్పుడు 1323 ఆ ప్రాంతములో ఇటు దశిశాదికి తరలివచ్చి శిక్షయున్నగర సామ్రాజ్యానికి అంకురార్పణచేసింది తెలంగాణావారేంపేది మనము విస్తరించడానికి విలులేదు. పూరిపార బుక్కురాయలు వరంగల్లు వట్టమయిలే, ముఖ్యానగా ప్రధానామాత్యులుగా ఉండి, ఒరంగల్లును గయులూ జూర్చీకా సేవలు ఆక్రమించినప్పుడు, ఆ దేశాన్ని వరచేశియులనుండి రక్షించే దానికోపం అంగుళాత్మకాప్రతిరుషువులు కల్పి, క్రైత మెయిదచిపారిగా తీవ్రయేవున్న వీటించుటానికి ముఖ్యమయింది. మీమ్మోరించి మారాయలు గేచు, వీటించుటానికి ముఖ్యమయింది. “పుట్టారి” నేము తేప్పుట్టారి

[26th November 1955]

[SRI GOTTUMUKKALA JAGANNATHA RAJU]

influence, as it will make our Telangana friends to argue the other way.

"Then, Sir, another thing I want to say here is this, and I am sure, our friends on the Treasury Bench will support me. The contention of our Telangana friends is that the Andhra Provincial Congress Committee members are the real representatives of the people of Andhra and not the members of the Andhra Legislative Assembly. This is what their feeling is. We all know what the constitution of the Andhra Provincial Congress Committee is and who elects the Provincial Congress Committee members. Let our friends in Telangana understand who are the voters for the Andhra Provincial Congress Committee and who are the voters for the Andhra Legislative Assembly; then they will know who represent the people of Andhra. While the electors to the Andhra Provincial Congress Committee are only fifty or sixty thousand people, the electors to the Assembly are a lakh, if not more. Therefore to say that the Andhra Provincial Congress Committee members represent the country and not the members of the Assembly is simply meaningless. I am sure the Centre will see through this and take the opinion of the members of the Legislature as representative of the people.

"Lastly, Sir, I have to say one word with regard to Bellary. It was with us for centuries, and only very recently it is separated from us owing to some reasons which I do not want to dwell here. Because there are people who take advantage of what is being said here and utilize it to manoeuvre things with the Centre and upset that matter. Now the States Reorganization Commission has decided the Bellary issue in so many words and it has come back to Andhra; and Sri Kala Venkata Rao and other friends have assigned valid reasons why Bellary should be with us and us alone. Therefore, Sir, I have to oppose the amendment of Sri Sundarayya."

SRI K. AYYAPU REDDI:—"ఆధ్యక్ష మహాశయా, అంధ్రజాతి చరిత్రలో మహాత్మరావునటువంటి ఈ పుట్టములోను, వికారాంగ్ర ప్రాంతాలక్ష్మీ ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పరుచుకేవలనిపుటువంటి ఈ పుట్టములోను, ఏ

26th November 1955] [SRI K. AYYAPU REDDI]

ఆంధ్రాదు తన విద్యుత్ ధర్మాన్ని, కర్త వ్యాస్, బాధ్యతను చిస్టరించడు, విస్మరించలేదుకూడా కాని, విశాలాంధ్ర అంధ్రాష్ట్రములోని అందరియొక్క ఏకాభిప్రాయము కాదన్ని, కర్మలు జిల్లాలో అయితేనేమి, రాయలసీమలో అయితేనేమి, ఆటు గుంటూరులో అయితేనేమి కొండరు ఉనికి వ్యతిరేకంగా ఉన్నారని మన శసనసభ్యులలో కొండరు, ఆటు తెలంగాణాలో కొండరు ఆపాహపడుతూ ఉండడంమాత్రం వాటవము. కానీ వారి ఆపాహలు దొరాధారమైనటువంటివని, కేవలము దుష్ప్రాచారమునకు మాత్రమే పనికిపేస్తే పనిమాత్రం నేను గంటాపథంగా చెప్పుచున్నాను. కర్మలులోగాని, కర్మలు జిల్లాలోగాని, రాయలసీమలోగాని విశాలాంధ్ర సాధించడానికి ఎవరుకూడా వ్యతిరేకంగాలేరని, దానికోసం రాయలసీమలో ఏలాటి త్వాగా లైనాచేయుటకు సంసిద్ధులుగా ఉన్నారని మరీమరీ చెప్పుచున్నాను. పోగా, తెలంగాణాతో కర్మలు జిల్లావాసులుకు దైనందిన పరస్పరమైనటువంటి బాంధవ్యములు కలిగిఉన్నట్టుడు విశాలాంధ్ర నిర్మాణంలో వీరు అనేక విధాలుగా అభివృద్ధి చెందగలరుగాని, వారికి ఏమాత్రం లోటుగాని, సమంగాని రాదు. ఇప్పుడు విశాలాంధ్రకు వ్యతిరేకంగా ఉన్నటువంటి తెలంగాణావారలయొక్క వాదనలు చాలా ఆశ్చర్యర్గరంగా ఉన్నాయి. వారు ఒకసారి వారి చరిత్రను స్మరించమని వారిని కోరుతూ ఉన్నాను. క్రీస్తు శకము 27 నకు పూర్వము మొదట శాతవాహనులు అంధ్ర సామ్రాజ్యాన్ని ఏర్పరచినప్పుడు ఇటు కృష్ణానది, గౌతమినది, ఆటు తపతి, నర్కదానదుల మధ్యనే అంధ్ర సామ్రాజ్యాన్ని ఏర్పాటుచేశారు. ముప్పయిమంది శాతవాహనులు నాలుగు శతాబ్ద్యాల్లు పరిపాలన జింపినతరువాత, మరీ అంధ్ర జాతికి కాకతీయుల కాలములో చెన్నత్వం సంభవించింది. కాకతీయుల క్రతేనేమి, శాతవాహనులక్కతేనేమి ముఖ్యపట్టణము తెలంగాణా ప్రాంతములో ఉండినదనేది వారు గుర్తించుకోపలసియుంటుంది. కాకతీయ సామ్రాజ్యానికి ఒరంగల్లు ముఖ్యపట్టణముగా ఉన్నప్పుడు కాకతీయ సామ్రాజ్యం విచ్చిన్నమైనప్పుడు 1323 ఆ ప్రాంతములో ఇటు దక్కిణాదికి తరలిపచ్చి విజయనగర సామ్రాజ్యానికి అంంకురార్పణచేసింది తెలంగాణావారేళనేది మనము విస్మరించడానికి వీలులేదు. హరిహర బుక్కరాయలు వరంగల్లు పట్టణములో ముఖ్యంగా ప్రధానామాత్స్యలుగా ఉండి, ఒరంగల్లును గయ్యా జూడ్డికా పేనలు ఆక్రమించిప్పుడు, ఆ దేశాన్ని పరదేశియులనుండి రక్షించే దానికోసం తుంగభద్రానదితీరమునులు వచ్చి, ఇక్కడ మొదటిపారిగా విజయనగర సామ్రాజ్యానికి పునాదులువేశారు. దీన్ని గురించి మారాయల నీము పండితుడు పెనుకొండకవి అయినటువంటి “పుట్టపరి” ఏమి చెప్పాడంచె—

[26th November 1955]

[SRI SHEIK MOULA SAHEB]

“హరిహర బుక్కరాయలు తదాస్తసి విత్తినవితనంబు నీతిరమున శ్రూచిపండినది

ఉదారుడవిని దేశ్దేశముల్ మురిసినవయ్య

ఆంధ్రకులముఁ వెలిగించిన దివ్యరూపి

నీతరణము శాతవాహనిసాక్షిగ మా ఇలువేల్పుఅప్పునుమి.’

శాతవాహనిసాక్షిగ మీ చరణము మా ఇలువేల్పుఅప్పుని పాడినాదు. కనుక రాయలసీమవాసులు విశాలాంధ్రకు వ్యతిరేకంగా పుంటారనిమాత్రం అను కోవడానికి వీలుతెదు. తెలంగాణావాసులుకూడా ‘హరిహర బుక్కరాయలు తథాసుని విత్తిన వితనంబు’ రూపకంగా ప్రతిఫలించాలని విశాలాంధ్రసువారుకూడ కోరుకోవలసి యుంటుంది. ఆ కవి ఇంకా ఏమీచెప్పారంటే--

‘అల వింధ్యాచలభూములం దెనసిరా ఆర్యవర్తమందాక

తెలుగుఁ తీటలునాడు పెంచిషోయితివి

బంగారుప్పలకలతో ఆంధ్రధరిత్రిపాంగిసుది

దుష్టాలంబుప్రాప్తించి నిష్పలమైశోయిన మీ మహాశ్రమకు

బాహ్యస్నీగ్ర ముగ్గాంజలులో’

కాని ఆ దుష్టాలముపోయి ఇప్పుడు సత్కాలము ఆసన్నమైనది. అటువంటప్పుడు చీనికి తెలంగాణావాదులు వ్యతిరేకంగా ఉన్నారంటే ఆశ్చర్యకరంగాఉంటుంది. విశాలాంధ్ర నిర్మాణానికి చాలాకారణాలు చెప్పబడినవి. చారిత్రకంగాను, రాజకీయంగాను, సాంఘికంగాను, సాంస్కృతికంగాను తరువాత పారిశ్యామికంగాను, వ్యవసాయకంగాను అంధులంతా అభివృద్ధివెందాలంటే విశాలాంధ్ర అత్యవసరమని చాలామంది నిరూపించారు. వారితో నేనూ ఏంబిబిస్టున్నాను. కాని దీనంతటిని మించినటువంటికి ఒకటి విశాలాంధ్ర నిర్మాణానికి దోహదమిస్తాయిన్నది. ఒక సామాన్యమానవుని నీకు విశాలాంధ్ర ఎందుకుకావాలితంటే, ఈ కారణాలు చెప్పలేదు కాని, నాకుమాత్రం విశాలాంధ్ర కావాలి అంటాడు. [పాటున కళావెంకట్రాపూరు మాట్లాడుతూ, ఆంధులయొక్క శూర్య చౌన్చుత్యాన్ని చూపిస్తూ, నాగార్జున సాగర్లో శూర్యము శాసనసభ ఉండెనదని, బహుశామనముకూడ శాసనసభ్యులుగా ఉండి యుండవచ్చునేమోని ఆన్నారు. అది వాస్తవమే. అదే విక్యానాథ సత్యనారాయణగారు ఈ విధంగా చెప్పారు;

‘ఇమ్ముగకాకలమ్ము మొగివివరుకంగల

అంధ శూర్యరాజ్యమ్ముల పేరుచెప్పిన శూదంతరమేలవలించు

గళస గాద్దితంబు, స్పుందనాప్పదశ్వరయుంబు నావనికి గావకచేపెరు

ఇంతో యొదటదలంచుకొన్నదిది యొక్క శూర్యజన్మవాసనే’

ఇదమిద్దమని నిర్దియించడానికి, నిర్వచించడానికి విలులేనటువంటే ఆవేదన, ఆవేశము, ఒక సూతనమైనటువంటి ఉత్సాహము విశాలాంధ్రకు దోహదమిస్తాంన్నది. ఆంధ్ర ప్రజానీకముయొక్క రక్కనాళములలో ఇంకాపారుతూఉన్నది. కొత్తగా అంధ్రప్రజలు, తెలుగువారు అందరు; ఇం

26th November 1955]

[SRI K. AYYAPU REDDI]

మత్యం కావడానికి అఱుక్కిని మించినటువంటి ఒక నూతనమైన శక్తి ఉత్పన్నం కాగలదు. మన రాజకీయవేత్తలుగాని, ఆవికవేత్తలుగాని ఉనినే నిర్విల్పరు ఈశక్తి వివిధ దేశాలయొక్క చరిత్రకు ప్రీమాలకారణమైనది. ఈశక్తిని ఆపడానికి ప్రయత్నంచేయవద్దని తెలంగాణావాదులకు విజ్ఞాపచేస్తూ ఇంతటితో విరమిస్తున్నాను.”

SRI SHEIK MOULA SAHEB:—“ ఆధ్యాత్మిక ముఖ్యమంతు గారు ప్రతిపాదించిన విశాలాంధ్ర తీర్మానమును నేను బలపరుస్తున్నాను. ఇప్పటివరకు జరిగినటువంటి ఉపయోగాలలో కొంతమంది దేరస్తి, విశాలాంధ్రలో అంత తెలుగుభాష, తెలుగుజాతి అనేరకంగా ఉన్నది. కాని అట్లు లేదేవో అనే ఉద్దేశంతో నేనుకూడ కొంత మనవి చేయదలచినాను. త్రిలింగములకు మధ్య వున్నటువంటి ఈ దేశంలో తెలుగు భాష పూర్వం నుంచి ఆచరణలో పుంటూ పచ్చింది. ఈ త్రిలింగదేశానికి మధ్యలో వున్న టువంటి ప్రాణంతములో మొత్తంమీద అందరు తెలుగువారని, తెలుగు జాతి అనేది లేదు. అనేక తెగలవారు, తెలుగు భాషకు సంబంధించనటువంటి వారుకూడ, అన్ని తెగలువారు తెలుగులోనే మాట్లాడుతూ వున్నారు. ఈ భాష రాష్ట్రములు నిర్మాణం చేయడంలోకూడ ప్రభుత్వంయొక్క ఉద్దేశం ఈరకంగా పుండవేమోనని అనుకోంటాను. ఈ హిందూదేశములో పూర్వాము అనగా బ్రిటిష్ వారికి ముందు, పరిపాలించినవారి కాలములో అనేక తెగలు పుండి, చిన్న ఎస్తేట్లు అయితేనేమి, జాగీర్లాడ్లు అయితేనేమి, పీరు ఆ దృష్టితో పరిపాలించినదానిపటల్ల మొత్తంమీద ఆ తెగలకు సంబంధించినటువంటివారికి అనేక కష్టాలు సంభవించినాయి. తరువాత బ్రిటిష్ వారు ఈ దేశానికి పచ్చి, ముక్కుముక్కలుగావున్న ఈ దేశాన్ని తీసుకొని దీనిని ఒక పెద్ద సామ్రాజ్యంగా పాలిస్తున్నప్పటికి, వారుకూడ ఈ తెగ తత్త్వమును అవలంబించి, ఈ దేశ ములో పికమత్యం లేకుండా ఒక తెగకు మరోక తెగకు బేదాఖ్యాయాలు కలుగజేసి ఇంతకాలము పరిపాలన చేశారు. ఇటువంటి పరిస్థితులలో లోటుపాట్లు, కష్టసుఖాలు అన్నికూడ మహత్త్వ గాంధి ఆటువంటి దేశ నాయకులు గురించి, కాంగ్రెస్ సిద్ధాంతాన్ని తీసుకొనిపచ్చారు. తత్త్వలితంగా ఈ దేశంలో వున్నవారు ఏ తెగలవారై నప్పటికిని, మొత్తంమీద ఇది హిందూ దేశమని, హిందూస్తాన్ అని, ఈ దేశంలో హిందూమతమే మెజారిలీగా వున్నప్పటికి, ఆ దృక్కథం లేకుండా, ఇది లోకిక రాజ్యమనే దృష్టితో, ప్రజాస్త్వమై పథ్థతిపేన నిర్మించబడినది. ఆ విధముగా నిర్మించబడినప్పటికిని, బ్రిటిష్ వారి హిందూమతములో పుండిన ఎస్తేట్లు బూధ ఇంకను చాలా పుండినది. నీటినికూడ క్రమేణ పట్టలే మహాశయుడు రూపుమాపారు. వాటిని దూర్భమాపిన తరువాత, ఈ భాష రాష్ట్రములు అనే పేరుతో దేశాన్ని చిన్న చిన్న ముక్కలు ముక్కలు చేసినప్పటి, బ్రిటిష్ వాయాములో వారు విధింగా దిన్ని ముక్కలు ముక్కలుగాచేసి తెగ తత్త్వాలు కల్పించిన ఫలితధారా కష్టాలు కలిగాయో. ఈ విధింగానే కష్టాలు కలుగిపుచ్చునే నృదీశంతో ఇంకి

[26th November 1955.
[SRI SHEIK MOULA SAHEB]

వంటి కష్టాలు కలుగకుండా దేశ నాయకులైన, అన్ని రాజకీయ పార్టీలకు ఆగ్రస్తానం పహించినటువంటి పండిట్ జవహర్ లల్ నెహ్రూ మహాశయ్యుడు ఈ భాషా రాష్ట్రాల పద్ధతినే, చిన్నచిన్న ముక్కలుగా కాకుండా, పెద్ద రాష్ట్రాలుగా ఏర్పాటు చేసినట్టుతే దేశం మొత్తంమీద, అన్ని రాష్ట్రాలయొక్క రక్షణకుగాని, దేశముయొక్క ఐక్యతకుగాని, ఆర్థికాభివృద్ధికిగాని, ఇరుగు పారుగువారితో వ్యాపార సంబంధాలకుగాని, బాగుంటుందనే వుద్దేశంతో majority కి సంబంధించినటువంటి పెద్ద భాషా రాష్ట్రాలను ప్రవేశ పెడుతున్నారు.

“ భాషా రాష్ట్రాలలో ఏ రాష్ట్రాలం ఏర్పడినప్పటికినీ ఆ రాష్ట్రము ఆక్కడ నివసించివుండే ప్రెజలు మాటల్లాడే భాషకు సంబంధించి వుంటుంది. ఇంకను ఆ భాషకు సంబంధించిన అన్యజాతులు వారుకూడా వుంటారు. ఈ భాషా రాష్ట్ర నిర్వాచి సందర్భములో భూతభవిష్యత్వారథము కాలములలోగూడా ఏవిధమైన ఆటంకాలు, యిబ్బందులు రాకుండా ప్రభుత్వము కొంతవరకు దీర్ఘాలోచన చేయవలసివుంటుంది. అయితే తెలంగాణా వాసులది తెలుగు భాషేనని వేరే చెప్పునపనచులేదు. ఇదివరకు తెలుగు ప్రాంతమంతయు ఒకేపాలనలో వున్నది. ఇట్టి తెలుగు ప్రాంతము తెలంగాణాకు సంబంధించి నంతవరకు ప్రైదరాబాదు రాష్ట్రములో చేరియుండటానికి కారణములు లేక పోలేదు. ఇదివరకు బ్రిటిష్ మహారాష్ట్ర పాయాములో తెలంగాణా ప్రాంతమును ప్రైదరాబాదు రాష్ట్రములోను, కోస్తా రాయలసీమజిల్లాలు మద్రాసు రాష్ట్రములోను administrative unit క్రింద చేర్చబడ్డది. అందువల్ల తెలంగాణా వారు అటు ప్రైదరాబాదు రాష్ట్రములోను, కోస్తా రాయలసీమమారు యిటు మద్రాసులోను వుండిపోవలసివచ్చింది. అంతేగాని యిం మూడు ప్రాంతాలు ఒక్కచేట నున్నవే. ఈనాడు భాషా రాష్ట్రములు ఏర్పాటు అవుతున్నవి గమక, యిం మూడు ప్రదేశములవారినిప్పి ఒకేచేట చేర్చివలసిందిగా కోరుతున్నాము. ఈ విధంగా చేసే, విచాలంంధ్ర రాష్ట్రము ఏర్పాటుకు తోడ్డుడగలదు. అందుకుగాను ఆక్కడ ప్రైదరాబాదు మంత్రివర్గమువారుకూడా శూనుకిని బలపరుస్తారని ఆశిస్తున్నాను. ఇంతకాకుండా యినాడు యిక్కడ విచాలంంధ్ర నిర్వాళమునకుగాను ప్రతిపాదించబడ్డ తీర్మానమును మన శాసనసభలోసి అన్ని పార్టీలవారుగూడా ఏకగ్రిపంగా అమాదించమని నేను ఈయన శూర్యకముగా కోరుతున్నాను.”

SRI K. BRAHMANANDA REDDI:—“Mr. Speaker, Sir, after the impressive and reasoned speech of the Leader of the House and Sri Kala Venkata Rao it is hardly necessary for me to traverse the same ground. We are happy that the 33-million Telugu-speaking people, are on the threshold of realising their dream of Visalakshna. It is right and proper that the leaders of Telangana have not asked us for any assurance or safeguards; neither have we given them

26th November 1955]

[SRI K. BRAHMANANDA REDDI]

any in the spirit of inspiring confidence in them. Sir, though they have not asked for any assurance or safeguards, the Leader of the House has made it plain in his speech that so far as the Services are concerned, educational institutions are concerned and other development programmes are concerned the Telangana people will have their due share. I am saying this for this reason: There is a section of people in Telangana who feel—probably honestly feel—that as a separate Telangana State is good for them. We know they have some apprehensions in this matter. So we have to assure them that their apprehensions though reasonable we and they should be joint partners in the joint enterprise of securing for us Visalandhra and make it a big State for the benefit of all of us. It is not necessary for me to make any lengthy speech here on this resolution as all of us are agreed in the matter of attaining Visalandhra. Sri B. V. Subba Reddi, a particular friend of mine, spoke yesterday, which must have hurt many of us; it pained me particularly. He was a little poetical in his expression and he sacrificed sense for that. He seemed to have borrowed some of his arguments from the opposite ranks; and he seemed to have surpassed them in his performance. He said, 'the legislature does not reflect public opinion'. He is coming from Rayalaseema. I ask him, does he not remember that at the time when the Andhra State was formed it was the Legislature that expressed its opinion for the formation of the Andhra State? Similarly, over the question of capital of the Andhra State, it was the Legislature that expressed its opinion. The Andhra Assembly then was not elected on the particular issue of Andhra State or no-Andhra State. If the true representatives did not reflect public opinion, who else can? This is what I want to ask him. Probably, Sir, his intense desire to retain the capital at Kurnool seemed to have blurred his vision. I request him to rise to the occasion. When big issues are involved, I want him to think big and act big. That is my advice to him. (A voice: 'He is not here.') If he is not here, at least his friends will convey it to him.

[26th November 1955

[SRI K. BRAHMANANDA REDDI]

"Then, Sir, the amendment which the Leader of the Communist Party has moved is rather unhappy. I honestly feel it is untimely. We have time and again expressed in this Assembly, as also elsewhere, that the Tungabhadra Project area is the life-line of our backward tract, the Rayalaseema, and most of us realise also that though language is the dominant factor for consideration in the reorganization of States, it is not the sole consideration. When the States Reorganization Commission was formed it was made plain that it was not a Linguistic Reorganization Commission but that it was a States Reorganization Commission, so much so, that though language plays a dominant part, there are other considerations also in deciding the question.

"Then, Sir, Sri Pillalamarri Venkateswarlu asked us, 'on the same ground how can you ask Kolar?' I may tell him that Kolar is a Telugu area. From the statistics one will find it is all Telugu area. There is no particular reason why Kolar should form part of Kannada. If like the Tungabhadra area, Kolar is the life-line of Kannada we will readily concede the point. But it is not so. So I feel honestly that the Communist Party of Andhra has committed a mistake. I am also sorry that the Communist Party here is rather inspired by the Communist Party of some neighbouring State. So, Sir, I would earnestly appeal to the Communist Party and especially to their leader to withdraw their amendment; and even if he wants to speak on his amendment, let him speak on it, but not press it.

"Sir, one more minute and I finish. We know under the Constitution two High Courts cannot be constituted. So we have stated in the resolution that the seat of High Court of Andhra will be in Hyderabad. We are very glad that the Advocates' Association, Guntur and the Lawyers' Association at Hyderabad have passed a unanimous resolution that the seat of High Court should be in Hyderabad itself. But there is one section of people, who feel, like some Congressmen in some other States, that there can be a Division Bench in Guntur. Personally speaking, this is a minor matter which can be settled with the

26th November 1955]

[SRI K. BRAHMANANDA REDDI]

Centre. There is one thing to be remembered in this issue of High Court. If the seat of the High Court is to be in one place and if there is to be a Division Bench in another place there will be a conflict of jurisdiction. Supposing the entire offices and officers are located in Hyderabad and pass orders there, the High Court at Guntur will have no power to pass a writ in Guntur. In view of this I earnestly hope that friends pressing for a Division Bench at Guntur will drop the idea altogether. Finally, Sir, I wish Visalandhra will come into being early and serve the needs of the entire Telugu speaking people."

SRI S. RANGANATHA MUDALIAR:—"Mr. Speaker, Sir, I wholeheartedly support the motion of the Government that Visalandhra should be formed and that it should be immediately formed. But before I speak about the desirability and advisability and expediency of Telangana merging immediately with Andhra I would like to say something about the southern borders of this State. Sri Ramakrishna Raju, our party leader and other members from Chittoor area have spoken about it. But I am also entitled to speak something about the constituency which I represent, and Tiruttani constituency, which is a predominantly Tamil area and certain other areas in Chittoor taluk and in Kuppam area. Sri Ramakrishna Raju said that undue insistence on linguistic principle is not desirable. I agree with him. I agree with him also when he stated that the linguistic principle must be balanced by other factors, namely, contiguity, cultural affinity, commercial and social intercourse and economic and other considerations, and administrative convenience too. Judging by every one of these tests, linguistic considerations, administrative convenience, cultural affinity, commercial and trade intercourse and economic considerations—all these, separately considered and collectively considered, will point to the need that these areas should go to the Tamilnad. I hoped that at the recent Cabinet Level Conference at Madras this matter would be settled once for all and all doubts with regard to border areas will be cleared. But unfortunately differences arose on account of Nellore area question, so much so, that

[26th November 1955]

[SRI S. RANGA - THA MU - ALIAR]

the consideration of the bilingual areas in Chittoor district has to be postponed. It is highly regrettable that it is so. Even now, I hope, the two Governments would prefer to meet and decide this question amicably. If that is not possible then, it is necessary that this Government should be pleased to address the Government of India to appoint a boundary commission. We are not very happy about the boundary commission. We hope this can be solved by an 'across-the-table conference'. But since things are not to be like that, the next thing is to refer to the Government of India and appoint some commission to settle this dispute once for all, so that the Tamils in this State, if they are destined to go to the Tamil area may go, but if they are not to be so, let them live in the Telugu State as any other subject of Andhra as loyal citizens and help in the improvement of the State. I do not want to say more about this. Apart from other considerations, the wishes of the people have also to be considered and that is the primary consideration, and on that test also these areas should go to the Tamilnad.

"Coming to Visalandhra I do not want to repeat the arguments that have been advanced by much greater persons since yesterday. This demand for linguistic province took its origin in 1903 and it is traceable to the proposals of the Government of Lord Curzon for the partition of Bengal. Ever since that time it has been agitating the minds of the Indian people, but gradually there has been a shift of the linguistic principle. There has been a progressive realization of the need to balance the linguistic principle by other considerations, namely, contiguity, national unity, cultural affinity, trade and other interests. As early as 1930 the Indian Statutory Commission laid down certain factors—the same considerations which are now being applied now—and they said also that if two areas speak the same language that should be the motive for the formation of a combined State, provided both areas are self-contained areas. So, that Telangana people and Andhra people speak the same language is the most primary consideration for the merger of the two States. Besides that, there is also

26th November 1955]

[SRI S. RANGANATHA MUDALIAR]

cultural affinity, there is also contiguity, there is also racial unity, there is also ample administrative convenience, and all the economic advantage will be for Telangana. So the Telangana people could agree to the immediate formation of Visalandhra. All committees—the Nehru Committee in 1948, the Dhar Commission, etc.—insisted on one factor namely the wishes of the people. And in the present case, we have got the auspicious of all relevant factors except the consent of the Telangana people. I hope and I sincerely believe that the dissidents are confined to a minority of Telangana people. They may have their own fears—their fears may be reasonable or unreasonable; they may fear that they might be swept out of existence by the more advanced coastal Andhras and since those fears are there, it is the duty of every Andhra to explain to the dissident Telanganas and convince them that they need not have any fears and try everything to allay their fears. They must be shown that the Andhra people and the Andhra Government are one with them and will look to their interests much more than to their own interest. In the present circumstances we have to see if the present Andhra Government have not done their best to allay the fears of Telangana. I should think the present Government have left no stone unturned in this direction. The assurance has been given by the Deputy Chief Minister that he will go to the extent of embodying safeguards in the form of a statute. So why should the Telangana people have any more fears. The High Command has given a similar assurance. It is no use simply saying that Andhras outside Telangana State support the demand for Visalandhra. It is not sufficient; we must gain the majority opinion of the Telangana people. We must explain to them, particularly at this juncture when the mind of Telangana is divided, particularly ask the present Telangana leaders to see beyond their nose, look far ahead into the future, think not of their immediate, personal or group interests, but consider the interests of the welfare of future generation born and yet to be born. If with all these assurances from this State and the Centre, the Telangana people would not open their

[26th November 1955]

[SRI S. RANGANATHA MUDALIAR]

eyes, I do not know what to tell them and I do not know what the leaders of the Andhra State are going to do in the circumstances. I should feel, if in spite of these assurances they should still persist in their stand, I am afraid we will have to let them alone to stew in their own juice."

SRI K. SUBBA RAO:—“ సబాపతి, సర్వాంధ జాతి ఐక్యతన సంస్కృతి అభివృద్ధికి, సాప్తవ పొభాగ్యాలకు అదారభూత మైనటువంటి ఈ ముఖ్య తీర్మానాన్ని ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రతిపాదించవడము వారి భాగ్యము, ఆంధ్రలంచరి భాగ్యము అనినేను చెబుతున్నాను. ఈ తీర్మానముచాలా జాగరుకతతో ఎవరికొడా మనసుకు ఏ విధమైనటువంటి సందేహం లేకుండా ఉండేటట్లు చక్కగా రచించారు. ఇందులో ఒక సవరణ తీర్మానమును కమ్మునిష్టుపార్టీ నాయకుడైనటువంటి శ్రీ సుందరయ్య గారు ప్రతిపాదించి ఉట్టుతెలిసినది. ఈ ప్రతిపాదన అవసరము లేదని మొట్టమొదట తీర్మానము గురించిమాట్లాడేవానికి ముందు వారికి నేను విన్నవించు కొంటున్నాను. ఇది భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రసిద్ధాంతము పైన ఆధారపడటువంటి వ్యవహారంకాదు. ఆంధ్రలో మొట్టమొదట భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర సిద్ధాంత సూత్రాన్ని లేవనెతి జగతిక లేదా ఆంధ్రజాతియుక్క ఐక్యతను, ఆంధ్రరాష్ట్ర సంపాదనకు అంధ విశ్వవిద్యాలయానికి మొట్టమొదట ప్రారంభించి సంకల్పించారు. దినిలో ఇన్ని ఎగుడు ఉగుడులు కలిగి అనేక ఇబ్బందులతో కూడుకొని మొట్ట మొదట అంధ విశ్వ విద్యాలయ ప్రాప్తి, తరువాత అంధరాష్ట్ర ప్రాప్తి ఈ నాడు అంధజాతి ఐక్యత ప్రాప్తి కలిగినటువంటి భాగ్యము అచ్చింది. ఇప్పట్లో ఒక్క భాషా ప్రయుక్త సిద్ధాంతమే కాకుండా ఈ S.R.C. కమిటీ వారు ముఖ్యముగా అనేక విధములయినటువంటి సూత్రాలు ఆలోచించి భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములు కాకుండా యాపత్తుభారతదేశాన్ని సర్వవిధములుగా అందరి అభివృద్ధికి అటంకములేకుండా, అందరి సంస్కృతికి ఎక్కడా లోటు రాకుండా ఉండేటటువంటి ఆలోచనచేసి సరిహదు ప్రాంతాలల్లో ముఖ్యముగా సరిహదుల్లో ఉండేటటువంటి ప్రాంతాల్లో ఇబ్బందులులేకుండా పుండెనూచనలు చక్కగా చేసినారు. అందులో ముఖ్యముగా రాయలసీమ ప్రాంతమునుంచి, రాయలసీమ అని పేరుపెట్టి, రాయలసీమ ప్రాంత అభివృద్ధికి అనాదిగా పని చేస్తున్నటువంటి నేను, ఈ S. R. C. కమిటీవాళ్ళు తుంగ భద్రప్రాంతాన్ని రాయలసీమవారి అభివృద్ధికిగాను ఎందుకుఇచ్చినారో సుందరయ్యగారు కొంత ఆలోచనచేసి చూసే వారు ఈ పెట్టిన పవరిల తప్పకుండా ఉన సంపరించు కుంటారని నేను అనుకొంటున్నాను, రాయలసీమ ప్రాంతము అంధరాష్ట్ర ములోనిదే చేరు కాదు, పేరు ఆరోజున పెట్టిరి, “ సీమ ” శబ్ద ప్రయోగము చాలా పంకుచితమైనదనే నేను ఆ దినము నామకరణము చేసినాను.

26th November 1955] [శ్రీ K. SUBBA RAO]

ఈ రాయలసీమ అనేది పల్లెటిసీమ, కథింగెసీమ ఇం పెయిటిపాటిసీమ ఒకసీమగా సర్వ అందరాష్ట్ర సాభాగ్రానికి వుచ్చొగు వడెట్లుగాకూడా డారి చేసింది. రాయలసిమ ప్రాంతానికి జిప్ప్రదమైనటువంటిది టుంగభద్రాంది. అసలు తుంగభద్రాతీరము రాయలసిమనాచ చరిత్ర ఒక క్రూసారి మిదు జ్ఞాపకము చేసుకొన్నట్లుయై రాయలసిమకు, ఈ తుంగబ్రదు ఎంతో సంబంధ బాంద్రవ్యము వుండే తెలుస్తున్నది. అసలు రాయలసిమ అష్టలో రాయలసిమ ములో ఉత్కృష్టమైనటువంటి 'పాండురంగ మహాత్మాయు' ప్రాసిసటువంటి తెనాలి రామలింగాలు తుంగభద్రనుగురించి ప్రాస్తూ ఆసలు రక్షాకరుడె తుంగబద్ర నది అని తాను వరించి పోయనే అని చెప్పుతున్నారు.

'గంగా సంగమ ఏష్టగంబు నే మదిం
గావేరి దేవేరి గా అంగీకరించునే.'

అని చెప్పుకుంటూ తుంగబద్ర అనే ఒక నది తరంగాలతో పూగులాడుతూ సర్వ ప్రజల సాభాగ్రమునకు ఆధారభూతమైనది, అందులో బిద్ర ప్రజలను మంచివారుగ చేయడానికి ఆధారభూత మైనటువంటి నది అక్కడ ఉంటే దానిని ఎల్లప్పుడుకూడా బీదల ప్రాంతముగా వుండి వుంటే రాయలసిమ అభివృద్ధికిగాను ఈ తుంగబద్ర అనకట్ట విర్పించి. ఈ తుంగబద్ర అనకట్ట ప్రాంతరాబాదు రాయలసిమ ప్రాంతాలవారు ఇష్టరు అశిష్టి చెందడానికి ఏర్పాటు చేసినటువంటిది. నేను సుందరర్యగారికి ఒక ప్రార్థయ చేయడలచుకున్నాను. తుంగబద్ర ప్రాంతము అన్నప్పుడు వారికి లోపల ఒక ఆలోచన ఉన్నది. వారు ఉండే రాయచూరు ప్రాంతము కూడా ఎందుకు అంధ్రకు యివ్వుకూడదు అదికూడా తుంగబద్ర ప్రాంతమే అయితే వారికి పుండి వుంటుంది. అందులో తప్పేమీ లేదు. ఆంధ్ర ప్రాంతానికి బళ్ళారి ప్రాంతముతోపాటు అవసరమైన సంబంధము సంస్కృతి, అభివృద్ధికి అవసరమని తోచినప్పుడు కోరదములో తప్పేమీలేదు. కానీ ఒక్కసారే అది రాదని చెప్పిజీక్కడ ఈ తుంగబద్ర పుండేటటువంటి కొంత భాగముకూడా వద్దని చెప్పుడములో సబు కాదు, సర్వము లేదు అని చెప్పి నేను ప్రార్థన చేస్తేన్నాను. ముఖ్యముగా తుంగబద్ర రాయలసిమ అభివృద్ధికి కాదు సర్వ ఆంధ్ర సాష్టప అభివృద్ధికి కూడా అవసరమైనటువంటి చక్కని జల వసతి కలిగిన టువంటి ప్రదేశము. దీనినుంచి వోముకూడ బళ్ళారి సపరణలో కూడా కన్నడ ప్రాంతములో తెలుగు భాష ఒక్కటి మాటలడేవారు అయితే బళ్ళారి, అక్కడ ఉండేటటువంటి మోక, రూపవనుడి ఫిర్మలు తెలుగు ప్రాంతాలని సభ్యులు కూడా ఒప్పుకున్నారు. కానీ హస్సేట, ఆ ప్రాంత ములు కన్నడము పున్నది. తెలుగువారని కాదు తెలుగులో, ఉద్దంధమైన కవిత్యము చెప్పే వారు యిసాటికికూడా అక్కడ ఉన్నారు. తెలుగు భాషా పరిశుభుమి 150 నేడిలో తెలుగు భాషలో తమ కావ్యాలనేవారు తమ నిత్య జీవిత ప్రపంచ రఘులను అధికారములోనేమి అనధికార రీక్ష్య చేసుకున్నటు

[SRI K. SUBBA RAO]

126th November 1955

ఎంపిక జూరు. కాబట ఇది ఒక ఇబ్బందిగా S. R. C. వాస భావించిదు. ఈ యిబ్బంది ఒక్కసారి అంధరాష్ట్రము లోకి ఎచ్చి. పారికి యిబ్బందిగాలేదు. వాళ్ళకూడా సొకర్యము కలుగే వంపితిని ఆలోచించ ఈ దెయ్య పొంలాంలోని ఒకరివరీ కన్నడము లకపోతే కన్నడ మాళ్ళాడేవాయి ఎక్కువులోని ఏకరివరీ కన్నడము లకపోతే కన్నడ మాళ్ళాడేవారు స్తుప్పుట్ట వారికి తగిగొసాక ర్యములు కోద్దిమారిపోయిన ఇది ఒక్క తుంగస్తుప్ప ప్రాంతముగా 4 జిల్లాల ప్రజల జీవంము యావాతు కూడా వాళ్ల తుంగ ప్రాంతముగా కాబటీ దొనిని బాగా ఆలోచనచేసి ప్రతి బావంతులు బారుతుచేసం భవిష్యతును ఒక విదంగా ఉజ్జ్వలమైన స్తోతికి తీసు కుపోయి దొనికి పచ్చినటువంటి వారు ఇక్కడ ప్రస్తావనచేసే ఈయావతు అంధరాష్ట్రానికి ఇది అత్యంతమని చెప్పి ప్రసాదించారు. అందువల్ల పారిలో అందులో ప్రతిపటులకు కొంతమందికి ఈ 4 జిల్లాలు, 8 జిల్లాలుపోగొట్టుకుంటు న్నారు, కోలారు ప్రాంతము ఇని చెప్పి ఇందూక ఎవరో చెప్పినారు. కోలారు ప్రాంతము తెలుగు ప్రాంతమే. తెలుగు ప్రాంతమువారు తప్పకుండా తెలుగు దొనికివచ్చి తీరుతారు. కర్మాంతకులు కర్మాంతక ప్రాంతం ఎట్లా వారికి రావాలని అభిమానంతో వ్యాపారో, మనముకూడా అట్లాగే మన తెలుగు ప్రాంతము మరలోకిరాపలయునని కుతూహలపడుతున్నాము. కానీ ఆక్కడి వాట ఒకే మాట చేబుతున్నారు. ఏనాడో అవి మైహారు ప్రాంతం లోని తెలుగుప్రాంతంవారు కర్మాంతక ప్రాంతంలోకిచేరితే మేము సమ్మతించమన్నారు. అట్లాలుపే కర్మాంతక ప్రాంతములో ఏర్పడే సందర్భములో కర్మాంతక ప్రాంత మేకాదు, కర్మాంతక ప్రాంతంలో పున్న తెలుగు వారంత చిత్రదురం, మదుగిరి జంకా అన్ని ప్రాతములో తెలుగు మాళ్ళాడేవారు కూడ వెంటనే ఇక్కడకు రావడానికినందినులుగా పున్నారు. వారు ఆక్కడ అందోళన జరుపుతున్నారు. ఆ అందోళన తప్పికుండా వలించి కోలారు ప్రాంతము ఇక్కడకు వసుంది. కానీ S. R. C. Report లో అది సపరించడంలో ఇది ఎక్కడకోపాత్మంది అని చెప్పి ముఖ్యముగా తుంగభద్ర ప్రాంతము వాళ్ళకు ఇవ్వపలసిందని చెప్పి వాళ్ళుచెప్పినారు. ఈ తిర్మానాన్ని చక్కగా విషయాలుమాళ్ళాడుతా కర్మాంతక ప్రాంతము ఏర్పాటు అయ్యే సందర్భములో వాళ్ళకు ఏర్పాటు చేసి ఇవ్వడము ఇర్చుము అని చెప్పుతు కర్మాంతక భాగంలో ఎక్కడా కూడా సంస్కృతిలో గాని భాషలోగాని పరిపాలన సొకర్యములోగాని ఎక్కడా వి ఇబ్బంది ఉండదు.

26th November 1951 | SRI K. SUBB | 280

ప్రాంత్యలవాయ ఏది రాష్ట్రాన్ని ఇచ్చాడ రంగాల్లో ఉపస్థితి చేసి, తాతకు యూర్పాలు చ్చు య్యాస్ట్రాలియా చూచేగా వ్యాపించాడి ప్రవంచములో పంచప్రాంతాలు కెపిచి ట్రిపిచిట్ల నుండి సాపుర్దూలు కలగిన అంధులకు, నీటి కాలాలసు తీసుకొని ఇం సర్క్రిచాయిలు ఇచ్చిరే వారు ఎవరు? గను యా ప్రమాచముల్ని చెచిర వారు నొచ్చాలియి. అట్టి బెదిరింపులకు, స్ట్రోగ్రాఫలకు అం మలు ఇయవది ఇది చూకుతక్కుర లేదని చెబుతారని అనుచోన్నాగ్రలేదు అంధులకు కస్టిచలకు అపదుండిని అధారభూతమై, సర్వ్యాధిజల శ్రేయమ్ముకు క్రియోబల ల్యాంకి ఇంసరమైన నీటిచిపయముల బళ్ళారి వారు సత్కాగ్రహము చేసున్నారు గనుక, అం సత్కాగ్రహము అనిపించుకోదు, దురాగ్రహమేనిపించుకుంటుందని మేము గట్టిగా చెప్పగలము. మైసూరు ప్రభుత్వముదారుగూడా యిచి దురాగ్రహమేనని, అది జరగకుండా కట్టిచ్చిపుము చేశారు. గనుక యా ప్రాంత్యాన్ని తీసుకునేసందర్భములో, అది అంత అవసరము చెచ్చేటట్లయితే, కన్నడ భాషనే ఒక ప్రాతిపదికగా పెట్టుకున్నప్పుడు, అచ్చుదు అందుకు మేముకూడ ఒప్పుకునే వారమే, భాషనే ప్రాతిపదికగా తీసుకొని, బళ్ళారి, తుంగభద్ర మొదలగు ప్రాంత్యలు విభాగాలు చేయవలసివచ్చిన దని, S.R.C. వారు చెప్పలేదు. కమిటీ వాడ భాషనే ప్రాతిపదికగా తీసుకోలేదు. వారు తీసుకున్నది ప్రజల పంస్క్రూతి, పరిపాలనా సాలభ్యము యింకను యితర విషయములు, అన్నే సమన్వయపరచి ఆలోచించి చేసిన తీర్మానము, యిది అందువల్ల మందరయ్యగారు, లేకపోతే వారి పార్టీవారు మైసూరు రాష్ట్రంలోని కన్నడ ప్రాంతాలతోబాటు అంధ ప్రాంతాలుగూడ కన్నడ ప్రాంత్యములోనికిపోనిపు మనిచోపీనారా? చెప్పలేదంటే సంతోషమే, అట్లు మేము ఒప్పుకోటానికి, అక్కడ ఎవరూ ఏమి అనలేదు. వాళ్ళగూడ చెప్పలేదు, ఆ రోజున నేను అక్కడవున్నాను. 29 వ జారిఖున సభలో యా తీర్మానమువచ్చింది, సవరణలురాలేదు. సవరణివచ్చినట్టుతే, ఆవ్యాహపారమునభలో రాలేదు. అందువల్ల మందరయ్యగారు ఈ విషయములో కొంత పునరూలోచించి ఆ విషయము చెప్పవచ్చును. ఇంతకు ఎవరి అద్విషం వారిది. తెలుగు ప్రాంత్యమే అయితే అది రావటానికి బళ్ళారి, దానికి దగ్గరవుండే రూపనగుడి, దానితోబాటుమోక, ఆప్రదేశాలలోనుండేవారు అది అంధలో చేర్చవలసిందే నని గట్టిగా కోరపలసిందని నేను కోరుతున్నాను.

"తరువాత ముఖ్యమైనది పైదరాబాదు విషయము ఈన్నది. పైదరాబాదు వారిలో మేము కలుస్తున్నాం. మేము పైదరాబాదు పొతున్నాం. అందుల యిలవేలు ఆయన తొలికుత్తుటియ్యారి ప్రత్యేకమైన ప్రత్యేకముది. అంతకండై రొంగ్రెవగ, అంతకండై ప్రాంతాలకు వెళవ చిమ్మములన్నీ యావాతుకోద చరిత్రనుపై అంతకండై ప్రాంతాలకు వెళవ చిమ్మములన్నీ. కపికూత్తుకథాగా తీసుకొనిపుండులు కొండులు కాయు, దారిపాండ కాండులు నేకాయు,

[SRI K. SUBBA RAO]

[26th November 1955]

మిగిలి రాజ్యము తమిలు ఒంధుల చరిత్రలో ప్రసిద్ధమైనటువంట గొప్ప గొప్ప రాజులు పరిచారించి ప్రధానులు. గొప్పక రాయలు లనీ మారు, ప్రాచువారు, ప్రాయచాయవాయ చ్ఛు స్వాధీపకరులు. దోశాగ్ర్యవాశ్తు వారిని, వింని చెంచేస కార్బనుమసల్ల విరండరు వేరు వేరు ప్రదేశాలలో పుండిపాలుస ఎట్టంది. గొప్ప మేమండరము ఒకచోటసుండులకు మేము మా మాత్ర ఉచానికి చెణ్ణుతున్నాము. ప్రైదరాబాదు మనది. మేమే ప్రైదరాబాదు వారిలో చరిత్రలున్నాము. మమ్ములను మీలో కలుపుకోండి అని మేము తెలంగాణా ప్రైదరాబాదువారిని అడుగుతున్నాము అంధ్ర ప్యాదేషము యూపతుకున్నా తెలంగాణా అని పేరు పెట్టటకు మాకేమీ అభ్యర్థంతరములేదు. అందు, తెలుగు అనేటటువంటివి శబ్దాలలో భేదమే గాని, వేరు ఏమికాదు. ఇంతా తెలంగాణామే. తెలుగు ప్రాంతమంతా చిక్కటిగా చేసుకొనడానికి మేము అక్కడికి వస్తున్నాము. కనుక మాకు మీరెవరు భయపడనక్కరలేదు. వెనుకబడినవారమని, పోమీలని అనుకో నక్కరలేదు. పోమీలతో పడులేదు. హృదయ పరివర్తనము కలగవలనేకాని పోమీలపల్ల ప్రయోజనాం ఉండదు. అప్పుడేవే రాయలసిమ సర్కారువారల మధ్య కొస్టి సంధ్యాలు వచ్చినవి. సర్వాంధ్ర రాష్ట్రము కావాలని కోరిక కలిగినప్పుడు అందుసు అడ్డుపడినవారు రాయలసిమలో అప్పుడు కొంత మంది ఉన్నారు. వారికెదురుగా వున్నటువంటివారు రామాచార్యులుగారు, యిక్కుణ యిం సభలో ఉన్నారు. నేను, రామాచార్యులుగారు, కోచిరెడ్డిగారు, యిం ముగ్గురుతపు, అంధ్ర రాష్ట్రము కోరినవారు ఎవరు లేదు. ఆనాటినుంచి అంధ్రరాష్ట్రము వీరుడేవరకు కష్టించి, పోరాడి రాష్ట్రము సంపాదించాము. అంధ్ర రాష్ట్రము వీరుడి, యిం శాసన సభ వీరుడిన తరువాత, రామకృష్ణ రాజుగారు సభ పెట్టిన తరువాత చిత్తారు జిల్లాలో కొంతమంది యేకమే, సర్వాంధ్ర రాష్ట్రము కావాలని పోరాడే యాత్ర యింవాదు ప్రైదరాబాదు పొయ్యెవరకూ వున్నది గాని, యిం పోరాటము యిం రోజుతోటి ముగించలేదు. సంపూర్ణమైన అంధ్రరాష్ట్రము మనమందరము ప్రైదరాబాదీయులతోను, అక్కడవుండే తెలంగాణావారితోను కలిపి అందరము చక్కగా వ్యవహారించినాడే సంపూర్ణ అంధ్రరాష్ట్రము వీరుడినదన్నమాట. విదో పోమీలని అంటున్నారు. పోమీలు యివ్వడానికి సిద్ధముగా వుండే ప్రయత్నమేదియు లేదు. పోమీలతో వనిలేదు. అందరము వికముగా వుండడానికి ప్రయత్నము చేస్తున్నాము. రాజ్యమే ఆంధ్రులందరి చేతికి వప్పజెప్పే ప్రయత్నము జరిగేటప్పుడు, వేరే వ్యవహారము చేయవలసిన వనిలేదు. ఇంకను ఉత్తర సర్కారువారు, వారు, వీరు అని అన్నారు. ఉత్తర సర్కారువారు ఎవరు యిక్కుడు? రాయలసిమవారు ఎవరు యిక్కుడు? తెలంగాణావారు, రాయలసిమవారు, వుత్తర సర్కారువారు—యిం మూడు ప్రాంతాలవారు సరిసమామలుగానున్నారు. ఒకవేళ వుత్తర సర్కారువారిలో ఇన్విషన్టు ఎక్కువగా వుంటే వుండవచ్చు. కానీ ఆ ఎత్తువు తథ్యమానికిష్టము,

26th November 1955] [SRI K SUBBA RAO]

అందరిలోను ఈమత్తుము కలిగిపోదు. జాపానందం ఏర్పడుతుంది. ఈ సాంబంధం ఏర్పడినప్పుడు ఆందరముకూడా ఒక్కాస్తే చూపాలిరించే ప్రయత్నము జరిగితించుంది. చోమిలు లంతగా కావలిష్టుపై, ముఖ్యమంత్రి గొపాలారెడ్డిగారు చెప్పినట్లు, వారి భూభాగమునకు కాటలసిం సీట్ వసతులు, యింకను యాతర సేకర్చాలు, ఉచ్చేగాలకు సంబంధించిన వ్యవహారాలు, ఆంకను లక్కడి ప్రజలకు కాచలసి, యితర ఏర్పాట్లన్నీ వారి జనాబా ప్రకారము వారిబాగము వారికప్పటానికి యా సహవారంతా సుముఖిగానె పున్నారు. దీనికి అందరు సమ్మతిస్తారు. ఆందులో ఆయ్యితరము చెప్పేవారెందూలు. కనుక ప్రొదురాబాటువారు ఆంధ్రల యొక్క పూర్వ వైపువాన్ని ఒక్కసారి స్వరణకు తెచ్చుకొని, అందరూకూడా ఏకభవించి, ఆంధ్ర రాష్ట్రమును సర్వతేముఖ్యాద్ధికి స్థాపించేన ప్రయత్నము చెయ్యానికి, ప్రోదరాబాదు తెలంగాంగా వారిని కొరమని యా సయద్వారా వారిని నేను ప్రార్థిస్తున్నాను. వారు ఏదో ప్రజాభిప్రాయముచే లంటు న్నారు. చేసములో ఏది ప్రజాభిప్రాయము? ప్రజాభిప్రాయమని ఏడో అన్నారు. ప్రజాభిప్రాయం యిచ్చేది ఎవరు? ప్రజా ప్రతినిధులయొక్క అభిప్రాయమే యా ప్రపంచములో ప్రజాభిప్రాయము. విశాలాంధ్ర మాకు అక్కరలచని వారు తీర్మానముచేసే చెప్పారు. ఆధిక సంభాషణలు విశాల ఆంధ్రరాష్ట్రములో యానాడే చేరవలసిందెనని చెప్పి చేరినారు. S.R.C. వారుకూడ ఈ విషయములో ఎంతో దీప్పలొచన చేసే, విశాలాంధ్ర ఏర్పాటును ఒప్పుకున్నారు. ఈ విషయము వర్ణింగు కమిటీ వారు బాగాఅలోచించి విశాలాంధ్ర వెంటనే నిర్మాణము ఆయతనే మంచిదని ఒప్పుకున్నారు. ఆందుకు వారినిమేము ఆచిసందిస్తున్నాము. S. R. C. వారు పీరిడ్డిరినీ 1961 లో ఏకంచేస్తే బాగుంటుండని చెప్పినా, 'అలస్టోర్ అమృతం విషం' అని పెద్దలుచెప్పారు కనుక, అమృతమైనా ఆలస్యమైతే విషమై పోతుండస్తులు, యా విశాలాంధ్ర నిర్మాణానికి ఆలస్యము జరుగురాదు. ఆలస్యమైతే భగ్గము కావచ్చును. దీనికి కారణము ఆందులో అధికారవాంశ ఒకటి, ఆందులో పర్యాధికారము అనుబించే ప్రవరిష్టాస్తు వంటి స్వార్థపరతత్వంతో కూడిన నాయక శిథాములులు, వినాయకులు కొంత మరింది ఎప్పుడూపుంటూనే స్తుంబారు. వాళ్లు చేసేప్రచారం ప్రపంచములో జరుగుతూనే వుంటుంది. ఈ సందర్భము ప్రోక్రమాంటులోని వర్ణింగు కమిటీ వారు గుర్తిగి, చక్కని అలోచనచేసి సర్వప్రజలయొక్క ప్రతినిధులు, ముఖ్యంగా కాంగ్రెసు పార్టీరాజ్యం, లేదా కాంగ్రెసు అభిమానము కలిగిన భాషా ప్రాంత్యమేకాకుండ సర్వోజ్ఞానాభివ్యక్తికి ఆవశ్యకైన రాజ్యం, యావదాంధ్ర దేశంపైన, సర్వాంధ్రముపైన వుండవలెననే కోరిక కలిగినప్పుడు, ఎన్నికలు వెంటలే జరిపి, యిందులో కలవ వలసిందని వాళ్లకు చెబితే వారు ఏకభవించి కలుపొదు. ఆందులో చాలామందికి ఎన్నికలు వసాయీమోననే అనుమానంపున్నది. ఎన్నికలు యొక్క తరావలసిన వివిధాలనే లేదు. అక్కడ

[SRI K. SUBBIRAO] [23rd November 1955]

.. ೧೬ .. ಹೀಗೆ ಹೀಗೆ ಮಿರಿಂದ ಇಲ್ಲಾಗ ಹೀಗೆ ಹೀಗೆ ಹಂಡಲ ಕಳಾವೆಂಕಬ್ರಾಹ್ಮ
ಗಾಗ ಶ್ರೀಪುಂಜಾಗಿ ಶ್ರೀ ಕಾರಮು ಸೆನ್ಸೆ. ಟುಂಡಂಬಿ ಇತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ ವಿಧಯಮು
ಜೆಪ್ಪಾಯ್ತೆ ಅಂತಿಮ ಪ್ರಾರ್ಥಣೆ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರು ಕೃಷ್ಣರಾಜಾಗಾರು ಚೆಪ್ಪಾಯ್ತೆ. ನೆರುತ್ತಿ
ಮೂಲ ನ್ಯು ಮುರ್ಬಿಯ ತುಂಬ ಹುಡು ಶ್ರವ್ಯಾಯಿಲ್ಲಾ ತಾವಳಿನಿಂದೆ. ಸರ್ವ
ಶ್ರವ್ಯಾಯಿಲ ಶಾಂತಿಕಾಗಿ ಮಾತ್ರಾ ಮುಗಳಿನ್ನು ಲಭಿ ಕಾರಮು ಅಂದ್ರರಾಷ್ಟ್ರಾನಿಕಿ
ವಿವೇ ಲಾಂಡ್ಸುಪ್ಪೆ ರಾಮುಂದ್ರ ಮತ್ತು ಮುಕ್ಕಿ ಚಿ.೨ ಕೊಂಬಿಸಿದಿ. ಅವೇಕ
ರಾಳ ಮುಕ್ಕಿ ಸಾಲಕು ಲಾಂಡ್ಸುಲ್ಲಿಂಬಿಂದಿ. ಒಂದೆ ತೆಲಿಗಿಂಚುಕೊನೆ
ಶ್ರವ್ಯಾಯಿಲ ಜ್ಯಾ ನ್ಯುತುಗಿ ಅಂರಮುಂದ್ರಿ ವಿವರಾಧಾರುಮು ಕರ್ನಾಟಕ
ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ತೆಲುಗುಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಗ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಕ್ರಾಸರೆ, ತೆಲುಗು
ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದ ಕರಾಟ್, ಹ್ಯಾಪ್ಸ್-ಎಂಪ್ಲೋಯ್ಸ್ ತಿರುಕೊನೆ ಪಕ್ಕಾಗ ಸರ್ವ್ಯಾಜಾ
ಶ್ರವ್ಯಾಯಿಲ ಅಭಿಯಾಸಿಪ್ಪಬೆ ಶ್ರಮು ಚೆಯುವೂನಿಕಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಗೋಪಾಲರೆಡ್ಡಿ ಗಾರು,
ಇವರು ಶ್ರವ್ಯಾಯಿಲ ಸಂಜಿವರೆಡ್ಡಿಗಾರು, ಸರ್ವ್ಯಾಜಾನನ ಪರ್ಮಾಲು, ಅಂದರೂಕಾಡು
ಶ್ರಮುತ್ತಿಕ್ಕಾರ್ಯ ಗ್ರಿಪ್ಪಾರ್ಕ್ ಗ್ರಿಪ್ಪಾರ್ಕ್ ಗ್ರಿಪ್ಪಾರ್ಕ್. ಇದಿ ಉತ್ತರಲಕು ಸರ್ವ್ಯಾಯಿಗಂ. ಸ್ವರಾಜ್ಯಾಗಿ
ಸಂಪಾದಿಸುವುದಾಗಿ ಮು. ಸರ್ವ್ಯಾಜಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಂಚಾದಿಂಚುಕೆ ಬೋತುನ್ನಾಗುಂ
ಇಕ ವರ್ವಿಪರಿಚರ್ಚ್ ಮಾರ್ಗ ಶಬ್ದಿಲ ಚೀತನು ಮರಲ ಪುನರ್ವಿಧರಣೆಯನ್ನು
ಮರಲ ಒಕ ಸಾರಿ, ಅನಾದು ಯಾಡುತ್ತಂದರು 'ಧಿಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನ್ ಪಣ್ಣುವಪ್ಪಾಣ್' ಎಂ
ದಿ ವಿಧಂಗ ಅದ್ದಾದೆ. ಯಾ ನಾಡುಗಾಡ್ ಅದೇಮಾರ್ಪಿಗಾ ಮುಖ್ಯ
ಮಂತ್ರಿಗಾರು ಧಿಲ್ಲಿವಾಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಾದರಾಜಾದುನು ಪಟ್ಟಿಕುವಪ್ಪಾಣ್' ಅನಿ ಚೆಪ್ಪ
ಪಲಸಿದವ್ಯಾಕರುತ್ತನ್ನಾಗು ಅದಿರಂ ಮುಗಂಧಿರುತ್ತಂದು ಧಿಲ್ಲಿವಾಲ್ಲಿ ಸುಲಾನುನು
ಪಟ್ಟಿಕುನಿ ಮಾರ್ಪಾರ್ಪಿ ಕಾನಾಡು. ಅದೇಮಾರ್ಪಿಗಾ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಾರು ಧಿಲ್ಲಿವಾಲ್ಲಿ
ಅಂದ್ರುಲ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಮಾರ್ಪಾಲು ಚೆಪ್ಪಿ ಪ್ರಾದರಾಜಾದುನು ಪಟ್ಟಿಕೆನಿ ಪಸ್ತಾವನಿ ಚೆಪ್ಪ
ಪಲಸಿಂದಿಗಾ (ಪ್ರಾರ್ಥಿತ್ವ, ಯಂತ್ರಿತಿ ಎರಮಿಸುವಾಗುನು.)

SRI N. YERUKU NAIDU :—“ఆధ్యక్ష ! రాష్ట్ర పునర్వ్యవస్తీ కరణ సంఘం నిషోయులను పూలంగా ఆలోచించిన తరువాత గౌరవ నియులు ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానాన్ని అయిదు విషయాల లోను కూడా అందరూ అంగికరించాలనే నూ అభిప్రాయం. తరువాత విశాలాంధ్ర తాళె విర్యాయును గురించి చారిత్రాత్మక, సాంస్కృతిక, ఆర్థిక విషయాలను గురించి వివిధప్రక్రియలు, అనుభూతాలు చెప్పిన తరువాత నేను వేరేచెప్ప నక్కరలేదు. నది హాస్టల విషయంలో—ముఖ్యమా

26th November 1955 [SRI V. YERUKU NAIDU]

ఇతర సరిహద్దు విషయాలలో—బా చిష్టే ० చెప్పించుచు కున్నాసు 1936 లో బిరిస్తారాష్ట్రం అన్వయించు 1903 లగాటాటు 1930 పరకు అడిక్ కన్నిచ్చు ఎల్లాంటే, దొయి న్ను గారిలే ఎక్కాడు. కొట్టాడ కూడా అప్పటి విన్నా ఇల్లా యిర్పి ప్రాంతమై రాక్కా న్ను లభించినిర్మిలు బిరిస్తారాష్ట్రంలో చెర్చి రాయించి దాటు తెలిమచ్చు స్థాపించి, ఉపవాత దార్ కవి తివాహ రిపోర్టులే ఉచా బిరిస్తా సుప్రద్యుమించిందో ఇస్తే తగాదాలు విచారించాలని చెప్పుకా, S. R. కే. వాయ ల పిండయిం విడిచిపెట్టి నాయ. ఆంధ్రప్రాంతాలలో కస ఎండ్రప్రాంతముల హక్కులను గురించి మారి ఎంతో అసైపట్టి ద్వారా Central Government ల తెలిములచేసి రక్షణ కల్పించ దలసిన్ అపసరు ఉన్న దని చెబుతున్నాను. బిరిస్తారాష్ట్రం ఏర్పడి 20 సంబంధాలై ప్రమాది వారు ఒక విల్లానుంచి మరిక జిల్లాకు—తుకోరాపుట డిల్లా నుంచి గంబోం ఇల్లాస్—చెల్లులు వచ్చి నప్పుడు ము అంధ్ర ప్రాంతంలో నుంచి వెళ్లిపల్లు ఉన్నది. రోడ్ ల అపిప్పిని కూడా వెరె రాష్ట్రంలో ఉంటంచల్లి చేయలేక పొందాడ. మహీ అంధ్రలు బిరిస్తార్ జన్మన్వారు పరిపాలనలో చికాడ పడుతున్నారు. పరటదిత్యా వాయిజ్మి రీత్యా రహవాయల రీత్యాకూతా అపస్తలు పడుతున్నాయి. వారి రకబిక్కి మనం తు ఎనెండ్రి ద్వారా Central Government పె ఎత్తిడి శీసుకుని వచ్చి తగిన విధంగా తీర్మానం చేస్తారని నమ్ముతున్నాను.”

SRI P. GOPALU REDDI :—“ అద్వాక మహాకయా, ఈ నాడు మన ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టాడు, తీర్మానాన్ని ఈ సహవారు ఏకగ్రివంగా ఆ మోదిస్తారని భావిస్తున్నాను. ఈ సందర్భంలో ఒకటి రెండు, మూడు నాలుగు భాగాల విషయంలో మస్కి వారికి ఎలాంటి బేదాబిప్రాయం లేదు. కానీ కట్టకషణటి విషయంలో మాత్రం కొంచెం చెప్పచలసింటున్నది. S.R.C. రిపోర్టు తలుపూత సరిపడ్డు సమస్యల రెండు ప్రభుత్వాలు కలిసి ఏర్పాట్లు చేసుకోవలసి యున్నది. ఈ సందర్భంలో దక్షిణ సరిహద్దును గురించి చెప్పి విరమించుకోవాలి అని చూస్తున్నాను. ఉదయం మీంతివర్యులు కళా వెంకట్రావుగారు మాట్లాడుతూ ఉత్తర సరిహద్దు, వళ్ళిమ సరిహద్దు, (కోస్తా ప్రాంతాలగురించి తప్ప) దక్షిణ సరిహద్దు గురించి విపులంగా మాట్లాడారు. అంతకన్న జాస్తిగా చెప్పేది ఉండక పోయినా మా ప్రాంతంలో ఉండే కొన్ని ముఖ్యవిషయాలు చెబుతాను. చిత్తారు జిల్లా ఈనాడు ఏర్పడినదికాదు. వివాద ప్రాంతం అనిచెప్పబడడే అరు తాలూకాల్లో వివాదం అనేది ఎక్కుడా కనిపించలేదు. తైటనుంచి వచ్చినవారు కొంతమంది చెబుతున్నారే కాని స్థావికంగా ఉండే ఆరవసోదయలుకూడా వివాదం ఉన్నదని కాని ఆరవ వారికి అవ్యాయం జరుగుతుందికాని చిప్పడానికి లేదు. రంగసాధ ముదలి యాత్ర గారు మాట్లాడుతూ లేపిది ఉన్నట్లు చెప్పుడానికి లేదు. ప్రింగా ఏర్పాట్లు జరిగిపోయిన భాగం విషయంలో కొంచెం ఎత్తువాగా ఆ భావ మాట్లాడే వాయిద్దాయితే భాధించే ఉక్కడ ఉండి ప్రజలకు ఏలాథంకలుగక

[SRI P. GOPALU REDDI] [26th November 1955]

పాయా చేరే రాష్ట్రాలలో చేర్చడంలో తమకు ఏమి ప్రయోజనం లేదని మా ప్రాంతాలలో జిందా ఆరప్పలనుకూడా తెలుసును. అక్కడ ఉండేవి రెండే చేచి పాపాలు, ఇంచి అంచూడి : రెండవది కుశస్తలి. ఈ రెండు నదులు నుంచి ఆంధ్రరకు ఒంచే ప్రచుత్వాలపటల్ల మాకు ఏలాంటి ఉపయోగం ఈల్పించబడవ లేదు. ఇంకొిప్పుడే ఉనికి దోషాదం కల్పిస్తా కొన్ని ప్రయత్నాలు చేచి ఆ కట్టలు కష్టాలని ప్రయత్నిస్తున్నాము. ఈ రెండు నదులవల్ల చెంగల్పట్టు ఇళ్లాలో ముద్దాను చట్టానానికి నీటికి ఆదారమైన పూండి రిజి రాంయం ఇదివరకి కట్టుకున్నాము. ఇప్పటి పరిస్థితులలో మా ప్రాంతాలలోనే ఏ బాగమైనా ఆ ప్రాంతాలతో చేరిన రైతులకు ప్రజలకు తీరని నష్టం కలుగుతుండనే అనుమానపడుతున్నాము. పాలరు చేసిన రూల్చు అని ఉకట ఉన్నాయి. వాటి క్రింద ఉత్తర ఆర్కాటు జిల్లాలో నిండవలసిన చెంపులంగాను చిత్తారు జిల్లాలోని చిత్తారు, పలమనేరు తాలూకా రైతులు ఈ నాయికి ఒక బావే త్రవ్యకోడానికి వేలులని పరిస్థితులున్నాయి. ఇటు చంటి రూల్చు కుశస్తలి విషయంలో చేసిప్పుడు రైతులకు తీరని నష్టం కలుగ గలదు. ఆ విధంగా పిచాటారు, అరణియారునదిపై ఒక కోటి రూపాయలతో కష్టాము కాబట్టి మాకు కావలసిన నీరు పదిలీ మిగిలినదే మీరు వాడుకోవాలనే రూల్చు రావచ్చును. ఈ నదులన్నీ చిత్తారు జిల్లాలో ప్రవహించి చెంగల్పట్టు జిల్లాకు పోతుంచే ఆ ప్రాంతాలలోని ప్రజల లాభాలకుగాను మాకు నష్టం కలుగుతున్నదని చెప్పవలసియున్నది. ఈ పరిప్పద్మ సంప్రదింపులు నిలఫలైనాయని చెప్పారు. ఇవ్వావలసింది ఇవ్వాడానికి ఇష్టంలేదుకాని తీసుకోడానికి మాత్రం వారు సమాధానపడుతున్నారు. ఏ నూత్రాల మీద వారు కోరీనారో ఎవరికి అర్థం కావడం లేదు. హెశహారు తాలూకా విషయం క్రొత్తగా ప్రస్తావిస్తున్నారు అన్నారు. వివాద ప్రాంతాలని అరుతాలూకాలకు జనాభా లెక్కలు తయారు చేసినారు. పుత్తారు జిల్లా మధ్యాన్న అరుతాలూకాలు వెంకటేశ్వరుని గుడితోసహ లెక్కలు తయారు చేశారు దాని ప్రకారం తిరుత్తని తాలూకాలో తప్ప ఎక్కడా అరపల జనాభా హెచ్చుగా లేదు. ఈ జనాభా లెక్కలలో చాలా పొరపాట్లు కని పిస్తున్నాయి. తిరుత్తని తాలూకాలో ఒక గ్రామములో 1931 వ సంతృప్తంలో 500 మంది ఉన్న తెలుగువారు 1951 వచ్చే పరింి 503 మాత్రం అయినారు. ఈ జనాభా లెక్కలను తయారు చేసేటప్పుడు జరిగిన తంతులో ఉండే లోపాని గురించుకోవలసియున్నది, ఆ జనాభాలెక్కలను ఆధారంగా చేసు కుని Special census తయారు చేసే అందులో ముగ్గురు పోయి నలుగు రైనారు, 1931 వ సంతృప్తంలో 49%, 50% ఉన్న జనాభా 1951 సెస్సములో 1953 లో వచ్చిన Hand book of census లో 1% గా ఉన్న చేధం 5% అయివది.

“1955 వ సంతృప్తంలో వచ్చిన Special census report లో—తు తట్టు ఒక ఆఫీసరు, అతట్టు ఒక ఆఫీసరు ఉండి తయారుచేసే—లాటా రెండు

26th November 1955] [SRI P. GOPALU REDDI]

వేలుమంది ఉన్న తెలుగువారు 87,000 మంది అయినారు. లక్ష 20 వేలు ఉన్న అరవారు లక్ష 40 వేలు అయినారు. ఇతర జాతులవారిని 3 వేల మందిని చేరిసే 62% అరవలు, 40% ఇతరులు అని అంకించే వేసారు. రేపు Boundary Commission వారు వచ్చినా ఈ జనాబా లక్కులనే ఆదారంగా చేసుకొని పరిష్కారం చేసే అక్కడ ఉండే ప్రాంతములకు, ముఖ్యంగా ఆంధ్రాలకు తీరని ఆన్నాయిం జయగుతుంది, స్థానికంగా చూసే, అరవ నాయకులు ఎపు అటు పోవాలని ముందుకు రావడం లేదు, ఆరవ దేశానికి పోవాలనే ఆశ పడడంలేదుకూడా, వారికి ఏ విధమైన ఇబ్బందులు లేవని దృఢంగా చెప్పవచ్చును. ఈ agitation చేసేవారు వినాయకం, శివజ్ఞానగ్రామచి చిరిద్దరే, శివజ్ఞానగ్రామచి మద్రాసు రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి అయిన కామరాజ నాడారుతో విరోధపడి ఆయనకు వ్యతిరేకంగా ఏ విధానాన్ని అయినా అనుసరించడానికి చూస్తున్నారు. వినాయకంకూడా లడే విధంగా ప్రభుత్వంతో వ్యతిరేకపడి శివజ్ఞాన గ్రామసమి అనుసరించి ఈ ఉద్యమాన్ని లేవచ్చాడు.

“వినాయకంగారు తెలుగు చదువుకున్నారు అని మిత్రుడు చెంగల్యారా యుడుగారు అన్నారు. నిజమే వారు తెలుగు B. A. చదువుకున్నారు, 1949 వ సం॥ వరకు యిటువంటి ఆభిప్రాయము ఎప్పుడూకూడా లేదు. దీని వెనుక history కూడా వుంది. ఈనాడు మనము విశాలాంధ్ర కావాలనే ఆలోచనలో వున్నాం. ఆంధ్రలందరి చోన్నతికోసం విశాలాంధ్ర కావాలని చెబుతున్నాము. దేనికి వ్యతిరేకములేదు. మొట్టమొదట ఆంధ్రదేశము కావాలని పాటుపడే రోజులలో ఆ క్రమి తెలుగువాళ్ళు ముఖ్యమంతులుగా వున్న కాలములో పలించలేదు. మద్రాసు ప్రభుత్వము తెలుగు ఆధ్యార్యములో వున్నపుడు పలించలేదు. కేవలము రాజుగోలాచారిగారు ముఖ్యమంత్రిగానున్న భాగ్యములో మనకు ఆంధ్రరాష్ట్రము విర్యదడము అనేటటువంటిది, మహాత్మరమైనటువంటి ఆంధ్రుల సహకారముతో ఆభివృద్ధిచెందిన మద్రాసు పట్టణము మనుకలేకుండా చేసినారు. దానికికూడా ఒప్పుకోని ఆంధ్రరాష్ట్రము విర్యాటు చేసుకోడానికి ఆనాడు వివాదిగ్రస్తము అని చెప్పబడినటువంటి చిత్తారుజిల్లా ప్రాంతముకు కేవలము ఒక agitation లేవచీయడము ముఖ్య కారణము. సరిహద్దుప్రాంతము విభజనలో మాదని చెప్పిన కారణాన యానాడు సరిహద్దు వచ్చింది. మొట్టమొదట మన ప్రభావ మంత్రిగారు మనకు చెప్పిన కార్యక్రమము 11 జిల్లాలు, అందులో నిర్మివాద ప్రాంతము అని ప్రాస్తుంది. కేవలము agitation కు లొంగి అవకాశము యిచ్చినట్టు యితే తప్పనిసరిగా రేపు యిదే కర్మాలును అరవలకు ఒప్పగించవలని పట్టిందని హాచ్చరిస్తున్నాను. వారు లేనివేటు పాంచుదేశములో ఎక్కుడా లేదు. ప్రతిచెటు బ్రతులకోరటు వచ్చినపారి జనవంట్టమీద ఆధారపడి విభజన చేపినట్టుయితే దేశంఅంతాంతుడూ వారికి ఆపుగించవలని వహుందేమో. ఆ విధముగా, అంతాకథాంతు చేటు యివ్వుకూడిని ప్రణల సౌకర్యము

[SRI P. COPALU REDDI] [20th November 1955]

కొన్నిము లాచా ప్రొటెటిట్ ఆ టెడ్ చరిపాలూ సొలబ్ర్యూము అలోచించి చెప్పాను నుండి ప్రస్తావం చేయడానికి.

S. S. L. C. BLS ANN : - ఇప్పుడు ! ఇహిమ వికారాంశు విడు
యొక్క మి. Chir. 's et గారు చెందుత తర్వాన్ని బలచుస్తున్నాను.
States Re-organization Committee గారు వారు తన్న రాష్ట్రాలు
విచారించు చేండుమ మర్క విచారాలంద్ర విచారించు కెయక్కావలం
చలా పంచాంగకారి. తుంగ. రా. పాజెక్టున్న బల్కారి ప్రాంతాన్ని
ఉంచుతో ఉత్తిష్ఠానాను. యించిమాట, కన్నదిగులను మన దాంటో
ప్రాంతాన్ని చెట్టుపడు యికరము లచుకుంటున్నాను, వాళ్ళను కన్నడదేశము
పుసు ము చాలా చురువిచుసుకుంచాను. పల్లెగే కోలారులోపున్న తెలుగు
వాళ్ళను కరా టికముల చ్చాచుచుము చాలా తప్పా ఆని నేనుకుంటున్నాను.
మ. వాస చూస్తాడే రాష్ట్రముమనకుండపడంచుండిది. కర్కుటకులకు కర్కుటక
చాప్పుము, మహోరాష్ట్రములకు మహోరాష్ట్రము పుండడం మంచిదని అనుకుంటు
న్నాము. పత్రింజు క. డిగులప్పె తగాదా పట్టుకోవడము కప్పడవారిని కర్కు
టకుమనకు చుపచచమే మేలు అనుకుంటున్నాను. ఇంతవరకు మన రాష్ట్రములో
Service Commission, Training Schools లో కన్నడకు recognize చేయలిదు. ఇతకుపూర్వము మద్దాసు రాష్ట్రములో పున్నప్పుడు
తెలుగు, సంగిను, తమిళము, ఉర్దూలో వాళ్ళు answer చేయడానికి అవకా
శకము చూండేది. లంచ్రాష్ట్రము పచ్చాక తెలుగు, తమిళములో మాత్రం
reply యివ్వడానికి వుంది. ఆచేని, ఆలూరు, రాయదురుము మడకసిర
కన్నడ ప్రాంతాలు దాంటో పున్నాయి. ఆక్కడి schools లో at least
parallel section అయించి open చేయలిదు. S.S.L.C. pass అయినా
Service Commission లో replies యివ్వడానికి తెలుగు తమిళము
recognize చేసినారు. At least 10 సంవత్సరకున్నడం recognize
చేయాలని మనవి చెస్తున్నాను. బల్కారి విషయములో కన్నడిగులను వాళ్ల
డెశము పంపడమే మేలు అనుకుంటున్నాను. Boundary Commission
వల్ల ప్రయోజనము కనపడది. అది భాషా రాష్ట్రానికి రక్షణయిసుంది, ఇతే
కోలారు జిల్లాలోపుండే తెలుగు ప్రాంతాలు మనకు రావలసినవాటిగురించి రెప్ప
Boundary Commission చేసేది మంచిది. మనకు వచ్చేని మనకు
రానీ వాళ్ళకు పోయెవి వాళ్ళకు పోనీ అని నా నమ్మకము, ఇంతటతో విరమి
న్నాను.”

SRI U. RANGA BABU:—“ అధ్యక్ష! ముఖ్య మంత్రిగా రు కిర్చానం ప్రవేశపెట్టినప్పుడు యిచ్చినటువంటి పుపప్యానం చాలా పుదుత మొనది, చ్చర్చించుకొని. తమటు కావాలన్న భూభాగాల గురించి జరిపించిన చెర్చులలో ఏ ప్రభావమంచి ఏ రాష్ట్ర రాసన పథలోపూర్తుడా ఇంత పుదుతంగా, కొండాంగా మార్కుడి తమ భావాలు ప్రకతించి పుండలేదు అని నా వెళ్వానం. ఆప్యుదు ఎక్కలాంత గురించి మార్కుడినికి లాంకి యిచ్చిన

26th November 1951

[SRI U. RANGA BABU]

సమయాని బిబీ నాకు, ఇంద్రాబం, పూర్వాచ్చు లేదా చప్పదానికి ఆపకాసం లేదు. పోతె ప్రెక్టంగా చూ, స్టేబిలిసేషన్, ప్రెట్రప్ సిరిపూడు ప్రాంత ఎపయ్యె కార్ప్ ముచ్చుటుంచాలనుఁనా ము. ము. ప్రెట్రప్ సిరిప్పు ప్రాంతం అంకే గంబం, కొరాప్పు బెల్లాలు భూప్రకు ప్రాయా. కె జల్లు. రెండూకూడా వాట యిలిచాసం ప్రార్టిగా చూస్తే చెంత్రికంగా అది కాలు తుంది. ఇవి తీసుల బాగాలని ఎండుకు చెప్పింది దాసిక చాలా చెప్పి చరిత్ర వుంది. నాతపాపున యుగంలే, వీచిపు లొప్పంల తెలుగు ప్రత్కుప్ప పుఱుషుడు ఆదిశ్శుషుషుడు అయిన సుహార్లిలసిము ఏ ప్రాంతము వాడు? అందు ప్రట్కుప్ప సరిషుద్దు ప్రాంతమైన జయమంగళ గ్రామంలో జన్మించాడు. ఇతడు కె కెరీమ బ్రాహ్మణులు న్యాయాదు. జైన సూత్ర గ్రందా లలో వుంది. ఈ ప్రాంతం ఎక్కువ ప్రశ్నలుపై ఆస్క్రిలో అంపె యిస్పు దున్నటువంటి బుషికుల్కుసారి బిడ్డుని ప్రంది — యో జయమంగళం గ్రామంలో జన్మించాడు అని గుర్తుకు తెషునాను. ఈ మంగళ యుగంలో ఆంధ్ర దేశం విస్తరించిపొయింది. ఈపర్చ గ్రామంలో కార్ప్ జట్కుళుల ఆధిక్యత కారణంగా బరిగిన చరిత్ర సంఘటన. మన గాంగారాబులుండచొరు. గాంగారాజుల రాజధాని ముఖులంగ ప్రాంతం ఇప్పుడు, దానిఁ కళంగ నగరం ఆంధ్రారు. తరువాత దమ దేశం విపరించచేసే ప్రష్టాంత కట్క జయించిన తరువాత తమ రాజధానిని కట్కలో నెలకొల్పాయి. తరువాత ప్రారంభమైనది పుత్కుళలు మన దేశంలో ప్రసరించడం, ఈ గంబం, కోరాపుట్లి జిల్లాలలో చిస్తు చిన్న జమీలు పున్నటువంటి నిలవంసం ఆయితెనేం, నలవంసం ఆయితెనేం, లేకపోతే నెలత్తువంసం ఆయితెనేం యితరర్తాకొన్ని వంగాలుండచేచి. కట్క సంప్రదాయాల ప్రభావానికి లొంగి కాప్ట్రట్కు ఆచారాలు పెట్టుకున్నారుగాని 11 పఁక్కాబ్బాం తరువు అన్న కాసనాలు తెలుగు భాషలోనే వుప్పువి. ఇది చరిత్రలో పున్నటువంటి విషయం, నెను యిది కొత్తగా తెచ్చి పెట్టినదికాదు.

“పాతే యీ ప్రాంతం ఈవిధంగా పున్నపుటకి తెలుగుదేశము, ఇది మాది అని మరొకసారి తెలుగువారు చెప్పుకున్నారు. అది రెడ్డిరాజుల నాటిది. చిలకనరస్సినుంచి రాజమండి రాజధానిగాపున్న ప్రాంతము మాది. కాని ఆ విధముగా ఎంతోకాలము నిలువలేదు, ఆమధ్వను రెడ్డియుగం ఆంతరించిన తరువాత వారు ఆంధ్రదేశాన్ని ఒక శతాబ్దాన్ని పాలించినారు. ఆప్పుడు క్రూర సంప్రదాయములు మనకు వచ్చాయి. మనకు యినాడు బరంపైరం ప్రాంతంలో Oriya Majority చూపించడానికి మన కాపుజాతిని ఒరిస్సాక్కు అని చూపించినాడు బరియా మెజారటి కనబడింది. లేకపోతే వారికి మెజారిటీలేదు, 1931 Census లో యీ అన్యాయం జరిగింది. తరువాత బిరంపైరం, తల్కుపైరంతో సహ, వుత్తరాన బుపికుళ్ళు నదివరకు ఆంధ్రదేశములో సుంపుతుచ్చి తెలుగువార్య వాదించేరు. ఆప్పుడు కీడొనలు కమిటీ వచ్చివచ్చుకు కించ్చా విర్మాణు చేసివారు. ముద్రాము రాష్ట్రం చాలా

[SRI U. RANGA BABU]

[26th November 1955]

షైఫ్ట్‌ఎస్‌ఎస్‌ఎస్‌ లంధుల గ్రామంల్యా పరవాలెదన్నారు. వారు ద్వారా దాచండం లాగి ఉండినిచేసారు. ఒకస్వరూప గుంచి వారు ద్వారా సాంస్కరిక ఏమి షిష్టాలు, మొర్కాలు ఉండి మాటక 48 రెగామాపాలు 47% బ్లట్లులు అన్నారు. అది లెబుగుచుక్కల ఉండా ఇంగ్లీషరికి చ్చుటలేదు. కాబట్టి వారికి ఇవ్వాలి. ఇందీష్యమం J. V. P. Report లోసు joint Select కమిటీ రిపోర్ట్‌లోకాకా యాచుసు పుండి. ఉయితె యా విషయాలను మరుసు ఉంచుకు లింగి లెయతుక్కాము. ముద్దాసు క్రమత్వానికి పార్లమెంటు కమిటీకి లెలియచేసాడు బింసోల్ చెర్పురాదు అన్నాము. ఇవిఅన్ని ఉపాంచించి నిధిమైన చుండిలుగు ప్రాంతాలు మనకు రావాలని కోరుతున్నామి. ఈది చూచి అంగించచులి నీ కోచున్నాను.”

SRI P. BAPAYYA:—“ఆడ్జుక్ మహాశయా! సామాన్యముగా యా తికాక్కిమచు పించుచును ఏపరికికూడా అనుమానములేదు. విశాలాంధ్ర వద్దనే ఉంటుండ్ర ఇండ్రులో ఎవరూలేదు. ముక్కేళ్ల ఆంధ్రుల హృదయాలలో విశాలాంధ్ర కాంటానె కొరికపుండి. అది సంచేషము లేనిమాట. ఇప్పుడు ప్రాంతాలు తెలుగులలో రెండురాష్ట్రాల వాదంపుంది. Rao, Reddi తగయిదాలచ్చల యా తగయిదా ఇచ్చిందని అందరికి తలినిసవిషయము. యా కంభంబిల్లు కూబగ్రెసు కార్బూక్ రెలతో యామద్య నేను మాట్లాడేను. వారందచ విశాలాంధ్ర కోచుతున్నారు. వారు చెప్పేది ఏమిటంటే రంగారెడ్డి, చెన్నారెడ్డిగార్ల నాయకత్వంకింద వున్న కాంగ్రెసుకూడా కావలనని కోరినారు గాని, వార్తి డిసిప్లినుకులోబడి చెకివెపులేదు. High Command విశాలాంధ్ర ఇస్తుండని వారు చమ్ముతున్నామని చెబుతున్నారు. అయితే S.R.C. రిపోర్టులో ఒక విషయం చెప్పారు. అది పెద్దవిషయం కాకపోవచ్చును, విశాలాంధ్రవస్తే మనకు తగాదాలేదు.

“ ఒక వేళ విశాలాంధ్ర రాక రెండు రాష్ట్రాలువస్తే మన మనగాల పరగణాసంగతి ఏంకావాలి. నైజాములో ముల్కీసర్కారులను బ్రిటిషువారికి ఇచ్చినపుడు ఈ మనగాల పరగణలో ఇచ్చేరు. ఇది మనకు ప్రాదుర్బాధులు మధ్య న ఉన్న ఈ నుండి. ఈ నా దు ప్రాదుర్బాధులు నం స్థాన ముంతయును యానియునులో చేరిపోయింది. ఆ సమయములో క్రిష్టో జిల్లా enclaves ప్రాదుర్బాధువా రివి మనకు మనవి, వారికి పరటా మార్పుకు న్నారు. అందు లింగిరి పరగణా వారికి ఇచ్చి పరిచాల, గానుగలపాడు వారు తీముకొన్నారు. మనగాల పరిపాలన కష్టముగావుంటుందని వారికి ఇవ్వాలన్నారు. ప్రాదుర్బాధువంప్రానం పోయింది కనుక అన్ని ఏకముగానే వున్నవి. పరిపాలనకష్టం ఇప్పుడులేదు, కాబట్టి S. R. C. రిపోర్టులో ప్రాసాదాల్లు మనగాల పరగణాను రెండవ రాష్ట్రములో చెర్పవలననుది వ్యాయంకాదని మన నాయకులు చెప్పాలి. మనగాల ప్రాదుర్బాధులు

26th November 1955] [SRI P. BAPAYYA]

జప్పువలసవస్తే ముకు రంగాగస రాజులసి ఉండి. సుభిల పుగ్గా గ్రామాలు మండలాల్లు వాచుణును స్వీచ్ఛ, encia ఎండు కాకపోయా అంచుకు రాశాలిప్పి. కాదు ఉపాయిసు బాగా ఆలంపుభవలను. ఈమహ్వ మర్చ యించుపర్చుట్టు మస్తాకాలైతులు deputation చచ్చి మమ్మలను కాప్పుమండల్లో చెర్పుప్పను ము. రాష్ట్రాల్లో ఆపచెట్టు ప్రయత్నం చెయ్యాలిను ఇరివాచు. ఈ దిష్టరీలు ము వాయిదలు బాగా ఆలోచించాలను. గంతమంది గౌరవమంచులు మాట్లాడినా ఈ విషయం ఎపు చెప్పాలేదు. ముజ్జుమంత్రిగారి జాపన్స్ట్రోములోగాని, ప్లానీంగుమండ్లిగారి ఈపన్స్ట్రోముగాని ఎక్కువాలేదు. క్రిక్కెటుగారి దయవల్ల రెండు సమయములు తుఱ్చొని ఈ దిష్టరీయాన్ని చెప్పాను. ఈ విషయము బాగ్గతగా ఆలోచించాలని కొరుచున్నాసు”.

SRI G. RAMI REDDI :— “అవ్విక మహారాయా! ఇప్పుడు ఈ ఆసెంబ్లీమందు ఈన్న మస పార్టీనాయికుడు అయిన గొపాలరెడ్డిగారు ప్రవేశ పెట్టిన తీర్మానాన్ని బలపరుపో విశాలాంధ్ర సేర్యాణిమునకు అందరు ఆంధ్రాలు వికమై ముక్కికంరంతే అడిగించాడు విశాలాంధ్ర మసకు చెర్పడు తుంది అని నాసమ్మకము. కానీ ఆంధ్రరాష్ట్రం రాకముందు మద్రాసలో మనము పుర్షుపుడు రాయలసిము, ఈతర సరాగ్రాము ఆనె ఆయిప్రాయముతో ప్రారంభించిందుపల్ల ఆయి పెట్టు వ్రాసి శ్రీహాసి ఒడంబడికను, కొండరు తెలినియా తెలియకనె, ఒంబండికకాదు, చిత్తుమాత్రం ఆన్నారు. దాడినిబట్ట ఈనాడు తెలంగాణావాచ మంలను సమ్మిలకుండా పున్నారు. ఇది తీర్మాలితంటే ఆంధ్రరాష్ట్రం, రాయలసిమ పుత్రీర సరాగ్రాము వ్రతర సరాగ్రాము అయినట్లు సుస్థిరము వెకొరుచుండవలను. పోమిలు అవసరించేదు అగ్నేసు చెప్పినాను. మసకు బలముచేకూరి తాపాతు సంపాదించుకుండా వెనుకబడిన ప్రారంభాలను అభివృద్ధి ప్రాంతాలుగా మార్పు కొనవచ్చును. ఈ విషయమే నెడు మన తెలంగాణావారికి చెప్పాలి. ఈ వనికి పోమిలతో వనిలేదు. “మీతో సరిపమానంగా రాయలసిమవాంం పున్నాము. ఆంధ్రరాష్ట్రం చచ్చినతరువాత వివిధముగాఱయినా అన్యాయం జరుగుండా చేసుకొనడానికి తాపాతుపొందిన మమ్మలనుకొడా విశాలాంధ్రలో చేయుకొండి. అందరము ఏకమైతే మూడుకోట్ల జనాభావుంటాము. ఒక కోటి జనాభా వున్నవారు రెండవరాష్ట్రం ఏర్పాటు చేసుకొనడంకన్న అందరము ఏకమై మూడుకోట్లమంది కలసి ఒకేతాపాతు సంపాదించుకోవచ్చును. ఆ విథంగా ఇరుగకపోతే రాయలసిమవారు అందగావుంటాము” అని పోమి యిచ్చి గౌరవం నిలబెట్టుకోవాలి. వారికి నమ్మకంకల్గించి విశాలాంధ్రను పీర్మాటు చేపుకోధానికి మన నాయకులు సిద్ధముకావాలి. ఇదివరలో జరిగిన పొరపాటులు ఇంగ్లీషు చూడవలను అని సుందరయ్యగారికి మనవిచేపాను. “విశాలాంధ్రకావాలని మనము ముక్కికంఠంతో చెబు దాము. ప్రశ్నకు, ఆంధ్రరాష్ట్రము విశ్వాసువేసుకున్నతరువాత భద్రాభి

[SRI G. RAMIREDDI] [26th November 1955]

ప్రాయాలు ఉండుతా దా రా. ఉపాయివాపు. వారు అంగీకరిస్తే సరి, వారు రాకపో యీము వారియి ఉండుకోకా స్పృచెప్పి వారిలోని బెదాబ్రాయములు తెలుగుల ఏసారాబ్దిసు చర్చాయి చెప్పుకొనడానికి సుందరయ్యగారు తమ Amendment ను ఉచ్చమాంచుకుండచు చెప్పి ఆచిస్తూ నాకు అధ్యక్షతల వాట ఈ కావెన్సు యాచ్చు ఉచ్చులకు వందనములు అర్పిస్తూ విరమిస్తు వ్యాపు. "

SRI T. G. THIMMIAIAH SETTY:—"Mr. Speaker Sir, I heartily welcome the States Reorganisation Commission Report in general and particularly their recommendations on Bellary. The long cherished desire of the Andhras of Bellary district as well as the people of Andhra State is fulfilled. The States Reorganisation Commission Report has rightly given more considerations and due weight to the economy of the famine stricken Rayalaseema, and rightly found that the Tungabhadra Project with its administration by a single State will be the only beneficial way to the Andhras of Rayalaseema, while it will be an additional luxury to the people of Mysore.

"I further feel that the States Reorganisation Commission Report has rightly given more weight to the economic and administrative factors than to fanatic linguistic agitations, which is very important in deciding issues with national outlook. Besides, we, the Andhras must feel more happy, for we have regained our lost city of Bellary for Andhra. These fruitful results are mainly due to the best efforts of Prakasam Ministry, which placed our Andhra case, along with the case of Bellary, before the States Reorganisation Commission, and I on behalf of the people of Bellary here thank the Prakasam Ministry and Sri Prakasam in particular, for the pains they have taken in getting back not only the premier city of Bellary but also the headworks of the Tungabhadra Project. I hope the present Ministry headed by Sri B. Gopala Reddi, Sri Sanjeeva Reddi, Sri Kala Venkata Rao, etc. (loud and continued laughter) will continue the same firm stand and see that the entire recommendations of the States Reorganisation Commission Report regarding Bellary are implemented as early as possible. . .

26th November 1955] SRI T. G. THIMMAIAH SETTY]

"Then, Sir, I would be failing in my duty if I do not bring to the notice of this House the most unjust and uncalled for agitations of the Karnatakas of Mysore and Bombay in Press and platform, who have not interest in the welfare of Bellary, against the States Re-organisation Commission recommendations. They say, that the Andhias have never claimed Bellary before, without knowing the actual facts. As a matter of fact, the Andhra Provincial Congress Committee and Andhra Mahasabha and the Andhra-Bellary District Congress Committee have claimed Bellary, Hospet, Siruguppa along with the undisputed three taluks to be included. Kannada people are demanding the Andhra taluks of Adoni, Alur and Rayadrug. The Dhar Commission and Wanchoo and J.V.P. Reports have clearly decided that these portions are predominantly Telugu areas, and the census figures will speak in this behalf. Kannada people stress more on Nehruji's promise on the floor of Parliament during the debate on Misra Award, namely, that the issue of Bellary will not be re-opened. Why then did the Karnatakas take part in the States Reorganisation Commission enquiry? Why did they not approach Nehruji when the States Reorganisation Commission began its inquiry on the Bellary issue? The Kannada people did not at all, it appears, understand the very creation of the States Reorganisation Commission and its high powers to change the entire shape of India. The Chief Minister of Mysore and Sri Nagan Gowda are repeatedly saying that the entire people of Bellary area are willing to remain in Mysore. It is all a myth. They have entirely forgotten the Andhras of Bellary, the areas surrounding Bellary and their agitation, after the merger of those areas with Mysore. The world knows how the Andhras of Bellary fought for those areas. On the whole, it appears, the leaders of Karnataka have not studied well the States Reorganization Commission Report and the impartial findings of most eminent persons like Sri Fakul Ali, Dr. Kunzru and Sardar Panikkar.

"Regarding Visalandhra, I feel there is no need to have two separate States, Andhra and Telangana, which have the same language and culture. Hence it is but proper that Visalandhra should be formed along

[SRI T. G. THIMMIAH SETTY] [26th November 1955]

with regard to other States. There is no meaning in this amendment moved by the Opposition Leader. Incidentally people, several times in the past, have made tall speeches in Bellary and elsewhere upon the just inclusion of Bellary in Mysore under the T. S. S. Award. What has happened to those speeches of theirs? Perhaps it is their strategy to say one thing at one time and then change colour. The main resolution demands Kolar, etc. of Mysore State and we need not sacrifice Bellary, etc. for a doubtful result. We can as well demand Kolar along with Bellary, Hospet, Tungabhadra Headworks, etc., with a firm hand and without mincing matters. Hence I request the Opposition to withdraw their amendment and support the resolution *in toto*."

SRI PUCHALAPALLI SUNDARAYYA:— అధ్యక్ష! ఈరోజు మర్త ఆంధ్రప్రాంతిని ఇక్కాము చెసేటటువంటి అవకాశము, సమగ్రంగా, పూర్తిగా నాత్తవాహన కాలములో గానివ్వండి, కాకతీయుల కాలంలో గాని, ద్వారా కొచ్చి ప్రాంతాలు బయట ఉండినాయి గాని, ఇప్పుడు, సమగ్రగొండ కిలోమెటర్లకి అపకాశం వచ్చింది. ఆ విషయములో ఈ States Reorganisation Commission report కొన్ని పారపాట్లుచేసినా కాంగ్రెసు పరిప్రాంతాలు కిలోమెటర్ల త పారపాటును, ఈ విషయములో దీదేదానికి పూనుకొస్తున్నాము. అదేరీతిగా, ఈ States Reorganisation Commission చేసిన ఇక చాలా ఆధ్యక్షతావళున్నాయి. ఆ ఆధ్యక్షతవకలను కూడాను, ముఖ్యంగా సెరిచ్చాడుల సమస్యలమిద, ఇతర సమస్యలమిదకూడాను, చెపిఉప్ప చాలా అవశతవకలు, లికమెండెంసులను కూడ కాంగ్రెసు పరిప్రాంతాల కిలోమెటర్ల ప్రాంతాముప్రకారము, ప్రజా తండ్రి సూక్తాల ప్రకారము, సరిగా సపరిష్టమంది, మేము కోరుతున్నాము. ఈ విషయాలు తీసుకొన్న ప్రాంత ఈ States Reorganisation Commission report మీద ముఖ్యమంత్రి పెట్టి, తీర్మానములో ఒక పేరా తప్ప, ఒక విషయము తప్ప, మిగిలిన ఆన్ని విషయాలతో పూర్తిగా ఏకిభ విస్తున్నాము. ఆ ఒకట్ట విషయములోను కూడా మీమ కాప్టాన్ బిపిక గాను, కోనవరకు విస్తరించుతే మాయెకక్క అభిప్రాయము, ఏరితిగా కూడాను మన ఆంధ్ర జాతికగాని, మన భారత జాతికగాని, ముందుకు వెళ్ళాడని కోసముగాని, ఏరకముగాకూడ నష్టము కాదు. సరియైనదే అని కూడా, మీరు అంగీకరిస్తారని నాను గట్టి నమ్మకం. అయితే ఈ సమస్యను గురించి, States Reorganisation Commission report ను గురించి, చెప్పవలసి వచ్చినప్పుడు, ఈ రిపోర్టు ఏంక్క సూతంమీద ఆధార వధిలేదు. ప్రతి సూక్తాన్ని వాంట్లు చెప్పిన సూక్తాన్ని వాంట్లే ధిక్కరించారు.

26th November 1955] [SRI P. SUNDARAYYA]

ఆందుచేత ఇది సూత్రాలు లేనటువంట అష్టదిష్టములు . లిపార్టు అనిష్టతం ఖచ్చితముగా చెప్పాలి) ఉన్నది. Most unprincipled report ఆని చెప్పాల్సిప్పాటి, ఏరుమా ఒకట ఇన్న ప్రస్తుతి మండి ఈ S.R.C. కమిషను రిపోర్టు ఆని చెప్పవల్స వుంటుంది. ఈ రాష్ట్రం ప్రాచీనాయి కొరకు, నాలుగు ముఖ్య సూత్రాలు చెప్పాడు. ఒక ఇంప్రస్తుతి, ఒకటిగి ఉంచడము ఈ విషయాన్ని ముఖ్యముగా పరిగ్రంచాలి ఒక సూత్రము చెప్పారు. తల్లిక సంయంపాదకత్వము, ప్రమాలనా సొలభ్యము, యారెండు కూడా దాదాచ్చి ఒకటె చరిపాలనా సొలభ్యములో ఉర్కిం కూడా ఒక భాగంగా ఉంటుంది. ఆందుచేత పరిపాలనా సొలభ్యం రెండే సూత్రంగా చెప్పారు.

“ అన్నిటికండ్రు ప్రథానమైనది, భారతదేశముయొక్క ఐక్యతను భారత దేశ రక్షణకు ఏ విధంగాను నష్టము కలుగకూడదు అనేది మూడవ సూత్రము. ఈ మాట సూత్రాలకు సేంబందించి ఉత చరకు మాసేమి అభ్యుంతరము లేదు. ముఖ్యముగా భారత దేశము యొక్క రక్షణకు భారత దేశ ముయొక్క ఐక్యతను, భంగము కలిగించేటటువంటి ఏ నిర్ణయము చేయు కూడదనే వారి ఉద్దేశముతో మేము పూర్తిగా ఏంటవిస్తాము. అవసరమైతే ఐక్య భరత ఖండాన్ని నిలబెట్టుడానికిసము, కమ్యూనిష్టు పార్టీ ఎన్ని త్రాగాలు చేసేందుకైనా తయారుగా ఉన్నది. ద్వివిష్టానము లాంటివి, భారత దేశములో నుండి వెళ్ళిపోవాలనే దేరణులు ఎక్కుడ పచ్చినా ఉడ, వాటిని పూర్తిగా వృత్తిరేకిస్తామని, మరొక పరాయము ఇక్కడ తెలియజేయపలని యున్నది. విధి బాధ రాష్ట్రాలలో స్వపరిపాలన కలిగియున్న ప్యాడే భారత దేశము మరింత దృష్టతరమయంది. అందుచేతన భాండ రాష్ట్రాలు కొరుతున్నది. బారతదేశాన్ని బలిష్టము చేసేదానికిరకు ఆర్ద్రికముగాను, సాంప్రదాయితముగాను మరింత అచివ్యక్తిపరచేందుకు ప్రపంచములోకల్లా ఈ దేశాన్ని దేదిప్యమానము గాను, అంద్రప్రాయముగాను చేసే కొరకు యా భాండ రాష్ట్రాలు మనము కోరుతున్నాము. కన క యా బాపారాష్ట్రాలముల నిర్మాణము భారత దేశాన్ని విచ్చినుము చేసేందుకు తోడ్పుడుతుండనేటటువంటి వాదన పనికిమాలిన వాదస అర్థములేని వాదస అని చెప్పవలని యుంటుంది. ఈ సందర్భములో ఈ కమిషన్ వారు వివిధ భాషలు మాట్లాడేవారు, వారి వార జన్మస్తానము అనే సిద్ధాంతాన్ని తెప్పున్నారని చెప్పుతున్నారు, దాన్ని మేము అంగీకరించలము. జన్మస్తానముంటే ఏమిటి? తల్లిఉగ్గపాలుతోనే నేర్చుకొన్నభాషతో ప్రజలకు, ఆ భాషలోనే పరిపాలన, విధ్యాబోధన, వ్యవహారమంతా జరిగాలి. అటుబరిగితేనే ప్రజలందరు అభివృద్ధిచెందుతారు భారత దేశమంతా అభివృద్ధిచెందుతుంది. అటువంటి సందర్భంలో, ఈ భాపారాష్ట్రాల నిర్మాణాన్ని ఒకదాని కొకటి పొటిపెట్టి ఇదిభారతదేశ ఐక్యతను, సంరక్షణ వినాశకరమని అనేవాదనతిసుకురావటం 1954 వ సంవత్సరంలో ఈ S. R. C. కమిషన్ వాళ్ళ తీసుతురావలని నటువంచిది

[SRI P. SUNDARAM]

[26th November 1955]

శాసు. అందుచేత ఆ దాచనము అగేకరించడం ఏమూర్తంసాధ్యముకాదు భారతచేష్టకక్రూకర్ప, దాచారాధ్యలలో ఇక్కుప్రజలకు ఎటువంటి అనుచూశుకుండా తమయాపట, సంస్కృతిని అభివృద్ధిచేసుకొని ముందుకు పోచాడికి ప్రయుక్తించేస్తున్నదు, ఇటువంటివాదన తీసుకరావడం చాలా ఏచూపుకోము. మేరువ్వేపకార్య ఇంకచరకు భారతదేశంలో ఒకబాగంగా అయింటి యిచ్చాలి. ఉపంటి ప్రెక్షిట్ సోదరులు, మరలవిప్పుచైనాసరే స్క్రోపుపూర్వకంగా, మస్టమక్క నండ్రుతెని, విభూతాన్ని, అభివృద్ధినిచూచి, పాశ్చాత్యర్ని కలలు కటుమాను. ఆదింగా చూడగలిగితే ఆసపదిసాము. పాశువచ్చినా రాకపొయి, పాకిస్తాన్, సింహాశము, నెపాల్, ప్రజలతో సన్నిహిత సంభందంకలిగి బరతఖంపమంతే. తథాంంగావుండాలంటే భాష ప్రయుక్తరాష్ట్రాలే, దానికి సరియైసమారమని మున్ముంచైన వారికితెలుస్తుంది. ఎప్పుకైతే ఈభాషారాష్ట్రాలపు నొకరిస్తూపచ్చారో, ఆవిధంగా నొకరిస్తుపచ్చిన ప్రభుత్వాలన్నీ East Pakistan లో బెంగాలు భాషనుతోసపుచ్చి పెత్తనం చేయాలనిచూచాడో, అప్పుడు ముస్లింలీగ్ పార్టీ సర్వ్యాశసనపై పోయింది. సింహాశములో తమిళబాపకు సింహాశ భాషతోసమానంగా పొముఖ్యతను ఇవ్వుముత్తాప్సుడు, తక్కుడవున్నటువంటి తమిళప్రజలంతామాకు వేరే రాష్ట్రముకాపలి, మేమువేరేవుంటాము అనిచెప్పారు. అందుచేత భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రాలు భారతదేశ బ్యక్తకు తేడ్యులుతాయేగాని విచ్చినం చేసిందుకుకాదు. ఆసెతుహిమాచల పర్యంతము, భరతఖండము ఒకే ఖండముగా మున్ముందు వుండేందుకు భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రాలు దగ్గరమారమని చెప్పటలసియున్నది. కనుక ఇదిదేశవిచ్చిన్నతకు తేడ్యులుతుందనే వాదన ఏమూర్తం అర్థంలేనటువంటివాదన. ఇటువంటివాదనను తీసుకురాకూడదని కొరతున్నాము.

“ భాషా సంస్కృతియొక్క ప్రాభాస్యతను గురించి ఆరీతిగావున్న ప్రాంతాన్నంతాఒకే రాష్ట్రముగా ఏర్పాటుచేయాలని ఒకమూత్రాన్నివారు అంగేకరించకపోయినా ఆఖరుకు చేయపలిపచ్చినప్పటికి, మనవిశాలాంధ్ర, సంయుక్తమహారాష్ట్రము, వంబాబు, ఈ మూడు సందర్భములలోతప్ప మిగితా అన్నిసందర్భాలలోను భాషారాష్ట్రాలు ఇవ్వక తప్పిందికాదు. వీరుచేసిన పారబాటును కాంగ్రెసు Working Committee దిద్దినది. విశాలాంధ్రము పెంటనేవీర్పాటుచేయాలని ఆవిధంగా ఒకపారబాటును దిద్దింది. విదర్శ వేరేవుండకూడదని, సంయుక్తమహారాష్ట్రం ఏర్పాటుచేయాలని మరొక పారబాటుదిద్దినది. కానీ దిద్దుతూ దిద్దుతూ Working Committee కూడా పోవలసిపంతి ముందుకుపోతేదు. బోంబాయి నగరం ఒకచిన్న నగరరాష్ట్రంగా పుండ పలసిందవేది దేశబ్యక్తతనుగాని, ప్రభాతంతమునకుగాని మార్గదాకాదు. కాని మరల 1961 లో అప్పుడు కాపణసభలో మూడింట రెండు ఔగ్గములు ఇప్పుకుంటే తిరిగిరావచ్చునని, ఒక ప్రక్కపచెప్పుతన్నప్పుడు, ఇంది ప్రిట్సు సాధ్యమపుతుండో భలియదు. రెప్ప 1957 లో ఎన్నికలు వచ్చిపుట్టాయి,

26th November 1955] [SRI P. SUNDARAYYA]

పంచాయి శాసనసభల మొదట పంచాయిములు కలుస్తామనె లిర్మానమును Majority తో చెస్టారనుకోడి, తయిచే మాడించి దెంపు బాగములు రాక పాపచ్చసు. సూచిక 60 మంచితో చెస్టారనుకోండి. అప్పుడు బంబాయి నగరు పెరి రాష్ట్రంగా ప్లట్టిపుంటిందే ఆర్థం కాపడంలేదు. మిరువేరే పుండాలంచె లెదు మేము ఆక్రూడన రాష్ట్రములో పొయికూర్చుపూచుతపె, బొంబాయి ప్రైంట్ రాష్ట్రంగా ఎవిథంగా ముగలదు? కనుక దినిని ఆప్పుడే పరిష్కరించుకుండా 1961 లో చూస్తామంచె ఆర్థములేదు ఆయినాఇంకపెమి నిర్మయందేస్టార్ ఆగిపాస్తాముకాని ఈ రోజు బంబాబురాష్ట్రములో పంజాబి భావమూర్ఖుడెలుటండ్ల సుక్కలు, హాంచువులు డెబులాడుకోంటున్నారు. కనుక ఈదెబ్బులాటలు లేకుండా ఉప్పుది. పునర్భూగానె వీంచుతామని వాదన తెచ్చారు. అది కపలం పంజాబ్ బొడమార్క్యూడ్ హాంచువులు సుక్కల సమస్య కానేకాదు. ఇప్పుడు ఇన్నట్లు పంబాబు రాష్ట్రములో హాంబీభాషా మార్క్యూడెటటువంట హరిమాని ప్రాంత జల్లాలలో వారు మేము పంబాబులో ఉంటేను అభివృద్ధికి సిద్ధము, మేము వెళ్లిపొతాము అని ఆటటున్నారు. సచారు సూత్ర ప్రకారం హాంది ప్రాంతాలలోకూడ హాందిభాష మార్క్యూడెవార్త కూడ గుర్తముఖ లిపిలో పంజాబీని నిర్మంథంగా నెఱ్పుకోవలెనని పెట్టారు. దేశానికంతాకూడ అన్నోన్న సంబంధాలకేసం హాందిని నెఱ్పుకోవలెనంటె ఆర్థం ఉన్నది, గాని తప్పనిసరిగా పంజాబీని హాందివార్తలకూడ నెఱ్పుకోవాలనే టటువంటది ఏ రకంగాకూడ నాగ్యంకాదు. కనుకనే పంబాబులో ఉండే హాంది మార్క్యూడెవారు మేము ఇక్కొడ ఉండము మమ్ము U.P. లోకిపంచిం వండి లెకపోతె మాకు వేరే ఒక రాష్ట్రం ఇప్పండని కోరుతున్నారు. ఇటు వంట ప్రజాభిప్రాయాన్ని నిరాకరించి, ఈ సమస్యను ఇంతచితో పరిష్కరించుకుండా వాయిదా వేయడమన్నటయితే ఏలాటి అభివృద్ధి కార్బూక్టమాలు గాని మరే పనిగాని చేశారనికి, ప్రతిపర్యాయము ఈ సమస్య ఒక అష్టంకిగా ఏర్పడుతుంది. ఈ సమస్య మరల మరల తీసుకురావదం జరుగుతుంది.

“అంధ్రరాష్ట్రం రాకమందు వీడానికైన తమిళ నాయకులమీద తప్ప మోవుమంటమి. ఆ విధంగా ఇంకోక జాతిని అడుం పెట్టుకొనే అవకాశం ఈరోజు లేదు. తప్పో ఒప్పో మనమె అనుభవించవలసియుంటుంది. రాజాశీ ఈవిధంగా చేశారని, కర్మాటకులు చేశారని లేక తమిళ నాయకులు చేశారని చెప్పడానికి అవకాశం లేకుండా సొతున్నది.

“అందుచేతనే ఈరోజు పరిపూర్ణులవిషయం వచ్చినప్పుడు రాష్ట్ర పునర్వ్యాపాణం కొరకు పెట్టినటువంటి ఈ కమీషన్ నరిపూర్ణుల విషయంలో తగాదాలు పెట్టేదానికి వచ్చింది. తప్పితే వాటిని పరిష్కరించడానికి రాలెదని చెప్పాలి.

[SRI P. SUNDARAYYA] [26th November 1955]

"ఎండు రూటు, ఎండు ఎండునాదు, అంధు ఎరిస్తూ, ఆందు యింధు ప్రభు. ఆంధు అండు దొంగు అండు కొండుముతో చెబుతున్నాము అండు విధులాగా ఉర్కుటా ముండు కొండుకు, మహారాష్ట్ర మండ్యు ప్రాదేశీకు, వున్న రూటుము అండు చెంగుములో గూడా తగదాలు, గల్లంతులు ఆచ్చేకట్టుగా కమిషను ఉపాధు ఇండి. ఎండుకంటే బెల్లాలు తప్ప కదిలించము అండు అండునా ఇం. జిల్లాలు కదిలించము అని చెప్పి. తాలూకాలకు తాటాకాలు ఉదిలించారు. ఇంకొంటే పొర్కులు కదిలించారు. వారు చెప్పి - మూత్రానికి వారు ఉపముగా చేశారు. వారు ఏది చేయదలము కున్నాకాదా, దానికి ఏదే ఒక్క విధమైన వాదనలు పొగుచేసి, మెము చెప్పిసాచన క్షాంతము ఉన్నాయినది, అదే ఒప్పుకోమని అంటున్నారు. కాని ఇదాచూ ఇంట్లుపుడని మంచు ఏ విధంగా ఒప్పుకోగలము? వారు చేసేదానిలో ఒక మూత్రము, ఒక సిద్ధాంతము, స్పభాబిప్రాయము, అది ఏదీగూడా సుర్తించకుండా యా ఆవకటపక్కలు చేయించు జరిగింది, వారి రిపోర్టులో వున్న ఒక చిన్న ఉచాచుర్కు చెబుతాను వర్లాకిమిడి జమీందారుని తృప్తపప్పటించుకి చర్లాకిమిడిని ఎరిస్తాలూ కలపమని అన్నారు. ఆ విధంగా ఆప్పుచెంది కలిపించాలు ఇప్పుడు రాష్ట్రం పుర్వులు కరపుచేసే సువర్ధములో అది తెలుగు రాష్ట్రములోనికి పొవాలసి ప్రజలు అందోళన చేసే అది జరిగి 20 సంవత్సరాలు అయింది. యుక మింటు దాని సంగతి ఎత్తుకొనేగూడు అన్నాయి. ఆక్కుడి చుఱలు. ఆది జరిగి 20 ఏండ్లు ఆయునప్పటికిని. యిప్పుటి పరకూ ఆంధేకన చెప్పు వున్నారు, అది జరిగి ఆరవై సంవత్సరాలు అయ్యునప్పటికిని, అది యంతపక్కలూ రావణానురుని కాష్టంలాగు కాలుతూనే వుస్తుది. ఇది ఎరిస్తా ఇంట్లు ద్వారిల మండ్యు పకమత్కునికి భారత ప్రజల పకమత్కునికి తోట్టుపదు కనుక, యా సంగతి ఎంత త్వరలో తెల్పుకుపటె ఆశి మంచిది. సరిపొటుల విషయములో మనము యించు తీర్మానములూ పెర్మిట్స్ గ్రామాలను అధారముగా తీసుకొని, అవి ఏ, ఏ భాషా రాష్ట్రాలకు అనుకునే వుండాయో, అవి అయి రాష్ట్రములలో చేర్చ మనె సూత్రాన్ని Congress Working Committee వారు అంగీకరిం చారంపే, ఉల్లి ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించినట్లే కాబట్టి రెండు పర్మాయు పదములుగా ఉపయోగించియి యా రోజులలో పొరబాటు యేమీ వుండడని —(Interruption) ఇప్పువాస్తవము చెబుతున్నాను. అందుచెత భాష, సంస్కృతి, ఇక్కడ అనే సూత్రాన్ని ఒకపైపున చెప్పి, దానికి తగిన ప్రాముఖ్యత యివ్వాలని చెప్పి, అటువంటిది ఆచరణకువచ్చేటప్పటిక దానికి వ్యతిరేక ముగా సరిపొదుల విషయములో ఏ సూత్రము లెకుండాచేసి, మరల అన్ని విషయములలోనూ తగదాలు, గల్లంతులు వచ్చేటటు చేశారు. ఇదిగారుండా పరిపాలనా కొలంబ్యాము కూడ చూడాలని అన్నారు. కమిషనువారు "చేసిన recommendation బట్టి చూస్తే పరిపాలన ఎంత చక్కగా సాలభ్యముగా ఉండుండి" మాఫపచ్చము. అలంపూడు ఆటూ అంతా కర్మాత్మక ప్రోట్రులు

26th November 1955 | [SRI P. SUNDARAYYA]

లలో పుపడాలని సఫాట్టు చేసు. అది మండ అయిపట్టుచెం, అంతా ఒక చెట వుంటుంది. తల్లి కాకుండా లడి ఉర్రూత్తక ప్లాంట్యూస్ పుపడ లన్నప్పుడు దాదాపు నూరు మొళ్ళే వరకూ యిట్టపచ్చి తెరిగి చోశాస్టేషన్ పరకు అట్లాపోయి, మరల వెనుకకువెళ్లి, తమివాత కొంతదూరపట్టీ అటు ఓమ్ముట బిడాబజిల్లాలోకివెళ్లాలి. ఇదంతా యిట్టాపున దంట అంతా పాము వంకరలుతిగి పావాలి. ప్రక్కనపుస్తు ఆపథ్ర రాష్ట్రములో చెంచుతే, ఆది తెలుగు, ఇది తెలుగు, ఆది పరిపాలనకు సాలభ్యంగా వుంటుండి, ఈ పాము వంకర మారపు, వేట వేట బాటులు, చివిథముగా సాలభ్యముగా ఓంటుందే ఆలోచించండి. మరొక విషయము. మధ్య ప్రదేశ్లో మాటండి. బసరు జిల్లా చూడండి. మద్యప్రదేశ్ గంగానదివద్ద ఆరంభమై గోదావరిదేశ పోయి తరువాత ఒక తేకలాగు ఇటు అంధులకు, లటు ఒరిస్సాకుమధ్య ఆ బసరుజిల్లాను పెట్టారు. పోనియండి అది హిందిప్రాంతము ఐతీపే, మరొకట్ట నిరైతేనేమి వుండినియ్యండి ఆనుకోవచ్చు. భారతదేశములోకూడా విపిథ భాషలు మాటాడే వారలనుగురించి ముప్పుది ఎండ్లు సర్వేచేసి Greierson గారు Linguistic Survey లో గ్రాసనది యొమితి ? ఈ బసరు జిల్లాలో గొండులు, కోయలువారు ఒకే భాషలు మాట్లాడేవారు వున్నారు. వారి మాటలలో ఉచ్చారణలో బేధము పుస్తపుటికిని జాతి అంత ఒకపే. నిజానికి ప్రాంతములలో ఐనా ఒక భాషవారువుంటె, ఆ భాషాభిక్యతనుట్టే దాన్ని దాన్ని ప్రక్క రాష్ట్రములో కలిసివేయవచ్చు.* బసరులో ఎక్కువ భాగము అంధరానికి రావలసివుంటుంది. కొంతభాగము ఒరిస్సాలో కలపవలనిష్టవుంటుంది. కొంతభాగము మధ్యప్రదేశ్లోకి పావాలి. ఇటువంటి పరిస్థితులుపటున్నప్పుడు, అవివివి విచారించండా తేకలాగు రవాణా సాకర్యాలు లేనటువంటి యా బసరును అటు అంధకు కలపకుండా, ఒరిస్సాలోకి కలపకుండా, అంతా గూడా మధ్యప్రదేశ్లోనే వుంచాలని అన్నారు.

“ అదిగాక మరొక విషయము పున్నది. పరిపాలనా సాలభ్యము అన్నారు గడా ! ఉత్తర ప్రదేశ్లో జాస్పి, లలితపూర్ అనేవి రెండు జిల్లాలున్నవున్నవి. ఈ జిల్లాలు కంఠంలాగా ఒక చిస్పదారిలాగా మధ్యప్రదేశ్లోకి చేచ్చుకుని పోయింది. ఐనా అది పెద్దరాష్ట్రము ఆరుకోట్లజనాభా గలదిగదా విటిని మధ్య ప్రదేశ్లోకి ఎందుకు కలపకూడదు ? ఇంకను Congress Working Committee ఉత్తరప్రదేశ్ విషయంలోగూడా సిరిషాధుల విషయంలో అవసరమాతే కొప్పిమార్పులు చేయవలనిష్టవుందని చెప్పారు. కాని ముగ్గురుతోకూడిన యా త్రిమారి కమిటీ ఉత్తర ప్రదేశ్ వు అంటరాదు అనే సిద్ధాంతాన్ని చెప్పుకొని ఆర్థములేవిధానికి వచ్చారు. అంత కాదు రాజస్కాం మధ్యప్రదేశ్ యొక్క శరిహాస్తులు చూచండి. మందసారజిల్లా రాజస్కాలోనికి చేచ్చుకుపోతుంది. కొల్పా జిల్లా మధ్య భారతలోకి చేచ్చుకువచ్చుంది. ఇది ఒక దంపపుకోడవలి లాగాసు చియ్యుక్కుచుమ్మాలాసు నింపచ్చుబున్నవున్నవి. ఇలాంటి పరిషాధ్యులతో

[SRI P. SUNDARAYYA] [26th November 1955]

చుప్పటినా పాటప్పు అన్న ఇచ్చాంతము పెట్టుకున్నప్పుడు, ఈ ప్రాంతమంత ఒక ఒచ్చాం మాచ్చడుతుప్పువాయిప్పుడు కొంతతాటు, కొంతతాటు ఎందుకు కటవకూడదు? ఇన్నోజ్ఞ చూస్తే, వాటచెప్పున సూత్రాలనె అపనరపైన చేష్టలో, పాట అపుగున్నాముగాను, చిక్కరించెచేష్టల్లో దిక్కరిస్తూ వారి మన స్వల్పలో ఏడీ కాచాలది లసుకున్నారో ఆ ఏదముగా సరిహద్దులను ఎపార్చు చేసాం. అటుచెం ఇచ్చిపరచు బాండు ప్రయుక్తి రాష్ట్రాలకు వ్యతిరేకముగా చెప్పిం లిప్పుకు విగతిపట్టిందో, డా. S. R. C. రిపోర్టుకుగూడా అదేగతి పట్టించుంది. అయితే కాంగ్రెసు పరిగ్రంగుకమిటువారు వారిమర్యాదను కాపాడు ఇచ్చాడికి ప్రభుత యెష్టాముసారముగా సూత్రాలను అంగికరిస్తున్నాము. వాటిని ఆముట జరుపుతున్నాము అని చెప్పిందున ప్రజాభిప్రాయాన్నిబట్టి డా. కమిషన్ సర్జుయాలను సవరించుటముపల్ల దేశములో కొంతవరకు పరిస్థితులు సటుప్పాయిగాని, లేకపోతే డా. S. R. C. రిపోర్టు పుస్తకముల్లో అంగికరిసే మాత్రం చేసుక్కుంచిన విప్రార్థిలాగు మన భారతదేశమంతయు చీలికలు చీలికలు లుగా చేసి ఉపాయాగాని పెరిమితాడు. కాబట్టి కాంగ్రెసు పరిగ్రంగుకమిటి వాటు డా. రిపోర్టులోని మిగిలిన ఇలాంటి ఉంశములుగూడ ఎంత త్వరలో బుట్టుడాఖలుచెప్పే ఆంత మంచిది.

“ప్రభుత భాషారాష్ట్రములు కేరుతున్నప్పుడు, రాష్ట్రములలో మైనారట చాటులు యుతర భాషలు మాట్లాడివారు అల్పసంభ్యాకులుగా ఫుంటున్నారు. వాపి భాషలకు, చారికి తగిన పోమీలు యిస్తామని అంటున్నారు. వారికిచ్చే చోమీలలో కొన్ని చాలా మంచివి. వాటిని మేము ఇలపరుస్తున్నాము. కానీ యింతచరకు డాబ్బిసు పోమీలు చాలవని అంటున్నాము. మైనారటీజాతులకు ప్రాథమిక విద్యాబోధన వారి వారి మాత్ర భాషలలో చెప్పాలి అని అంటున్నారు. Secondary Education అంటే ఉన్నత విద్యగూడా వారి మాత్ర భాషలోనే తగినంతమంచ విద్యార్థులు పుంటే ఆ విధంగా చేయడము మంచిదే అని కమిషనువారు అంటున్నారు. అంతమటుకు అది బాగానే పుస్తది. కానీ primary అంటే ఏమిటో secondary అంటే ఏమిటో వారు స్పష్టం చేయలిదు. Primary అంటే పదునాలుగు సంవత్సరముల వయస్సు పరకు ప్రైమరి అనా? లేకపోతే 5 సంవత్సరములనుండి పది సంవత్సరముల వయస్సుతోనే డా. primary విద్యా విధానము పూర్తిగావుందనా? ఈ S. R. C. రిపోర్టును చూస్తేమాత్రము పది సంవత్సరాల వయస్సు పూర్తి అయ్యేటుపుటికే డా. primary విద్యా విధానము పూర్తిఅయ్యేటుల్లో అర్థమవుతున్నది. ఆటుపైనదంత ఉన్నత విద్యకింద లెక్క వేశారు. ఎందుకంటే Education Advisory Council చేసిన తీర్మానాన్ని ఉదహరిస్తామెదటి రెండు తరగతులలో మాత్రము వారి మాత్రభాషలో అక్షరాలు నేర్చేదానికి, అంతకన్న మొదటి ఒకటి రెండు తరగతులలో అక్షరాలు తప్ప యింకేమిగూడానేర్చుయి. ఇక మూడవ తరగతినుంచి మాత్రం రెండవ భాష నిర్వంధం చేయాలి అని పుస్తది. దిని అర్థమేమిది? ఏల్లలకు ఆరేడు నంటిల వయస్సు

26th November 1955] [P. SUNDARAYYA]

గల బిడులకు వారి మాతృభాషల ఆకురాలు ప్రారంఖించి ఉండి ఉచ్చి, రాకు ముండే, కన్నడము చెచ్చికో, లేకపోతే యింకోక్కాప నెప్పుకో, అని పద్ధతి పెట్టితె, యిది బిడులకు విచ్చునేచ్చి విచానమోరా ఆ. లహును తున్నాము. ఆ విదుముగా అయిం ఆల్లలకు విచ్చు ఇసుపడా? ఇందుచే మొదు కోరేది ఒక primary విద్యా ఎథాపమే కాదు. కనీసము 11 సంవత్సరాలు వయస్సు వచ్చేవరకు అయినా వారి వారి మాతృభాషలాని విచ్చు నేర్చాలి. రెండవ భారతీయ భాష నెర్చుకొపలనిపచ్చిసప్పుడు కనీసము బిడులకు పదకొండు సంవత్సరాల వయస్సు పూర్తికాక ముందు ఇయినా అక్షరాభ్యాసము చేయవలనిన అవసరములేదు. ఆటుతరువాతనే చెయిపల నిపుంటుంది. తరువాత ఉప్పుత విద్యలో గూడా తగినంతమంది సంఖ్య పున్నప్పుడు వారి మాతృభాషలోనే ఉన్నతవిద్య (High School standard) చెప్పవలని వుంటుంది. అని గట్టిగా చెప్పవచ్చు. అరీకిగా చూచి చెప్పిడే బిడులకు విద్యా సాకర్యాలు వాస్తవముగా కాపాడినట్టుపుతుంది. ఆది ఉర్దూ విషయములో కావిష్యండి, కన్నడములో కానిష్యండి, మరి ఏయితర ఎ మైనారిటి జాతివారి భాషలోనేనా కాన్సిండి, వారు ఎక్కడెక్కడ వుంటారో ఆక్కడ క్కడవారి వారి మాతృభాషలలోనే విద్యాలోధన చేయాలి. అయితే ఒక సమస్యమూత్తము పుస్పది. ఈ మైనారిటి జాతుల దొక్కు భాషలో బిడులకు 14 సంవత్సరాల వయస్సు వచ్చేవరకు, అవసరమైతే S.S.L.C. లో తగినంతసంఖ్య పుస్పప్పుడు, వారి మాతృభాషలోనే చెబితున్నప్పుడు కూడా చుట్టు ప్రక్కల ప్రజానీకము యింకోక భాష మాట్లాడుతున్నప్పుడు వారితో కలని మెలని శీఖించటానికి, వారితో పరిపాలనలో భాగస్వాములుగా ముందు కుపోచూనికి, అ రెండవభాష కూడా నేర్చుకోక తప్పదు. కారణమేమి టంటే, రాష్ట్రములో ప్రజానీకము ఏ భాషమాట్లాడుతారో, ఆ భాషలో ప్రభుత్వపరిపాలన క్రిందనుంచిపైడాకా జరగాలని అంటున్నప్పుడు, మైనారిటి లతో, ఆ భాషనేర్చుకోవాలి. అంటే మైనారిటి జాతులను తగించాలని వుద్దే శ్యముకాదు. అవసరమైతే స్థానిక పరిపాలన వారి భాషలో నదుపుకోవచ్చు. పంచాయితీలు నదుపుకోవచ్చును గాని రాష్ట్రప్రభుత్వ పరిపాలన అంతా కూడ వారి భాషలలో నదపడానికి సాధ్యపడదు. అందుచేత భాషా రాష్ట్రములో ఎంత తక్కువ మందిమైనారిటి భాషలవారు వుంటే, పరిపాలనకు అంత సొలబ్బుముగా వుంటుంది. భాషారాష్ట్రాలలో ఎక్కువ మంది minority జాతులు ఎంతమంది వుంటే, పరిపాలనకు అంత తలనేప్పేనని అంటు వ్యాపారాలు ఎంత మంది తక్కువ మైనారిటి భాషలవారు వుంటే, రాష్ట్రభూధయ దృష్టాన్త అంతమంచిది. ప్రజానీకము గూడా వృద్ధి పాండు కారు.

[SRI P. SUNDARAYYA] [26th November 1955]

“ పాటుచేతనే గ్రామాలను ఆధారముగా చేసుకొని ఈ రాష్ట్రాల సరి పాటులను ఏర్పాటు చెయ్యాలనే సూత్రాన్ని మన కాసన సభ అంగికరిస్తున్నది. మాత్రాసు మంత్రివర్గము కూడా ఆ సూత్రాన్ని అంగికరించారు. All India Government కాకూ లంగికరించి అమలుజరిపితే ఆప్యుడు ఈ సమ ర్యాసు క్యాన్సరముగా పరిష్కారము చేసేదానికి వీలవుతుంది. ఈ States Re-organization Commission. కమిట్యుచ్చిస్ రిపోర్టలో వివరభాషల పెరిపోలనా సౌటప్పుచు కొడుకు ఏ ఏ స్ట్రాయిలో ఏ ఏ భాషలో పరిపాలనా వ్యవహారము ఇచ్చప చల్లిం ఇంటుందో, అంతె మైనారిటీ భాషలకు కూడా కొన్ని కొన్ని స్ట్రోక సందర్భాలలో తగిన స్థానము ఇవ్వాలి. అని 31 వ రికమండెషను ఉంది. అది సరియైనదే.

“ ఒక రాష్ట్రములో ఉద్దేశ్యము సంపాదించాలంటే ఒరిస్సా వారు 12 యొంద్లు ఆ రాష్ట్రములో పుండాలంచారు, హైదరాబాదులో ముల్కెగొండ యొంద్లు ఉండాలంచారు, ఆస్సామువారు ఆ రాష్ట్రములోనే చచ్చి పొత్తాము అంత్రా యిస్తేతప్ప ఉద్దేశ్యాలు ఇవ్వము అంచారు. 10, 12 యొంద్లు ఆక్రమించామన్నారు, చెదు, అక్కడే చచ్చిపోవాలనిఅంచారు. ఇటువంటి ఆర్థిక లేనటుపంచి యా నివాస ఆగ్నేతలను త్రిసివేసి భారత దేశము అంతా ఇక్కణ జీవిగా ఉన్న ప్యుడు ఒక రకమైనటువంటి ఉద్దేశ్యాలకు కావలసిన ఆర్థతలు, ఈ నివాస దొగ్గుతలను గురించి సూచనలు చేయాలవడము సరియైనది. దానిని మేము బలపరుస్తున్నాము. ఉన్నత ఉద్దేశ్యాల పరికలు హిందిలొగాని రాష్ట్రభాషలలోనేగాక ఈక రాష్ట్రములో సూటికి 15, 20 మంది మహారాజె భాషలో పటునా దానిలోనే పరిక ప్రాయపచ్చని కూడా ఒక సూచన చేచారు. 10 పుండాలో 15 ఉండాలో అనేది చాలా చిన్న విషయము దానిని తెలుసుకోచ్చుము. మైనారిటీవారు తగినటువంటి సంఖ్యలో ఉంచే చాళ్లు ఉన్నతాధికారులుగా పొండాలంటే వారి మాతృభాషలోనే పరికల్పించారానికి హక్కు పుండాలి అనే సూత్రము వారు చెప్పడము సరియైనదే.

“ ఒక వివిధాండిజలాలు ఉపయోగించే విషయములోను వాటిఅభివృద్ధికి ప్రాజెక్టుల విషయములో వెంటనే తగిన నిర్ద్రయమును చేయాలని, వాటిని వెంటనే అముదా వరిచేట్లు చూడాలని; అదే కాకుండా వరిక్రమలన్నీకూడా ఏ తెంగాలులోనే, ఏ బోంబాయిలోనే కేంద్రీకరించతుండా మొత్తము భారత దేశము అంతాకూడా సరిగా విభజించేదాని కొఱకు ఏర్పాటుచేసి, దానికోసము ఒక స్టోనింగు కమీషను ఏర్పాటుచేసి దేశము మొత్తముమీద వరిక్రమలు అభివృద్ధి అయ్యట్లు చూడాలనే సూచనలకూడా బలపరుస్తున్నాము.

“అయితే వారు ఈ మంచి సూచనలను చేస్తూనేకొన్ని విరుద్ధమైన సూచనలుచేచారు. ఒకప్రక్క రాష్ట్ర ప్యువరిపాలవస్తుగురించి చెబుతూ ఇంకోప్రక్క ప్రతికపర్యోగు కమిషను రాష్ట్రపతి యొర్చాటుచేయాలని ఉన్నతేద్దోగ్గట్లకీ సగముమంది బయట రాష్ట్రాలవారుపుండాలని, హైకోర్టులలో బయటరాష్ట్రాల

26th November 1955] [SRI P. SUNDARAYYA]

లోనివారు 3 వ వంతు పుండాలని తాగ్యాపు. ఇవి పూర్తిగా అర్థము ఉన్నటు వంట సూచనలు గనుక, వాటసి మనము పూర్తిగా ప్రతికించాలి పుంటుంది. ప్రతికలలో వచ్చిన వారలనుబ్బు, లన్నిరాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రులు కూడా ఈ పట్టిను సర్వీసు కమిషనులను రాష్ట్రపతి నామినేటు చేసేదానికి విల్లెడని అన్నాము. దానిసి అదేరకంగా కొససాగిస్తే రాష్ట్రపతి స్వచ్ఛికాలనకు అర్థము ఏమిపుండు. పెదపెద్ద సిద్ధాంతాలు చెప్పినా భారతెడకము ఇక్కణ తకు విల్లెడకుండా కేండ్రము చేస్తేన్నది. అపే స్థానికంగా పరిధాలస సాగించే దానికోసము ఇక్కడ యాభాషను తెలిసినవాల్సు, ఇక్కడ ప్రజలతో కలసి మెలసి తెలిసినటువంట వాల్సు వాల్సుకు ఎందుకు సాధ్యములెదు. విట్లు సరిగా పనిచేయడములెదు. నిష్ప్రాయోజకులు అంచే, వారినితిసి ఇంకోకరిని చేయు పచ్చ. కానీ ఆంద జాతివారు, కర్ణాటక జాతివారు భారతదేశంలోని విభిన్న జాతులవారు నిష్ప్రాయోజకులని, ప్రయోజకులు కొంతమంది మాత్రమే వుంటారని, వారినివేసి మిగిలిన సగముమందిని బయటనుంచి తీసుకోవాలనే దురతి భారతదేశంలోని ఒ జాతికగాని, భారతజాతికగాని పట్టలెదు. ఈ అర్థములేనటువంటి సూచన అంగీరించడ మనస్తి లేనేదు. వ్యాయపరిపాలన కొఱకు పైకొర్కులలో 3 వ వంతు బయటవారు వుంటేనే వ్యాయపరిపాలన సరిగా జరుగుతుంది, తేకపోతే జరగదట. భారతదేశ సంస్కృతికి, ఒక భాషాప్రాపత్తానికి, ఇంకోక భాషాప్రాంతానికి మధ్యన వున్న సంస్కృతి సంబంధాలను పెంపాందింప చేసేదానికోసము, పరస్పరము అనేకము చేసుకోవచ్చు. 46 వ చెఱిలో సూచించిన సూచక లన్నిటికి వాకేమీ ఆభ్యంతరములేదు. కానీ వారుచెప్పిన ఉస్తుతోద్వోగుల విషయ ములో చెప్పిన సిద్ధాంతము ఎంతమాత్రము భారతదేశముయొక్క ఏక మత్స్యానికిగాని వివిధ జాతులయొక్క సుహృద్యాపమును పెంపాందించి దిగా గాని, కాలుండా విచ్చిన్నములకు దారితీసేదని దినిని పూర్తిగా వ్యక్తికించాల్సి వుంటుంది.

“దినియొక్క ప్రతిబింబముగా ఏలుచని పెరంటానికి వెళ్లిన వద్దతిగా రాష్ట్రపతి పుసర్పిర్మాణమును గురించి చెప్పమంటే, ఉస్తునియా యూనివర్సిటీని తీసి తీసుకోని అందులో పొందీని బోధనాభాషగా చేయాలని చెప్పారు. దానికి కారణము ఎమిలి? ఉత్తరాన్ని, దక్షణాన్ని యింకా సన్నిహితంగా సమీకరణ చేయాలంటే భారత ప్రభుత్వమే పొందీకొఇకు పైదరాబాదులోనూ, మద్రాసలోనూ, తిరువాసూర్యలోను పొంది యూనివర్సిటీలను పెట్టుకోమనండి. దానికి మాదేమీ ఆభ్యంతరములేదు.”

THE HON. SRI B. GOPALA REDDI:—“కర్మాలలోకూడా ఒకటి పెట్టమంటారా ?”

SRI P. SUNDARAYYA:—“అవసరమైకి కర్మాలలోకూడా పెట్టమంటి మాదేమీ ఆభ్యంతరములేదు.”

[26th November 1955]

THE HON. SRI B. GOPALA REDDI:—“చాలా జపనాలు ఫూగా పుట్టామి.”

SRI P. SUNDARAYYA:—“ఒవనములు భారీగాపుంతె మనము Medical College చెట్టుకోవచ్చు, ఇంజనీరింగు కళాశాల పెట్టుకోవచ్చు, ఇంకా చెప్పుతప్పకి పెట్టుకోవచ్చు లేకపోతె తుంగబద్ర ఒడ్డునపున్న సెంటర్ కూడా నీ అందులో కలిపి వారండరిక యా ఇక్కుయినే చాలా సంతోషాస్తీ. మీచ్చులాపు ఆచంద్రతారార్క్రంగా ఊగుడుతూ పుంటారు.

“అందుపల్లి ఒప్పముల వల్ల వచ్చే ప్రపము మనకే మిలేదు. వాటిని ఇపచ్చాగించు కొని మనమ్ములు చాలామంది ఉన్నారు. మనకు ఒప్పినాంలో చూచినా భవములు కొరతె గాని, భారీగా పున్నవి ఎక్కుడ లప్పు. అరకంగా ఇస్తానియా విశ్వవిద్యాలయాన్ని తీసుకొని అందులో హాంచివచ్చా భాగగా చెయమన్నారు. హాందిలోనే ఎందుకు చెయాలి ఇప్పులో చెయకూడదా, తెలుగులో చెయకూడదా? ఏవిథంగా మీరు చెప్పారా నాచేమి అర్థము కాపడము లదు. ఈ హాందీ సామ్రాజ్య వారస త్వము ఎంతే త్వరగా పొపాలని సెప్పుగారు పదే పదే చెబుతున్నారు. ఆముసు అసుయాయులకు మాత్రము ఎక్కుడ తలకెక్కినట్లు కన్నించడము లేదు. 3 యొండ్లునాడో, 4 యొండ్లునాడో నెరెంద్రదేవ గారి ఆధ్యాత్మికతన ఒక కమిటీ చెచారు. అది నిద్రపోతుంది. అది శశ్వతంగా నిద్రపోతుందని అనుకోన్నాను. ఇంతలో మరల ఈ అర్థము లెనటువంటి సూచనలు తెచ్చి లేని బెడమను తీసుకురాపడానికి ప్రయత్నము చేస్తున్నారు. కాబట్టి ఇటుపంట సూచనను మానుకోవలని ఉంటుంది.

“భారత దేశంలో ప్రతి ఎక్కురూకూడా హాందీనేర్చుకోవలనే మా ఉద్దేశ్యం. అసలు మాతృభాషలోనే చదువు చెప్పడానికి మరో 25 యొండ్లో 50 ఏండ్లో పడుతుంది. అట్టాంబి పరిపుత్రిలో హాందీని నేర్చుకోవలంటే మరేన్నే యొండ్లు పట్టుతుంది. త్వరగా ప్రతి ఒకరికి మాతృభాషలో బోధన చెయ్యగలరు. యూనివర్సిలు వుచిత విధ్యులినముగా ఏర్పాటు చేస్తే 14 సంగాల వయస్సు వచ్చేవరకు ప్రతి ఒక్కరు తెలుగు భాష, నేర్చుకుంటారు, ఇంకా ఉస్తుత విద్య వచ్చేప్పటికి హాందీనేర్చుకుంటారు. మరి విశ్వ విధ్యులయానికి వెళ్తి ఆప్యాదు రష్యన్ భాష, జర్మన్ భాష, ఇంగ్లీష్ భాష, నేర్చుకుంటారు. నేర్చుకునేందుకేసం ప్రజలు ఎవ్వాడూ వెనుకబడరు. దానికి తగిన అవకాశాలు వున్నాయాలేదా అనేడి అల్సించాలి. తాని హాందీనివారు నేర్చుకోవాలంటే దానికి తగిన విభూతము, తగిన శ్రద్ధ కలుగ జేయాలనిగాని తరకంగా బలవంతంగా చేస్తే మాత్రము హాందీని వ్యాపింప చెయడానికి మార్గము లేదు. ఇటువంటి పద్ధతులు అవలంబిసే మేము హాందీని కొంత కాలం ఆవకలపెట్టాడి, మందు మా తెలుగు విషయం చూడండి అని చెప్పి హాందీని వ్యక్తిరేకించవలని వస్తుంది. ఈ అర్థములేనటువంటి సూచ

26th November 1955] [SRI P. SUNDARAYYA

పలను ఈ S.R.C. కమిటీ పిలిపణ చేరుబడుగా ఇచ్చి చెంబర్స్ మార్క
వర్యాయము గట్టగా చెప్పపటినిష్టంటుంది.

“ఈ భారత దేశములో, ఇతర సమ్మానిస్తు ప్రట్ట చెప్ప, చూలాప్పట
సమస్యకు వస్తే కాంగ్రెసు పరిగ్రంగు కమిటీవాటు ఇదివరకు చెప్పటిన్నిటి ఈ
విశాలాంధ్ర విషయంలో ఈ S.R.C. కమిటీ చేసిన పెద్దతప్పుషు మాయ్పు
చెసింది. కాంగ్రెసు పరిగ్రంగు కమిటీ చేసిన పెద్దతమును అనుసరించి
అమలు జరుపుతుందే వెనక్కు పొతుంచే చూడాల్సి ఇంటుంది. పాపము
అయినా వ్యతిరేకిస్తే వారికి ..చ్చుచెప్పడానికి ప్రమత్తము చేసి వాళ్లు మీక
పోతే, కొంతమంది వ్యక్తులు, కలిసిరాక పాయినా వారి నెడ్లుయము ఇమలు
జరుపుతుంది అనే మొము అశిస్తున్నాము. చెన్నారెడ్డిగారికి చలుకుబడి
ఉండవచ్చు, రంగారెడ్డిగారికి పలుకుబడి ఉండవచ్చు. 100 కి 90 మంది
తెలంగాణా ప్రజలు విశాలాంధ్రకు ప్రతిరేకులు అసాచము మాత్రము పార
పాటు. ఒక చెన్నారెడ్డిగారు, రంగారెడ్డిగాచుమాత్రమే తెలంగాణాకు ప్రతినిధులు
కారు. తెలంగాణ కాంగ్రెసు కమిటీలో 100 కి 71 మంది తెలంగాణ
కావాలని తీర్చానించారు. అదె కాంగ్రెసు కమిటీ ఎక్కు 6 నెలలుక్కితము
100 కి 70 మంది విశాలాంధ్ర కావాలని తీర్చానించారు. కాంగ్రెసులో ఏదో
తగాదాలు పెట్టుకొని కాంగ్రెసులోని ముతా రాబకీయాలము చిశాలాంధ్ర సమ
స్యకు ముడిపెట్టరాదు.

“విశాలాంధ్ర వచ్చేసరికి ఇటువంటి తప్పదిడ్డమెన కారణాలు తిస్తుకురా
వడం సరికాదని మంచి చెప్పవచ్చును. తెలంగాణాలో కాంగ్రెసు పార్టీ ఎంత
బలంగా ఉన్న కాంగ్రెసు పార్టీ ఒకకై అక్కడ ప్రజాభిప్రాయాన్ని వెల్లడి
సుందరుడము సరికాదు. గత వర్యాయం ఎన్నికలు జరిగాయి, ఎన్నికలు
జరిగి నాలుగు సంవత్సరాల్స్ట్రింగ్. బి. బి. సుబ్రామణీ నాలుగు సంచత్తు
రాల క్రితం ఎన్నికలు బరిగాయి కాబట్టి దానినిబట్టి ఇప్పటి ప్రజాభి
ప్రాయం తెలియలేదు అన్నారు. కాంగ్రెసు పార్టీ, కమ్యూనిష్టు పార్టీ, ఆన్ని
పార్టీలు ఆ ఎన్నికలలో స్కోరాబాదు సంస్కారాన్ని విచ్చిక్కుం చేసి ఆ
యా భాషా ప్రాంతాలలో కలిపవేసి విశాలాంధ్ర, సంయుక్త మహారాష్ట్రం,
సంయుక్త కర్ణాటకం ఏర్పాటు చేయాలనే నినాదంతేనే పొత్తేచోయి. దానిని
ప్రజలు అంగీకరించకపోతే ఆ పార్టీలవారి నెవరిని ప్రజలు ఎన్నుకోకుండా
తోసిపారేసి ఉండేవారు. ఈ లోపల ప్రజాభిప్రాయం మారిపోయింది
అంటారా, కాంగ్రెసు కమిటీ ఎన్నికలు జరిగినప్పుడు విశాలాంధ్రకు వ్యతి
దేరం అన్న పమస్యపై ఎన్నికలు జరిగాయా ? జరుగలేదు. నెడు తెలంగాణ
కాంగ్రెసులో చెన్నారెడ్డిగారు, రంగారెడ్డిగారు పైకి వచ్చారు. వారి వరంలో
పుండేవారు అందరూ విశాలాంధ్ర విషయంలో వారితో ఏకిభవించడం లేదనేది
మహందరకు తెలుసును. సుబ్రామణీ మరొక వింత వాదన ఉచ్చారు. 1957 ఎన్నికలు
విశాలాంధ్ర తథువాత విశాలాంధ్ర అని చెప్పారు. ఎన్నికల ద్వారా
విశాలాంధ్ర సమయాన్ని తెలుస్తాము అంటారా, దానిని ఎన్నికలుద్వారాకాకుండా

[SRI P. SUNDARAYYA] [26th November 1955]

రిఫరెండము, ప్రైవిసైటుద్వారా తెల్పుకోవాలి, ఎన్నికలు అనేవి ఏ పార్టీ అధికారంలో ఉండాలి అనే విషయంమీద జయగుత్తాయి. ప్రజాభిప్రాయం తెలుసుకోవడం అంటే ఒక నియోజకవరంలో పోటీ చేయడంకాదు. ఒక నియోజకవర్గం వ్యతిరేకమయితే మరికే నియోజకవర్గం అనుకూలం కావచ్చుము. తెలుగు జాతి భవిష్యత్తు ఒక్కుట్ట నియోజకవర్గం ఆభిప్రాయంమీద తెలదు. ప్రజాభిప్రాయం తెలుసుకోవాలంపే విశాలాంధ్ర కావాలా ఆక్కరలేదా అనే విషయంమీద ప్రైవిసైటు పెట్టి విశాలాంధ్ర కావాలంపే ఘర్లనా ఎర్రపెట్టులో వేయండి, లేదు అంటే ఘర్లనా సలపెట్టులో వేయండి అని చెప్పి ప్రజాభిప్రాయం తెలుసుకోవాలి. ఈ విషయంలో గోపాలరద్దిగారు చెప్పినదానికి హర్షిస్తున్నాము. ప్రజాభిప్రాయం ప్రజాభిప్రాయం అంటే కేవలం తెలంగాణా ప్రజల అభిప్రాయమేనా? వాదనకోసము ఆక్కడ 60% వ్యతిరేకం అని అనుకున్న ఒక్కుడు రెండు కోట్లమంది చెప్పేదానికి విలువే లేదా? ప్రజాభిప్రాయం అంటే మొత్తంగా తీసుకోవాలి తప్ప ఎవరో కౌదీ మంది తాత్కాలికంగా వ్యతిరేకించినంత మాత్రంచేత దానినే ప్రజాభిప్రాయం అనుకోవక్కరలేదు. విశాలాంధ్ర వద్దనేవారు 60 లక్షలు ఉండారని అనుకున్నా అని గోపాలరద్దిగారు వాదనకోసం తెచ్చారు. 1951 ఎన్నికల ప్రకారం ఎన్నుకోబడిన 75 మంది శాసనసభ్యులు విశాలాంధ్ర కావాలని కోరుతున్నారు. కాబట్టి విశాలాంధ్ర వద్దు అనేవారి వెనకాల 20 లక్షలు కన్న ఎక్కువగా ఉన్నారని అనుకోవలనిన అవసరం లేదు. ఎన్నికలలోనికివల్ల తెల్పుకోదలచు కుంటె ఆది వెరె విషయం. ఇటువంటి సమస్యను ఎన్నికల సమస్యగా చేస్తారా అనే విషయం కాంగ్రెసు వర్షింగు కమిటీవారు, గోవింద వలచ్చివంత ప్రైవిపెట్ ఆక్కరలేదు; ప్రజాభిప్రాయము మాకుతెలుసును అన్నారు. అందు చేత ఇటువంటి సహాను ఆపుచేసి ఆంధ్రజాతి ఆభిపృష్టికి ముందుకు వస్తారని కోరుతున్నాము.

“విశాలాంధ్ర ఎందుకు కావాలనే దానికి సాంస్కృతిక కారణాలు, చారిత్రిక కారణాలు చెప్పారు. ఆర్థిక కారణాలుకూడా చాలామందిచెప్పారు. ఎక్కువ లివరూలునికి పోకపోయినా మరొక పర్మాయము తార్జు రెండు రాష్ట్రములుగా ఉండబట్టి మన స్థానింగు విషయములో ఎరీతిగా సానికి త్వము తప్పనిసరి అవుతుందో కొన్ని ఉదాహరణలు ఇప్పాను. విశాలాంధ్ర పుండిపుంటే ఈ రఘుముగా కాకుండా మరొక రఘుముగా స్థానింగు చేపి పుండే వారము. ఒక ఉదాహరణ! గోవింద వరదలు ఆపాలి, విద్యుత్చు కికావాలి, దానికి మన స్థాను యొమితి? ఈ వ్యాఖ్య దగ్గర 37 కోట్ల రూపాయిలు బయచేసి డాము కడకాము అంటున్నాము. కావెరునదినీ పుపయోగించి ఉచ్చి కిలోవ్టులు డాము అంటున్నాము. విశాలాంధ్ర పుంటే మనము చిమి చెసి పుండివార్గము అంచెంపల్లి దగ్గర దాదాతు 20 కోట్ల రూపాయిల బయచే ఒక డాము కిలోవ్టులు. గోవింద మనుంపు నియారణ ఇరిగెది 5 లక్షం కిలోవ్టు విద్యుత్చుక్కి వచ్చుది. లంగోపు శ్రీకాల్యాలు మరింత ఎక్కువ కావాలనికి విలు పుండేది. అంతేకాదు, విశాలాంధ్ర సుంటే గ్రామ

26th November 1955] [SRI P. SUNDARAYYA]

వరి మీద, కృష్ణాపురము వద్ద—పెద్ద రిజర్వ్ యరు డాము సంగతి వదలండి. ఒక బారేజి కోసి కొన్ని లక్షల ఎకరాలు సాగు అవుతుంది. 4, 5 కోస్టు రూపాయిలలో అవుతుంది. సిద్ధేశ్వరము ప్రాచీక్క విషయము కూడా మరొకరకముగా వుండది. ఈ ప్రాచీక్క ఆలోచనలో లేకుండా వెనుకకు పోవడానికి కారణము యేమిటి? మా భూములు మునుగుతాయని ప్రోటోరాబాదువారు కేకలు వేయడము; మునీర్వు ఆని మసము అనడము ఇరిగి నది. రాయలసిమ ఆభివృద్ధికి తుంగబ్రదతోపాటు సిద్ధేశ్వరము వనేనేకాని ప్రయోజనము తేదు. సామానుల వచ్చినా నెల్లాహకు లాభము తేదు. సిద్ధేశ్వరము వస్తేనేకాని సామసిలకు నిరుదాదు. విశాలాంధ్ర వున్నప్పుడే సమాగ్రమైన స్థానింగు వుంటుంది.

“ రేలు మారాల సంగతి తీసుకోండి, మహబూబు నగరము, దేవర కొండ సుంచి కోత్తగూడెముకు రైలుమార్గము వేయాలట, ప్రజలు తెనిచేటి వరకము తెనిచేటి! ప్రోదరాబాదునుంచి రాష్ట్రము నలుమూలలకు వేము కుంటే ఆర్థమువున్నది. ఈ విధముగా రండుగా ఉన్నంతకాలం పానింగువ్యవహారాలు ప్రానికముగానే వుంటాయి. విశాలాంధ్రక్కాథముతో చేయడమై సాధ్యం కాదు. పరిక్రామిక పరక అభివృద్ధికి రేవులు కావలసినంత కొస్తే వుండగా, లాభసాటియైన విదేశ వ్యాపారాలు చేయటానికి వీలువుండగా, సమగ్రమయిన ప్రభాతిక రచించి ఆరిక అభివృద్ధి సాధించడానికి విశాలాంధ్ర అవసరం. ఈ సందర్భాలలో తెలంగాణాలో కొంత మంది చేసే వాదన సంగతి చూడ్చాము. మీరు వెనుకబడి ఉన్నారు, అంతే కోపం వస్తుంది. మరొకవైపు మేము వెనుకబడి ఉన్నాము, కాబట్టి ఎక్కువ వదువు కున్న వార్డు వచ్చి పెత్తనం చలాయిసారని ఆంటారు. మేముమీతో కలిపే మరితాభివృద్ధికి నష్టం వస్తుంది ఆంటారు.”

SRI A. KALESWARA RAO:—“ మేము ఎక్కువ వాళ్లం అనేటు ఆన్నాయ.”

SRI P. SUNDARAYYA:—“ తెలంగాణాకు ఎంత వెనుకబడి ఉన్నదో విద్య, ఆరోగ్యవిషయం చూసే తెలుస్తుంది, అంధలో 15% మంది భదువమా, ప్రాయమూ, నేర్చినవాదుంటే, తెలంగాణాలో, ప్రోదరాబాదు ఆటే తొంపెతె, 7% మాత్రం ఉన్నారు. అంతే మనలో పగం మంది ఉన్నార్యి. తొంపెతె Education తీముకుంటే అంధరాష్ట్రములో 8% మంది వుంటే తెలంగాణాలో 4% మందివున్నాడు. అంధ దేశంలో 672 High Schools వుంకు ఉన్నాయాలో 98 పోక్కమే వున్నాయి. అందులో 64 High Schools కొన్నాయాలు సంఖ్యలో ఉన్నాయి, మాగిలిన 34 మాక్కం తెలంగాణాలో ఉన్నాయి. ఆంధ్రామాయం తీముకుంటే, కొవరామాయంలో 18 కారెక్టులు ఉన్నాయి, కొరంగామాయంలో 14 కారెక్టులు, కాచాలెక్కుమాయం ఉన్నాయి, అందులో 10 కారెక్టులు.

[SRI P. SUNDARAM]

[26th November 1955]

బడిరుపొంతం అది. దీనికి కారకులు ఎవరుతున్నేది వేరేప్రశ్న. తెలంగాణా ప్రజల మీద పెత్తెనం చేసిన పరిషాలఙుల తప్పు మాత్రం కాదు. తెలంగాణా ప్రజల మీద పెత్తెనం చేసిన పరిషాలఙుల తప్పు. ఔషధం విషయం తీసుకుంటే, ఆంధ్రలో దాదాపు ఆరు పండల ఆధుసిక వాస్పుట్లలో, ఆయుర్వేదం, యువానీ తీసివేసే, వున్నాయి. ప్రైదరాబాదు సిటీలోని హాస్పిట్లలు తీసివేస్తే, 89 హాస్పిట్లల్ని మాత్రం తెలంగాణాలో పున్నాయి, జనాబా సగం మంది వున్నారు, డాక్టర్లు ఇక్కడ వున్నా వారిలో జాగ్రత్త వంతు మంది మాత్రం వున్నారు. వ్యవసాయ విషయం తీసుకుంటే, ఆక్కడ సీటి పసతులు గలభూమి 46 లక్షలు ఎకరాలు వుంటే ఆక్కడ 11 లక్షలు ఎకరాలు మాత్రం వుస్తుది. భూమి విస్తేర్ణం మాత్రం ఇక్కడ 4 కోట్ల ఎకరాలు వుంటే, ఆక్కడ రెండు కోట్ల 50 లక్షలు ఎకరాలు వున్నది. భూమి సగంకన్న ఎక్కు వేపుస్తుది. సీటిపారుదల అయ్యే భూమి మాత్రం 46 లక్షల ఎకరాలు ఇక్కడ వుంటే 11 లక్షలు ఎకరాలు ఆక్కడ వుస్తుది. రెండు పటటలుపండి భూమి ఇక్కడ 18 లక్షల ఎకరాలు వుంటే తెలంగాణాలో ఒక లక్ష ఎకరాలు మాత్రం వున్నది. విశాలాంధ్ర కావాలంటున్నాము. అంటే వాళ్లను దేచుకోడానికి వెళ్లడములేదు. ఏదో వుద్దరిసామనికూడలేదు. మనం అందరం ఒకే ఆంధ్రజాతి, ఉద్దరించడంగాని, దేచుకోవడంగాని ఇదేంకాదు. ముందు అంతా ఆంధ్రజాతియొక్క, సూతనాంధ్ర రాష్ట్రంయొక్క సాభాగ్రాన్ని పెంపాందించు కేవడంలో భూగోచరములుగా పనిచేటాం. మీరు మేమూ కలిసి పనిచేయాలి, మీరు మాతు సహాయం చేయండి. మేము మీకు సహాయం చేస్తాం, యిర్థరం బకమత్తుంతే దేశాన్ని ముందుకు తోసుకుపోయేటటుపంటి ఆశయంతోనే యి తీర్మానం చేస్తే న్నాము. అంతేగాని దేచుకోవడంగాని, వుద్దరించడంగాని కాదన్న సంగతి వారికి విజ్ఞాపి చేస్తున్నాను. అందువేత యి సందర్భములో అన్నిపార్టీలు ఏకిభవిస్తున్నాయి. తెలంగాణావారిని మరొకసారి అలోచించాలని ప్రార్థిస్తూ విజ్ఞాపి చేస్తున్నాను. యిది బలాబలాల సమస్యకాదు. తాత్కాలిక సమస్య అంతకన్న కాదు. కీర్తిర్మాపైతో చూడండి. చరిత్రగతికి అత్యంగా నిలబడి ప్రజాభిప్రాయానికి వ్యతిరేకంగా అచ్చటి కాంగ్రెసు నాయకత్వం పనిచేసే మాత్రం ఖచ్చితంగా అన్నిపార్టీలు, యి సంఖుచితతత్వాన్ని ఎదుర్కొనడం కప్పదు. విశాలాంధ్రలో ప్రజాతంత్రం పాఠించడంకోసం, యెవరంకూడా తీసిపోము. కొన్ని సల్లజెండాలు చూపించినంత మాత్రాన, రాళ్ల విసిరినంత మాత్రాన బెదిరిపాయి విశాలాంధ్ర అందోళన మానుకుంటా మనుకోవడం చాలా పారపాటు. ఎంత త్వరలో యి పారపాటు దిద్దుకుంటే అంత మంచిది. ఆంధ్రజాతిని తెగరగొప్పాలని ప్రయత్నిస్తే తగిన సమాధానం చెప్పగలరని గుర్తుంచుకోవడం మంచిది.

“ఈ పరిపాద్మ పముప్పులు, పవర్కుగురించి అఖరున వస్తున్నాము. సుము యిదిపరికే చెప్పాము. గ్రామాలు వారిగా తీసుకొని, ఏ గ్రామములో ఏ భాష మాట్లాడేవారు majorityగా వుంటారో ఆ గ్రామము ఏ భాష మాట్లాడు

26th November 1955] [SRI P. SUNDARAYYA]

తానికి అనుకోని వుంటుందో దానిలో కలిపివేయాలి. ఐతి majority అను కునేదానికి మద్రాసపారు వాడించినట్టు విపరితాచ్ఛాలు తీసే తర్వాత లేదు. అనుకోనివున్న గ్రామాలు ప్రపంచ కూడా పూర్ణార్థ తాలూకాలు మారు దారి దుక్కిడుపుంది లనె కుంటపాదులు కాదు. ఎవరెడ్డా సరిహద్దు సమస్యగురించి ఆలోచించేటప్పుడు లోతుకు వెడ్డు 31 జనవర్బాలెక్టులుగాని, 1951 జనవర్బాలెక్టులుగాని తీయంది. లోపలికి వెళ్ళితే సరిహద్దుగ్రామాలు తీసినట్టుయితే కొంతపరకు తెలుగు గ్రామాలు కొంతపరకు తమిళ గ్రామాలు పుట్టాయి. ఈరకంగా గ్రామాలు ముడి పడివున్నపుడు దానిని తీసుకుని మొత్తంమీద సాధ్యమైంత తక్కువ minority వుండేటట్లు విభజించి చేసుకోవలని పుట్టటుంది. చెంగల్చుట్టు జిల్లాచూసినా అంతే, చిర్యారుజిల్లాచూసినా అంతే, మద్రాసు సరిహద్దు చూసినా అంతే, మైసూరు సరిహద్దుచూసినా అంతే. చాలమంది కాగితాలు చూడకుండా, విషయాలు చూడకుండా, ఆలోచించకుండా మాట్లాడు తున్నారు. ఎంత రాష్ట్రం వస్తుంది, ఎంత ప్రవేశం వస్తుంది. ఆనే దోరి టిలో మాల్లాడారు. ఎంత రాష్ట్రం వస్తుందంటే యిదేమేన్నా సాత్తా? ఒక దేశం మరీకదేశంపై దురాక్రమణ చేయురాదనుకునే యా రోజులలో కలని మెలని వుండాలిగాని ఎంత లాశ్కుంటాం ఆనే దోరసోలో చెప్పిన వాదన అరంతెనిది. Contiguity అనేదానికి సాధ్యమైంత తక్కువ minority ఒక భాషారాష్ట్రంలో వుండేటట్లు గ్రామాలు contiguity నెర్రయించుకొని సరిహద్దులు వీరాటు చేసుకుండా దాని నిర్మాణం ఎంత చక్కగాపుటుందో చూడండి. ఒక స్నేహితుడు తయారుచేసిన యా map భాషారాష్ట్రం సరిహద్దులు పాముమెలికలుగ వుండక పహజంగావుంటాయి. చూడండి యిక్కడ కేరళ, యిక్కడ తమిళ, యిక్కడ కర్ణాటక, యిదంతా ఆంధ్ర రాష్ట్రం. ఇది క్రొత్తగా తయారుచేసున్న మధ్యపద్మే, చాంబలునది సరిహద్దు తీసుకున్నపుడు యిది రాజస్థాను, రూసీ తోకను— వీరవనిత రూసీ గురించికాదు—ముందుకుపొడుమకున్నట్టున్న రూసీప్రాంతపుతోకను—లేకుండా చేసుకోవచ్చి, తప్పేంకాదు. కావలనివస్తే హర్యానా ప్రాంతాన్నికూడా యు ఏ. లో కలుపుకొనండి. ఇక్కడ వంంజాబుంటుంది. హామాచలప్రదేశ్ యిక్కడుం టుంది. బంగాల్ యిక్కడుంటుంది. ఇంత చక్కగా; ఇంత సహజ సెద్దుంగా వున్న దానిని తెలికగా చేయకుండా అనవసరంగా దెబ్బలాటలు పెట్టేలాగున S.R.C. Report యచ్చింది. S.R.C. వారు ఇచ్చిన Map చూడండి. ఈ Map చూడండి. ఏది పహజంగా వుందో నెర్రయించండి. విశాలాంధ్ర పెరిహద్దుల గురించి చూచినప్పుడు తెలంగాణ క్రిందికి రావలనిన గ్రామాల వారిగా Minority సమయాల లేకుండా యివ్వేమని కోరుతున్నాం. ఇవి నేను తథ్యారుచేపిన లేఖలు కాదు. ప్రభుత్వం తయారుచేసిన లెక్కలు. కర్ణాటక మహారాష్ట్రాలు వీరాటు విషయములో వారు చెప్పిన లెక్కకు తెలుగు .

[SRI P. SUNDARYYA]

[26th November 1955]

బాంకికి ఎంత రావలున్నదో మరచిపోతె జ్ఞాపకం చేయడం తప్పేమీకాదు. బాందుచేత 1951 జూలై లెక్కల ప్రకారం యిక్కడనుంచి ఆరంభించి రాయచూరు Town పరిణయితితో తెలుగు గ్రామం. ఈ రీతిగా వచ్చి రాయచూరు Town వే రూపు మరు రావాలి కొండగల్లు. తాడూరు, అలంభాయ, గప్పాల యందుల ప్రతి గ్రామం తెగు గ్రామాలు. ఇవిగా కయాదగిరి, కిరంగం, బిడరు, నారాయణ పెడు, మద్దలు, మొడలగు ఆలూకాల్లా మాన్స రాపల్స్ట్రీచ్ గ్రామాలు రాకపోయిసట్లుయితే 5 లక్షలమంది తెలుగు ప్రజలు Minority (కింద లక్ష్మి వుండాలిని) వస్తుచెపి. అదే రీతిగా చూచి త్తుయికి ఆదిలాబాదు జెల్లాలో కెన్నాతల్లి, రాజు రాతలూకాల్లా మారాట్టీ గ్రామాలునాయి. అవి చాళ్ళకిచ్చేయపచ్చ. చాలుడా జెల్లాలో కిరిచంచ తాలూకా తీస్తినొన్నప్పడు 94 వేల జనాబాలో 48 వేల మంది తెలుగు ప్రజలు 31 వేలమంది గొందులు వున్నారు. గోదులు తెలుగులలో ఒక బా.సు పై శందర్భ ఒప్పుకున్నదే. 9 వేలమంది మాత్రమే మారాట్టులూ పు. గొడావరికి రెండు వైపులా పుక్కట్లుంటి, గొదావరి నిటిని సెప్పుగ్గా పుచ్చయాగించ రెలిగిట్టువంటి శిరివంచ తాలూకాలో 80 per cent బెలుగు మ్బలూరు రు, సురించసుంపా చుండా జిల్లాలో శిరివంచ తాలూకా పుచ్చయి కాబట్టి కిదిలిచేప అంటే మరుము అ.గీకరిం చలేము ఒక్కట ఒసరి చూచాలి. పర్మాకమిడి సుగెత్తి చూచాలి. మొత్తం గుజూర జిల్లాచు నాచలికచులచలదు కాబట్టి పర్మాకిషిషి లాలూకాను కిదిలిం చము అడా ట్రిచ్ చేయి సామూహికము చేసిన అన్యాయాన్ని కొనసాగిం చాలా చిల్డ్ ప్పట్టెసి? ఎన్నటం గుజూర జిల్లాలో, పర్మాకిషి తాలూకాలో తెలుగుాయ తిక్కించగా వున్నాడు కాబట్టి కిదిలించలేము అనేది ఆరంభించినది, పాళ్ళను రూప ప్రాంతపు తీసుకొమనండి వంశదార మైదానములోని రెండు పైపులా వ్యాపి తెలుగు ప్రజలను విషాదియాల్చిన అవసరం లేదు. బిరంపురం తాలూకాలో బోండసింగు గ్రామాలలో బరియా ప్రజలు ఎక్కువమంది వున్నారు తీసుగొంచి మీ బోండుంగు గ్రామములో, మందసాలో బరియా గ్రామాలున్నారు మంచె తిషుకొండి. అయితే మా తెలుగు గ్రామాలు గోపాలపురంవరకు యుస్కారా? 1931 Census లెక్కల ప్రకారం గోపాలపురం యిమ్మంటు న్నారు. పరిపాలనా సొలభ్యుకోసం కొన్ని గ్రామాలు తక్కువయినా ఆభ్యంతరములేదు,

“ పరిపాలన సొకర్యంకోసం కొన్ని గ్రామాలు అటుపోయినా ఇటుపోయినా majority ని బట్టి విభజించిత వివాదంలేదు కాని అదివిమిలేకుండానూ పర్మాకిషినంతా తీసుకొంటాము అంటే న్యాయముకాదు. తరువాత గ్రామ మూర్తముల ప్రకారము ఎంతవరకు అవకాశంఉంది దానిని సురించిన విభరములు మాపులనుబట్టి ప్రత్యేకముగా చూసుకోవచ్చును.”

26th November 1955]

SRI RAJAGI SURYANARAYANA RAJU:—“తమయ పరిపాలన స్కార్టుంకో. ము నా గు గ్రామాలు ఇప్పచ్చు. న్నా య. ఇప్పుడు బళ్ళార్థిలో తుంగభద్రాంతు నావున్నాము తప్పపేచెంతి?”

SRI P. SUNDARAYYA:—“గాక మైసూరుకు పచ్చిప్పుడు మేసూరులో కొరు జీల్లాప ఉయ్యా ఉర్కాయి. కొల్లాచజీల్లానేకాదు, తుంకూరు జీల్లా పావగడ తాలూకా మడ.గిరి తాలూకాలో కొన్నిభాగాలు, చితలదురులో బెల్లగిరి తాలూకాలాసి బాగాలు మనకు ఆనుకొని వున్నవి. Majority ప్రాంతముగా ప్రాంత వి ఇంచుల్లా అడుగుతున్నాము. అదేవిధముగా మడకశిరాకన ద ప్రజలు Majorly వ్యాపారాంతముకొత తప్పకుండా తీసుకోవచ్చున్నాము. Natural సప్పాచ్చు రాసప్పుచు. ఈ సందర్భములో బళ్ళారి నమస్కారపుంచి. కొలారు ఆంధ్రరాష్ట్రానికి రాకపోతె పోస్తామూరుతాలూకాల్చందరాష్ట్రాంలోకలపుంచి. ఈ సందర్భములో బళ్ళారి నమస్కారపుంచి. కొలారు చాలారావంచి ఉంది. బెంగళారు జీల్లాలోకూడ మనకు కొంతరావలెను. కొలారు ఆంధ్రరాష్ట్రానికి రాకపోతె పోస్తామూరుతాలూకాల్చందరాష్ట్రాంలోకలపుంచి. ఈ సందర్భములో Majorly ప్రాంతముగా ప్రాంత వి ఇంచుల్లా అడుగుతున్నాము. అదేవిధముగా మడకశిరాకన ద ప్రజలు Majorly వ్యాపారాంతముకొత తప్పకుండా తీసుకోవచ్చున్నాము. Natural సప్పాచ్చు రాసప్పుచు. ఈ సందర్భములో బళ్ళారి నమస్కారపుంచి. కొలారు ఆంధ్రరాష్ట్రానికి రాకపోతె పోస్తామూరుతాలూకాల్చందరాష్ట్రాంలోకలపుంచి. ఈ సందర్భములో బళ్ళారి నమస్కారపుంచి. కొలారు చాలారావంచి ఉంది. బెంగళారు జీల్లాలోకూడ మనకు కొంతరావలెను. కొలారు ఆంధ్రరాష్ట్రానికి రాకపోతె పోస్తామూరుతాలూకాల్చందరాష్ట్రాంలోకలపుంచి. ఈ సందర్భములో బళ్ళారి నమస్కారపుంచి. కొలారు చాలారావంచి ఉంది. బెంగళారు జీల్లాలోకూడ మనకు కలుపుకున్నప్పుడే మనకు పోస్తామూరు వసుంచి లేకపోతె తమిలూడుకో, కన్నడకోపాటుంచి. కొలారు మనకు అతగుంత అవసరము. అయితే దోలారు అడగడానికి ఒక సూత్రాన్ని బట్టిపుంచివలెను. భాదారాష్ట్రాప్రాతాన్ని ఆనుసరించి సాధ్య మైనంత తక్కువ అల్ప సుఖ్యాకులు ఇంకో భాషావారు వుండవలెను. ఆన్నాము. మన మీసూత్రానికి కట్టుబడి, కొలారుమాది, బళ్ళారిలోని తుంగ భద్రప్రాంతము కన్నడిగులది లని చెప్పాలి. లేకపోతె మన వాదనను కాంగ్రెసు నాయకత్వముకూడ హర్షించవలెదు. కన్నడప్రాంతము మనకు రావలనిన ఆవసరము లేదు అని చెప్పేనపుడెగెట్టిగా దెబ్బులాడ డానికి హక్కు వుంటుంది. ఇంకో రీతిగా గాదు పరిపాలన సాలబ్యూంఅనేది ఏమిలి? భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రాలలో సాధ్యమైనంత తక్కువగా మైనారిటీ వారు వుండటట్లు చెయ్యవలెను అనిదే? అయితే తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు నాలుగు అయిదు రాయలనీమ జీల్లాలకు అవసరము. నలుబడి సంవత్సరాలుదెబ్బులాడి తెచ్చు కొన్నాము. అక్కడ భూములను బీడుగా పెట్టుకొనేడానికి కాదు. కాలవల తెగగోల్లి తుంగభద్ర నీటిని ఉపయోగించకుండ ఉండడానికి కాదు. రెండు సంవత్సరాల నుంచి మైసూరు ముఖ్యమంత్రి అద్దంకుల పెట్టడంతో తుంగభద్ర ఎగువ కాలువ అమలు జరగడం లేదు అనివచ్చును. ఇలాచేసే వారి మీదకారాలు మిరియాలు నూరండి మీతో పాటు మేము ఉంటాము. తుంగభద్ర నీటిని మనకు లేకుండావేసే ఎవరు ఎదురొచ్చివా నేరే కత్తని తెల్కులాడుతాము, అంటే మేముతయారు. పోస్తాము ప్రథుత్వం నరిగా చేయ్యులేదు కాబట్టి కెంద్ర ప్రథుత్వం తీసుకోవలెనని అంగంది. ఆవసరమితి అంధ్ర ప్రథుత్వాన్ని agent గా ఉపయోగించి వివిచేయించ వచ్చును. తుంగభద్ర Head works వారి ప్రాంతంలోకి ఊత నీరురూకుండు.

[SRI P. SUNDARAYYA] [26th November 1955]

ఆల్లరిచెయ్యచ్చునొవాదన సరియయినది కాదు. కన్నడిగులు మనకు శత్రువులు కాదు. పరాయా దేసస్తులుకారు, హనుమంతయ్య విమైనాచేసే ఆయనతో పెసుచు ప్రభుత్వంతో చెబ్బాలాడుడాం; ఆంద్ర ప్రభుత్వంచేత వత్తిడి తీసుకు చెందు అపటేగాని ఏవరోపట్టుపడుతున్నారు, కాబట్టి ఆ ప్రాంతంకావాలనడంలో సుయితేయు. అందుచ్చం విచ్చాటుచేసినప్పుడు, అంద్ర ఆకులులోనే ఉంది తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు ఏ జిల్లాలకే సము ఏర్పాటుచేయ్యబడిందనే విషయము అది అమలుచేయ్యాలని అంటున్నాము, కానీ బాధారాప్పగియజన వచ్చినప్పుడు కన్నడ ప్రాంతం అంత తెలిసికూడా మండలు లడుగుతున్నామంటే, మనము కలసి మోసి ఉంటచేము అని తెలుతుంది. వారిని ఒప్పించలేము. కేంద్ర ప్రభుత్వం అంత ను ముందే చేతకానిదని తెలింది. కాబట్టి ఒకటే మార్గం ఆభాగం చుపసు కావాలరడం ఇది సరియాలు వాదన కాదు. తుంగభద్ర ప్రాంతం రాయలసీమ వారికి అవసరం 12 $\frac{1}{2}$, 13 లక్షల ఎకరాలు సాగు ఆగు తూంటే, 6 $\frac{1}{2}$ లక్షల ఎకరాలు కన్నడ ప్రాంతంలో వున్నది. అలంపురం గద్దాల అపథలో 6 లక్షలుంటుంది. అందుచే Head works కావాలని ఆ ప్రాంతు తీసుకుంటామరదు న్నాయం కాదు. ఇవతల ప్రాంతము మాత్రము తీసుకుంటే అవతల రాయచూరు కాలవసంగతి ఏమిటి? అలంపుర, గద్దాల సంగతి ఏమిటి? ఆ వెష్టు తుంగభద్రప్రాంతముకూడ చేతిలోకపొతే కషమ్ము అనిచెప్పితే ఆచ్చుడు మండువిమి చేయలేను? తుంగభద్రప్రాజెక్టుప్రాంతము వారు మనకు ఇష్టావలెనని ఆదగపం ' మాత్రం ఏమిటి? అది మంచిదాఖని ఆలోచించుకోవలేను. ప్రాజెక్టు ప్రాంతము మనకు రావలెనని ఆనడమా? లేక పోతే భాషా ప్రయుక్త సిద్ధాంతం మీద పోదామా? సాధ్యమైనంత ఆల్పసంఖ్యాకులు పుపడేరితిగా విభజించుకొని ప్రాజకులకు ఎవరు అధ్యము వసే అధ్యంకలు తెలగించుకొనడానికి river boards లను పెట్టుకొని వినిచేపాము. ఆ ప్రాంతం మన చేతలోవుంటుగాని అభివృద్ధికాదనడంలో అర్థంలేదు. వేవరు అంగీకరించరు. ఆలా అనడము అంధులు కన్నడిగులు, స్నేహితములో వుండలేదు. శత్రువులని తెలుతుంది, తప్పమరేమి? బిళ్లారి లోని కన్నడ ప్రాంతము మాకు వద్దు కొలారు ఇవ్వండి, మధుగిరి చితల్డురు, తుంకూరు జిల్లాలో తెలుగుప్రాంతాలు ఇవ్వవచ్చను. అంటే కేంద్ర ప్రభుత్వము ఇవి ఇచ్చేదిలేదు కదా. ఈనాడు S. R. C. వారు ఇస్తాము అన్నవి కూడా రాకపోవచ్చును. అని కొందరంటున్నారు. న్నాయముగా రావలసినది రాకుండాపోవచ్చును, న్నాయం అయినది కాకుండా పరిపాలనా పొలభ్యం కోసం మూడు తాలూకాలు ఇస్తామంటే అది కూడా రాకపోవచ్చును. అని కొందరు వాదిస్తున్నారు. ఈ వాదన ఆర్థము S. R. C. report కన్న కాంగ్రెసు నాయకత్వం వనిక రానిదని ఒక నిర్వయానికి వస్తున్నామన్నమాట ఇది తెరం క్రిందకు తెలింది. కొలారు కన్నడిగులకిపై, మీకు మూడు తుంగభద్ర తాలూకాలు ఇస్తాము, అంటూ రనడం కాంగ్రెసు నాయకత్వం మీద మీకు వున్న గారవము తెలియచ్చుంది. లెక్కలతోసహి కొలారు రావాలని మనము కోరుతున్నప్పుడు

26th November 1955] [SRI P. SUNDARAYYA]

ఆకోర్‌ను నిరాకరించితే కాంగ్రెసుకు నీతినియమములేచని పించుకుంటుంది. బళ్ళారి జిల్లాలో నది కన్నడ ప్రాంతం అంచే ఆది మసకు ఇవ్వాడు. కోలారు తెలుగు ప్రాంతముయినా ఇచ్చేదు అని వాదించడము కాంగ్రెసు నాయకత్వము నీతి నియమములేని నాయకత్వము లొచ్చి వాదించడము తప్ప మరేమీ కాదు. కాంగ్రెసు నాయకత్వం కొన్ని సిద్ధాంతాలకు లోబడి ప్రజాభిప్రాయానికి అనుగుణింగా కొంతపరకు అయినా పని చేస్తుంది అంచే మన న్యాయమైన కోర్కెలకు ఒప్పించడచ్చు.

“మైసారు తిసుకోన్నప్పడు Kolar జిల్లాలో లెక్కలు చూచాము. ఈ పటము చాలా చిన్నది అనుకోండి. ఈ map ఇంకా చెట్టది చూచుకోవచ్చును. Kolar జిల్లా చూచుకోన్నప్పడు, మొత్తం దాడాపు 12 లక్షల జనాభా పున్నట్టయితే ఒక్క మాలారు, కోలారు తాలూకాలలోతప్ప మిలిగిలిన తాలూకాలలో తెలుగువారు ఎక్కువ. కోలారు తాలూకా అంచే బంగారు గనులు పున్నాయిని అనుకోండి. బంగారుగనులు బంగారుపేటలో పున్నాయి. అందుచేత, కోలారు తాలూకాలో కన్నడ ప్రజలు ఎక్కువగ పున్నాయి. అందువల్ల ఆ తాలూకాలుపోతే బంగారు గనులు పోతుండని ఎవరు భయ పడ నవసరంలేదు. అందువల్ల ఈ కోలారు మాలారు తాలూకాలను వదలి వేశి, మిగిలిన తెలుగుప్రాంతాన్ని అంతాగాని, Kolar జిల్లా తెలుగుప్రాంతం దానిని అనుకోని పున్నట్టువంటి పాపగడ, మధుగిరి తాలూకాలలో తెలుగు ప్రాంతాన్ని మనము తిసుకోన్నట్టయితే, అరు లక్షలమంది తెలుగు ప్రజలు లక్ష, నలభైవేలమంది కన్నడ ప్రజలు, లక్షమంది ఇతర ప్రజలు నిపసంచే టటువటి ప్రాంతము వసుంది. యిది పచ్చిన తర్వాతకూడా, ఏడులక్షల మంది తెలుగు ప్రజలు మేనకు అనుకోండా కొంచెము దూరముగా పుండె టటువంటి ప్రదేశములో, మైసారులో పుండిపాతారు. తమిళనాడులో 30 లక్షలు పున్నట్టుగానే, అక్కడ కూడా పుంటారు. దానిని గురించి ఏమి చేయగలిగినది లేదు. ఆక్కడ ఆది మైసారిలీ హక్కుల సమస్యగానే చూడ వలని పుంటుంది. అయితే యా సందర్భములో నేను చెప్పేది యొమిటంటే ఇవ్వాడు యా map లో ఎర్రరంగుగా పుండెది అంతా తెలుగు ప్రదేశము. తమిళ ఏమిటంటే Hosur తాలూకా యా ఎర్రదానికి అనుకోని పుంటుంది. Hosur ప్రాంతము అంతా తెలుగు ప్రాంతము. దానిని అనుకోని బెంగుళూరు జిల్లాలో అనేకల్లు తాలూకాలోను, బెంగుళూరు దవ్వలతాలూకాలోను తెలుగు ప్రాంతం పుంది. ఇదిగే యాదిఅంతా పుంది. Devanapalli కి పైగా తెలుగు ప్రాంతంపుంది. గోరి బిధ్యారు అంతా దొడ్డిలిపూరులో, వందిదురం కొండకు అనుకోని తెలుగు ప్రాంతము ఇక్కడపుండి. యా రెంతుకిమిట్టు కోలారు, మాలారు, హైస్పెన్ల, దవ్వనపల్లి తాలూకాలు కన్నడిగుల తాలూకాలలో కన్నడిగులు అథవంథ్యాలో పుంటారు, అవశల యివరంల మనము పుంటాము. Bangalore town ప్రక్కనమంటి యింది అంతా తెలుగుప్రాంతము అన్నితింది. తినినుఉంచి లెక్కవేసి చూశము.

[SRI P. SUNDARAYYA]

23rd November 1955

తక్కుచూస్తే, యాటు మూడులకులు క్రెడిట్లు, లటు మాటలకులతలుగు వాట ఉండాలి. ఈ ప్రాంతము రంగాల్లందరాళ్ళములో కలిపి మూడు లక్షల లక్షల డాల్లలు ప్రాంతములు ఉంటాయి. జన్మది వ్యవ్హరంకా ఆశ్చే కర్కల ఉండింది మాటలకులము ది బంగారు ప్రజలు శాంతిపొతారు. అటు మూడులకులు, యాటు మూడులకులు ఎటుకులిపినా మూడు లక్షల ప్రజలు వ్యందించిని ఉండి. దీని ఎట్లా కలుస్తారు? చెంగసం తీసుకొని మధ్యన ఒకగీటు గియాల్నిప్పటండి? కొండమండి లటు, కంతమండి యాటు అని, అట్లా ఆసుకొన్నప్పటి Kolar తాలూకాలోకూడ జిల్లాంత మనకు యిచ్చి, పెనుపేటతో బాణకల్లు, బంగటారు South taluk మీరు తీసుకోండి. సాధ్యమైనంత తక్కుప మైనారట, అటు ఇటు వ్యందిచానికొనం వీలుగ చేయవచ్చును నేను చెప్పేది యొముపే యారీతిగా పుస్తప్పుడు ప్రజలమధ్య అధికసంబృగల భావ నిపసించేటటువంట మైనారటీలను వదలివేసి మనకు ఆసుకొనిపున్న ప్రాంతాలము తీసుకున్నా, 7 లక్షల మండికి పెగా పున్న మైనారులో వ్యంచేసించా ఆసుకొనిపున్న ప్రదేశం ఖచ్చితంగా రాపాలని వ్యంటుంది. Village సంపాద్మ తీసుకోంచే, Kolar జిల్లాలో ఎక్కువ భాగము మనకు రావలసి ఉంటుంది. ఈరోజు మనకు న్యాయంగా రావలసిన సరిపొద్దుసమస్య ఈరకంగా పరిష్కరించుకొవాలి. ఈసూత్రం అంగీకరించరా? తేదు, పరిపాలనా సాలభ్యంకోంపం కోలారు అక్కుడనే ఉంచండి. మీకు యా మూడు తాలూకాలు ఇచ్చివేస్తాము అంటారా? ఇది ఆసవనరమైన తగాదాలకు, భవిష్యత్తుసనకూడా దూరితీసుంది. ఓడోనల్ కమిటీలభ్యక్కుడు ఏరకంగా పోచురిక చేశాడో, ఆరకంగా చేయవలసి వస్తుంది. మీరు ఈరీతిగా భావము, జాతిని నిరక్షించేసి మీ యిష్టమువచ్చినట్లు చేసే ఆది ఎప్పటికన్నా తలనొప్పికలిగించే సమస్యానే తయారులవుతుంది. ఒకరిని చూచి ఒకరు భయపడే సమస్యగా చూడవద్దు. వాండ్లు కాలువలు తగకొన్ని ఊరుకుంటామూ ఆంటే, ఊరుకోకపోవచ్చు). అదీగాక మనంగాని, వాండ్లుగాని, ఊరుకోవడం లేకపోవడంకాదు. సమస్య ఇది సామరస్యానికి మార్గముకాదు. అందుచేతనే కాగిను వరిష్టింగుకమిటీకి, ఇక్కడవున్న అసెంబ్లీ సభ్యులకు, ఇక్కడవున్న ప్రభుత్వానికి, పోనీ మీ పారీతిరపున మీరు విమిచెప్పతలచుకున్నా, థల్లి ప్రభుత్వంలో మీరు మాల్లాడేటప్పుడు న్యాయంగా చెప్పపటిను. తుంగబ్రద (ప్రాంతము కన్నడప్రాంతమువారి కిచ్చి వేయింది. మాతు తుంగబ్రదనీటని ఆశ్వేధానికి ఎన్ని సాకర్యములు కొన లేకే అన్ని ఇవ్వండి. న్యాయమెన, నిజమైన మాత్రం ఒకటే. అది భాషా సూత్రం ఓకటే. దానిని మీరు (కాంగ్రెసు నాయకత్వర) అంగీకరించండి. కోలారు పాశుగడ తథ గుప్తాలు మాతు ఇచ్చివేయిండి. ఆశీసికాదు, Administrative ప్రాంతం అని చెప్పతారా? కోలారు అంగీకారి పెట్టాందారా? అప్పటు కేవలము మూడు తాలూకాలలో మాటలకుల వ్యందించాలి? పరిపాలనా సాలభ్యం అనే మాత్రంచేయాలి.

26th November 1955] [SRI P. SUNDARAYYA]

సప్పడు, తుపగపుర్ బ్రాంచ్ కాబలు ఎచ్చిపుస్తుతు తుంగపాదప్రాంతపు అంతాకూడా రాయచూరు బాలాచార్ సంక్షారమ్, రాయచూరు జిల్లాంతా మాకు ఎచ్చిపెయించి. Raichur జిల్లాల 12 లక్షల మంది ఉంచారు. బాలాచార్ జిల్లాలోని 12 లక్షల ప్రజలు చుస్తిలు అందించ్చున్న యాడు కాబిల తెలుగు ప్రాంతం, అది రకబగా పాపుగత తాలూకాలోని బెటుగు ప్రజలపి లభిత చుప్పులు, రాయచూరు జిల్లాసుపథలి 9 లక్షలమంది కర్కాకులలో మొత్తం 12 లక్షల మంది జనాబ్దార్ జిల్లాసంలా పరిపాలనాసాలభూం లనే సూక్ష్మప్రకారం మాకె మువ్వాలి. తుంగపాదప్రాజెక్టు మాకు ఇచ్చివేస్తే, పూర్తిగ ఆప్యాంతం ఆంతా ఆచివ్వాడి చెసెడానికిసం మాకు ఇచ్చివేయమని అసుతున్నాం. అంతకాదు. చిహ్నానదిమీద project క్రూటే ఆన్ని పారెది అంలానుకూడ అలంపూరు, గద్దుల తాలూకాలలోను, మహబూబునగు జిల్లాలోని తాలూకాలలోనే అందుచే ఆ నిటసింతా ఉపయాగించడానికి పరిపాలనాసాలభూం కొరకు గుల్మిగా జిల్లాలో కూడ ఒక భాగమను మాకప్పుమని చెప్పండి. ఇది న్నాయిం. ఇచ్చి ఒక సూత్రం మీచ నెలబడాలి కాంగ్రెసు నాయకులు. పరిపాలనా సాలభూము అంటారా? బళ్ళార్థి జిల్లాలోని మూడు తాలూకాలే గాదు. రాయచూరు జిల్లా అంతా మనకు రాసలసిసి హామ్మ ప్రస్తుతి. కొలారు జిల్లాకు ఏ పరిపాలనా సాలభూం అని వారు సూత్రం చెప్పుతుండారో ఆ సూత్రం ప్రకారం సోలారు కన్నదిగులకు యిసే రాయచూరు జిల్లా అంతా మనకు ఇయ్యుపలనిపస్తుంది. నేను చెప్పేది యేముంచే ఆరకంగా ఆప్యాడు ఆడగడంలో ఆర్థం ప్రపంచి. అంతే గాని ప్రజల దగ్గరకు వెళ్ళి ఇక మీరు మూడు తాలూకాలతే సంతృప్త పడండి ఆరీ చెప్పడమన్లో ఆర్థము లేదు. కాని నేను చెప్పేది పరిపాలనా సాలభూస్సాత్రం. మన వివిధ భాషల మహ్య సామరస్యానికి దారి తియదు. పరిపాలనా సాలభూస్సానికి పచ్చిసట్టయితే, బేరమే ఆడదలచు కున్నట్లయితే ఆప్యుడు 12 లక్షల మంది మాతెలుగు వాంట్లను మీకు అణ్ణుచ యిస్తున్నాము. కాబిట్రే 12 లక్షల కర్కాకులను మాకు ఇప్పండి. ఇక్కడ పరిపాలింకు మాకు ఇది అపనరం. అని చెప్పేటటువంటి వాదపకు వసుంటుంది. అందుచేత కాంగ్రెసు నాయకత్వంలో, ఈ వాదన మనముచేస్తే తప్పలేదు. భానికి భాధ్యత కాంగ్రెసు నాయకత్వందే అవుతుంది. ఎందుకంటే భాషా సూత్రమును ఆంగీకరించవిది వారే. లేక రెండు మాని, మాకు భాషా సూత్రంలేదు. పరిపాలనా సూత్రము లేదు. మాత్రమంచివచ్చినట్లు చేశానుంటే, మీ ఇష్టమంచివచ్చినట్లు మీరుచేస్తే, మేము ఇష్టమంచివచ్చినట్లు మేము చేసికోగలం. అని చెప్పవలనిష్కామకి మన అందరిలో ఉండాలని అంటున్నాము. కాంగ్రెసు నాయకత్వం అంత తెలివితక్కువగా చేయిందని చెప్పి మేము అనుకోవడంలేదు. ఎందుకని అంటే S. R. C. చేపిన భాలివితక్కువవాన్ని నర్సుతా ఉన్నవారు అనవసరంగా ఇంకొక పారపాటు తేట్టిరించి మేము అఫీకోవడంలేదు. అందుచేత ఈ ధృవీతో

[SRI P. SUNDARAYYA]

[26th November 1955]

మాచి.పూడు మీరు మా సపరిషను అంగీకరిసారనుకుంటాను. నేను సాచ్చిష్టేంతవరకు ప్రయత్నం చేశాను. ఈ విషయాన్ని పెట్ట దిర్ప వాడోప వాడానికి లెందా ఎద్దా మారము ఉంటుందా అని చూశాను కాని ఈ విషయంలో నిజమైన పదాఖిప్రాయాలు ఉన్నాయి. తుంగభద్ర ప్రాంతము మహారాష్ట్ర ఉంచాగా లాటంలేవని అంధ్రప్రాంతము కూడా ఉంచాగా లాటంలేవని అంధ్రప్రాంతము కూడా ఉన్నది. దానియల్ల మన అంద్ర జాతి, కన్నడ జాతి, భారత జాతి ఎక్కువ సిద్ధమేడుతుంది. మొము అవిప్రాయమ్మాము. అందుచేతనే ఈ సమస్యను మొము పెక్కాడు. ఈ సమస్యామీద మనకు ఈ బెదాఖిప్రాయం ఉన్నప్పటికి కూడాను, తుంగభద్ర నీటిని, ఆంద్ర ప్రజలు ఉపయోగించేదానికోసం, దానిని అచ్చిప్పాడి చేసేదానికిరకు, ఎపరు ఎట్టి ఆప్టింటులు పెట్టినా దానిని పూర్తిగి వ్యతిరేకిసాం. దానికి కావలసిన సహకారమంతా అన్ని పారీలు కలసి ఘ్రానుకొని చేసాం ఆనే డానితో ఎట్టి అనుమానాలు ఉండుపలనిన అవ సరపలేదు. ఒకచేకే ఈ విషయంలో మనకు ఇంకా బెదాఖిప్రాయాలు ఇట్లే ఉండిన వికాలాంధ్రసమస్యవరకు కలసివనిచెందాం. మన అంద్రజాతినిఅంతా సాధ్యమైంత ఎక్కువగ, కలుపడానికి కృషిచేందాం. కోలారును ఇంకా మనలో చెర్చకపారె, సాతపాహనునినాడు, కాకతీయులనాడు పూర్తికాని వని, ఈ రోజు పూర్తి ఆపుతుంది లనుకోస్తు వని ఇంకా పూర్తి కాలేదు, అని అను కోక తప్పదు. ఇంకా కొంతకాలం మనం అందోళన చెయువలసిట్టంటుంది. ఇంకా ఉద్యమాన్ని నిర్మించవలసిపుంటుంది. అసవసరమైన ఇంకొక ఉద్యమాన్ని ఆరంభించవలసి వస్తుండని ఒక బాధతోనే అంగీకరించవలసి వస్తుండే గాని సమగ్ర అంధ్రరాష్ట్రము మాత్రము కాదు. ప్రజాతంత్ర అంధ్రరాష్ట్రం మాత్రం ఏర్పడేదానికి ఆది మార్గం కాదు. అందుచేత ఈ దృష్టితో చూడ మని కోరుతున్నాను. మేము వ్యతిరేకిస్తున్నాం కాబట్టి మేము అంధ్ర ప్రజలకు వ్యతిరేకమనిగాని, మీరు దానిని కోరుతున్నారు కాబట్టి, మీరు కర్మాంక ప్రజలకు వ్యతిరేకమని గాని భావాలతో కాకుండా ఈ దృష్టితో ఈ సమస్యను జాగ్రత్తగా పరిశీలించి చూస్తారని కోరుతున్నాను. ఇప్పటికే నేను వాలా time తీసుకొన్నాను. అందుచేత అభిరుకు ఈరోజు ఈ భాషారాష్ట్ర పునర్నీర్మాణమనే వాలా బ్రహ్మంతమైన గురుతర బాధ్యతను, ధిల్లీ ప్రభుత్వం తీసుకుంటూ ఉంది. సరిహద్దు సమస్యలు మరి పేచికోరు వ్యవహరంకింద తయారు ఆపుతుంది. దానిని సరియైన ప్రజాతంత్రగా, గ్రామాలవారిగా Boundary Commission చేత వేర్పటు చేసామని ప్రకటించి, ఈ సమ శ్యామ పరిషారము చేసిపుటు అందరంకూడ క్లాసి, భారతదేశాన్ని అర్థి కంగాను ఇంకా సాంస్కృతికంగాను, ఇంకా మరింత ముందుకు తీసుకొని పోయి ప్రపంచంలో మన నిజమైన స్థానాన్ని మన అగ్రస్థానాన్ని తిరిగి సంపాదించుకోవాలి.”

THE HON. SRI N. SANJEEVA REDDI:—“అధ్యక్ష! మన ముఖ్యమంత్రిగారు Leader of the House ప్రతిపాదించిన ఈ తీర్మాన

26th November 1955] [SRI N. SANJEEVA REDDI

మను వారి ఒక్క జీవన్యాసములోనే అంగికంచిపుండె చాలా బాగుండే దేవో ఆనిమిషుంది. నాకు చాచాప్ప అందం ఈ సమావేషములో వీచాలి ప్రాయాన్ని ప్రకటించారు. చుంచుమంత్రాయ ఒక గుట్టిచేస్త చించుచూ లస్సి చాలా విప్పలంగా చెప్పాయి. అయిత్టువాాత ఏచ్చాపొలు చాసి బలపరవె ఉండేంటే చెసివెగాని కొత్త చించుచూమె చెడ్డఁదు. ఇంతే ఎకాటిప్రాయమును నమస్కారం గంతపరం ఆంధ్రరాష్ట్ర ఆంధ్రభూతచ్చ మరి విరాష్ట్రములో, ఎక్కువ కూడ పచ్చియుంచేమో అనుకోంచాను. ఇతర రాష్ట్రాలలోకూడ, ఈ S.R.C. కమీషన్ రిపోర్టు పరిసిలిస్తూచూ య. ముద్దాసు రాష్ట్రములో కన్స్టిట్యూటు, మళ్ళీయార్టిలు, అరప్పా కొండమంది తెలు పొదారు కూడ ఉన్నారు, విరంగు ఆక్కుచ ఎర్రొబావాలు, పొ చిన్న చ్చక్కాలు వెల్లిడిచేశారు. ఇం మైసూరులో కూడ తర్వసబ్బరలు జియుగుతుక్కాయి. భోంబాయిలో ఈ చర్చల చలితంగా కండు చామం, కాల్చుకొపటం ఇలాంటివికూడ జిరిగినాయి. అన్ని రాష్ట్రములలోను తర్వన భర్తాచలు తీవ్ర రూపముదాల్చి జరుగుతూ ఉంటే ఒక్క ఆంధ్ర రాష్ట్రసాసనసభలో ఇంత ప్రచాంత పరిస్తితులు ఉండుడమేకాకుండా, అన్ని పార్టీలవాయ రాజకీయ అభిప్రాయ చెదాలు ఏ మాత్రములేకుండా ఇంత ఏక్కుప్రియంగా ఉండడం మన అధ్యాపము (Applause). ఇంతట పూర్వకుంభాన్ని symbol గా కలిగినటువంటి ఆంధ్ర రాష్ట్రాలో మన పూర్వత్వాన్ని నిరూపించుకొంటు ఉంటే ఒక్క సుందరయ్యగారు ఆ ఒక విషమ్మ చుక్కను ఆక్కుచ వెయు కుండా ఉంటే చాలా బాగుండేమో ననుకొంచాను. ఏమైనా, వారిభావంతే నేను ఏకీభవింపలేకపోయినా, వారి arguments మాత్రము బాగలేపని చెప్పాను. మా arguments కూడ బాగనే ఉన్నాయని వారను కొంకారని నేను నమ్ముచున్నాను. వారు అభీల భారత దృక్కథంతో చూస్తా ఉన్నారు. నేను సంకోచమే అనంతే పరవాలేదు—అంధ్రరాష్ట్ర తైమున్న దృష్టి మాత్రమే చేస్తున్నాను. అది వారి భావానికి నాభావానికి తేడా. అభీల భారత దృక్కథంతో వారు చూచినవ్వుడు, వారి సమాధానం సరియై దిగానే తోస్తుంది. అన్నిటినీ సమానంగా పంచిపెట్టిండి, ఉన్న రాష్ట్రాలలో ఎక్కుడా వీలైనంతపరకు bilingual areas లేకుండా చేయపలసిందనని వారు చెప్పారు. ఆ విషయంలోకి తరువాత వసాను. విశాలాంధ్ర గురించి మాత్రం ఎవరు ఎలాంటి భేదాభిప్రాయాలు వెల్లడించకుండా అందరు ఏకాభిప్రాయంగా ఉండడమనేది, ఆంధ్ర రాష్ట్రాలో ఉన్నవారంతా, రెండు కోట్ల ప్రజలు, విశాలాంధ్ర కావాలనే కెరుతున్నారని చెప్పడానికి ఒక నిదర్శనము. విశాలాంధ్ర ఆవశ్యకతను గురించి, ముఖ్యమంత్రిగారు, సుందరయ్య వగ్గిరా అందరూ చెప్పారు. నేను ఆ details లోకి పొదలచుకోలేదు. రెండు రాష్ట్రాలు చేరినప్పుడు మన ప్రాజ్కులు ఎట్లు ఆభివృద్ధి అవుతాయి, రెండు రాష్ట్రాలు చేరినప్పుడు 3 కోట్ల, 30 లక్షల ప్రణాలికపు ఎట్లు బాగుపడుతారు, అన్నీ పాత చరిత్ర,

[SRI N. SANJEEVA REDDJ] [26th November 1955]

ఆవి లందుకి తెలిసిన విషయాలే కాబట్టి వాటినిగురించి అనవసరంగా కాలాస్తు వ్యవహరచడలచలేదు. తెలంగాంావారు ఎంత వెనుకపడివున్నారో చెప్పాడనికి సిద్ధువుగా 672 పైస్సాగ్రథు మసకు, 34 మాత్రమే తెలంగాంాకు ఉన్నాయని సుంచరయ్యగారు చెప్పి ఒక్కమాటే చాలును. కాబట్టే వారిదసంకోచాలు, బయాలు పెట్టుకొన్నారు. వారుకూడ తెలుగువాళ్ళేనని ఒప్పుకొంటుందా ఈ. వాళ్ళలో చాలమంది వింగాలంధ్ర కావాలని అంటున్నారు. కాని దాద్యకు పైద కొని సంకోచాలు, బయాలు ఉన్నాయి. ఇంత హెచ్చుగా చయపుకోస్తు దాళ్ళు, బుడ్డిమంతులు, రాజకియంగాను, అన్నిరకాలుగాను వృద్ధి అయిస ఈ ప్రాంతాలతో చేరితే మనగతి ఏమవుతుందో, మనముండగలమౌ ఆం జయాలు వారిలో ఉండచం అంత అస్వభావికముకాదని అనుకోంటాను. ఈ సంచర్యంలో ఆంధ్రరాష్ట్రం చరిత్ర కొంత జ్ఞాపకం చేస్తాను. అది అందరికి తెలిసిదే. రాయలామలో పుర్త భయాన్పదాలుకూడ చాలా మందికి తెలు సును. ఇప్పటిక దాదాపు 25 ఏళ్ళకు పూర్వము, మేము ఇంక కళాశాలలో చదుపుకొంటున్న రోజులలో, ఇటువంటి భయాలు, సందేహాలు రావడం, రాయలసిమ ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో చేరకూడదు. అని ఒక ప్రచారము లేవ ఉమడం, మహామిత్రులు, రాయలసిమలో పెద్దలుగా ఉండి, మాకు నాయకత్వం వహించినటువంటి కోటిరెడ్డిగారు, కల్లూరు సుబ్బరావుగారు మొద లీవారు ఆంధ్ర రాష్ట్రం కావాలని ప్రచారంచేయడం, వారి నాయకత్వం క్రిందనే మేముకూడ ఆంధ్ర రాష్ట్రం త్వరగా కావాలనే ప్రచారానికి పూనుకోపడం, ఈ విషయాలన్నీ ఇక్కడ కొంతమందికి తెలిసే ఉంటుంది. ఆ రోజులలో రాజ ద్రోహులని మమ్మి చిత్రించి భూతులు తిట్టడంకూడ మేము సహాయము. కాలము ఒకే రకంగా ఉండదు. ఆంధ్ర రాష్ట్రము పెర్పాడిప్పుడుకూడ ఈ సందేహాలు వెలఱుచ్చిన వారు లేక పొలేదు. ఏ రాయలసిమ మహాసభ అయితే మమ్మి రాజద్రోహు లుగా చిత్రించిందో ఆ రాయలసిమ మహాసభే ఒక పర్మాయము నన్ను అభ్యుషించి ఉన్డమని అహ్యన్నిస్తే నేను అంగికరించాను. ఆనాడు కూడా చెప్పాను, మహ పెద్దలు Sri Bhagh Pact అనే ఒక నిర్దిశ్యానికి వచ్చారు, వాటిలోపున్న పరటలను అమలు బరువ పలనిందని మనము కృషి చేసాము, కాని అంధ్రరాష్ట్రం పద్ని చెప్పడము చాలా తప్పు అని దాదాపు 8 ఏళ్ళకు పూర్వము నంద్యాలలో రాయలసిమ మహాసభ జరిగినప్పుడు ఆ బ్రహ్మండ సమావేశములో చెప్పాను. చరిత్ర మారిపాయినది. ఆంధ్రరాష్ట్రము అను కొన్న దానికస్తు త్వరగా వచ్చినది. అందరితోపాటు మనకు భాషా ప్రయుక్తి రాష్ట్రములు వచ్చియుంటే మట్టుప్రక్కల పున్నటువంటి ఆంధ్రప్రాంతాలు ముక్కలు ముక్కలుగా వదలిపెట్టపలని యుండేదికాదేమో అనేభావన నాకు ఒక ప్రక్కన పున్నది. మిగిలినరాష్ట్రములు, కర్మాటక రాష్ట్రము, మహరాష్ట్ర రాష్ట్రము, ఇవేచి రాకపూర్వమే మాకు కావాలని క్రమవడినదువల్ల అటు బరిస్సాలోపున్న వర్ణకిమిడి ప్రాంతాలు, బళ్ళారిజ్లాలోపున్న బళ్ళారి మొద

26th November 1955] [SRI N. SANJEEVA REDDI]

లయిన ప్రాంతాలు, మైహరులో రావలసిచ్ ప్రాంతాలు లని పాగోట్టుకొని, ఎవరు ఏది తగదా ప్రాంతమన్నా, దాన్ని చుట్టుకొని ఒక్కచర్చ్చు 90 కాదాలని చీన్ని త్వరితముగా ఒక్కచుట్టుకొని వాలాభాగాలు ఇతర్ల రాష్ట్రాలలో ఉండిపోయాయి. కానీ, ఈ ఆంధ్రరాష్ట్రమునేది తెకపొలా మన ఆంధ్రల యొక్క వాదస ఎనేనాథుడే లేకుండపొడు. 100దా రాష్ట్రము ఏర్పడు చానికి నిక్కయించుకొన్న తదువాత అంద్రరాష్ట్రము ఏ స్టోర్చుచుట్టులో, చేసి విధముగా ఉంటే బాగుండును అని చెప్పడానికి ఎవరు ప్రతినిధులు? దానికి నేను యానాటికి కూడా I charge the Madras Government. ఆంధ్ర ప్రజా గ్రేయస్సును దృష్టిలో ఉంచి వారు ఈ కార్బూక్టమాన్ని జరుప లేదని నేను ఈాటికి బహిరంగముగా చెప్పచున్నాను. ఆంధ్ర నైయస్సును దృష్టిలో ఉంచుకొని ఆప్యాడు పచ్చిర్ పెద్దలతోగాని, ఇట్లలతోగాని, ప్రభుత్వము తోగాని వారు చెప్పాలేదు. వారిది సమిష్ట ప్రభుత్వము కాబట్టి, అనాడు అరప్పలను, మళ్ళయాక్షిలను, కన్నదిగులను, అంచరిని సమాసముగా చూచుకోవాలనే భావంతో పుండడంవల్ల, ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు ఆప్యాడుకోద్దిగా చెయుపుజరిగిందని అనుకుంటున్నాను. ఆంధ్రరాష్ట్రము ఎర్పడిన పిమ్ముటనే ఆంధ్రరాష్ట్రము యొక్క సమస్యలనుగురించి ఈ S.R.C. కమిటీవారికి ప్రభుత్వము తరచున మేము ఒక నివేదికను ఇచ్చాము. ఆనాడె మన విశాలాంధ్రకోర్కు త్తపుగా వాదించి, ఆనాడె మన తుంగభద్రము గురించి, మన బిశ్వార్థిని గురించి వాదించి ఆనాడె మన ప్రకాకంపంతులుగారు ఇక్కడనే, ఈ Hall లోనే, ఘబులలీ మొదలుయిన సభ్యులకు ఇచ్చిన నివేదికను దాదాపు చాలాభాగము వారు అంగిక రించారు అని, నేనుకూడా ఆనాటి ప్రభుత్వములో ఒక సభ్యుడను కాబట్టి, సగర్వముగా చెప్పుకుంటున్నాను. విశాలాంధ్ర కావాలని మేము చెప్పి నప్పుడు ఎన్నో భయ నపదేహలు వారు చెలిబుచ్చారు. కానీ, ఇప్పుడీ అన వసరమైన సందేహలు, ఈ భయాలు పెట్టుకోన్కప్పిరించు, విశాలాంధ్రను విర్మాటు చేసేనే దేశము బాగుపడుతుంది అని మేము చెప్పాము. మా వాడ నను అంగికరించినా, పూర్తిగా విశాలాంధ్రకుగాను recommend చేయక పోవదము విచారకరము. విశాలాంధ్ర పస్తేనేతప్ప ఆంధ్రరాష్ట్రము బాగుపడుని వారి రిపోర్టలో కూడా ప్రాచారు. ఈ నదీ జలాలన్నీ పెద్దిని యోగము కావాలంటే విశాలాంధ్ర రాష్ట్రము ఏర్పడవలెనని, వారుకూడా ఇచ్చితముగా చెప్పారు. సుందరయ్యగారు మాటల్చాడుతూ, ఇచ్చంపల్లి, ఉప్పురు లాంటి ప్రాజెక్టులు ఏది కట్టుకోవాలి, ఎక్కడ కట్టుకోవాలి, అనేది నిర్దయించుకోవాలంటే విశాలాంధ్ర ఏర్పడినప్పాడే నులభముగా చేసుకో వచ్చు అని చెప్పారు. దానితో నేను పూర్తిగా ఏకిభవిస్తాను. ఇప్పుడు ఆంధ్రరాష్ట్రముగా ఉన్నప్పుడు, ఇచ్చంపల్లిలో ఆలాటి స్క్రీము కడితే ఏముపు తుందో మనకు అర్థంకాకపావడము, కానీ ఉప్పురులోనే కట్టుకుంటే ఏము యిసానరే వున్నజలాలను వువయోగించుకోవచ్చు అనే భావముతోమాత్రం మనము ముండుకు ధోవడము; ఇరుగుతున్నది. అయినా ఇచ్చంపల్లి దగ్గర కడతానునే పమస్యను వారిలో రేకెత్తించి పెంటనే రెండురాష్ట్రాలు ఈభావనితో

[SRI N. SANJEEVA REDDI] [26th November 1955
agreements, మరింత Control Boards వగైరాలన్నీ వస్తున్నాయి. ఒకే రాష్ట్రముగా ఉంట లన్ని పరిస్థితులను సమగ్రముగా పరిశీలనచేసి ఎక్కువ ఉండి వినాలాండ్కు పోచ్చు పుపచ్చాగకరముగా వుంటుందో అన్నిచిపచ్చాంతి చెలుంటుంది. నిద్దేశ్వరము గురించి కూడా నుండ రస్టార్ట్ చెప్పాము. క్రొడిషిపేస్ నిద్దేశ్వరము ప్రాజెక్టు ఒకటి కావాలి, ఆ ప్రాజెక్టు పచ్చిప్పుడే ఈ రాయలసిమ ప్రాంతానికి అన్నిటి పుస్పచ్చాగర్షితుండని వారు చెప్పినారు. ఆ ప్రాజెక్టు రానుస్ప మూడు పంచపక్క ప్రాథికలో తప్పుకుండా తీసుకోవాలి. అది పూర్తి చెప్పిప్పుడే సమాగ్గిగా మర్చ నీటిని పుపచ్చాగించుకొన్నవాళ్ళ మహతాము. గొచార్పాంచు ఈ ప్రాజెక్టు కూడా కావాలని మేము ఆశిస్తున్నాము. కానీ రెండు రాష్ట్రాలుగా వుంటుంచు మూడు పంచపక్క ప్రాథికలోకూడ ఇది పట్టుదారే ఆన నాకుతేదు. తరువాత దీనిపల్లి అక్కడ కొన్ని గ్రామాలు మునిగిపోతాయని, వాడాప్ప లక్ష ఎకరాలకు పైన ప్రాంతము మునిగిపోచుటాని అక్కడా దాచు ఒడ్డో ఆభ్యంతరాలు చెప్పిపుప్పును. దేశ శైమము కొరకు ఎక్కువ ఎక్కువ ప్రాజెక్టులు కట్టినా, కొన్ని గ్రామాలు మునిగిపోక తప్పుదు. ఏంటూ యెర్పుకొచ్చుడు ఈలాంటి సమస్యలు వసే, వారు మేము అనే బేసిపు లెకుండా అంతా ఒకే రాష్ట్రముగా వుండి చట్టని విచ్చాటు చేసుకొనికి పీలుగా ఉంటుంది.

“ ఇక తెలుగుభాషారి భయాల పంగతి ఏమిటి ? విశాలాంధ్రము వారిలో కొండు ఎబుకు ప్రతిరేకస్తున్నారు ? ఈ విషయములో పున్న ఆంతర్యము మరము ఎడ్డిగా ఆర్థము చేసుకోవాలి. వారిలో ఎవరో కొంతమంది ఊరకనే దిశాలాంధ్రము చ్చతిరికెస్తున్నారని, అంధ్రరాష్ట్రమువారు ఏదో ద్రోహము చేసారణ, తెలంగాణావారికి విశాలాంధ్రవల్ల మంత్రి పదవులు పోతాయని, యి ఏధే ముగా ప్యాతిరేకస్తున్నారని, లేకపోతే, వారంచరు దుర్మార్గులని, యి రకముగా అనెక విధాలుగా ఆనడము వల్లనే, లేదా యింకిక రకంగా సందేహించదము వల్లనే, దానిపల్లి రేపుపాద్మన విశాలాంధ్ర ఏర్పడినప్పటికనీ, దేశానికి శైమము కలగబోదు అని మూత్రము సేమ మొదటిసుంచి పోచురిస్తూ నేపున్నాను. కాబట్టి నెను రాయలసిమవారి ఏమయము ఎప్పుడూకూడా చెబుతూవుంటాను. అంధ్రరాష్ట్రం ఏర్పడుతుందనగా, రాయలసిమవారిని మొదట్లో ఎల్లాపూరఖాటుగా ఆర్థము చేసుకున్నామో, వారిని ఎట్లానిందించామో, తరువాత దాన్ని తట్టుకోబానికి ఎంతకాలము పట్టిందో, మరల ఆ అనుమానాలన్నీ తొలగించుకోబానికి యి రెండేళ్లనుంచి మనము చూపునేపున్నాము. అంధ్రరాష్ట్రము ఏర్పడిన తరువాతకూడా, అలాంటి అనుమానాలు పెట్టుకోకుండా వారిని అర్థముచేసుకున్నాము. తెలంగాణ ప్రాంతము చాలా వెనుకబడివ ప్రదేశము. ఉద్యోగాల విషయములో వాసుపముగా సర్టీఫై కమిషనువారు Competitive Examinations పెట్టినట్టే యిక్కడ అంధ్ర రాష్ట్రములో గుమాపా పుద్యోగావికే M.A. లు, M.A. B. L. లు, యింకను కావలపినంతమంది విద్యా వంతులు వుంటున్నప్పుడు, పాపము ! తెలంగాణవారికి High Schools ”

26th November 1955] [SRI N. SANJEEVA REDDI]

గూడా లేనటుపంచ ప్రదేశములలో కనిపము matriculates అమూరా ఏక్కుడు మంచి వస్తారు? సుంపర్యుగాప Percentage of Education ఇసురించి చెప్పారు. బహున Percentage of Education ఇంకాపంచి నంతరకే వాయి చెప్పారనుకుండాను. ఉద్దేశ్యాలకోపం compare చెయ్యగలిగినా, యిక Higher Education గురించి చూస్తే, దారిలో ఉపసాకా చాలా తక్కువ percentage పుటుండని నా అభిప్రాయాడు. ఇస్తే ఉభాసలలు, ఇన్ని యూనిపర్టీటీలు పెట్టుకున్న చూమన వారిలో Higher Education కలవారితో పోల్చిచూస్తే, ఇంకా చాలా తక్కువ percentage పుటుండని నా భావము కాబ్టే వాయి భయపడుతున్న రని అనుకుంచాడు. దారి భయము చూస్తే, 'విశాలాంధ్రప్రదీ వీరందరూవస్తే, insurance agents మొదలు కొని కెల్కెటరు వుద్దీగాలదాకా వీళ్ళా తుంటే, యిక మసము ఎక్కుపుండచము, మన నంగతి యేమిటే' అనే భయము వారికి వుండిపుండచమ్మను. విద్యుత్ ఒకపేకాదు. ఇంక ప్రాజెక్టులు, విద్యుట్కి, industries మొదలయిపు వాటి విషయము వున్నది. ప్రైదరాబాదువారికి వుప్పు అనుమానాలు కొందరు ఎవరో చెప్పారు. అని విమిటంటే, 'ఇక్కడవారంతాచాయి ఆక్కుడు భూములుకొని, పేచెరువుల క్రిందనే పుప్ప మంచి భూమినే తల్లువు భరిదుకొని, వాటని మరల ఎక్కువ భరిదుకు, ఆమ్ముకుంటారసి. ఆ రకంగా వాయి ఆధికలాభాలు సంపాదించుకుంటారని' ఇయి లా ఉ టి అను మానాలు వాళ్ళకు వున్న పని చెప్పారు, ఇలా ఉ టి అనుమానాలువాళ్ళకు వున్న మాటలింజమే. ఇటువంటి సందేహాలు తెలంగాశా వాయి వెలిబుచ్చడము నస్తాజమే. అందులో యేమితప్పాలేదు. కానీ యిటువంటి సందేహాలుతీర్పుటానికి మార్గాలు వివీచించా? కాబట్టి, మేము యిఱండింట్లుగా ప్రైదరాబాదులో యిటువంటి ఉనుమానాలన్నీ పుండి మిత్రుల వద్దకుపోవడము, వాయిచెప్పినది ఆర్థముచేసుకోటానికి ప్రయత్నముచేయడం జరిగింది. గతచిన సంవత్సరము ప్రత్యేకంగా ఇయిసంగతి వారితో చర్చించ టానికి ఒక పర్యాయమునేనువెళ్లి ఆక్కుడనే ఒకరోజు అంతా వున్నాను. అనాదు నేనుచ్చించిచి విషయం యిక్కడ సభలో చెప్పితే తప్పకాదను కుంటాను. వాస్తవముగానేను రంగారెడ్డిగారి ఇంళ్లోనే మాట్లాడుతూవున్నాను. ఆక్కుడకు మంత్రులు, ఇంకాయితరులు పచ్చారు. ఆరోజున ఒక lunch Party గూడావిర్మాటుచేశారు. అనాదువాయిచెప్పింది యేమిటంటే 'ఈ ప్రైదరాబాదు విచ్చిన్నముకావాలి, యిదిమూడు ముక్కలుకావాలి. ఈ మూడుముక్కలు కర్రాటుకము, మహరాష్ట్రము, తెలుగు క్రిందకు మూడింటికి మూడుముక్కలుగా చేరిపోవాలి, యిదిఎంత త్వరగామారితే అంత త్వరగా మారిపోవాలి, తరువాత విశాలాంధ్ర వస్తుందే, తెలంగాణ వస్తుందే, ఏదివచ్చినా, అందులో విశాలాంధ్రవచ్చివుపుటకనీ, నేనుదానికి వ్యతిరేకుచీకాదు, అని ఆరోజునవాతే రంగారెడ్డిగారు అన్నారు. వాయిచుట్టుదల దీకి గలవారు. ప్రైదరాబాదు Linguistic States గా మారాలవే నని

SRI N. SANJEEVA REDDI] [26th November 1955

చెప్పాడు. ఆంధ్రాకుపడ, అంవాత వికాలాపద్ర స్టేట్ లాబహా తన విచారణ యిచ్చుటవనికాదు. విదిషచ్చినా ససిలెచటి, కాని మెట్టిమెట్టి దశానికి కేమకరంగా పుంటుపది కాబట్టి, సుసదు లో State చిచ్చి ప్రము బరగాలి అనెబుస నాతో చెలిబుచ్చారు. వాయి అయిస్తూ లో చాలా పెట్టుచాయి, తనుచిప్పులు, సక్తిపరంతముతో ధనము సుపొదించుకొన్న మంచి లాయిడు, రైతు కుటుంబానికి చెందినవారు. అంట కాని వికాలాపద్ర రాకుండా ఏదో పెచి పెట్టి దెక్కని అంతా పొఱు చెయ్యాలడా దురుషోసు వారికి లేదపి, నెను ఇంగా మధ్యా వారిని తెఱుస్తూ పెట్టి నెను గ్రహించుకొగలిగాను. ఆది మాత్రము నెను గుట్ట సమ్మక ముతో చెప్పగలను. ఇక చెన్నారెడ్డిగాయి వాలా ఉత్సాహవంతులు, యుచకుము, నాకస్త వాయి యింకా ఆరు, యేడు సంవత్సరములు చిన్నవారు అయిసగూడా 'యా తెలంగాణ బాగుపడాలి, ప్రజానీకము చాల దెనుకబడి పున్నాట, యిటుంటివారు బాగా develop అయిన ప్రాపత్యాగల పెద్దలతో చేరిపోతె, ఏరి గితి యేమి ఆపత్కుండో ననె భయాన్ని అయిన వెలిబుచ్చుతూ వచ్చారు. ఇదేమి కోత్త కాదు.

' సప్పుడు చెలిమిని, సంబాధిములు,
బలిమిని, ఎవాదంబు, తోడ్డాటు
తమయుంతచి వారితోటి తగును '

అని విదురుడు చెప్పాడు. నిజానికి వాళ్ళకు అటువంటి భయము వున్నపూట నిజమే 'ఎదీరా, యింత పెడ్డవాళ్ళతో చేరుకుంటె మనగతి యేమవుతుంది! విదురుని కాలమునుంచి' పెడ్డలతో సాంగత్యమువద్దీ. పుంటే సమానులతో చెయాలని చెబుతున్నారే, మన పంగతి యేమిటి, అనే భయము వారు వెలిబుచ్చుతున్నారు, అటువంటి భయాలు తీర్పుటానికి నెను యా రెండేంట్లనుంచి కృషి చేసాను. నెను పలుమార్లు వాళ్ళతో చెప్తుం వచ్చింది యేమిటంటే 'ఏ ఉద్దేశాలలో percentage కావాలంటె పీరె వుంచుకో కూడా, దినికాను యింతట తగాదా ఎందుకు, Economic గా కావాలంటే మి Excise Income, యితర Income మాకు యింత allot చేయాలి అని మాతో చెబితె దాన్ని మేము తప్పకుండా అంగీకరించవచ్చును గదా అని ఆన్నాను.' ఇలాంటి Conditions Statutory గా పెట్టి టానికి విలులేదు గదా, యిటువంటి చరణులు కుదుర్చుకుంటే ఏటికి విలుపయేమిటి, మీరు Sri Bhagw Pact కుదుర్చుకున్నారు గదా, దానికి విమి వెల వచ్చింది ఆరకంగా మనము యేదైనా pact కుదుర్చుకొన టానికి, మీ pact క్రింద వివేవి sanctions వున్నవి? అని వారు అడిగారు. 'కొన్నాట్లు వీరు వారు కలసిపెలసివుంటే, యిలాంటి pacts అప సరములేదు, ఏపిగూడ అవసరములేదని' నెను జవాబుచెప్పాను. వికాలాంధ్ర రాష్ట్రము శిర్పుడిన తరువాత, ఆ రాష్ట్రములో యా విధముగా తెలంగాణ

26th November 1955] [SRI N. SANJEEVA REDDI]

ప్రాంతము అభికంగా, చిద్యాపిష్టంగా, ఈ కా యాదర్తా చిప్పకుడుప్రంట దొలాపథ్ర రాజ్యానికి యావత్తుకుగూడా చాలా అపహారకము, లగ్గరచిము కాబట్టి, వాళ్ళున్న బాగుపరచాలే లనే బృక్షిఫిముతో బూర్గా దొలాపయ్యను కోర్టు దముకాదు. వాయగూడా ఉండులెకాబట్ట, వాచిగూడా ఆక్రమిసి ఉండులతో గూడా ములదుకు తిసుకోయిపడము దేశములో ష్టేషన్ కే బోర్డు 30 లక్షల ఆంధ్రములయొక్క బాధ్యత ఆని గుర్తించాలి. కానీ యా చిప్పములో యాలాండ అనుమానాలు ఎష్ట్ డాష్ట్రంతే అపి తిర్మానానికి అణ్ణారండ ఉర్తులు కాపలసిప్రంపు తిర్మానికి ప్రాంతాల్లో వ్యాపారాలను నొసు వాంతో చెబుతూపచ్చాను. అక్కడ నరసింగరాఘవారు ష్టేషన్. వాయగూడా తెలంగాా వాదులలో ఒకదు. బాగా తీవ్రంగా వాదిస్తున్న వారిలో ఒకదు. వాయగూడా చాలా ముఖ్య న్యాయవాది. Practice లేనిలాయిటుకాదు. బాగా practice ప్రంది, బాగా సంపాదించుకుంటున్న లాయిరె. అయిప్పంచవారు తస్తు practice వదులుకుని, రాజకీయాలలో దిగి, తన కాలమునంతయు యా రాజకీయాలకు వినియోగిస్తున్నారు. వారు practice లోనేప్రంపు, సిజంగావారు యాపాటికి ఏ ప్రాక్ట్ జట్టే కాపలసినవారే, కాని తస్త జీవితాన్ని యా రకముగా మార్పు కొని రాజకీయాలలో దిగి, యందులోనే వుండాలని నిశ్చయించుకున్నారు. ఏదో కొంతమంది విమర్శించడములో, వారుకూడా ఏదో స్వారముకోసినము యా రకముగా తెలంగాణ కావాలని వాదిస్తున్నారని అనుకోవడము సరియై సదికాదు. కాని వాయగూడా యిటుపంచి అనుమానాలతోనే తెలంగాా కావాలని వాదిస్తున్నారు. ఇప్పుడు రాను రాను విరందరి భూపాలు మార్పు తున్నాయి. ఇంకా హృదీగా మారిపోతాయని నేను ఆశిస్తున్నాను. హృదీగా మారిపోవటానికి ఎంతోకాలము వట్టదు. తెలంగాణవారు ఏదో అనుమానాలు వదుతూపుంపు, యాది ఏదో బలవంతముగా విచాలాంధ్రను వారినెతి తిమిద రుద్ది తెచ్చుకుంటున్నామనికాదు. వారియొక్క మసనలు మార్పుకుస్పుప్పుడు అనుమానాలు యొవీ లేకుండాచేసి, వారిని ఒప్పించి, మెప్పించి మనము విచాలాంధ్ర రాష్ట్రమును త్వరలో సాధించుకుంటామనే విచ్చానము మాత్రము నాకు సంపూర్ణముగా కలుగుతున్నది. ఆనాడే మసం దేశాన్నిబాగా అభిపృష్ఠి చేసుకొని, క్రేమకరముగా వుండగలమని నాభావం. ఈమధ్య High Power Committee లో వున్న పెద్దలలో ఒకరిని నేనుకునుకోవడము తట్టించింది. అప్పుడు విచాలాంధ్ర సంగతి ప్రస్తావపను వచ్చింది. ‘అయితే తెలంగాణవారు కొండరు ఒప్పుకోకపోతే, వారిని బలవంత పెట్టువలసిదేనా? ’ అని ఏస్తు అడిగారు వాదు. ‘బలవంతము చేయ వలసిన సమయంలో కాదు, యిక్కడ. ఎవరైనా Democracy లో మెజారటీ అభిప్రాయము అమలుపరచాలికాని, బలవంతము చేయడమని question యిక్కడ arise కాదు. Majority decision అమలు పరచాలిగాని, యిక్కడ బలవంతము అనే నంగతి ఎక్కడవున్నది? ఆ సంగతి మాట్లాడకుండా విచాలాంధ్ర రాష్ట్రములో వుండే ప్రభావీకముయొక్క పోచ్చు మెంటాటిటి

[SRI N. SANJEEVA REDDI] [26th November 1955]

Opinion అంటు పట్టనామని చెప్పండి, బలంతములనే point మిచుమరచి ఇండ్ లోనే అన్నాను నిజమే! ఇది మంచి అభిప్రాయమే' ని చాచల్చు 'చిచాలంధ్ర లోన్న ప్రబాసికంయొక్కప్రాచు చ్చు Majority opinion మీటు అంటు పరచటమే మీరు చెయువలసిన కార్యక్రమము' ఎన్నిసాంస చెప్పించ్చుడు, అందులో వ్యక్తివిషయము తెలుసుకోని, వారందరు సంయుక్తమార్గమై ఉపయోగించుకొని అభిప్రాయమును గమనించి మనదేశ చాయకుడు, హ.ప్రదాస మంత్రితయిన బవహర్లాలే నెపూరా, పంతు మౌద్దరెంచారు చెప్పిన అభిప్రాయములను గమనించి, ప్రాదరాబాదు తెలంగాం నాయకులు రంగారెడ్డిగారు, చెన్నారెడ్డిగారు, నరసింగరావు మొదలైన వారు 'చెప్పించా చిచాలంధ్ర రాష్ట్రమును వెంటనే వీరాపు చేసుకోవడము మంచిది' తానే ఈ ప్రాయసిక పసారనే విశ్వాసము నాకుపున్నది. వారి అపాచరియెక్కు సంపూర్ణరూపకారమైతే, వారందరి అభిమానమైతే, చిచాలంధ్ర పీర్పడితే, మసముద్దాన్ని భాగువరచుకోటానికి పిలవుతుంది. ఇక రామకృష్ణరాఘవారి విషయములో వారికి మనము మన దుఱక్కు హృదయపూర్వకమైంటే పంచములు అర్పించవలని వుటుంది. గడచించి సంయతురమువారు యిక్కడికి వచ్చినప్పటి ప్రభాషము పంతులు గారి యింట్లో వాతిమాట్లాడుతున్నప్పటి 'విచాలాంధ్ర విషయములో మీరు సరిదై. lead యాపలసిందిగా మొమువారిని కొరాము.' పంతులుగారు గూడా చెప్పాము. కానీ రామకృష్ణరాఘవారు చెప్పింది యేమిటంటే, 'నేను యిప్పటి ఒకిలభాటులుగలిగి రాష్ట్రానికి ముఖ్యమంత్రిగావున్నాను, అందులో మహారాష్ట్రవాదులు, కన్డరాష్ట్రవాదులు, తెలంగాణ వాదులు, విచాలాంధ్ర వాదులు, చరంపరిక నేను ముఖ్య మంత్రిగా వుస్తుప్పటి; నేను విచాలాంధ్ర విషయములో నా వ్యక్తిగతమైన అభిప్రాయాన్ని వెలిబుచ్చి, ప్రాదరాబాదులో పునర్ ప్రభుత్వాన్ని విచ్చిన్నము చేయటానికి నేను 'ప్రముగా లెను. సరిదైన ఆదను, సమయము వచ్చినప్పటి నా అభిప్రాయము చెబుతాము, ఆని ఆనాడే చెప్పాడు. మంచి పమములోఅంటే, విచాలాంధ్ర రాష్ట్రము యేర్పాటుచేయడమా వద్దా ఆని అలోచించుచున్న సమయములో ఒక్కసారి తనాభిప్రాయమే కొకుండా, తెలంగాణావారి తరఫుస, తనుఒకపాయకుడుగా, ముఖ్యమంత్రిగా, lead యివ్వడములో విచాలాంధ్ర రాష్ట్రానిర్మాణమునకు ఘనమైన పేపచేశారు. కాబట్టి వారిని మనము అభినందిసున్నాము. విచాలాంధ్ర నిర్మాణానికి ప్రాదరాబాదులో కృషిచెసినవారు ఎవరైనాపుండే, అందులో వారుముఖ్యముగా ప్రముగానే నేను అంటున్నాను.

" విచాలాంధ్ర విషయములో మన ప్రాంతములో ఎవరికిని అభిప్రాయ శేధములు లేవు. ఎవరికైనా వ్యంతి రహస్యముగా చెబుతున్నారేగాని బిహారింగముగా చెప్పడానికి ఎవరూ సాహసించడములేదు. విచాలాంధ్రకోరకు మనలో పెద్దలైన ప్రకాశము పంతులుగారు, కాళేశ్వరరావుగారు ఎన్నోళుగానే

26th November 1955] [SRI N. SANJEEVA REDDI]

కృషి చెస్తున్నారు. దార్శని ఈసాటక పటస్తు ది రుషు వారు ఉంటే నంతెంపుతుంచాయి. స్వా. B. V. Subba Reddi గారు మార్కు డుట్ట “What beauty is to woman; Visalandhra is to Kaleswara Rao!” అసి చెప్పాడు. మమయైలసు గురించి పెంకుట్టగాఁ. గుంటు యంకా ఏదో ఎడకూడా చెప్పాడు. రేము లప్పుడు ఎదు జాగుండచు. ఇసు కొన్నాను. ‘What woman's beauty is to man Visalandhra is to Kaleswara Rao’ అని ఆంచ జాగుండచి. ఉండుక కాఁధరాళు గారు సంతేషిస్తున్నారు. వారు దూర్భాషకు 30 ఎండ్లగా క్లాచ్ ప్రెస్చర్ ఆచు. వారి జెబులో ఎప్పుడు మాటలా వినాలాంధ్ర కానితాలు చ్చుచెం. లడ్ ఆయనకు ఆచసు. నటుట్టుపుస్తు జెబు ఆపిసు ఆయన వినాలాంధ్రకు తల్లూ సముస్సానే వుంటాయి. వారు ఏప్పుపూకూడా వినాలాంధ్ర జిండా క్రిందకు దించుకుండా దాపుకోఱకు స్రిమహదీవాసు. ఆంధ్రరాష్ట్రము వచ్చిన తరువాత మీరు వినాలాంధ్ర ఎర్రాటు చేయుండు చెస్తి చీమి లోటు ఉబుగదు అని S. R. C. గారికి చెప్పగలిగిన ప్రకాశం పంతులుగాఁ ఈసాట చరిత్రు లను చూచి ఆందిస్తున్నారు. ఇది వాలా గాప్ప విసెమము. కల్పులి సుబ్బారావుగారు చెప్పినట్లు ఇంత బ్రహ్మండమైస రాష్ట్రము విర్గుడుతుంచు పుటు ఇందులో పున్న రెండు భాగాలో పెద్ద భాగము అయిర ఆంధ్ర రాష్ట్రు నికి ముఖ్యమంత్రిగా పున్నటుపంట గోపాలరెడ్డిగారు ఈ తీర్మానాన్ని తీసుకు వచ్చినారు, వారుకూడా వాలా కష్టపడి, ఈ వినాలాంధ్ర రాష్ట్రము ఇంత త్వరగా ఏర్పాటు కావడానికి, ఆసుమానాలను తెలిగించడానికి వారితో మార్కు ద్వానికి, వారి ద్వారకు పోవడానికి వారిని అర్థము చెపుకొని ఎన్నో పర్యాయాలు ఎన్నో రకాలుగా వారు తమయొక్క కించంచునలేకుండా కృషి చేశారు. అంటే కలా పెంకటరావుగారు మొద్దులైపువారంతా కృషిచేయలేదనికాదు, వారంతా కృషిచేయబట్టి ఇంత త్వరగా వినాలాంధ్ర రాష్ట్రము రావడానికి విలసుతున్నది.

“సుందరయ్యగారు ఆ amendment పెట్టకపోయిపెట్లుయితే నేను అవలు ఈ తీర్మానముపైన ఉప్పున్నము ఇచ్చి ఉండేవాడినికాదు. సుందరయ్య గారికి ఈ ప్రవంచ విషయములు, భారతదేశముయొక్క విషయములన్నీ కూడా బాగా తెలుసును. నాకన్నకూడా ఇంకా ఎక్కువగా తెలుసునని నేను ఒప్పుకొంటున్నాను, భారతదేశం ఆంశా దృష్టిలో పెట్లుకిని వారు ఏవి ఎట్లా పున్నాయా map చూఁచారు. మన రాష్ట్రం map మాత్రమే నేను చూచివుంటానుగాని ఏ రాజ్యాంశు యాmap నే, పామాచల ప్రదేశ యాmap నే నేను ఎప్పుడూకూడా చూడలేదు. చూచుకోవలసిన అవసరముకూడా ఎప్పుడూ కలుగలేదు. నేను భారత దేశముయొక్క ప్రతినిధిగా మార్కురా లంటే పార్సుమంటులో మార్కుదేవాడిని. నేను, వారుకూడా కొంతకాలము రాజ్యాంశులో పథ్యలుగా పున్నాము. ఈ map అక్కడ చూపివుంటే బాగుండేది. ఇక్కడ ఆంధ్ర రాష్ట్రముయొక్క వటము మాత్రమే మనము

100 DISCUSSION ON THE REPORT OF THE STATES REORGANIZATION COMMISSION

[SRI N. SANJEEVA REDDI] [26th November 1955]

చూచుంచాము. మసం ఇక్కడ పేటులో సభ్యులుగా పున్నాము గనుక పేటు పటము చూచుకోవాలి. ఆంగెగాని బారత దేశముయిక్కి map తీసుకొని ఇది ఆక్రా పుండాలి, అది ఇట్లు పుండాలి అనడము బాగుండదు. బాగుండదు map లో పొక్కాను లేకపోతే బాగుంటుంది. ఆస్ట్రేముకు, బెంగాలుకు మద్దత్త �East Pakistan పున్నది. అది బాగా లేదు. దుర వ్యుచవ్కాతు అది మధ్యకు వచ్చింది. It is a fact. నేను రాష్ట్ర సాస్కేర్ సభలు మాట్లాడుతున్నాను, కాబట్టి రాష్ట్రాల వారికి నష్టము కలిగిం చి వారికి చెదుపు కలిగించలేదు. నా రాష్ట్రము యొక్క శ్రేయస్సు మాత్రమే మాట్లాడున్నాను అని నేను చెపుడంలేదు. ఈ బల్భారి ప్రాంతము మైసూరులోకి పొచడము వల్ల రెండెండ్ల నుంచి అవస్తలు వదుత్తన్నాము. ఆ విషయం సుందరయ్యగారికి తెలియదనుకొంటానీ. ప్రభుత్వములో పున్న మాత్ర తెలును, ఇంతకుముందు నేను మద్దాను ప్రభుత్వములో మంత్రిగా పున్న ప్ర్యాడు మైసూరు ప్రభుత్వముతో చేస్తున్నచర్చల్లో కొన్ని విషయాలు చూచాను అనుతప్పరం జిల్లాలో 1949 సం. లో రెండు ప్రాజెక్టులు కట్టాలని అనుకోన్నాము. ఆప్యదు గోపాలరెడిగారు అర్థక మంత్రిగా, భక్తపత్నలముగారు P. W. D. మంత్రిగా పున్నారు. వెంకటరావుగారు రాజీనామా ఇవ్వడము వల్ల వారిష్టానంలో నేను అప్పుడు మంత్రిగా అయ్యాను, ఆ రెండు ప్రాజెక్టులు అక్కడ కట్టుకోవడానికి ఎన్నాళ్ళో మద్దాను ప్రభుత్వము మైసూరుతో negotiations ప్రారంభించి ఎన్నాళ్ల వరకు అది సాధ్యముగాక ఒక agreement కు రాలెక నిలచిపోయింది. సుందరయ్యగారికి తెలియక పొచ్చును. నాకు తెలును. అనుతప్పరం జిల్లాలోని అప్పురుపెన్నారు, పెన్నార్ పుంజావతి ప్రాజెక్టు విషయంలో ఎన్నో అవస్తలుపడు వచ్చును. కాని అప్పుడు విదేశీమహారాజు K. C. Reddi గారి దగ్గరకు personal గా పోయి ఏదో ఒక agreement కు వచ్చి ఆప్యదు ఆ ప్రాజెక్టులవని ప్రారంభించాము 1952 సం. లోని మొదటి ప్రణాళికలోనే మన కైరవానితిప్పప్రాజెక్టు చేర్చి బడింది. థిల్లీ ప్రభుత్వము డబ్బుకూడ కేటాయించింది. కాని అంధ్ర రాష్ట్రమువచ్చికూడా మూడుఎండు అయినాకూడా ఇంకా పని ప్రారంభించి బడలేదు. మైసూరు ప్రభుత్వం agreement రాలేదు. వీళ్ళు ఇంత ఉంచడానికివీల్లేదు. వేడువుంచితే మేము ఇంటి పెంపుచేసుకోవడానికి విలుండాలి అన్నారు అనేక అటంకాలు పెంపుతూన్నారు. తరువాత మూడు ఎండు వరకుకూడా స్లానింగ్ కమిషన్ వారు డబ్బు allot చేసిన భైరవానితిప్ప ప్రాజెక్టుకూడ పనిప్రారంభించడానికి విలులేక పోయింది. అంధ్రరాష్ట్ర ము ఏర్పడిన తరువాత ఈ agreement తరువాతము కొండామని ఏది ప్రారంభించాము. గతచిన సంవత్సరము వచ్చి ప్రారంభించాము. కాన్ని లక్ష్యించాలి అయింది. కొన్ని వేలమంది మిచ్చేమున్నారు. Final గా agreement మాత్రము ఇంక వచ్చుకున్నిట్లాంటిటు,

26th November 1955] [SRI N. SANJEEVA REDDI]

“ తుంగభద్ర ప్రాజెక్టును కృష్ణ, గోదాపాటి ప్రాజెక్టులతో పాట్టిచూచుతే ఎకరాల సంఖ్యలోను వ్యక్తిగంభీరును చాలాచిస్తే కొచ్చు. కానీ ఇక్కడ ఆది కూర్చేమేలును బట్టిమాసై అంతక్కు పెద్దప్రాజెక్టు లని ఆనుకుంటాను. రాయలసీమ కైమానికి నిలయమైన స్టోరం ఆర్థి అందికించలును. ఎయిసంవత్సరములో ఎన్ని కొమాలు పచ్చియా ఆసేది నాదగ్గర రెక్కలు పూర్వాయి. పెద్దవాళ్లను అడిగితే ఆధాతుకరుపు ఈ ధాతుకరుపు ఇనిచెబుతాయి. ఎప్పుడు కూడాకరువులే. సూరువింట్లకితము చచ్చి కరువునుబట్ట ఆప్రాంతానికి ఎమైనా మేలుచేయడానికి చిలున్నది అని ఆప్యుడు అసుకొన్నాడు. కృష్ణ గోదాపాటి లను ఇక్కడకు తీసుకురాలేము, కావేరి గాని గంగాసదిని గాని ఇక్కడకు తీసుకురాలేము. ఇక్కడ తుంగభద్రానది ఇక్కటి కొద్దిపొలవలో వున్నది కాబట్టి వాటిసీరు విధియాగించపచ్చున్న ఒక అభిప్రాయము 1896 సం॥ లో కల్గింది. ఆప్యుడు పచ్చినకరువుడే ధాతుకరుపు అని ఆప్యుటి వాయు అను కొంటారు. ఆకరువు ఫలితంగానే ఆలంటి ప్రాజెక్టు ఒకటి మనము నిర్మిస్తే దోషులు మాదిరి, చీములు మాదిరి ఈ ప్రజాసీకము చనిపోకుండా పుండుశానికి మార్గము విమైనా ఆన్వేషించపచ్చున్న అనుకొన్నాము. ఈ 1905 సం॥ లో అంటిషపులికి 50 యొల్లకుపూర్వము మెకింజీదెరగారు, ఆప్యుడువున్న మంచి ఇంజనీరు ఆ ప్రాజెక్టును ఒకర్స్యరాచము ఇచ్చింది. ఇక్కడ కాము కాక్కాలి, ఇక్కడ కాలువలుత్తవ్వాలి. ఈ ప్రాంతంలో ఇచ్చి లక్షల ఎకరములు పొలం సాగవడానికి వీలవుతుంది అని చెప్పారు. ఆ ప్రాజెక్టును సాధించుకోపడానికి 50 యొంద్లు పట్టింది. ఆనాడు ఈ తుండులు ఆకరి లేవు. కన్నడిగులు, మలయాళి వారని, తెలుగువారని ఎక్కుడా బేధాలు లేవు. కైమ ప్రజాసీకాన్ని బ్రతి కించుకోవడానికి మారాలుమాలేగాని, అటువంతిపరిస్థితులలో ఈ ప్రాజెక్టు కట్టడము ఒకటిమార్గమని చూచినారు కాని, ఆప్యుడు ఎస్టేమెట్లు వగయిరాలు తయారు అయినాయీగాని ప్రాజెక్టు పనులు మాత్రము ప్రారంభించ లేదు. ఇది ఒక్క రాష్ట్రానికి మాత్రమే సంబంధించిన ప్రాజెక్టు కాదు. 1944 వ సం॥ వచ్చే సరికి ప్రాజెక్టుపని ప్రారంభించారు. ఆనాడు మద్రాసుకు హైదరాబాదు ప్రక్కన వున్నది. కాబట్టి హైదరాబాదుతో agreement కు రావలని వచ్చింది. ఈ agreement లు అన్ని కూడా రాజగోపాలాచారిగారు, ప్రకాశము గారు, గోపాలరాధీగారు, మెట్టమెట్ట మంత్రివరములో వున్నప్పుడు పని ప్రారంభించారు. 1935 సం॥లో హైదరాబాదులో negotiations జరిపారు. ఆప్యుడు మద్రాసు ప్రభుత్వములో జాకూబ్ హస్కె P. W. D. మంత్రిగా వున్నారు. మీరు యొమయినా నరే యా ప్రాజెక్టు పూర్తి చేయాలనే పట్టుదీలతో హైదరాబాదుతో negotiations ప్రారంభించారు. ఈ లోపల మంత్రివరము రాజీనామా ఇవ్వడము తరువాత Advisory Regime లోనే యిది కట్టాలని ఒక నిర్మయానికి రావడము జరిగింది. ఆప్యుడు రాయలసీమ ఇమ ప్రజాసీకం ఈ నీటివల్ల ఇమాన్ని పారద్రోలుకోవచ్చువని ఎంతో ఇంఫధింది. , ఇక్కడ రాష్ట్రాలోనుంచి కూడా

[SRI N. SANJEEVA REDDI] [26th November 1955]

ఎంకెమ్మనా పారుప చట్ట ఎంటి పండించవచ్చానికి కూడా కాపలనిసటువంటి రైతాంగము ఉన్నది. ఆ రయితాంగము అంతా కూడా తమకు ఏదో తుంగ డ్యూసీంచి ఏచ్ చట్టులించి, దానిచ్చల్ల మచ్చము ఇంకా బాగా పంచి పండించుకో చచ్చుమే, మరొ చిల్లలు ముఖముగా పుండచచ్చును అని తథే దానికిరకు విలిష్టిస్తున్నారు. ఈ చెంచ్చు ప్రాజెక్టునే కట్టడానికి ఎంతేకాలం పట్టింది. ఇది చిమంత చెప్ప ప్రాజెక్టు కాదు. దాకి 30 కోట్లు ఖర్చు అన్నటుంది. ఇప్పటికి 22 కోట్లు ఖర్చు అయి పుంటుంది. ఇంకా తుంగభద్ర ఎగుప కాలువ త్రిప్పుటిట్లు ఇంకా 18 కోట్లు రూపాయలు ఖర్చు పెట్టపలని పుంటుంది. ఇంతకాలము మటుకు పట్టచలసిందికాదు. ఇది ఎన్నోరకాల యిబ్బాందు లకు గురి అఱుంది. ఇది inter States ప్రాజెక్టు అయింది. ఒక ప్రక్క ప్రొదరాబాదు, ఇంకోక ప్రక్క మద్రాసు, రెండెళ్ళునుంచి బళార్థికూడా పుంచుయి. మందరయ్యగారు చెప్పినట్లు మైసూరు ప్రభుత్వముతో హమీలు చెసుకేపడానికి చెల్లెదు? వాళ్ళను మొట్టికాయలు వేసి మన కార్యక్రమ ము ఇంకేదయినా చేసి దానికి చెల్లేడంటే ఉపన్యాసములో అవి వీలుగానే పుంటాయగాని ఆచరణలోకి అవి సాధ్యముకావు. ఒక కాలువ త్రవ్యాలంటే acquisition of lands కావాలి.”

SRI P. SUNDARAM:—“కెంద్ర ప్రభుత్వము చేతగాకుండా కూర్చుంటే దానికి ఎచ్చురూ ఏమీ చేయలేదు.”

THE HON. SRI N. SANJEEVA REDDI:—“Working Committee ఏదో out of way complements ఇచ్చిన సుందరయ్యగారు ఇంత చేతగాని Working Committee అని ఇంత త్వరలోనే అంచారసి నేను అనుకోలేదు. వారికి చేతపుతుందనే అనుకుంటాను. అదికాదు. Working Committee, థిల్లీ ప్రభుత్వము శున్నదనుకొంటే ఏదో ఇదిచేయండి, అదిచేయండి అని పంపుతారేగాని, మీరు చేయకుండా పోతే వెంటనే హాపరీసీడ్ చేసి వెంటనే ఏలటరిని పంపుని సుందరయ్యగారు అంటారా?”

SRI P. SUNDARAM:—“ఇప్పుడుతెల్పున్న బిల్లునే మూడేళ్లనాడు తీసుకుపచ్చి పుండచచ్చును. అథికారులు తీసుకొనేదానికిసం ఈరోజు రివర్ బోర్డుబిల్లుక్కి దానికి అపార్ట్ ఇచ్చి బిలును మూడేళ్లపరకు తీసుకరాకుండా నిరపోవలసిన అవసరములేదు. Constitution చర్చించినప్పుడు దాంళ్ళానే ఆరోజునే provision పట్టాలి. అనుపువచ్చిన తరువాత మూడేళ్లనాడే చేసి పుండచచ్చును.”

The Hon. SRI N. SANJEEVA REDDI:—“ఈ బిల్లుకూడా రకించ లేదని నా ఉద్దేశ్యము. ఇప్పుడు వచ్చిన విల్లు అలస్కాముచేయాలని రాష్ట్రప్రభుత్వం అనుకుంటే అవి రకించలేదు. సుందరయ్యగారిక administration లో అనుభవమువుంటే తఱువ్వుంది, సులభంగా దానిని delay చేయభావి

26th November 1955] [SRI N. SANJEEVA REDDI]

ఆవకాలు పున్నాయి. ఈ అప్పుటి చెన్నాయి దివ్యమానా అచ్చినప్పుడు దానికి ఇరిగిస్తి correspondence సు నేను చూచ్చాయచ్చాము.

“గపర్చమెంటు కలస్సులచేయదలచుకుండి ఏ కార్క్రికమార్పి ఉయినా ఎన్ని సపత్పురాలైనా సుభాంగా ఆలస్యంచేయచుట్టాము. ఈ ప్రాజెక్టు కట్టపడ వల్ల మైసారు రాష్ట్రంలో 200 ఎకరాలు మున్గుతుంది. అంటే ఎక కాంపాండు అంత. దానిని acquire చెయింలా రాష్ట్రపథుతాసికి ఇప్పం లెకపూతే ఎంతలాట్టుమైనా చెయిచుట్టాము. సుండర్యగారికా తెలియక పొపట్టుసు, కానీ నాకుతెలుసును. ధీల్లీ ప్రభుత్వంసుంచి పసుంది. “ప్రైలెవెలు ఛానల్ త్రవ్యాలి. కాబట్టి ఆ భూమిని acquire చెయిండి అనిపసుంది. Examine చెస్తున్నాం అనిప్రాస్ క్రిందకుపంపి ఆరునెలలు ఆయస తరువాత ఒక చిస్తునమాధానం ప్రాయపట్టాము. దానికి ఆయనెలలు ఆశ్చర్యంది” ఇదిఏమి ప్రాజెక్టు; ఎక్కుడుపుస్తాది; ప్రైలెవెలు ఛాలు అంటేఏమిటి ఆంటే ఆరునెలలు పడుతుంది జవాబు రావడానికి, మేము క్రిందివారిని information అడిగాము, తప్పాలని అంటే తప్పుడనడానికిలేదు. Delay చేసే tactics ఏ రాష్ట్రపథుత్వమైనా ప్రయత్నిస్తే ఎంతకాలమైనా delay చేయి వచ్చును. అధికారానికిమి చలాయించవచ్చుసు. డిల్లీప్రభుత్వందారు శ్వత్సరువులు వంపించనూవచ్చుసు, ఏ విధగాచెయాలో ఆ విధంగానేచేసాం; ప్రైలెవెలు ఛానలుకునిద్దంగా పున్నాము, కాదనసం లిదంటూనే 10 సంప్రేశనాలు అలస్యంచేయవచ్చును. ప్రైలెవెలు ఛానలుత్రవ్యాలనికూడా ముసూరు ప్రభుత్వం ఆనిలేదు. రెండు సంపత్పురాలు ప్రయత్నిస్తేని, ఆంధ్రాష్ట్రం ఏర్పడిన కొన్నినెలలులోపుగా Estimates తయారుచేసి ప్రైలెవెలు ఛానలు త్రవ్యడానికి స్థానింగు కమిషన్వారిని ఒప్పించి, డబ్బుకూడా sanction చేయస్తే, ఈనాటపరకు మైసూరుస్టేటుతో agreement కు రాలక పోతున్నాం అంటే ఏమిచెప్పాలి మొస్తు స్టోరింగు కమిషన్ వారిదగరకు నేను, గోపాలరామ్మారు, వెంకట్రావుగారు వెల్లిసపుడు విలుతుపుందేమోతాని నమాధానానికి రావడానికి ప్రయత్నించాము. ఆక్కుతకూడా సాధ్యంకాలేదు. తుంగభద్ర ప్రాంతంనీరు పెన్నారు ప్రాంతానికి ఎందుకుతీసుకుపోతున్నారని ఆధుగుతున్నారు. 50 సంపత్పురాల క్రితం మెకంజీగారు వేసినస్థాను ఆక్కుడ ఉంటే ఎందుకు తిసుకుపోవాలని మొదటపుపచ్చారు. మెకంజీగారు దిగిరావాలి జవాబువెప్పడానికి. తుంగభద్రప్రాంతంలో పాగుకు లాయికి అయిన భూమిలేదా; తుంగభద్రనీరు కడపకు ఎందుకు తిసుకుపోవాలి అనంత పురం ఎందుకు తిసుకుపోవాలి; కర్కూలువారు అడగడానికిఏమి హక్కు పున్నది? ఈ రకమైన argument వినవస్తాంది. తుంగభద్ర ప్రాంతంలో భూమితేదనికాదు, ప్రాజెక్టు ప్రారంభించినవాడే ప్రతిజిల్లాకు నీరు నమానంగా వచ్చేట్టు పంచిపెట్టారు. క్రమప్రాంతముతైన అన్నిజిల్లాలలోనిభూమిలకు నీరు నమానంగా అండ్రెసు ఈ ప్రాజెక్టు తయారుచేసారు. ఇప్పుడికి Low-level Channel క్రింది కాల్జరిస్టులో .90 వేడి ఎకరాలకు, కర్కూలు జిల్లాలో

[SRI N. SANJEEVA REDDI] [26th November 1955]

ఈ 60 వేల ఎకరాలకు సీరు ఇచ్చాయి. పైలెవెలు భానులుక్కింద తిసుకుంచె, బ్లూరి జిల్లాలో 80 వేల ఎకరాలు, అనంతపురం జిల్లాలో లక్ష 50 వేల ఎకరాలకు, కడప జిల్లాలో లక్ష 50 వేల ఎకరాలకు, నీరు రావలసివుండింది. కడప జిల్లా, అనంతపురం జిల్లా తరువాత ష్టుంది; అనంతపురం జిల్లాలో 10 లక్షల ఎకరాలు సాగు కావలసిన భూమి ఉన్నది; తాబట్ట కడప జిల్లాలు నిరు ఎందుకు ఇవ్వాలి అసడానికి లెదు, అదే సిద్ధాంతంమీద బ్లూరి జిల్లాలో సాగులోనికి రావలసిన భూమి ఎక్కువగా ఇన్నది కాబట్టి ఇంకా ఎక్కుప నిరు తీసుకుంటాము అనడానికి లేదు, అన్ని జిల్లాలోను ఇచ్చాన్ని తగ్గించడానికి ఈ విధమైన వీరాప్తు చేచారు. ఇప్పుడు వారు తిరిగి ప్రశిష్టపున్నారు—మా తుంగభద్ర ప్రాంతం లోని నీటిని పెన్నారులోనికి ఎందుకు తీసుకువెళ్లుతున్నారని. ఇటువంటి ఇబ్బందులు పెడుతుంచే, ఎంత కాలమైనా ప్లానింగు కమిషనువారు ఉఱ్ఱు ఇచ్చినా, తప్పకానికి ప్రజాసాధనం, నీటికి ఎదురుచూచే రైతాంగం ఉన్నా ఆడ్చు పెట్టడానికి, పని జరుగుండా ఉండుటకు వీలున్నది. ఇటువంటి సమస్యలు ఎడ్డె ఉన్నాయి. తుంగభద్ర valley నీరు పెన్నారు valley కి ఎందుకు కావాలనే—రెడ్డపచ్చి మొదలెడుమన్నాడన్న—ప్రశ్నకే యింకా సమాధానం చెపులేకుండా ఉన్నాము. ఇలాంటి ఇబ్బందులన్నీ చూసుకొని, మొము థంలాలీ కమిషన్ వారు చెచ్చినపుడు చెప్పాము—ఈ ప్రాజెక్టు area ప్రాంతం అంతా అంధరాష్ట్రానికి ఇస్తే తప్ప ఈ ప్రాజెక్టు అభివృద్ధి కాదు అనే నిర్ణయానికి వచ్చాము — ఒక సంవత్సరం అనుభవించిన తరువాత ఈ తుంగభద్ర ప్రాజెక్టుకి అంధరాష్ట్రం వీర్పిడిన తరువాత ఒక బోర్డు వేసారు. ఆ బోర్డుకు ఎక్కుప అధికారాలు లేకపోవడంవల్ల fail అయినది అనుకున్నాము. దానిని scrap చేసారు. High Power Board వేయాలని అనుకున్నాము, నెనుకూడా బెంగుళూరు వెళ్లాను. హనుమంతయ్యగారు అడిగారు—ఈ బోర్డును వేసే అధికారం, అవసరం భిల్లి ప్రభుత్వానికి ఎందుకు కలిగింది? ఈ ప్రాజెక్టు నాస్టిట్యూలో ఉన్నది. ఈ ప్రాజెక్టు మొము కట్టలేమా? అంధకు కావలసివస్తే కొంత నీరు ఇసాము, దీనిపై హక్కు మాకేఇండాలి—అని గట్టగా వాదించారు. అటుతరువాత భిల్లి ప్రభుత్వం చెపువలసివచ్చింది, ‘నీవు ఇష్టపడు ఇష్టపడకపో; బోర్డును వేస్తున్నాం’, అని చెప్పివలసివచ్చింది. తివిధంగా ప్రతిదానికి భిల్లి ప్రభుత్వం దగ్గరకు పోయి ఉత్సవాలు తెచ్చుకొని కార్బూక్రమం నడుపుకోవాలంటే ఎంత అలన్సూం అవుతుందే చూడండి. ఇందులో బ్రిహ్మంధగా పోయిందేచేటి? మొము సిరిగుప్ప, హన్సేట మాత్రం అడిగాము. ఇందులో బ్లూరి ప్రాంతంలో పొచ్చు ప్రాంతం తెలుగువారున్నారని మందరయ్యగారే అంగి కరించారు. మోక, రూపసగుళి పిచ్చాలలో కాలుగువాయి చౌచ్చుడా ఉన్నారు అని అంగికరించారు. బ్లూరి ప్రాంతం, తెలుగు ప్రాంతం బ్లూరి మునిసిపాలిటీలో 24, 25 గురు ముఖిషింటే కావల్సు తెలుగు రున్నారు. ప్రతి మూడులో ఎక్కుడ వూసిపా 80% SCHOLARSHIP, తెలుగు ముఖిషింటే కావల్సు తెలుగు రున్నారు.

26th November 1951] [SRI N SANJEEVA REDDI]

అంతా తెలుగు చదువుతున్నా మి. ఎవరా ఇంచు అర్థాల్నాచ చెచ్చు జాగం తెలుగు ప్రాంతం. Sub-Registrar స్టుడీస్, అన్నదేశీ, నీర ప్రోస్టోల్ తెలుగులో ప్రాంతం చదువుతున్నా అ. Linguistic provinces idea రాక్షార్యంనుండి తెలుగులో ప్రాంతం చదువుతున్నా అ. బ్లూట్ ప్రాంతం తెలుగు పాశం అని ఎవిటా చూశా. అల్క్రూటప్రాంతం అయిదా, ప్లైట్ఫోర్మ చెట్టులా, ఎండ్రో, లిక్ష్మీలుబ్బా లెలుస్తుంది. పూడై, సిరిగుప్పు, చాస్పెట్ అగ్గదాకి అమి హుస్క్ ఆర్గ్రాచి అంచూ. నీరిస్టుల్ ఈన్వోర్పుల్ కున్న population 60 లెలు లుం రామ. క్లూల్ ల్ ప్రాంతించు అత. కరెక్టుగా చెప్పులండి 71 వేలు జాబా. చాల్చే వి. రాలూకా. ఈ చీర్లులలో ఏ తాలూకాల్నా లక్ అయిదా population కుంటంది. ముం అంధ్ర ప్రాంతంలో నుంచి కెంట చెరిస్తే అప్పు ఒక constituency కాలెదు. నేను రాష్ట్ర కాప్రోసు కమిషన్ డెసిడెంటుగా ఉండగా వరమెస్ట్రోరప్పు అంతా కుర్రవాళ్లి పంపాను. వాళ్లుకూడా adopt చూరు. అతపు గలిచారు. నిజ లింగప్పాగారికి ఒక ఉత్తరపక్కాడా ప్రాణాను. సిరిగుప్పుల్ మొదారిటీ తెలుగు వాళ్లు కాకపోయినా 40% వరకు తెలుగువాళ్లు ఉంటాయి. కోసిగి area అంతా తెలుగువాళ్లన్నారు. బల్స్సాపి నాసస సమ్మూతు నూచిక నూరుపాళ్లు తెలుగు—కన్నడము issue మీద కాంగ్రెసుతో షాటీచేసి గిలిచినవాడు. పోస్టీ తాలూకానుంచి నాగర్కు గోచరు ఉన్నిటి అయిచాయి. మెజారిటీ కస్టడీగులే. జనాభా లక్ 33 వేలు అయిం తాలూకా అంతా ఇవ్వాలని మేము అడగలేదు. ప్రాజెక్టు area కు సంబంధించిన ప్రాంతం మూత్రం ఇవ్వాలని అడిగాము. పై భాగంలో ఉన్న భూబాగుల్ ఉన్న ప్రాంతాన్ని ఆడుగలేదు. పైలెవెలు ఛాసలు త్రయ్యడానికి సరిఅయిన పరిస్థితులు కల్పించడానికి, మేము అడిగిన కోద్దిప్రాంతం అంధ్రలో చెర్చుంటున్నాము. జనసంఖ్య లక్ 50 వేలు ఉంటుంది. అంతమూత్రం bilingual area తెలుగువారితో గంక ఎక్కుడా ఉండవా అని అడుగుతున్నాను. ఎలా విభజించినా కోద్దిగా అయినా ఇటువంట ప్రాంతాలు ఉండక తప్పదని నుండి రయ్యగారుకూడా అంగికరించారు. అయినప్పుడు తెలుగువారికన్న కన్నడిగులు కొంచెము పోచ్చుగా ఉన్నప్పటికి, ఒక రాష్ట్ర ప్రేయస్సు కోసము, ఇమంతో ఎన్నో సంవత్సరాలుగా బాధపడే ప్రాంతాన్ని బాగుచేయడానికి అంధ్ర రాష్ట్రంలో చెర్చడం మంచిదారి S. R. C. వారు, వారు చెప్పింది మనం చెప్పినది విన్నతరువాత బాగాయోచించి ప్రాస్తే అది బాగాలేదనిఅంటే ఏమి చెప్పాలి? నాకు చాలా విచారంగా ఉన్నదని మూత్రం చెబుతున్నాను. ఇటువంటి పొరపాటు చేస్తే ఎంత ప్రమాదాలకు దారి తీసుందో ఆర్థం చేసుకుంటే బాగుండేది. అంధ్ర ప్రభానీకం చూస్తోంది రాయులసేమ, కోసాజీల్లాలు, తెలంగాణ అని కాదు. అన్ని ప్రాంతాల కేమాన్ని అలోచించినపుడు దేశం బాగుపరిశుంధి. గడవిన నంబత్వరము నేను ఇక్కడ తెప్పాము. మిత్రులు వెంటక్కేశ్వరు, వాగిరెడ్డి, పశుమంతరావుగార్లతో చాలా తీవ్రంగా

[SRI N SANJEEVA REDDI] [26th November 1955]

చదపాపాలు కండె రజుల్లు చెప్పాయి. ఆనాడు తుంగబద్ర ఎగువకాలువ కాదాలని చెప్పాము చ్ఛహం అని ఆనాడు బావించారు.”

SRI P. SUNDARAYYA:—“ఎవరు?”

THE HON. SRI N. SANJEEVA REDDI:—“చెబు తు పూనా సు. Let me develop my argument. అట్లా చేర్పుకూడదు, అడుగ్గ కూడదు ఉఱ్ఱు అన్నారు. Because I do not want to mislead. The facts are there recorded. పద్నని చెప్పలేదు. ఇప్పుడు ఆడుగువలనిసాడి రందికొండ ప్రాజెక్టు ఒకటే. ‘ఇప్పుడు తుంగబద్ర ఎగువకాలువ స్ట్రీము ముండిపెడుతున్నావు. దీనివల్ల నందికొండ వెనుకకు పాతుంది. తుంగభద్ర ఎగువ కాలువ రాయలసిమ తత్క్యంతే ముందుకు వెడుత్తు ప్రది కాబట్టి దానిని తిపిపేసి, తుంగభద్ర ఎగువకాలువను మరొక రకంగా త్రవ్యించుకుండాం. కల్గొంగడులు ప్రారంభించి కల్లు త్రాగించి వచ్చిన డబ్బుతో తుంగభద్ర ఎగువ కాలువ సాధిస్తాం’ అని ఉపన్యాసం చేచారు. కాదుచూసికి చిలులేదు. ఇది recorded గా పుస్తది. సుందరయ్యగారు లెరప్పడు. Contradict చేసినా లాభంలేదు.”

SRI P. SUNDARAYYA:—“Contradict చేయడమేకాదు, ఇక్కడ శాసనసభలో record చేసినది చదివినట్లయితె అర్థంపుంది, కాని oral గా చెప్పినపుడు ఈ శాసనసభలో లేకపోయినా మా పారీశరపున యిచ్చినటువంటి పత్రాలు, తీర్మానాలు ఉన్నాయి. పరిశీలించమని చెబు తున్నాను. ఆరోజున మేము సందికొండ, సిద్ధేశ్వరం, తుంగభద్ర, వంశధార యివన్నికలిపి మొదటి పంచపద్మ ప్రణాళికలో మొదలు పెట్టాలని అన్నాము”

THE HON. SRI N. SANJEEVA REDDI:—“సుందరయ్యగారింట గట్టిగా చెబుతూపుంటే నాకు ఆశ్చర్యం కలుగుతుంది. మూందు records చమకుంటారనుకుంటాను. I hope he will read and correct his own mistake. నేను చెప్పింది నిజమని రికార్డు చదివిన మీదట తోస్తే ‘I am sorry’ అని చెప్పిండి చాలు. నేను చెబు తున్నది నిజం. అవసరం అయిపుపు records చూసుకోండి. High-Level Channel శాపాలని చెబితే ‘పంచపద్మ ప్రణాళికలో చేర్పవద్దు, తప్పి, నందికొండ వెనక్కుపోతుడని’ అన్నారు. Specific గా ‘ఇదా మీభావం’ అని నేను నాగిరెడ్డిగారిని అడిగినాను. ‘అప్పను అదే నా భావం, మద్యపాన నిషేధం రద్దుచేసి ఆ డబ్బుతో తుంగభద్ర ఎగువకాలువను త్రవ్యించాలి’ అనే reply ను pindown చేసి తెప్పించుకున్నాను. రేపు elections లో ప్రజలకు యిదే చెప్పిండి అన్నాను.”

SRI P. SUNDARAYYA:—“Center యివ్వకషాయినా మధ్యపాన నిషేధాన్ని రద్దుచేయడంభ్యారా వచ్చే డబ్బుతో కల్పించుకోవచ్చ వని చెప్పితుంటారు.”

26th November 1955]

THE HON. SRI N. SANJEEVA REDDI :— “ ఏ వేళ వీషమం. Cenre యిష్టాసారె స్టేచియ. చేస్తుటము ఉప్పుటారు. దేసు సంధికెండకు పాటపెట్టాలి, తాముల పు ట్రెస్టు ఘర్షించేస్తుటాని తుంగబాద్రు విగుపితాలు కేరటము దెగ్గించే దెగ్గించేస్తుటాని వాప్పుటము బంగించి. అందుల్లో ఎగుపురు ల్లో రాముల ను చేపుకు ఉపాసు ఏర్పాతకు ఎవ్విటమూగా ఒప్పమోగా ఉపాసుకు ఉపాసుతుండే వాడు లెఱుపు. ప్రయోజనములు కూడా ఉపాసుండూలో చేయించి చేయ్యాడ్చుటపు అసుకుంటూ సు. ఇది చాలా విచారంగా ప్ర్యుద్ధి. ఈ బూడలు చాకు లెలుపు. వాడి పోర్టు అపి ప్రాయాలు వాటి చెప్పుటము అష్టులెడు. లంపుచేసులు, తాముల ములో ఒకరిష్టు కమ్మునిస్టులు గిరిచిపుంచె బూసుపడేదెహా. ఒకక్రూరికూడా గిలిపించలడ లని విచారిస్తున్నాడు. ఒకక్రూరెనా వారి పోర్టీదారు లెకపాయి, రాయల ఎము యాచ్చుపదులనే గుర్తపడచెప్పాడు. అయిపు డా. S. R. C. Report ను బుట్టలో పారెయ్యుమన్స్ న్ను సుంపరయ్యగాను. గందులో చాలా self-contradictions పున్నాయిని వారులాన్నారు. తమవాత దాసిలాని కొన్ని విషయాలము ఉధుపుతుంటే ఆది భాగంది, యిది భాగంది అంగిక రించాం’ ఆన్నాయ. ఆన్ని మసము ఆంగికరించేటమ్మి ప్రాప్తి, ప్రక్క రాష్ట్రాలం వారు అంగికరించరు. అంధటా అంగికరించినట్టు ప్రాయిటము ఎప్పటిక్కొకష్టమే. అయిట, రిపొట్ చాలా వక్కగా ప్రాయారు. ప్రాయారంటే తు. చ. తప్ప కుండా, కామాతీసహ అంగికరించాలని కాదు. నెసు ప్రతి మీటింగ్లో చెప్పాను. ‘మన దురదృష్టపకాతు ఎవరికలేని plebisite మసకు వచ్చింది. తెలంగాణ మసలోచేరడానికి ఎవరికలేని 1961 వ సంవత్సరం కార్బ్రూక్టమం మనకు పెట్టారు. అది విచారకరం అని చెప్పాను. ఇది చెడ్డరిపొద్దు అని చెప్పలేను. Waste paper basket లో పారవేయాల్సిపంతటి చెడ్డరిపొద్దు, కాదు. క్షమపడి ప్రాయారు. ‘After very serious consideration చెప్పాను Chief Minister గారస్ట్రాల్, లేడాలేకుండా అన్నివాదాలువిన్నారు. తుంగభద్ర project area కు పెట్టి చూచారుకూడా. ఒకక్రూడ కర్మలులో కూర్చుండి ప్రాయలేదు. అక్కూడ produce అయ్యే electricity లో 80% అంధ్రదేశానికి, 20% కర్ణాటకానికి వ్యుద్ది. Hydel scheme ప్ర్యురి చేయడమే delay అయిపోతున్నది. ఒక Engineer కలపు తీసుకుంటాడు. ఇది joint project అయినప్పుడు, అంధ్ర Engineer లు ఎంతమంది వుంటారు అనీ, ముక్కు యింత పాడుగుండాలనీ, యిలాంటి condition పెట్టి, Engineers ను post చేసుకుంటూ వుంటే వని నడుసుందా? conditions ను పెట్టి, Engineers ను post చేసుకుంటే, leisurelyగా చెపారు. మించిపోయిందిమీటని. ఈ రంగా Engineer ల యిచ్చిందివల్ల ఎప్పుడే 1956 లో పూర్తిచేసాం అనుకున్న Hydro-Electric Project 1957 లో పూర్తయితే సంతోషిసాం అనుకుంటున్నాను, ఎంత pressure పెట్టి ఎంత కృషిచేసినప్పటికే యింకా వెనక్కు పోతేంది.

26th November 1955] [Sri N. SANJEEVA REDDI]

26th November 1955] [N. N. SANJEEVA REDDI]

సిమకు life-line ఇంధ దె ప్రాచారిక యాది ఉచసరం. అది ముగ్గురు ఆంధ్రమించుటానికి ఇంధ చేపుముచ్చిసుటా, ముగ్గురు చెప్పలు చెప్పాడు. ఇది కావాలంటం 'పెట్ డ్రాఫ్టుంచేసునా ఇ నీ అంధచే నికి అపసరంలేదని' చెప్పువాటు అంధచేండ్రో కెంచెచ్చుటా రసాయ చు. నికి అపసరంలేదని' చెప్పువాటు అంధచేండ్రో కెంచెచ్చుటా రసాయ చు. case ఎంత బలచూసాపటంచే సుందరము గాని ప్రతీచించుని దిస్టర్సు పూర్వకంగా ప్రాప్తమున్నారు. ఈకి రాష్ట్రక్రాంతా గారు డెండ్రెక్ట్ పూర్వకంగా ప్రాప్తమున్నారు. ఈకి రాష్ట్రక్రాంతా గారు డెండ్రెక్ట్ పూర్వకంగా ప్రాప్తమున్నారు. వారు తీర్మానాని బలపుము Madras border చించయిం చెప్పువాటు. Population సురించి చెప్పాయి. 1931 ఆ సంస్కరణలో ల్యాటిలో దాదాపు సమాసంగా లరపాట్లు, రెలుగువాట్లు పున్నారని చెప్పువాటు. 1951 వచ్చేటప్పటి అంతా తాయమూరయింది. 70 per cent ప్రతి మసి population 35 per cent లయిపొయింది లాచు దాంక కారబం వారే అన్యోషించాలి. అంటే వారిలాంట వారు ఏకి కారబం జాగ్రత్తగా అలోచించాలి."

SRI R. B. RAMAKRISHNA RAJU:— "వాళ్ళకు బుద్ధి ఎక్కుపగా ప్రంతం మూలాని కాపచ్చు."

THE HON. SRI N. SANJEEVA REDDI:— "ఆదే కాపచ్చు కాని మిలాంటి వారు రాబిచూలలోసు యితర కార్బ్రైక్చూలలోసు వుండి మిగిలిన కార్బ్రైక్ మం వచిలిపెట్టిపందువల్లకూడా కాపచ్చు. అంధుల జనాభాలో ఎక్కుపగా differences పున్నాయి. అవ్వటికి యిప్పటికి ఆ విషయంకూడా మద్రాసు ప్రభుత్వం వారికి point out చేశాము.

"Slight differences అంటే 5% గాని 10% గాం �differences అంటే అంగీకరించ వచ్చును. కాని ఎంత vast difference వచ్చిన వ్యాధు అంగీకరించ వలెని మేము చెప్పము. ఏది ఎట్లాఉన్నా మేము అందరము కూడా మద్రాసు వెళ్లిపువ్యాధు Boundary Commission లేకుండా సర్టిఫికట్లుని అనుకున్నాము. చిన్నసిమస్టులను మసము సర్టిఫికట్లుని అనుకున్నాము. ఎన్నో సమస్యలు మనం మనం సర్టిఫికట్లని ఉనవలని ఉంటుంది. ఇటు కన్నదిగులు అటు మహారాష్ట్రాలు ఉన్నారు. ఈ సమస్యలను మనం ఒకరికి వదలిపెట్టుకూడదని మనమే సర్టిఫికట్లని భావంతో మేము ఆక్ర్షణకు పోయాము. కానిదురదృష్టపశాత్తు ఒక agreement ఈ, decision ఈ రాలేక పోయాము. 50% ఈ యున్న మాజనాభా మాకు ఈ వ్యాండి అని మన Chief Minister గారు minimum demands గా పెట్టారు. పోస్తారు తాలూకా అంతామాను వర్ధనారు. లక్ష, పదివేలు మావాళ్ళు ఉంటే వారికి తీసుకోండా ఉరికి ఇచ్చిపోతే ఎలాగ. 'ఇచ్చి పోవడానికికాడు, ఇచ్చి పుచ్చుకోడానికి వచ్చేము. అని చెప్పాడు. Friendly way గా

[SRI N. SANJEEVA REDDI] [26th November 1955]

ఇచ్చయం ప్రచ్చుణ పడం కాబలసిందే. ఈరికే ముగ్గురం మంత్రులం టూచ్చా ముద్రాసుపోచారు దెనికి ఇక్కడనుంచి post లో తిరుతటి రథు గాయిచ్చుచు చ్చప్పుకొని పొంచి చెప్పచ్చును. న్యాయంగా ఇంచాలు చూచాడము. న్యాయంగాకుండె బాగుంటుందని మాల్లాడి కావు. దాకాకాదా తలోచిపూణంబారు. అందరాళ్ళుంకూడా మళ్ళీ ఆలోచిస్తుంది. ఎప్పటికైనా సానుభూతితో ఆలోచిస్తాము. అందరూ కృషాచ్చె సానుకూలం కాప్పును. ఒకరిని ఒకరు అర్థంచేసుకోగలము. ఇదివరకు లంఘరము కలని ఉన్నాము. మన భక్తవత్తులంగారు, A. B. Shetty గారు మొదటివారి సానుభూతితో ఈ సమస్య సాధించుకోవచ్చు.

“మొదలియామగారు అరవ ప్రాంతాలు వదలివేసే బాగాకుంటుంది అనారు. వారు ముద్రాసువచ్చి అక్కడ తెలుగు ప్రాంతాలను మనకు వచ్చేయ్యాలని చెప్పాలని సలహాలునే బాగాకుంటుంది. Mudaliar గారు మనకు, తపిక్కలకు common link. వారు చిత్తురులోనేఉంటారు. వారు ఎక్కడకు పొరు. వారి constituency పోయినా వారు మనతోనే ఉంటాయి. ముద్రాసులో ఇటువంటి ఇచ్చిపుచ్చుకొనే సద్వాపం కలుగుతుండుకబట్టాను. I hope better and good relations would continue between Madras and Andhra. I am very definite about this. These are after all small issues.

“నేను చెప్పినట్లు బల్యార్థివిషయమై శ్రీ సుందరయ్యగారి amendment లేకపోతి ఈ speech అవసరంలేదు. అయిదు గంటలకే వెళ్ళిపోతూ ఉండవచ్చును. ఇప్పటినే ప్రార్థిస్తున్నాను పార్టీ రాజకీయాలు, పార్టీ candidate అని అనుకోకుండా అన్ని సమశ్యలమీద వారు ఈ అభిప్రాయానికివసే బాగుంటుంది. సుందరయ్యగారు ఆలోచించవలెనని కోరుచున్నాను. 100 కి 99 మంది ఒప్పుకొన్నాపరే 99 మంది ఆలోచించే Democracy మాకు ఇంకా అర్థంకాలేదు. హెచ్చుమంది ఆలోచన, తక్కువమంది అంగి కరించడం ఉంటుంది. Debar గారు నన్ను అడిగినప్పుడు compulsion లేదని చెప్పాను. Majority of people కువలె నంటున్నారు విశాలాంధ్ర ఆలంటప్పుడు 90ందరు వద్దన్నప్పుడే అది majority decision అని అన్నాము. సరే యిప్పుడు 10 మంది చెప్పింది 190 మంది ఒప్పుకోవాలంటే అది democracy కి అర్థమా? ఇది కదవపాలలో ఒక విషపు చుక్క వేసినట్లు అవుతుంది. దానిని గమనించి ఈ ప్రాంతంవారి ప్రజా అభిప్రాయాన్ని గమనించి, ఆంధ్ర రాష్ట్ర శైల్యమ్మ గమనించి ఇప్పటికైనా amendment ఉపసంహరించుకుంటే బాగాకుంటుంది అనుకుంటున్నాను. చెడుపు ఇరిగింది. ఈ amendment ఉపసంహరించినా లేక పోయినా ‘మీ ఆంధ్రలోనే వద్దనేవారు ఉన్నారు’ అంటున్నారు. ‘మీ రాష్ట్రంలో ఉన్నవారే వద్దంటున్నారనే’ arguments వెర్షిడినవి.”

26th November 1955]

SRI P. SUNDARAYYA:—“ పద్మ అంపములేదు. ఒక మాత్రాన్ని బట్టుకొన్ని ప్రాంతాలు కావాలన్నాము, రాయచూరు జిల్లాల్ని బాగాలు కావాలంలున్నాము. అద్దని చెరపట్టున్నారు.”

THE HON. SRI N. SANJEEVA REDDI:—“ రాయచూరు జిల్లా అడగడానికి సిద్ధముగా లేదు. కోట్లకోట్లి ఖచ్చి చెప్పక్కటిన ప్రాజెక్టు పోతున్నదని అడగుతున్నాము. ఎక్కుడన్న ఉన్న రాయచూరు జిల్లాన్ని ధార్యార్ జిల్లాను అడగటలనించ అవసరం లేదు. న్నెయంగా రాచలనిసిన వి అడుగుతున్నాము. అందరు accept చేసిని 50%, 54% కాదు 60% population census report లో ఉన్నవి కావాలంటున్నాము. కొలాపు అడుగుతున్నాము. మాలారు తీసివేస్తే 60% మన జింధా ఉంటుంది. కొలారు అలంపూర్, గద్దీల విషయము Hyderabad వారు అడగుతారు. బీదీర్లో కన్నడ, మహారాష్ట్ర తాలూకాలు అటు ఇచ్చేస్తారు కాబట్టి అలా ఏర్పాటువేసుకోవచ్చును.”

“ ఏమైనా ఇంతబాగా, ప్రశాంతంగా ఏకగ్రిమముగా ఈ రిపోర్టును వినా లాంధ్ర కోరుతూ ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానాన్ని బలపుట్టున్నందుకు అందరిని ఆభినందినున్నాను. ఒకటి మాత్రం చేబుతున్నాను. సైదరాబాదు మిక్రుల సహకారముతో, మన చెన్నారెడ్డి, రంగారెడ్డి, సరసింగరావు, క్రిష్ణరావుగారు మొదలైన వారండరి సహకారంతో వినాలాంధ్ర ఏర్పడు తుంది ఆనే విక్యానము ప్రకటిస్తు నేను శలవు తీసుటంటున్నాను.”

SRI PILLALAMARRI VENKATESWARLU:—“On a point of personal explanation, అధ్యక్ష! ఆను తిరిగి మాట్లాడాలనే ఒక ఉప్పేశం లేదు కానీ.”

MR. SPEAKER:—“ It is in print. Why discussion on it?”

SRI PILLALAMARRI VENKATESWARLU:—“ ఈ పు ముఖ్యమంత్రిగారు ఒక విషయం చెప్పారు దానిగురించి సమాధానం చెప్పాలి. మేము ఏదో Thungabhadra High-Level Canal కల్పుడబ్బుతో కట్టమని చెప్పినట్లు, five-year plan లో చెర్పుడ అవసరం లేదన్నట్లు చెప్పారు. మేము చెప్పింది సరిగా చెప్పితే నేను తిరిగిచెప్పవలసిన అవసరం లేదు. ఈ నాడా five-year plan కు తుంగభద్ర ప్రాజెక్టుకు ముడి పెట్టవద్దన్నాము. ఇది సెంటరు ఇప్పుకోదంటారా! మన రాష్ట్రంలోనే ముందు priority ఇచ్చి కట్టించడానికి కృషిచేందూ మానుషుల పరపత్తి, అని అన్నాను.”

The Hon. SRI N. SANJEEVA REDDI:—“ ముడిపెట్ట వద్దని చెప్పారు. అంతవరకు సంతోషము, ముడిపెట్టకుండా సాధించామని గర్విష్టున్నాము, అని చేబుతున్నాను.”

[26th November 1955]

MR. SPEAKER:—"Does Sri Sundarayya wish to withdraw his amendment?"

SRI P. SUNDARAYYA:—"No, Sir; I am pressing my amendment".

MR. SPEAKER:—"I have to divide the amendment of Sri Sundarayya into two parts and put each part separately to the vote of the House. One is for deletion of certain words and the other is for adding certain words."

SRI P. SUNDARAYYA:—"Both parts go together; if the amendment is to put to vote in parts it will be meaningless."

MR. SPEAKER:—"All right. The question is—

'Delete in the first paragraph 'this House feels happy that the Tungabhadra area which is essential for the development of Rayalaseema has been reunited with Andhra State thus fully facilitating the industrial and agricultural development of the whole area'.

For the existing paragraph 4, substitute the following—

'This House feels happy that States Reorganization Commission has recognized that Tungabhadra Project is essential for the full agricultural and industrial development of Rayalaseema area, but regrets that instead of suggesting ways so that no impediment can be placed in the utilization of that project, it has recommended an exchange of those Kanarese-speaking taluks with Telugu-speaking district of Kolar and thus perpetuate unnecessary conflicts. Hence this Assembly requests that Kolar district in Mysore which has a clear Telugu majority should be included in Andhra while Kanarese-speaking area of Bellary district be kept with Karnataka itself'.

The motion was declared lost.

Sri P. Sundarayya demanded a poll. Voting by counting of heads took place, and twelve voted for the amendment and one hundred and eighteen voted against the amendment."

26th November 1955]

MR. SPEAKER:—"The result of the voting is:
'Ayes 12, Noes 118, the motion is lost'."

At this stage Sri Vavilala Gopalakrishna ; a entered the House and took his seat.

SRI VAVILALA GOPALAKRISHNAYYA.—Sir, I rise on a point of order."

MR. SPEAKER:—"No point of order can be raised at the time of voting, nor any statement is admissible now.

"I shall now put the main motion to the vote of the House:

The question is—

"That the report of the States Reorganization Commission be taken into consideration.

'And on such consideration, this House feels happy that the Tungabhadra area which is essential for the development of Rayalaseema has been reunited with Andhra State thus fully facilitating the industrial and agricultural development of the whole area.

'2. That this Assembly feels that the Telugu-speaking parts of Hyderabad are intimately connected with Andhra and appreciates the views of the States Reorganization Commission with regard to the desirability of unifying Telangana and Andhra but requests the Government of India to merge them forthwith instead of waiting till 1961, with Hyderabad as the seat of the Government and the High Court and that such a unified unit will greatly help the development of the State and the full exploitation of the waters of the Godavari and the Krishna, making the Telangana and Andhra people equal partners in this joint enterprise of bettering the conditions of the people.

'3. This Assembly would further like to assure the people in Telangana that the development of that area would be deemed to be a special charge, and that certain priorities and special protection will be given

[MR. SPEAKER]

[26th November 1955]

for the improvement of that area, such as reservation in services and educational institutions on the basis of population and irrigational development.

‘4. This Assembly requests that Kolar district in Mysore which has a clear Telugu majority should be included in Andhra.

‘5. This Assembly further feels the need for boundary adjustments with the Madras, Mysore (Karnataka), Madhya Pradesh and Orissa States on the basis of village and contiguity and that such adjustments can be achieved by mutual co-operation and goodwill and that necessary negotiations must take place and if any points remain unsettled, the Government of India may refer them for arbitration’.”

The motion was carried unanimously amidst cheers.

THE HON. SRI B. GOPALA REDDI:—“I request the Speaker to ascertain whether there is any dissenting voice against the main motion.”

MR. SPEAKER:—“Are there any against the motion?”.

There was none.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya rose to make a statement.

He was shouted down by the House and the Speaker did not allow him to speak.

MR. SPEAKER:—“The House will now adjourn and meet at 11 a.m. on Tuesday, the 29th November 1955.”

The House then adjourned.

